

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

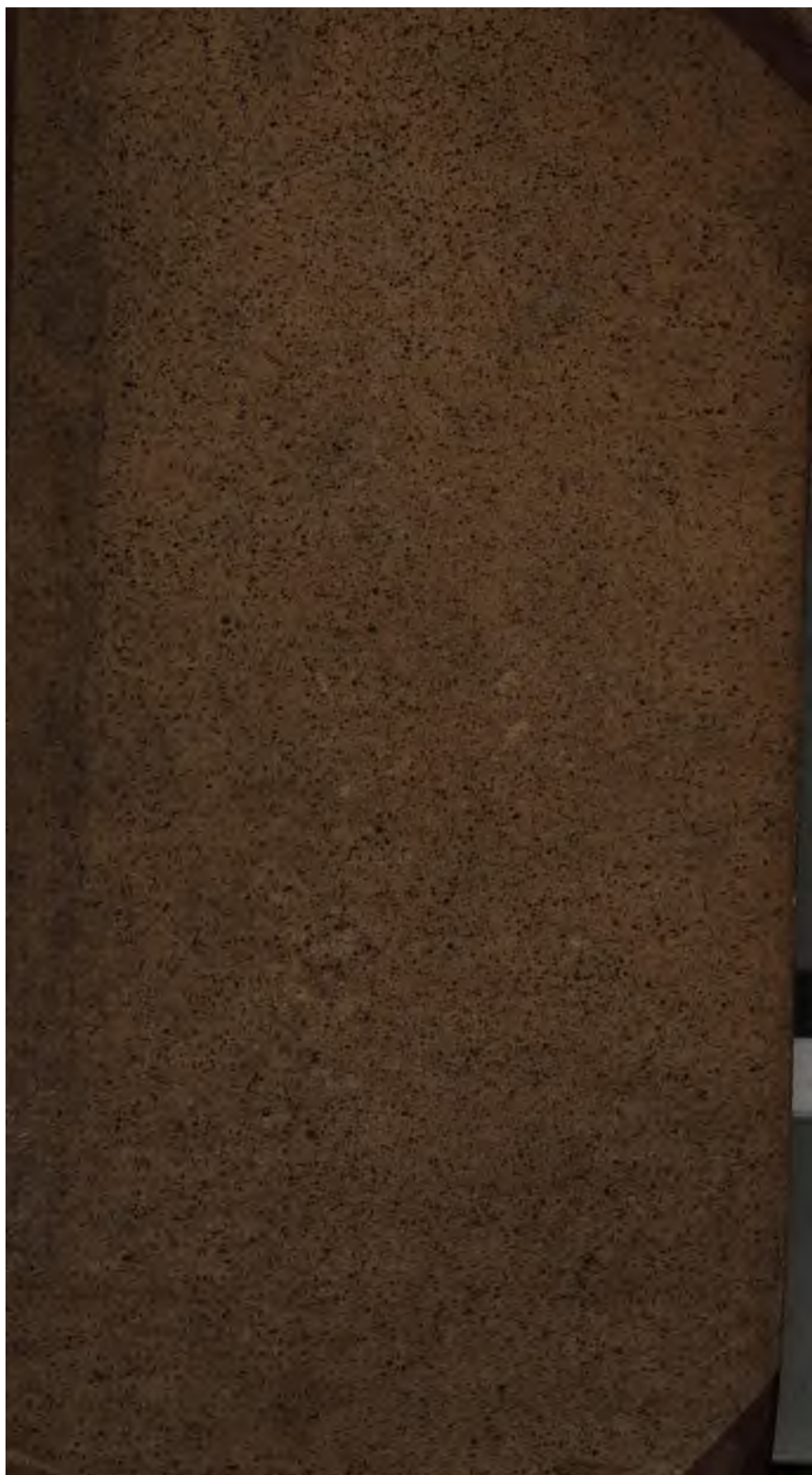
Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

93

Van der Panten

L. H. G. B. van der Panten
1840

22

FERDINAND EN CONSTANTIA.

E E R S T E D E E L .

Son coeur , né trop sensible , a fait tous ses malheurs.

D'ARNAUD.

FERDINAND EN CONSTANTIA.

DOOR

MR. RHIJNVIS FEITH.

EERSTE DEEL.

TE AMSTERDAM bij
JOHANNES ALLART,
MDCCLXXXV.

275. n. 83.

41

X*

...

V O O R B E R I C H T .

Mooglijk zoude ik zeer wel gedaan hebben van het bij mijne JULIA te laten ; dan , ik beken het gewillig , mijn hart is te zwak geweest om aan het herhaald en vleierend verzoek van veelen mijner Landgenooten weêrstand te hebben kunnen bieden. — Aan u dan , Begunstigers van JULIA ! aan u wordt deeze tweede proeve opgedragen. — Hoe weinig zij ook aan uwe verwachting voldoen moge , in zo verre zij tot een bewijs verstrekt van mijne poging om u te behagen , verdient ze eenigzins uwe bescherming. — Zij is in den eigen smaak van JULIA geschreven — dit eischte gij toch — maar ook dit maakte mijne taak zeer moeilijk. — Alleen heb ik 'er eene meer ingewikkelde geschiedenis doorgevlochten , om , zo veel ik kon , de aanmerking voor te komen , die men op JULIA gemaakt heeft , dat ze naamlijk te louter sentimenteel was

V O O R B E R I C H T.

„ derhalven niet ernstig behandeld worden? —
„ Eene goede , deugdzaame huisvrouw is ontegen-
„ zeglijk — het is ook de taal van den Bijbel
„ — een geschenk van GOD. — Moet ik HEM
„ om zulk een geschenk dan niet bidden , en HEM
„ niet hartlijk danken , als ik het heb mogen ver-
„ krijgen ?”

*Dan — hoe het ook zij — ik hoop met dit
stukje voldaan te hebben , en men dulde dat ik 'er
voortaan van afstappe.*

FERDINAND *aan* WILLEM.

Den 18 Junij.

Eindelijk heb ik een plekje gronds voor het hol van mijnen voet gevonden, en ik neem de eerste gelegenheid waar om u, mijn Dierbaare! hier van kennis te geven. Buiten u heb ik niemand in de waereld, die zich over mijn lot bekommert. Gij alleen bemint mij — ach! tot uw ongeluk, lieve WILLEM! Waarom zoude ik het voor mij zelve ontveinzen? Ik ruk u in mijnen rampspoed mede. De vriendschap, die uw hart voor mij gevoelt, ontroofst u menig oogenblik van het zalig vergenoegen, dat gij in het gezelschap uwer aanminnige Echtgenootte en van uw dierbaar Kroost smaakt. Ik heb dit vaak met aandoening opgemerkt, maar nooit duidelijker, dan toen ik u, eenige dagen geleden, verliet. Mooglijk hebt gij sedert dat noodlottig tijdstip aanhoudende over mij bekommerd geweest, — Ik

I. DEEL.

A

moest,

moest, mijn Beste! ik moest vertrekken. Zo ik nog eenen dag in den eigen dampkring met de ongelukkige *CONSTANTIA* adem had moeten scheppen, ware ik reeds bezweken geweest. Ik dacht daar toen juist wel niet aan, om dat ik volstrekt niets dacht. Ik was enkel drift, geheel wanhoop! — en nog moet ik op mijne rampzalige gebeurtenis niet nadenken, ik gevoel het op dit oogenblik, of mijne ziel wordt weêr door dezelfde hartstochten aangegrind. — *CONSTANTIA* — de stille, de zachte, de openhartige *CONSTANTIA*, heeft mij — haaren getrouwen, haaren tedergevoeligen zelfvriend kunnen verraden! — verraden? . . . . . Hemel! hoe komt het dat dit ijsfelijk denkbeeld niet in mij hechten wil! — Zo tienduizend getuigen het mij bezworen hadden. . . . neen, *WILLEM!* neen, ik had het niet geloofd — u zelven zoude ik tegengesproken hebben. — Ach! waarom moest ik het zien en horen! — ik zelf het zien en horen! — *CONSTANTIA* een laag, verraderlijk hart. . . . . Ik moet, ik moet het geloven. — Welk eene lange keten van rampen is aan dit een zielschokkend denkbeeld verbonden! —

WIL-

WILLEM! ik had niets meer dan C O N S T A N T I A op de geheele waereld; alle mijne Bloedverwanten heb ik zien sterven — in den morgen van mijn leven, en mijn vol verlies bezeffende, zien sterven — en echter gevoelde mijn hart geen enkel ledig vakje, zo lang ik de liefde van C O N S T A N T I A genoot. Zij was alles voor mij, en haar alleen bezittende, scheen ik mijzelven onuitputbaar rijk te zijn; ten minsten — ik had geen enkelen wensch meer. Mijn Afgod is mij ontzonken — eindeloos ontzonken! — en met haar verging de waereld voor mij. —

Menigwerf heb ik aan de zijde mijner — ja! toen zo ik waande *mijner*, en nog is mij deeze uitdrukking in den mond beftorven — aan de zijde van C O N S T A N T I A, als ik louter, genoeg was, en mijne zaligheid met stroomen inademde, op het denkbeeld van scheiding gebeeft. Eenmaal overrompelde mij de gedachte van haar afsterven. Ik verbeeldde mij, met eene siddering door alle mijne beenderen, dat zij in het gevoelloos graf ter neder lag, en dat ik mijnen langen weg, eenzaam, verlaten, door de woestenij deezer waereld voort moest

zetten. — De ontroering deed mij opspringen. — CONSTANTIA verschrikte. Ik deelde haar mijne akelige gewaarwording mede. Haare betraande oogen vestigden zich op de mijnen. Zij greep mijne hand aan en drukte ze tegen haare borst. Eindelijk zonk ze, bleek als de dood, op mijn hart neder, en daar zwoeren mij de aanminnigste lippen, dat zij eeuwig de mijne zou zijn. Ô CONSTANTIA! — waarom rust gij thans niet met alle uwe onschuld, met uwe volle deugd, in het stof des doods! — ook daar zoudt gij de mijne gebleven zijn! — treurig zoude ik de mij nog toegedemde loopbaan, onder de gemengde gewaarwordingen der pijnlijkste eenzaamheid en der dierbaarste verwachting, reikhalzende vervolgd hebben — maar eenmaal zoude ik u onder de Engelen Gods wedergevonden — voor de eeuwigheid wedergevonden hebben! — Hoe veel ondraaglijker is mij de gedachte, dat gij schuldig, uwer en mijner onwaardig zijt geworden, dan mij uw dood zelf zou geweest zijn? Nu is onze scheiding onherroepelijk — tot in alle eeuwigheid onherroepelijk! —

Vergeef, mijn Vriend! dat ik mij op nieuw
ver-

vergete! — ô mijn hart is nog ziek, nog doodlijk ziek. Ik poog vruchtloos de trouwlooze uit mijne gedachten te verbannen; alles wat mij omringt herinnert mij overal *CONSTANTIA*. Als ik, uitgeput van krachten, vermoeid en lustloos, in het holle van den nacht op mijn leger nederzinke, en de slaap, na lang gepens, op mijne betraande oogleden nederstrijkt, staat haare beeldtenis voor mij. De oprechtheid en trouwe zweven op haare lippen. De onschuld lagcht in haare kwijnende oogen. De liefde gloeit mij van haare wangen tegen. Ik ontwaak van blijdschap. — de begocheling is verdwenen, en mijne reden, mijne wreede reden, laat mij niets overig, dan de bewustheid dat *CONSTANTIA* mij verraden heeft, en eeuwig voor mij verloren is. — Maar zie daar eene nieuwe afwijking. — Nu, *WILLEM!* ik zal met mijn verhaal voortgaan. Nog eens, vergeef uwen ongelukkigen vriend zijne geduurige afgetrokkenheid.

Ik moest dan de stad verlaten, binnen welke muuren *CONSTANTIA* haare wooning had, en daar ik haar eenmaal deugdzaam en onschuldig gekend had. 't Was uwe oprechte vriendschap voor mij, die mij poogde

de te overreden om mijn vertrek, dewijl de avond reeds begon te vallen, tot den volgenden morgen te verschuiven. In de ontroering en wanhoop, daar ik mij op dat oogenblik in bevond, was ook dit mij onmogelijk. Ik vertrok dan, zo onverschillig voor uwe vriendschap en traanen. ô Gij kent mijn hart voor u, WILLEM! — de uiterlijke vertoning, die ik toen maakte, zal u niet misleid hebben. Op dat vreeslijk tijdstip, zo bloedende aan de wond, die ik ontvangen had, was mij alles onverschillig. Geen geschapen of ongeschapen magt kon mij CONSTANTIA met haare voorige onschuld wedergeven, en buiten haar had het Heelal niets in zijnen wijden omkring, dat mij toen een wenschje waardig schein. Hoe ik de stad uitgeraakt ben, weet ik niet. Na meer dan een uur gereeden te hebben vond ik mij zelve eerst weder. Ik volgde den stroom van die eigen rivier, aan wier bloemrijke oevers ik zo menigmaalen met CONSTANTIA, hand in hand, gezeten had, terwijl wij in eene genoeglijke droefgeestigheid de zich onderling voortstuwende golfjes naöogden, en ons eindelijk, geheel verteederd, met dezelve verloren. De avondstond
was

was zeer schoon. De starren schitterden door den geheelen hemel, en de maan glimde hier en daar door de zwarte schaduwen van het geboomte. Ik hoorde in de geheele natuur geen ander geluid dan de beweging van mijn paard en het gemurmel van de rivier aan mijne zijde, daar de vonken van den maanschijn op huppelden. In alle andere omstandigheden zou de dommelige schoonheid van zulk eenen effenen nacht mij gestreeld hebben. Na vertederde hij mij slechts, en ik werd 'er te vatbaarer door om al wat ik verloren had te gevoelen. Hoe ijsfelijk zank mijne akelige eenzaamheid toen op mijn rauw harte neder! — Wat op dat oogenblik de doodsche landstreek, daar mijne oogen over heen doolden, voor mij was, zou van nu af aan de geheele waereld voor mij zijn. De liefde alleen had ze mij, tot hier toe, tot een Eden gemaakt. Nu, door geen enkelen band meer 'er aan vastgehecht, scheen ze mij eene huilende wildernis, een zwart toneel van dwaasheid en misdrijf te zijn. — Zo dwaalde ik, zonder uitzicht, zonder hoop, voort. — Dan eens weende mijne verbeelding bij het sterfbed mijner Moeder — ik zag die dierbre Vrouw

nog met den dood worstelen, en ik voelde op nieuw haar verlies. Nu weer hoorde ik de laatste woorden van eenen Broeder, dien ik zo teder bemind heb: „FERDINAND ik sterve — ik laat van mijn geheel geslacht u alleen aan deeze zijde des grafs na. Mijn hart misgunt u de genoegens van dit leven niet — ô geniet ze in een rijker maate, dan ik ze hier heb mogen aantreffen!” — Hier borst een traanenvloed uit mijne oogen. Ik vond eenige verligting van den last daar ik onder bezweek. Dierbre, dierbre Verstorvene! gilde ik uit, hoe gelukkig is uw lot bij het mijne! ô zo ik u iets misgunnen kon, het zou de stille rust zijn, die gij thans smaakt — ik alleen ben diep rampzalig! —

Onder zulke treurige gewaarwordingen begon het morgenrood aan de kim te verschijnen. De geheele landstreek schein nu eene zee te zijn, daar op sommige affstanden de verschillend geschakeerde heuvelen en de rokende rietendaken, als zo veele eilanden, het hoofd uit verhieven. De stilte van den nacht werd door de stem der herderen, het geblaas der schaapen dat van verre uit de dalen rees, en het van alle

kan-

kanten opgeheven gezang van duizend vogelen vervangen. Gij weet, lieve WILLEM! hoe gevoelig ik altijd voor de schoonheid van den aanbrekenden dageraad geweest ben. Ach, toen bezat ik mijne CONSTANTIA nog, en zij bezielde alles wat mij omringde! In haar alleen bestaande, meende ik in ieder vogeltje dat den dageraad begroette haare tedere stem; in elk koeltje dat langs mij heen wemelde haare onschuldige zuchtjes te horen. Nu was mij voor 't eerst de vrolijke morgenstond tot eenen stikdonkeren middernacht. Alle de vorige, zo dikwerf herhaalde, gewaarwordingen vereenigden zich in mijne verbeelding om mij te pijnigen. Zelfs de Natuur, de eenvoudige, de schoone Natuur, borst ik uit, is voor mij verloren! — — —

Hier overviel mij het gevoel mijner diepe ellende zodanig, dat ik verplicht was van mijn paard te stappen, zo ik 'er niet roerloos wilde aftorten. Ik bond het aan een boom, en trad toen het somber Bosch in daar ik mij voor bevond. Ook het gaan was mij onmogelijk. Ik zeeg aan den wortel van een' Eik neder. Alles wat mij omringde verzonk voor mijne oogen. Een' gerui-

men tijd staarde ik gedachtenloos op het blad eener laage plant, die aan mijne zijde stond. Ik werd uit mijne wezenloosheid getrokken door de beweging van een wormpje, dat over het blad, daar mijne oogen op gevestigd waren, voortkroop. Ik volgde werktuiglijk zijne langzaame vordering. „Hoe gelukkig is dit onaanzienlijk Diertje, riep ik eindelijk uit; uit de hand, die den Ozeaan der oneindigheid met waerelden bezaaide, ontving deeze worm een leven vol zaligheid! — Voor een hooger en edeler genot vatbaar, ben ik alleen onherstelbaar ellendig! — —

Nu kroop ik onder het onlijdelijkst gevoel langs den grond. Vruchtloos poogde ik den Godsdienst te hulp te roepen. Ik dwong mijne gedachten in de Eeuwigheid; — maar ook daar miste ik *CONSTANTIA* — en de eeuwigheid scheen mij een gapende afgrond toe, bij wiens diepte mijne oogen dwarrelden en mijn hart ijsde. De pligt sprak op den bodem mijner ziel; maar zijne flaauwe stem kon door het gedruis van duizend verschillende hartstochten, die alle bij beurten mijn hart verscheurden, niet heendringen. Telkens meende ik dat mijn jongste

ste oogenblik daar was, en dat dit Bosch mijn gebeente overschaduwden zou. Mooglijk was ik toen ook omgekomen, zo ik niet eindelijk, wanneer de benaauwdheid en angst mij dachten te verstikken, in eene sluiptrekende beweging ware opgesprongen, en mij in de hevigste aandoeningen op mijne knieën voor den grooten Beschikker mijner lotgevallen had nedergeworpen. Hier stortte ik mijne geheele ziel uit, en — zoude ik het een oogenblik te vooren geloofd hebben? — wat de geheele waereld niet voor mij bezat, vond ik aan de voeten van mijnen Schepper! Ja, ik vond eenige vertroosting. De stromende Weldoener van het wormpje, wiens lot ik benijd had, herkende ik toen weder, dat in veel verhevener zin de Weldoener van het menschedom en ook van mij was. Zijne wegen, 't is waar, bleven mij stikdonkere duisternis. Ik begreep den Oneindigen niet! — maar op dat tijdstip vertrouwde ik dat ze eenmaal in het zuiverste en heerlijkste licht voor mij uit zouden lopen. —

Met een kalmer ziel, en onder het plengen van verkwikkende traanen, klom ik weder op mijn paard. Nu herinnerde ik mij
 eerst

eerst dat ik zonder doelwit voert trok. Ik poogde mijne gedachten op eene zekere verblijfplaats te vestigen. Overal moest ik mijne ellende met mij slepen, maar nergens scheen ze mij ondraaglijker te zullen zijn dan in het gonzend gewoel der waereld. De stilte en de eenzaamheid lagchten mij met vereenigde bekoorlijkheid aan. Ik bragt mij het afgezonderde Z***, daar gij mij zo vaak eene betoverende schilderij van gemaald hadt, te binnen. De vreedzaame en natuurlijke ligging van dat dorp; de onschuldige eenvoudigheid zijner geringe en gulhartige Bewoners, lokten mijne genegenheid uit om voor eerst daar mijn aanzijn en mijnen rampspoed te gaan verbergen. Ik dreef 'er mijn paard heen, en met den middag zag ik het hooggetopte woud, daar het zich voor de oogen eener ijdele waereld in verschuilt, aan de kimmen blaauwen. Met het vallen van den avond steeg ik binnen het zelve voor een huis, dat het uitwendig aanzien eener Herberg had, af. Ik bedroog mij niet. Ik vond 'er dien nacht eene verblijfplaats; en den volgenden dag ben ik gelukkig genoeg geweest van een intrek op den duur te vinden bij eene bedagde Weduwe,
die

die met twee volwasfen Dochters huis houdt. Zij woont aan het einde van het dorp, en van mijne kamer zie ik door eenen zeer netten tuin over eenige koornakkers en weilanden tegen de steile dennen, die de eenige muuren deezer geruste woonplaats uitmaken. Eene herberg was te woelig voor de tegenwoordige gesteldheid van mijn hart, dat van oogenblik tot oogenblik meer naar de stilte snakt. Ik twijffelde eerst of ik hier ergens elders een verblijf vinden zou. Men wees mij naar de goede vrouw, daar ik thans bij in woon; niet om dat ze ooit te voren haar huis hier toe gebruikt had; maar dewijl zij de eenigste was die het zou kunnen doen. Op het eerste voorstel, dat ik 'er haar van deed, bekeek ze mij van het hoofd tot de voeten, en mijn gelaat moet haar zeker niets ongunstigs voorspeld hebben, want zij nodigde mij terstond om de twee vertrekken te zien, die ze van haare woning misfen kon. Zij waren zeer eenvoudig, maar blinkend net, en over 't geheel veel beter dan ik mij had durven voorstellen. Wij waren het in drie woorden eens, en tot nog toe ben ik zeer te vreden over haar en haare beide Dochters, en voor-

vooral over de stilte die altijd in dit huis heerscht.

Gisteren heb ik een bezoek afgelegd bij den Leeraar van het dorp, denzelfden Geestelijke, dien gij zo hoog acht. Zijn eerste voorkomen is in de daad eerwaardig. Hij spreekt weinig; maar het geen hij zegt is men blijde niet gemist te hebben. Dit zal waarschijnlijk het eenigste huis zijn daar ik ingang zal trachten te vinden.

Maar ik vergeet dat de tijd bijna verstreken is, die mij tot het vervaardigen van dezen brief vergund wordt, en tot een' volgenden post wilde ik u niet graag aan uwen kommer over mij ten prooi laten. Ik schrijve u mooglijk dan nader. ——— ó WILLEM! hoe zeer gevoel ik op dit oogenblik, dat men in alle de ellenden van dit leven, hoe hoog ze dan ook geklommen mogen zijn, eenen wezenlijken troost scheidt uit de bewustheid, dat 'er toch nog één mensch leeft die zich over ons lot bekommert, en in onzen rampspoed deelt! ——— ó Blijf altijd voor uwen ongelukkigen FERDINAND dien eigen warmen, deelnemenden vriend, die gij ten koste van uwe rust tot hier toe voor hem geweest zijt! Ik voorzie dat ik
tot

tot aan het einde van mijn leven uw' schuldenaar zal moeten blijven ; maar geloof ook dat ik aan niemand liever verpligting heb , dan aan u !

Adieu , mijn Waarde ! omhels uwe Echtgenooten en Kinderen voor mij , en bid haar dat ze mij de onrust en kwelling toch vergeve , die ik haar onwillig veroorzaakt hebbe.

Den 30 Junij.

Ik ben waarlijk verheugd dat ik hier gekomen ben. Nergens zoude ik gelukkig geweest zijn ; maar dit is mogelijk het geschikteste plekje gronds in mijne tegenwoordige omstandigheden voor mij. Alles werkt hier mede om mijne ziel kalmer te maken , dan ze ergens elders zijn konde. Z * * * schijnt aan de verleiding en weelde , die overal ouders gevonden hebben , ontsnapt te zijn. Zo veel onschuld en goede trouwe heb ik nergens ooit ontmoet ! — De menschen zijn hier alle rijk — niet om dat ze in de daad veel bezitten ; maar om dat hunne kleene

ne

ne bezittingen hunne wenschen zeer verre te boven gaan. De geheele week door zijn ze ijverig bezig in hunnen arbeid, en dit duurt tot zaterdagmiddag toe, wanneer ze het overige gedeelte van dien dag aan de vriendschap en vreugde, en den volgenden aan eenen zeer redelijken Godsdienst toewijden, om met maandag hunnen arbeid met vernieuwde krachten en een blijmoedig uitzicht op den zegen des Hemels te hervatten. Zo lopen hunne effene dagen in een stil genoegen af. Het eentoonige van hunne vermaaken, die geduurig wederkeeren, verwekt hun geen walging. Zij hebben ze nooit ten einde toe uitgeput. Van hunne eerste jeugd af aan gewoon in alles de Natuur te volgen, heeft tot hier toe de weelde nooit hunne behoeften vermeerderd, of hun prikkelender vermaaken doen kennen. Matigheid, beweging, en vergenoegen hebben op aller aangezichten den glans eener eeuwige jeugd en het stevige eener blozende gezondheid gedrukt. Bij zo veel gelukkigen zoudt gij ligt denken dat ik thans geheel misplaatst ware, WILLEM! — zo hunne vreugd en vermaaken naar die der steden geleken, zou dit ook in de daad waar zijn. Niets is verdrie-

tiger voor een gevoelig hart, dat onder onherstelbare rampen kwijnt, dan de schaterende, de bedwelmende vrolijkheid der wereld. Mij zou ze thans doodlijk zijn. Maar eene stille tevredenheid is de voorzitter in alle de zaamenkomsten, die ik hier nog gezien heb. De zucht om door eene onderlinge verlichting van het verstand en hart elkander een waar en duurzaam genoegen aan te brengen, schijnt ieder in dezelve te bezielen. Nu is hun geluk mij dierbaar. — Het ontrust, het hoont mij niet — Ik ben menigmaalen hartlijk blijde, dat ik de eenige ongelukkige onder zo veele stervelingen ben — Ook poge ik mijne ellende, zo veel mij doenlijk is, voor hunne oogen te verbergen — waarom zoude ik hunne zalige tevredenheid verpesten? — Mijne Weduwe schijnt 'er echter iets van bemerkt te hebben. Gisteren morgen had ik eene wandeling met de Lente van Kleist in mijne handen door het donkerste van het Dennenwoud gedaan. Mijn hart was door het lezen van dien natuurlijken en gevoeligen Dichter, zo wel als door het staatelijke en afgezonderde der plaats, geheel vertederd geworden. Ik besproeide den gladden grond

met mijne traanen. De herinnering hoe ik menigwerf met **CONSTANTIA** in de dagen mijner blijdschap, aan den oever van een slingerend beekje of op eene rustplaats van geurige zooden gezeten, juist dien zelfden Dichter gelezen had, overviel mij met duldloos geweld. Nu maakten zijne schilderachtige beschrijvingen mij akelig. De schoonste landstreeken, daar hij mijne verbeelding in rond voerde, schenen mij zo veele valleien van doodsbeenderen te zijn. **CONSTANTIA** bezielde ze niet, en zonder haar was de natuur zelve mij eene levenlooze woestenij. Ik gevoelde dat ik op nieuw de prooi der verflindendste hartstochten ging worden, en de middag was bijna daar. Ik stak mijn' Kleit in den zak en verliet het bosch. Hoe zeer ik mij had pogen te herstellen, ontdekte ik toch aan mijne weduwe, toen ik in huis trad, dat ze iets van mijne droefgeestigheid merkte. Het was Zaterdag, en ik vond haar met haare beide Dochters en een' jongen Landman, die een zeer openhartig voorkomen had, „gereed om aan het middagmaal te gaan. „ Doe ons het vermaak aan, mijn Heer, zei ze; van deezen middag ons genoeg door uw bijzijn te vermeerderen. Gij
fchijnt

schijnt mij heden niet zeer opgeruimd van gemoed te zijn. Vergeef mij, mijn Heer, maar gij leeft waarlijk al te afgezonderd voor uwe jaaren. De stilte en de eenzaamheid schijnen u alleen te behagen. Mooglijk zal het bijzijn deezer jonge lieden u voor eenige oogenblikken vervrolijken. Die jongman is de Vrijer van Lotje (zo heet haare jongste Dochter) zij beminnen zich recht hartlijk, en eerlang zal ik het genoeg hebben van mijnen zegen over hun huwelijk uit te mogen spreken. Hunne genegenheid is met hunne jaaren opgeklommen, en ik verheuge mij, zo dikwerf als ik denk, dat zuivere liefde alleen den knoop hunner vereeniging zal sluiten. Beide bezitten ze niets dan hunne deugd en hunne gezonde en aan arbeid gewoone leden. Het belang vormt hier zelden echrverbindtenissen, om dat wij alle het genoeg boven den rijkdom stellen, en van hier dat men onder ons bijna nooit van kwaade huwlijken hoort. De liefde en goede twouwe ontwerpen ze, en de liefde en standvastigheid maken ze tot eene wezenlijke verligting onder alle de tegenspoeden van dit leven." Hier zag ik twee groote traanen, die zich vruchtloos poogden te ver-

schuilen, uit Lotjes blaauwe oogen rollen — haar hart kon niet meer — zij zonk met haar hoofd op de borst van den jongeling neder, en zocht daar haare verte-dering te verbergen. Mijne aandoening verried mij. — Hoe menigmaal had ik traanen van het eigen gevoel in de oogen van CONSTANTIA zien glimmen! — hoe vaak had ik ze met mijne lippen opgedroogd! — en nu. . . Neen, WILLEM! ik was hartlijk blijde over het geluk der beide jonge lieden; ik wenschte heimelijk vuurig; dat het in mijne ellende niet eindigen mogt; maar 't werd mij onmogelijk dit toneel langer bij te wonen — alles draaide met mij in het rond — ik voelde dat ik neêr ging storten. Ik ontschuldigde mij voor dien middag, zo goed als ik kon, verliet ijlings het vertrek, en trad bijna wezenloos mijn' trap op. Ook hier werd het mij ras te benaauwd; na van mijne eerste ontmoeting bekomen te zijn, greep ik mijnen Osian op, en begaf mij naar den tuin. Aan deszelfs einde staat een dicht beuken priëel, daar een klein beekje van levendig water over witte keitjes langs heenen bruischt. Uit eene gefchoren opening ziet men over eenige weilanden, die met de schoonste koeien

be-

bezaaid zijn. Hier verborg ik mijne treurigheid. Ik sloeg terstond mijnen Osfian, mijnen meestgeliefden Dichter, op. De gezangen van Selma vielen juist onder mijn gezicht — met welk een genoegen, onder hoe veel verkwikkelijke traanen las ik dezelve! — Waarlijk Osfian is de Vriend der treurigen, de Dichter van het hart! — Eindelijk kwam ik aan de laatste regels: „ Rolt weg, gij donkerbruine jaaren, want gij brengt „ geen blijdschap in uwen loop. Laat het graf „ openen voor Osfian, want zijn vermogen is „ bezweken. De Zoonen des gezangs zijn ge- „ gaan om te rusten; mijne stemme blijft over, „ gelijk een koeltje, dat ruist, eenzaam, op de „ rots in 't midden der zee, als de winden zijn „ gaan liggen. Het bruine mos fluit daar, en „ de Zeeman ziet van verre de golvende boomen.” — Hier overstelpte mij mijn gevoel — ik kon niet meer — mijne geheele, lange, akelige eenzaamheid stond levendig voor mij. — Vuurig wenschte ik, dat het graf, de laatste toevlucht der ongelukkigen, ook voor mij ontsloten wierd! —

Lang zoude ik in deeze moedeloosheid verzonken zijn gebleven, zo eene beweging, die ik aan de tuindeur hoorde, mij mijne oogen

naar dien kant niet had doen wenden. Het was de menschlievende Leeraar van het Dorp. Ik herstelde mij zo goed ik kon en trad hem te gemoet. Naauwlijks was ik onder zijn bereik, of hij zeide mij, dat hij kwam om mij mijn bezoek te rug te brengen. „Maar, vervolgde hij, mij sterk aanziende, ik zie dat gij droefgeestig zijt; de eenzaamheid is u thans niet heilzaam, en mijn bijzijn alleen is niet genoeg om haar te vervullen. In zekere harten is de treurigheid besmettelijk — zij grijpt alles aan wat onder haar bereik valt, en ik voel dat uw hart wel tot dat soort behoren kon. Ik zal u op eenen anderen tijd mijne schuld komen betalen; maar ga nu met mij. Mijne Dochter zal ons gezelschap vermeerderen, en, gelijk de Vrouwen altijd doen, verlevendigen.” — Dit alles zeide hij met zo veel hartlijkheid, dat het mij onmogelijk geweest ware hem niet te volgen.

Toen wij bij hem binnen kwamen bood hij mij op de innemendste wijze aan zijne Dochter. Zijne Echtgenootte is reeds jaren dood geweest, en thans houdt hij met *MICHELIA*, het eenige pand zijner huwlijksliefde, huis. Welk een voortreffelijk Meisje, mijn Vriend!

— Zacht-

— Zachtheid, gevoel, en oordeel, stralen in de aanminnigste vereeniging uit alle de trekken van haar gelaat. — Zij is schoon en bevallig — ik moet deeze woorden gebruiken om dat ik 'er geen beter toe weet — maar haare schoonheid en beval-
 ligheid zijn niets, volstrekt niets, aan de kunst of aan de opvoeding verpligt. 't Is enkel natuur; maar die medeslepde, alles vervullende natuur, welke elk, die haar gevoelen kan, aan de kunst niet denken laat, dan om derzelve armoedige geregeldheid ontwaar te worden. Als zij met die volle harmonische stem der waarheid en onschuld spreekt, en nooit rolt een andere toon over haare lippen, komt men in verzoeking om te geloven dat ze tot eene andere waereld behoort — en zeker is zij voor deeze niet geschapen? — Mijn Vriend weet welk eene Dochter hij bezit — met ieder blik, dien hij op haar werpt, gloeit het volle hart eens tederen Vaders hem ten oogten uit — Zij is het middenpunt daar alle zijne gevoelvermogens, die eenmaal veel moeten geweest zijn, thans in zaamenlopen en voldaan worden.

Ik vond haar bij mijne intrede met een

boek in de hand. Na eenige algemeene gesprekken, vrieg ik haar, welk een Schrijver gelukkig genoeg ware van haar eenige oogeblikken te kunnen vermaken? „ Vermaakt heeft hij mij waarlijk, mijn Heer! antwoordde zij, en juist hier door is de winst aan mijne zijde. Ondertusfchen fchat ik den Schrijver met u gelukkig. Hij heeft de natuur gekend — hij heeft haar kunnen genieten — en fterk genoeg om zijne eigen gewaarwordingen in de harten van alle zijne Lezers uit te kunnen ftoften. 't Is Brijdone. Toen gij intradt was ik met hem op den Etna — mijne oogen dwaalden van die verbazende hoogte, onder de eerfte ftraalen van de uit den Oceaan verrijzende Zon, over de fchoone Landftrecken, die zich van daar in eenen onbepaalden kring aan het verrukt gezicht opdoen, en ik was gereed om mij met hem in de oneindigheid te verliezen. — „ Mijne Dochter is eene kleene Dweeffer, zei de Vader. Schrijvers, die niet tot het hart fpreken, ftaan bij haar op geen zeer hoogen prijs”. — „ ó Mijn Vader! viel hem CECILIA hier in, wie heeft mij aan dien toon gewend? wie heeft hem mij zo beminnelijk gemaakt?” — Dit zeide zo op eene wijze, die

die mij in verzoeking bragt om haar om den hals te vlieden.

Den geheelen avond vloog mij ongemerkt voorbij, zonder dat ik weet te zeggen hoe mijn hart hier onder gesteld ware. Zeker was ik niets minder dan vrolijk, en echter heb ik zedert mijn vertrek uit * * * nimmer zulk eenen genoeglijken avond doorgebracht. Ik had voor een oogenblik al het voorledene en toekomstige vergeten. Ik was geheel bij CECILIA — ik scheen altijd bij haar geweest te zijn, en eeuwig bij haar te zullen blijven. —

In het uitgaan verhaalde mij haar Vader hoe hij haar geheel naar de natuur had opgevoed. „Mijne Dochter is niet geschikt, mijn Heer! om in de Waereld te verkeren — zij verstaat ze niet en zou hottenotsch voor dezelve spreken. Zij zegt altijd juist wat ze gevoelt. Haar geluk is aan dit Dorp bepaald — nergens zou ze die oprechtheid en eenvoudigheid aantreffen. Zo mij de Hemel niet genoegzaam gezegend had om haar lot hier te kunnen vestigen, zoude ik mij wel gewacht hebben van haar zulk eene opvoeding te geven. Nu scheen ze mij roe de beste voor haar te zijn. Waarom

zoude ik haar, zonder noodzaak, het menschedom van zijne zwarte zijde hebben leren kennen? Nu stelt zij het zich voor als een oprecht, zachtaartig, hulpvaardig gezin van Broederen, en hier zal zij het, God lof! nooit anders leren kennen. Haare onschuld was mij dierbaar, en — God geve dat dit eene verbeelding van mij zij! — ik heb altijd geloofd dat men de voorzichtigheid en beschaafdheid der Waereld nooit dat ten koste zijner onschuld verkreeg.

Ik vertrok geheel buiten mij zelve.

Den 7 Julij

Ik ben bijna den geheelen dag bij CECILIA — en ik verbeelde mij telkens bij de natuur zelve te zijn. Zij is volstrekt eenig in haar soort. — Geen Meisje op den aardbodem dat haar gelijkt! — Nu begin ik aan haare onschuldige eenvoudigheid te gewinnen. Eerst bragt haare naïve taal mij telkens in eene verlegene bewondering — ik wist niet wat te antwoorden. Zeker heeft in de

twee

twee laatste Eeuwen niemand zo natuurlijk gesproken. Gisteren had ik een gesprek met haar, dat u eenigzins een denkbeeld van haar geven kan. Ik zeg eenigzins; want houding, gelaat, stem, alles is louter harmonij met ieder woord dat over haare lippen zweeft, en grootheid van ziel klinkt uit elken kunsteloozen toon haarer kindsche onschuld.

Ik trof haar alleen aan. Haare oogen schenen betrokken.

CECILIA kan dan ook droefgeestig zijn! zij die alles bezit, wat ze wenscht. . . . .

„ Uw Vriend Young heeft dien treurigen zweem op mijn gelaat verspreid. Groote denkbeelden over den dood en de onsterfelijkheid doen mijne ziel altijd in eene Zee van wellust baden — ik voel dan zo levendig, zo warm, de geheele waarde van mijn aanzijn — maar mijne wezenstrekken laten nooit na eenen zekeren schijn van treurigheid aan te nemen, die elk, die mij nog niet volkomen kent, misleiden moet. Ondertusschen wijzen ze bij mij gewoonlijk alleen de volheid van mijne gevoelvermogens aan. Nu echter ben ik waarlijk treurig. Ik heb den klaagzang op het vroegtijdig sterven van Narcisfa gelezen. Mijne verbeelding volgde den

den Dichter in het dal des doods; in dat stille Cimerische dal, daar de duisternis, met uitgespreide ravenvleugels over het nog onbepaalde lot broeiende, den dag, den vreeslijken dag afwacht, die alle toekomstige wijsheid verbiedt. Hier vond ik onder de staartige en mij onbekende gemeente der dooden mijnen Vader. — Het boek zonk mij uit de handen — en nog rilt mijn hart! **Ô FERDINAND!** gij weet niet welk eenen dierbren Vader ik bezitte! — Eerlang moet ik hem ten grave zien dalen — zijne jaaren zijn reeds hoog geklommen — en dan blijft de ongelukkige **CECILIA**, zo eenzaam, zo verlaten, op de wijde wereld.” —

Lieve **CECILIA!** recht gevoelig Meisje! waarom vervroegt gij het geboorteuur van uw onheil? — De bloes der gezondheid zweeft nog op het gelaat van uwen waardigen Vader — gij kunt hem nog lang, zeer lang, bezitten. —

„ Ach — eenmaal toch! — dat eenmaal weegt mij zo zwaar op het hart. — **Ô!** Zo gij dat hart kende, gij zoudt mijn vast aannaderend onheil met mij gevoelen!”

Ik gevoel het, lieve **CECILIA!** maar uw
Gods-

Godsdienst — de herinnering aan het geluk van uwen Vader in den Hemel!

„ Ô FERDINAND! die alles zou de wae-
 reld niet minder woest, niet minder ledig
 voor mij maken. De liefde is eene behoef-
 te voor mijn hart. Ik moet beminnen of
 ik ben ongelukkig. Nu zinkt alle mijne ge-
 negenheid op mijnen Vader neêr, en in zij-
 ne schaduw omhels ik, louter warm gevoel,
 de geheele natuur — ieder grasje trekt mij
 aan zich — wordt mij dierbaar. Mijn hart
 slaat voor het geluk van den kleinften worm
 en is zalig in de zaligheid van alles wat mij
 omringt! — Eens zal die Edele mij ont-
 rukt worden, en met hem ontzinken mij alle
 mijne lievelingen — dezelfde natuur, die
 ik nu met ieder ademhaling bij teugen in-
 zwelg, zal dan koud, gevoelloos, daar voor
 mijne oogen drijven, en mijn hart zal in ee-
 nen diepen gapenden afgrond veranderen! —
 Wat zal mij die ijsfelijke ledigheid vervul-
 len?“

Een Echtgenoot, die uwer waardig is.

„ Dien eenige Sterveling heb ik tot hier
 toe niet ontmoet — mijn hart zou hem
 niet

niet miskennen. Zo het eenmaal voor eenen man slaat, zal de dood alleen het doen ophouden! Hoe vurig wenschte ik inmiddels dien Medgezel mijner reize naar de eeuwigheid uit de hand van mijnen Vader te ontvangen! — Bij den dag der opstandinge wilde ik hem geen Vreemdeling aanbieden. — Ik verbeelde mij menigmaalen dien besten Vader door het klamme doodzweet omgeven, en gereed om zijne oogen voor het geschapen licht te sluiten. — Hij vat mij met zijne koude hand aan, die ik vruchtloos door vurige kusfchen en heete traanen poog te verwarmen. — De Vriend mijner Ziel weent aan mijne zijde. — „ Dit pand, zegt hij tot dien eenigen, zij u aanbevolen! — Ik laat u in haar na wat mij het liefste op de Waereld geweest is — wees gij voortaan haar alles! — en dat de Zegen van dien God, dien mijne Ziel thans gevoelt dat enkel Liefde is, u door de woestenij deezer Waereld verzelle! „ — Nu verzwelgt de toekomstigheid al het zichtbaare voor mijne oogen — de eeuwige dageraad is daar — en de getrouwe Deelgenoot mijner afgelopen lotgevallen voert mij, waardiger, grooter, in de armen van mij-

mijnen juichenden Vader, dan hij mij uit dezelfde ontvangen heeft.”

CECILIA (hier fnikte ik overluid) beminnelijke Onschuldige! — de liefde is zo menigwerf de bron van alle rampen. Eene enkele gelukkige door haar is onder duizenden van haare Slachtoffers verloren!..

„ô FERDINAND! heeft de beste Schep- per de liefde niet tot eenen verzachtenden balsem voor de natuur bestemd? Waar gij uwe oogen dwalen laat, zij is alom het bezielende leven, de stromende bron van geneuchte voor alles, wat gevoelt. — En zo harten, die elkander verstaan kunnen, zich niet menigwerf op aarde misten, zou zij de geheele Waereld met gelukkigen bevolken.”

Gij kent die Waereld niet, die gij zo gelukkig wildet maken, lief Meisje! — Ach, hoe benijde ik u uwe zalige onkunde! Geloof mij, gij schiept u een ideaal, dat nergens bestaat. De goede trouwe behoort tot het wezen der Liefde, en waar woont die thans op den aardbodem — ten minsten waar in ons Waerelddeel? Begeerte naar Rijkdom, Eerzucht, Wellust, zijn de drie dwingelanden, die de waare Liefde verdreven en haar
rijk

rijk onder zich verdeeld hebben, en ongelukkig voor de deugdzaame Onschuldige weet elk van hun de zuivere liefde natebootfen, en in oogenblikken van ijlhoofdigheid verbeelden zij zich waarlijk de Liefde te zijn. De Waereld is nu eenmaal zo, en kan een enkele rechtſchapene, die hier en daar als een roos onder de doornen verſtikt, haar veranderen? Overal zucht de beminnelijke, de tedere Gade in de armen van den gevoelloozen Onwaardige, die haar bedrogen heeft, en de rechtſchape man wordt de ongelukkige prooi van het grillig en nietsbetekenend Meisje.

„ Voor deeze keer geloof ik dat de ake-
 ligheid, daar uw hart onder verzonken ligt
 op uwe beſchrijving van het Menschdom
 invloedt. Zij is zwart als de Wintermid-
 nacht, FERDINAND! — maar indien ze
 al naar waarheid ware, bewees ze alleen,
 dat de verdoolde ſtervelingen eene heldere
 en verfrifſchende bron van geneuchte, die
 voor hunne treden heenen bruiſchte, ver-
 ſmaad hebben, om met gevaar van hun leven
 uit eenen zilten en onreinen draaikolk te
 drinken. Maar zou de dwalende gedachte
 der menigte de bron zelve minder zuiver

ma-

maakt. Ik heb meermaal de Tartuffe van Molière gelezen. Ik geloof niet dat er zulk een gedrocht bestaat, maar zou het in de daad bestond, zou het niets tegen den Godsdienst of de ivroomheid bewijzen? Om dat het eigen belang de liefde nabootst, en den ongelukkigen sterfing; onder deeze gedaante rampzelig maakt, is daarom de liefde zelve de bromdier onheilen? —

Eenmaal is zij het zeker niet geweest. In de kindfche jaaren der Waereld, in dien gelukkigen aartsvaderlijken tijt, toen het hart geen behoefte kende, dan die de Natuur zelve vervullen kon, was de liefde de aanninnige Leidsvrouw tot de Gelukzaligheid. Thans zijn die eeuwen van vergenoeging vervlogen. De Weelde heeft het menschedom aan de Natuur ontrouwd, en onder den schijn eener altijd gevende eindloosrijke moeder verarmd. Bertijds had het weinig behoeften; maar geener van die bleef onvervuld; omdat de natuur in de daad onuitputbaar rijk is, schoon ze onder de gedaante eener wijzen en spaarzamen huismoeder verschijnt. Niet zijn deszelfs behoeften tot in het oneindige vermeender, en de Verkwispende weelde zelve is te arm om ze alle te

C

ver-

vervullen. Het is met het mensdom gegaan even als met iemand die gelukkig was zo lang hij binnen de kring eens vergeten Burgers leefde. Toen verschafte hem zijne vijf gezondheid, en zo veel als hij nodig had om vergenoegt te zijn en aan elk der zijne te geven. Op eenmaal werd hij rijk, en nu schiedt hem de arbeid eene waaier straf te zijn. Hij breidde den kring zijner genietingen uit en eindigde met gebrek te gevoelen en schulden te maken.

„Maar ik kom op mijne vraag terug: wat bewijst dit alles tegen de liefde? — Zij is de natuurlijke behoefte van het mensdom geweest in alle tijden, en zal het gewis tot aan de voleindinge der eeuwen blijven.”

Juist om dat ziele natuurlijke behoefte van het mensdom is maakt zo thans ongelukkigen. Kon men haar geheel uitrooien moogelijk dat de wereld 'er bij winnen zou. De Welde heeft nu eenmaal den wereld overweldigd. De gewoonen van elke eeuw zijn zo veel dwingehanden, daarmede men zich vruchteloos aan poogt te onttrekken. Hoe verachtelijk het ook schijnen moge uit geldzucht of hoogmoed eenne verbintnisse aan te

te gaan, die hartelijke tederheid en overeenkomst van zielen alleen bewerken moest, in de tegenwoordige gestaktheid van zaken is dit echter menigwerf onvermijdelijk. Waar ontmoeten zich bijna ooit twee menschen, die in den volsten zin zeggen kunnen, dat geene omstandigheid hun belèt in alles eene vrije keus te volgen, op wien die keuze dan ook valle? Hoe veele, door amten als anderzins, vermogende Ouders, laten dikwerf kinderen na, die, aan eene ruime levenswijze gewend, en nu van alle middelen beroofd, verplicht zijn om naar eene rijke echtverbintenis te zien, of gebrek te lijden. Hoe zalig zal u dit gebrek in den schoot der waare liefde toefchijnen! — maar misleiden wij ons sijn, CECILIA! — wat u en mij overvloed toefchijnt, is waarlijk pijnigende armoede voor ontelbaare anderen: 't Is eene valsche Wijsbegeerte, die thans de rijken toeroept: Verbant de Weelde. — De natuur is niet weinig te vreden. — Ziet het aan dien gezonden vastgespierden Landman, die de zorgen en het verdriet niet kent, en midden in zijne armoede rijk is. De raad is zeer heilzaam; maar zeffens onuitvoerlijk. Hij komt eeuwig eeuwen bij ons te spade.

Indien de eigen stem zich in alle landen verheven had, toen be vlijt en koophandel 'er de rijkdommen begonnen in te lokken, zou mooglijk 'er de Weelde zo veele vijanden als bewooners gevonden hebben. Helaas! toen zweeg ze, en zelfs was zij veelligt de voorspraak, dier gemaklijke en beschaafde levenswijze, die bij alle volken de keen der Weelde geweest is. Een enkele Lykurgus kon door alle landen en eeuwen niet gehoord worden. Zo kortzigtig is de Wijsbegeerte zelve der Stervelingen, dat ze menigmaalen het kwaad niet ontdekt, voor dat het reeds alle zijne krachten besteed heeft. Nu spreekt ze; maar vruchteloos. — Het hapert haar niet aan roejuiging en lofredenaars — maar waar schuilen ze, die haare lessen kunnen opvolgen? — Zij schijnt mij aan eenen Geneesmeester gelijk te zijn, die eenen armen Zieke, na dat hij zijn been mist, de beweging aanraadt, en hem met veel welsprekendheid op het voorbeeld van een' gezonden en vluggen Wandelaar wijst. Indien hij minder schoone woorden gebruikte; maar den Zieke een paar goede krukken bezorgde, zou zijn raad gevolgd worden, en de beweging den Lijder herftellen. Wat zegt het nu toch

anders: Verbant de weelde; dan: Legt eene gewoonte af, die eeuwen bijna tot natuur gemaakt hebben? De waare Wijsbegeerte poogt niet te schitteren, maar te verbeteren. Zij begint met kleene en gemaklijke middelen, om het zedelijk zieke ligchaam voor hooger en moeilijker vatbaar te maken. Nu heeft de weelde den rijkdom noodzaaklijk gemaakt, en de liefde, gelijk gij zeide, is tefens de natuurlijke behoefte van het menschedom gebleeven; welk middel moet nu om rijk te worden meer in 't werk gesteld worden, dan dat, waardoor men tefens aan eene natuurlijke behoefte voldoet? — En dit is de zaak nu nog van den besten kant beschouwd. Ik heb Jongelingen gekend, die, blakende van eenen onverzadelijken goud-dorst, zich ter goeder trouwe verbeeldden, dat zij het Meisje beminden, schoon ze in de daad enkel op haaren rijkdom verliefd waren; en Meisjes, die een' waaren hartstogt smoorden, om haare hand aan een' rijker, die haar, op zijn best, onverschillig was, voor een geheel leven te schenken.

„Ach, beken ten minsten, dat deeze laatsten, zo zij 'er zijn, de bewerkers hunner

eigen rampzaligheid zijn! — ze zijn nauwelijks te beklagen.”

Zij zouden het in 't geheel niet zijn, indien wij ons zelve onze denkbeelden en wijze van beschouwen gegeven hadden. — Maar wie heeft zijne eigen opvoeding uitgekozen? — En 't is de opvoeding, die aan het geheele mensdom vooroordeelen voor waarheden uitvent, die een enkele naderhand overwint, en misschien nimmer volkomen. Zie 'er een even sterk voorbeeld van in de Eerzucht. De Man van geboorte zoekt eene Echtgenootte alleen in die kringen van Vrouwen, die met hem op dezelfde voordeelen roemen kunnen. — Het eenige voorwerp in wier hart zijn geluk slaat, is mogelijk in een' geheel anderen kring verborgen; maar de eenmaal aangenoomen wijze van denken sluit deezen kring voor eeuwig voor hem toe. Hij overwinne dit vooroordeel. — hij waage het om ontijdig Wijsgeer te zijn, en durve den mensch alleen naar zijne zedelijke waarde schatten — de ongelukkige! versmaad van alle zijne vrienden en bekenden, ziet hij de eenigste bezielster zijner zaligheid onder de algemeene verachting verwijnen. — Ik zie wat 'er thans in u
om-

omgaat. **CECILIA** — Gij zendt in uwe verbeelding deze Gelieven maar een afgelegen plekje. Igouds, maar ze voor het oog eener misleide Waereld, die de bron des geluks voor haare bewooners hardnekkig toefluit, verborgen, alles onderling in zich zelve vinden. Maar is dit van de duizendmaal eenmaal uitvoerlijk? Hoe wele omstandigheden kunnen dit ondoenlijk maken! — gebrek aan middelen — de plichten der maatschappij — bedieningen, die men eenmaal gezworen heeft getrouw en standvastig waar te neemen.

„Gij doet mij waarlijk voor de waereld beven? Hoe danke ik de goede Voorzichtigheid, dat ik in deze vergeten Landstreek het licht gezien hebbe! — Wij zijn hier gelukkig gebleven, om dat wij mooglijk niet geestig genoeg geweest zijn om ons eigen ongeluk uit te denken. — Maar de Wel-lust. . . **FERDINAND**, zouden 'er wel menschen zijn, die laag genoeg waren, om uit dit verachtelijk beginzel eene verbindtenisse aan te gaan, die op beider volmaking uit moet loopen?”

Lieve **CECILIA**, van de drie aterlingen, die zich onder de gedaante der waare Liefde

alle maken ze voor een knagend verdriet en eene pijnlijke zelfverveelendheid plaats. De weinige zalige oogenblikken, die voor altijd vervlogen zijn, dienen nu slechts om de folterende ledigheid van een geheel leven gevoelbaarder te maken, en de dood alleen kan den slagboom voor deze geduurig voorhollende ellende werpen.

Deze schets is de treurige geschiedenis van de meeste Echtverbintenissen der wereld. En welk een heil van gebreken vloeit uit zulk eene rampzalige Maatschappij niet voort! — Ik wil uw teder hart door eene uitvoerige optelling 'er van niet verscheuren, CECILIA! — maar geloof mij, alles waar eene vurige verbeelding, als zij zich om de sleepende oogenblikken te vermoorden, in de armen der Wanhoop werpt, toe in staat is, wordt uit deze Echtverbintenissen geboren.

„Gij doet mij waarlijk geloven dat het met de Liefde is, als met de meeste genoegens van de Waereld. — zij zijn 'er alomdan gezand! Ondersuchen is het van niets, meer te bejammeren. Den weg door dit leven naar de Onsterfelijkheid, heb ik mij altijd onder het geleide der liefde zo genoeglijk

voorgefeld. De hoogfte deugd zelve fcheen mij dan wellust te zijn, en de hardnekkigfte gebreken gemaklijk te overwinnen. Gelukkig inmiddels dat alle menfchen in die befmetting nog niet delen! 'Er zijn toch eenigen, die zich in eene verbinteniſe, als die van den Echt is, door geen van uwe Dwingelanden beheerſchen laten."

Maar onder die zelfs — hoe weinig zijn 'er weer die voor het geluk vatbaar zijn? —

„ Voor dat geen dat voor u en mij geluk zijn zoude, ja — Maar waarom zouden twee minder gevoeligen, in hunnen kring, niet even gelukkig kunnen zijn, dan de gevoeligſte harten in den hunnen? Zie het beekje, dat hier voorbij ſtroomt, het is even vol als de zee. Een grooter toevoer van water zou het vernielen, en zijne bloemrijke oevers wegrukken. Ik geloof dat 'er geen hart ſlaat, of het zou door een broederlijk hart gelukkig kunnen gemaakt worden — al het onheil ontfpruit alleen uit de ongelijke zaamenvoeging. Maar denkt gij, alles bij een genomen, dat het menſchdom, zo als het thans is, gelukkiger zijn zoude zonder de liefde? "

Zo ik dit denke , heb ik het ten minsten niet zeer lang gedacht ! —

„ Hoe kan een gevoelig hart dit ooit denken ? — Ô FERDINAND ! waarom moeten wij zo menigmaalen lessen van de dieren ontvangen ! — Gij hebt gisteren mijne Tortelduiven gezien. — Het Wijfje zag in het moederlijk nestje alleen het daglicht , en kort hierop stierven de Ouders. Ik voedde mijn Duifje met alle zorgvuldigheid op — het erkende mijne genegenheid ook — als ik het hokje opende , sprong het op mijn' vinger , en bewees mij allerlei liefkozingen. Maar altijd met eene zo treurige houding en in zijne veertjes verzonken. — Ik had medelijden met zijne eenzaamheid , en voegde 'er een Tortel bij. — Zedert dien tijd zijn zijne veertjes glad als een spiegel , en al zijn geluk is in zijn kooitje besloten. — Ik heb mij vaak in de plaats van mijn Duifje gesteld — zijne voorige eenzaamheid gevoeld , en zijn tegenwoordig geluk mij verbeeld — dan was alles zo kalm , — zo stil om mij heen — maar nu komen 'er wolken voor mijne oogen — mijn gezicht stuit als tegen eenen dikken nevel. — Ik voel eene ledig-

digheid in mijn hart — en nooit denke ik aan de liefde, of ik worde treurig. Zou het een voorteken zijn, dat ik door haar ellendig moest worden? — Ô FERDINAND! welk eene ellende zou dan bij die van CECILIA halen?" —

Ik kon haar niet meer antwoorden — de traanen borsten uit mijne oogen — ik greep haare hand — drukte er eenen heiligen kusch op — en begaf mij naar mijne woning.

Den 10 Julij.

Ben ik dan veroordeeld om met het beste hart altijd ongelukkigen te moeten maken? — CECILIA heeft mij voorgeworpen, dat ik in ons jongste gesprek over de liefde een verschiet van heil voor haar gesloten heb, daar eene gediëntige verbeeldingskracht haar zo menigwerf in rond voerde. — Zedert vinde ik haar altijd in gedachten verzonken, en met een traan in de oogen, dien ze vergeefs voor mij poogt te verbergen.

gen. — Het lieve Meisje wist niet welk eenen nacht ik zelf na dat gesprek doorgebracht had! — Nu weet zij alles. —

Ik heb haar mijne geheele Geschiedenis met CONSTANTIA verhaald. Zo veel deelneming, zo veel goedheid — en alles zo warm, zo bezielend!... Zij gevoelt volkomen mijn ongeluk, en spreekt nu altijd met mij over CONSTANTIA. — De aandoenlijkste toneelen mijner voorige gelukzaligheid doet ze mij driemaal herhaalen, en elke keer weent ze overluid met mij. — ô WILLEM! hoe gelukkig ben ik midden in mijnen rampspoed, dat ik hier eene ziel gevonden hebbe die mij verstaan kan, en die eene verzachtende deelgenoot mijner ellende geworden is.

Den 26 Julij.

Neen! zulk eene wandeling stond ik niet weêr door. — God! dat CECILIA door de liefde toch niet ongelukkig worde! — Welk een diepgevoelig hart heeft dat Meisje! — 't Is onmogelijk dat zulke aandoen-
 nu-

nigens. Maar lichaamsniet spoedig verſiekt
 moſten de — — — Een vollegje is voor haar
 meer, dan een geheel. Watred: voor Gander
 ren is — — — middel en beofter aanblijding
 ! Ik heb bijna een uur met haaren Vader
 een zeer ſichtelijk gefprak over den God-
 dienst geberd. Ik behoefte niet te zeg-
 gen men welk eene overtuiging hij over de
 gewigtigſte leerſtukken van denzelven ſpre-
 ken kan. Al wat zyn inoeb uigaar, gevoelt
 en omhelst zijn hart. Alſi de Godsdienst
 door zijne lippen ſpreekt, ademt dezelve low-
 ter liefheuen vertroosting en men kan zich
 niets achtingswaardiger verbeelden, dan zijn
 gelaat in die oogenblikken is. O W — — —
 zo alle Godgeleerden hem geken, wat zou
 het moeilijk zijn geen Godsdienst te bezit-
 ten, en geen diepen eerbied aan zijne orden
 toe te dragen! — — —
 Nu verliet hij ons, om eenige oogenblik-
 ken zijn ambt en middelen te genieten. Dit
 betekende in zijne taal: om alle de zieken en
 nooddriftigen van zijn Dorp te bezoeken,
 en, zo het aan hem ſtaat, de eerſten op te
 beuren, en de anderen met zijnen laſten
 penning te onderſteunen. — — —
 — — — ſloeg mij eene wandeling voor
 — — —
 Ik

Ik stemde 'er met vreugd in. — Was een zeer schoone avondstond. Wij trokken naar het Dennenbosch. — Na hier eenige oogenblikken vertoefd te hebben, vrieg ze mij, of ik het graf der beide Gelieven al bezocht had? Ik antwoordde: neen! — Wel nu, vervolgde zij, dit verdient toch twee opmerking. Hier op geleidde ze mij in eene soort van vervoering naar eenie plaats van het woud, die ik in de daad nog niet ontdekt had. Eenige boomen waren hier weggehouden, en een eenvoudige zerk, wien weinige jaaren reeds bijna zwart gesmaak hadden, overschaduwde een vierkant heuveltje, dat van zooden opgezet was. Op den steen stond: KAREL en EMILIA; en onder deeze naamen: WAT GOD SAAMENGEVOEGD HEEFT, SCHEIDÉ DE MENSCH NIET! — FERDINAND! sprak ze, op het graf wijzende, zie daar een bewijs dat 'er nog waare liefde op aarde woont. De twee Edelen, wter stof onder deezen steen sluimert, leerden zich kennen om zich voor altijd te beminnen. — Van het eerste oogenblik af aan; dat zij zich zagen, werd hun lot één, en al hadden zij den verschovensten ouderdom bereikt, hunne geschiedenis

nis zou dezelfde geweest zijn. — De dood trof EMILIA met zijnen schicht en KAREL stierf aan de eigen wonde. Op eenen schoonen zomerschen dag hadden zij zich in den voornacht op dit plekje gronds bescheiden. EMILIA hield haar verblijf in dit dorp. KAREL op een landgoed, bijna een uur van hier gelegen. Met het vallen van den avond stak 'er een vreeslijk onweder op — de lucht werd pik-zwart — en eer KAREL het woud bereikt had, was zij één vuur. Verbeeld u hoe de ongelukkige te moede waar voor zijne EMILIA! — Mij dunkt ik zie hem al tastende het woud binnen treden — ik hoor hem kermen: „ Welk eene ontzettende duisternis heercht onder dit geboomte! — Hoe afgrijslijk huilt de wind door deeze schuddende dennen! — Hoe langzaam spoede ik voort — slechts eenen enkelen tred bij het bliksemlicht, en de ratelende donderslagen doen mij elken keer van schrik weer even zo ver te rug deizen! — Te-dere, aandoenlijke EMILIA! zult gij u wel door de woestheid des middernachts onder zulk een onweder naar onze bijeenkomstplaats begeven? — neen, lief meisje! ik zal

'er u niet vinden — ik wensch dit ook niet!
 — — — Mijne poging is dan vergeefs....
 zal ik te rug keren... maar neen! de mo-
 gelijkheid slechts van 'er mijne zaligheid te vin-
 den doet mij alles wagen. Zo, zij 'er ware
 — — — en ik weg bleef — — — ach! dit denk-
 beeld doet mij verschijven! — Ook moet ik
 nu toch niet ver meer van onze bestemde
 plek zijn — — — het geboomte staat hier ver-
 der van een — — — ligt ben ik 'er — — —
 EMILIA!.. lieve EMILIA!... neen zij is
 'er niet — — — hoe angstig wordt mijn hart!...
 EMILIA!... Wist ik nu maar dat zij haare
 woning niet verlaten had! — — — Ach! daar
 val ik — — — God't dit is een mensch — — —
 ligt door den bliksem verpletterd! — — — ach
 mijn God! een Vrouw! — — — Welk eene
 ijsfelijke gedachten — — — zo zij waar was
 ... dat ik — — — EMILIA! — — — ach, mijn
 God! — — — EMILIA! — — — mijne angst
 klimt — — — och of een bliksemstraal door
 zijn licht mij nu uit deeze folterende onze-
 kerheid .... God! God! 't is EMILIA!"
 Hij zinkt op nieuw op haar neder en
 sterft. — — —

Men vond den volgenden dag de lijken.
 KAREL had zijne EMILIA met de armen
 om-

omfloten, en deeze waren om haaren hals verstijfd. Mijn Vader beval dat men ze dus vereenigd in dezelfde doodkist zoude leggen, en ter gedachtenis voor de volgende geslachten op de plaats zelve begraven. — Ô FERDINAND! in het stof des doods geraakten zij tot die vereeniging, welke zij zo menigmaal op hunnen lippen vergeefs gezocht hadden! —

Deeze laatste woorden bragt zij met zulk eene roerende stem uit, dat ik, tot in de ziel er door bewogen, op den steen nederzank, en zij zelve, uitgeput van krachten en bleek als eene doode, mij volgde.

„Maakt de liefde geen gelukkigen, FERDINAND?” —

Ô CECILIA! verschoon, verschoon mijn arm hart. — Gevoelig, onwederstaanbaar, besmettelijk melsje! gij dwingt mij eene toestemming af, die mijne ziel meêdogenloos verscheurt! — Ja, de liefde alleen kan gelukkigen maken! — maar ach, CECILIA! — mij — mij heeft ze zo opuitsprekelijk rampzalig gemaakt.

„Met zulk een hart als het uwe — FERDINAND! ik heb uw hart recht lief — hooploos, hooploos te beminnen —

dit moet toch ijsfelijk zijn! — Zo mijn tortel zijn gaêke nu misfen moest, hij zou zich dood kwijnen. — Ik weet niet waarom 'er op dit denkbeeld eene rilling over alle mijne leden vliegt — uit tederheid te sterven.... dit zelf moet toch genoeglijk zijn! — alles zo te zien wijken — al verder — al verder van zich — met een' traan van gevoel in de oogen — van kalmte tot kalmte over te gaan — en eindelijk in eenen zachten, droomloozen slaap gevoelloos te worden... De Waereld mist dan een teder hart, dat ze miskend heeft — waarom moest zij het ook miskennen? —

Ik zweeg en weende. —

„Van teêrheid te sterven (herhaalde ze langzaam) — zonder bemind te worden.... neen! dit wenschte ik toch niet — dit moet ondraaglijk zijn! — maar in de armen van den eenigen Man — van teêrheid daar heen te zinken.... FERDINAND! wat is de dood — herstelt de Eeuwigheid de verwoestingen van den tijd niet? — Deeze kring is toch te bekrompen voor de Liefde.... Maar zonder bemind te worden en dan ---- even zo hoopeloos, even zo teder te ontwaken, als toen men van teêrheid stierf — en dan — eeuwig!

— ô KA-

— — — ô KAREL! ô EMILIA! de bliksem maakt geen ongelukkigen; maar treurige, hoopeloze liefde!” — — —

Hier zeeg ze in eene foort van bezwijming met haare wang tegen de mijne. De vervoering, daar ze onder begon te lijden, deed haar gelaat gloeien. Mijn hart had tot hier toe moeite genoeg gehad om lucht te scheppen. Dit laatste bragt het geheel buiten zijne houding. Ik verbeeldde mij de wang van CONSTANTIA te raken. — Ylings vloog ik met eene gil op. — CECILIA verschrikte — haaren steun op het onverwachte misfende, viel ze met eenig geweld op den steen, zo dat haar de neus ontsprong, en het bloed op de zerk liep. Dit treurig gezicht gaf mij aan mij zelven weder. Ik vloog tot haare hulpe. Innig bewogen, vrieg ik haar om verfhoning over mijne ontijdige afgetrokkenheid. — „ ô Dit is niets, FERDINAND! zei ze met de stem van de goedheid zelve, volftrekt niets! — als deeze weinige droppen bloeds de bloempjes, die aan de zijde van dit graf groeien, maar niet sterven doen. — De vereenigde asch der Gelieven deed ze ontluiken — dit maakt ze mij dierbaar! — Zie hoe bloeien

Onder het diepste stilzwijgen geleidde ik haar tot aan haare wooning. Op mijne kamer gekomen, herdacht ik het zielroerend toneel van dien avond na, en schreide eenen geheel en alkeligen nacht door.

Den 20 Juli

Neen, mijn Waarde! verwacht dat niet! Mijn geheel hart behoort nog aan C O N S T A N T I A! — Zo dat hart volkomen vrij geweest ware toen ik C E C I L I A kennen leerde... maar welke zotte hersenschimmen haal ik door mijn hoofd? — — Dit is zeker, C E C I L I A verdient een geheel hart — zij kan 'er een van de eerste groote vervullen en ik — heb geen enkel vakje meer open! —

Den 22 Julij.

Gewis bezit CECILIA iets, dat mij met onwederstaanbaar geweld aan zich trekt! — Ik geloof, dat het haare schoone Ziel is. Liefde is het gewis niet. Dat onrustige, dat mijn hart altijd bij CONSTANTIA in beweging hield, voel ik bij CECILIA niet. Ik zit aan haare voeten als een kind op den schoot zijner moeder, en nooit verlaat mij die kalmte dan wanneer ik haar iets van CONSTANTIA verhalen moet. — Ik begin waarlijk te geloven, dat eene soort van begocheling zich meester van mijnen geest gemaakt heeft, en dat ik CONSTANTIA in CECILIA bemin, of liever, dat ik CONSTANTIA bemin, en dat eene ontfelde verbeeldingskracht mij haar geduurig in CECILIA voor oogen brengt.

Of gij dit begrijpen zult, WILLEM! weet ik niet. — Mijn hoofd en hart zijn beide zo verward — zo ijselijk verward! — —

Ik

Den 26 Julij

Ik doe vergeeffche pogingen om de ongetrouwe uit mijne gedachten te fteflen. Met haar blijf ik mijn leger verlaten en met haar betrek ik het weér. — In mijne eenzaamheid voel ik bij deeze mijmeringen eene ledigheid, die mij altijd droefgeestig maakt. Ben ik bij menschen, dan wordt deeze droefgeestigheid gemelijkheid en verdriet. — Bij CECILIA alleen blijve ik kalm — en zelfs vergenoegd... neen, dit is het woord niet! — maar zij weet mij in eene vergetelheid van mij zelven te wiegen — ik ben dan als iemand die van eenen schoonen morgenftond droomt — geen blaadje verroert zich, en het water is zo effen als glas. Zo dra ik haar verlaat, ontwaak ik weer, en het eerfte, dat ik dan hoor, zijn de donders, die om mij heen ratelen.

—
Den 10 Augustus.

Welk cenen avond heb ik gisteren doorgebracht! — ô WILLEM! waarom is de hoogste tederheid altijd aan een lijdend harte verknocht? — Neen! zulk eene gewaarwording begeer ik in mijn leven niet weer te ondervinden. — Ik stond ze gewis niet door — doch met mij is het nu wel — wat ligt ook aan mij gelegen! — maar CECILIA, de al te tedere CECILIA — zo te gevoelen! — zo haare eigen gewaarwordingen aan al wat haar omringt mede te delen! — — Groote God! welk een avond was dat! — —

Zij zat voor haar klawier toen ik inkwam, en was bezig met de *verrijzenis van Lazarus*, uit *Schutte*, te zingen. — Ik plaatste mij achter haar. — Elke toon was louter uitdrukking! — mijn hart smolt 'er als wasch voor! — maar toen ze aan de laatste regels begon:

Donker graf, naare en bleeke dood,
Gij zult mijn ziel niet meer verschrikken!

Donker graf, naare en bleeke dood,
Gij zult mijn ziel in hoop verkwikken! —

moest

moest ik haar stoel verlaten. — De traanen stroomden van mijne wangen — ik wandelde met groote schreden door 't vertrek. Een lydende Engel scheen voor 't klawier te zitten! — Haar gezicht was met een smachtend verlangen naar boven geslagen — ieder vinger, ieder toontje was beziel! — Het speeltuig werd de weerklank des jammers, de nagalm van het fijnste gevoel! — —

Tot hier toe streelde mij de vertedering, daar ze mij in had weten over te brengen. —

Nu nam ze eene kleene verpozing — beide zwegen wij — en ijlings hiefze: *Wreed gescheiden Liefelingen*, enz. aan. —

Bij elken regel rolden twee groote traanen als paarden over haare kaaken. Nimmer heb ik dien nadruk, dien eigen, eenigen toon aan elk woord horen geven! — Mijne akelige scheiding van C O N S T A N T I A stond levendig voor mij!

In 't gevoelloos Rijk der dooden
Vindt uw ziel haar kalmte weér.

Thans meende ik te verstikken, en zij zelve werd bleek als sneeuw — en toen hierop:

Ziet

Ziet de bleeke maan verrijzen
 Als zij over de akkers klimt,
 Ziet hoe 't lange gras der graven
 In haar kwijnend schijnsel glimt.

ô Dat *kwijnend!* — met den zachtsten
 toon der kwijnendste tederheid! — — Neen!
 ik kon het niet langer uithouden — ik wil-
 de haar smeken van op te staan — toen ik
 haar van 't hoofd tot de voeten zag beven.
 — — Mijn mond bleef gesloten. — — In
 deeze vervoering der hoogste aandoenlijkheid
 bragt ze op eene engelachtige wijze het vol-
 gende *Couplet* uit:

Hoort het treurig lied des Tortels
 Die zijn trouwe gade derft,
 En op neêrgebogen Wilgen
 Van gevoel en liefde sterft.

Met den derden regel vestigde zij haare
 natte oogen op mij — zij zonken tot op
 den bodem mijner ziel — ik hijgde naar
 den adem. — — De laatste woorden konden
 even over haare lippen — maar zij waren
 'er naauwlijks of zij viel — ik meende door
 den grond te zinken — — als eene doode
 van haaren stoel neder! — —

Schoon alles wat aan mij was trilde, schoot
 ik echter oogenblikkelijk toe om haar bijstand

te bieden. Eenige droppen van Hofman, die zich gelukkig in 't vertrek bevonden, brachten haar weer bij — maar haare bleekheid verliet haar den gantschen avond niet — ook raakten haare oogen niet weêr geheel droog. — — Lijdende CECILIA! onder welk een rampzalig gestarnte zijt gij geboren! — —

Den 17 Augustus

Zo mijn vermoeden gegrond is — God beware mij, dat het dit immer worde! Toen ik C O N S T A N T I A verliet, verbeeldde ik mij dwaaslijk dat mijn noodlot zijne woede in eens uitgeput had; maar dan — ó dan is het slechts de aanvang geweest van eene ellende, die onuitspreeklijk moest worden! — — Mooglijk is het eene zwaarmoedige verbeelding — ó gave dit de Hemel! — — Ten minsten ik wil zwijgen tot dat ik niets meer behoef te gissen.

ó Die

Den 19 Augustus.

ô **D**ie kindsche jaaren, die lieve, stille dageraad van ons leven, die wij zo ongemerkt, zo altijd genietend doordartelen, hoe menigmaal wensch ik mij die te rugge! — Deezen morgen overviel mij dit denkbeeld zo levendig, dat mijne verbeelding 'er door getroffen werd, en mij door alle de toneelen der eenmaal genoten geneuchte heen voerde. Ik zat aan een Beekje dat uit het Gebergte ontsprong, en met een stil geklater overkeitjes tot mij in het dal vloeide. Het geruisch van 't water wiegde mij voorheen altijd in eene bekoorlijke droefgeestigheid; zachtkens tot de min bewogen, geraakte mijn hart dan in eene kleene ontroering — alle grove driften sluimerden bij mij in — ik gevoelde mij enkel hart, geheel ziel! — In die zalige oogenblikken genoot ik de geheele Natuur, die mij omringde — alles was belangrijk in mijne oogen — het gersfel der bevende bladen, de welluidende wildzang der Vogelen, wierp mij in eene zach-

zachte kwijning — mijn borst verwijdde zich gedurig — mijn ademhaling werd al kalmer. — Nu verzonk alles om mij heen — vol van stil genoegen, van onuitsprekelijken wellust, gevoelde ik mijn aanwezigzen naauwlijks — de Deugd vervulde in alle haare aanminnigheid mijne ziel — ik zag haar levendig voor mij staan — het genoegen droop van haare handpalmen, en de eenige Liefde, die geen wroeging, geen naberouw voortbrengt, sliep met de onschuld aan haare borst. Aan de uiterste grenspaal van mijn gevoel gedreven, voor geen aanwezig van zaligheid meer vatbaar zijnde, ontwaakte ik langzaam uit dien droom van geneuchte. Ylings gevoelde mijn hart gebrek. — Vruchtloos wierp ik een' smachtenden blik op de natuur, die voor mij lag — hij zonk ledig op den bodem van mijn hart te rug — 't Heekal was voor mij uitgeput! CONSTANTIA naderde mij, en op het oogenblik was mijn geheele wezen vernieuwd — alles werd Lente om mij heen — en ik kon in eene eeuwige verscheidenheid op nieuw genieten.

Nu maakte mij 't geruisch van 't water aahlig. Het mormelde mij in eene pijnigende

de

de zelfverveelendheid. Mijne oogen dwaalden eerst een poos op deszelfs wemelende oppervlakte — eindelijk zonken ze lijnrecht onder mij neêr. Een zwaare eik, die met majesteit zijne takken achter mij uitspreidde overschaduwde dit gedeelte der Beek. Ik zag in eenen afgrond, die mij niets vertoonde dan mij zelve, en het maatloos hemelgewelf diep onder mij. De geheele ledigheid van mijn hart stond voor mij. — Ik bleef gedachtenloos staren — tot dat ik niets dan eindelooze donkerheid zag! — mijn hoofd werd duizelig en, met een rilling over mijn geheele ligchaam, wendde ik mijne sidderende oogen naar boven. — Toen verviel ik in eene mijmering — ik herdacht de verandering, die de liefde in mijn hart veroorzaakt had. *CONSTANTIA* had mijn denk- en gevoel- vermogen beide ontwikkeld — haare oogen hadden mij met eene nieuwe schepping omringd, en op haare lippen leerde mijn geheel aanzijn het genot kennen. In haare afwezendheid zag ik met wellust de natuur ontluiken, om dat ieder grasje, elk vliegje, mij aan *CONSTANTIA* herinnerde. Bloede de roos op mijnen weg, ik zag in dezelve de gevoelâdemende lippen dier Ee-
nig-

nigste — de lirie vertoonde mij altijd de zuivere blankheid haarer handen — en in den welriekende geur van het vereenigd gebloemde rook ik haaren lieflijken adem. In haar bijzijn kon ik de geheele natuur derven. Beurtelings was zij mij alles of bezielde ze mij alles — Maar nu —

• O WILLEM! waarom moest ik eenmaal zo zalig zijn! — nu was alles zo donker, zo roerloos, zo doodsch om mij heen. — Eenmaal aan de bezielde en onbezielde natuur vermaagschapt, doolde ik nu in de akeligste eenzaamheid door eene dorre en onbewoonde waereld, tot wier maatschappij ik niet meer behoorde. Voorige genoegens waren thans geen genoegens meer voor mij — aan hooger, aan edeler geneuchte gewend, kwamen ze mij koud en smaakloos voor. Het kleinste vonkje eener begeerte was voor dezelve in mijn hart uitgedoofd —

Daar kwamen mij mijne kindsche jaaren te binnen — zij dreven voor bij mijne oogen heen, nog glimmende van alle de eenvoudige vermaaken der onnozelheid — toen kende ik geen hooger genot dan dat van ieder oogenblik — de dag van heden had geen invloed op dien van gisteren

— dronken van zorgelooze blijdschap, wierp ik 's avonds mijn' draaitol of hoepel, welke dien dag zo genoeglijk voor mij had doet afrollen, van mij, om den volgenden morgen uit een geheel verschillend voorwerp het zelfde vermaak te genieten. Geen nagedachten pijnigden mij, om dat het tegenwoordige alleen mij geheel vervulde, en het vooruitzicht baarde mij geen kommer, om dat mijne verbeelding het altijd met bloemen bestrooide. In ieder mensch zag ik een' vriend en de geheele natuur was mijn speelgoed.

— „Ze zijn vervlogen gilde ik uit, met de eeuwen, die voor mij geweest zijn, zijn ze heengevlogen, om in alle eeuwigheid niet weder te keren! — Ik ben vatbaar voor hooger genot geworden om het nooit te smaken! — ó Mijn voortaan ijdel vruchtelbos leven! leven des doods!”

Hier gaapte mij de toekomstigheid zo hol, zo ledig, aan — ik zag zo ver, zo diep in haaten nacht dat ik de lust in mij op voelde rijzen om mij van boven neer in 't water te storten, en met deszelfs golfjes heen te spoeden om nimmer weder te keren.

— Ik ijsde op deeze gedachten en vloog naar mijne woning. — — — ó W I L L E M!

als

als ons hart zo klein moet zijn als dat der kinderen om het geheel vervuld te krijgen, waarom worden wij dan menschen? — Is de Waereld zo arm of zijn wij zo onverzadelijk? — ijdel onderzoek! — blijven wij in beide gevallen niet even ellendig. —

Den 21 Augustus

Neen, WILLEMT ons geluk woont niet in ons eigen hart — maar als wij de eenige Vrouw ontmoeten, die voor ons geschapen is, dan brengen twee tot één gesmolten harten onfeilbaar het waar geluk voort. Ik heb eenmaal gevoeld, dat ik door de liefde alleen gelukkig moest zijn, en dat deeze tedere gewaarwording, alle de smarten van dit leven in vergenoegens voor mij heyscheppen kon. — CONSTANTIA heeft mij 't eerst deeze gedachte ingeboezemd — en in haare schaduw heb ik ze gestaaft gezien. Nu zit ze tot op den bodem van mijn hart vast — nu 'er geen geluk meer voor mij mogelijk is — neen,

niet meer mogelijk! — De liefde, die ons gelukkig maakt, ondervindt men flegts eenmaal in zijn leven — dat oogenblik is voor mij verstreken — verstreken? — WILLEM! anders moest ik CECILIA immers beminnen? — ô Ik voel de waarde van dat lieve, zagte, bevallige Meisje — icder oogenblik ontdekke ik eene nieuwe aanminnigheid in haar, en ieder van dezelve is eene deugd teffens — de genegenheid van den tedersten Broeder bezielt mij voor haar, en als ik haare hand dikwerf in eene foort van vervoering aan mijne lippen breng, verbeelde ik mij te ondervinden, hoe Engelen, hoe zusterlijke zielen van een hooger orden, zich onderling lief hebben en omhelzen. — maar te midden van die kalme verrukkingen, gevoel ik meer dan ooit, dat ik de trouwlooze CONSTANTIA alleen betmin, en dat ze voor altijd — voor mij verloren is!

Zijn

Den 28 Augustus:

Zijn het dan waarlijk eenige stervelingen, die enkel voor het ongeluk geboren worden? — **Ô WILLEM!** zij moeten er wel zijn, dewijl uw rampzalige vriend er onder behoort. — Mijne laatste, en mijne eenigste verkwikking is in eene nieuwe bron van smart voor mij verkeerd. Toen ik u schreef dat CECILIA eenmaal onder haare gewaarwordingen bezwijken moest, zag ik de wolken opkomen, nu hebben ze zich om mijn hoofd vergaderd en de donders rommel reeds boven mij. CECILIA verkwijnt van oogenblik tot oogenblik — haar gelaat is bleek als de dood, en diepe, innige smart houdt haare lippen gesloten. — Sedert eenige dagen is zij niet meer in staat haar slaapvertrek te verlaten, en toch zo geduldig zo lijdzam! — **Ô mijn Vriend!** welk eene verandering heeft mijne komst in deeze woning des vrees gemaakt! — mijne ellende is besmettelijk geweest tot op het gebied der deugd en ontschuld zelve. Toen mijn noodlottige voet voor de eerste maal

den drempel van dit huis drukte, verbeeldde ik mij in de wijkplaats der zaligste tevredenheid overgebracht te worden. — De Engel, die dit Paradijs rondzweefde, ademde gelatenheid tot in mijn mistroostig harte. — de hoogste rust der ziele en de innigste verwantschap met de toekomstige — waereld, dwongen mij liefde en eerbied voor den rechtschapen Vader af. — Welk een rampzalige moet ik niet zijn! — mijnne tegenwoordigheid heeft onmerkbaar dezen hemel verstoord: — nu is de rust verregeweken, en eindelooze treurigheid heeft haare plaats vervangen. — CECILIA kwijnende — geduurig meer en meer verwelkende, als eene roos die een verteerenden worm in haaren wortel verbergt. — de tederste Vader stit ook hier een Christen — maar een lijdend, een duldeloos lijdend Christen — zijn oog droerlooze op het gelaat zijner dochter gevestigd, en ieder trek van zijn wezen den hevighen strijd tuschen smart en grootheid pijnlijk aanduidende! — ô zo gij mij hier voor't bed van CECILIA zittet — zo gij den Engel op het zelve liggen zaagt — zo nitgestrekt — zo smachtende! — en dan

den Vader in den donkersten hoek van 't vertrek aan zijne traanēn eenen vrijen loop vierende — of met terughouding, met verzwelging zijner smart voor haar leger knielende en haare koude handen kussende — en dit alles in de diepste, in de akeligste stilte — WILLEM! gij zoudt gevoelen wat ik lijde, gij zoudt mij den rampzaligsten van allen schatten! — Ach! mijn hart — ook mijn eigen hart vertroost mij niet meer! De bewustheid mijner onschuld fluimert op den bodem mijner ziel — maar zij laaft mijne verforocde ingewinden niet meer! — Vergeefsch pooge ik mij opdringen dat ik de onwillige oorzaak van de OELIAS's rampspoed ben — vergeefsch voel ik de innigste zucht in mijnen boezem gloeien, om met den laatste droppe van mijn bloed de rust aan dit lijdend huisgezin weder te geven — geen vertroosting, geen kalm oogenblik geniet ik meer! cindelobs zelfverwijf verfcheurt mij, en geen misdaadiger zoekt ons woedender flang aan zija hart knagen, dan ik overal met mij onsvoere. —

— Hevig geroëfd, poogde ik mijne bevende lippen te ontluiten om haar dit treurig vooruitzicht ver. te doen stellen; maar zij wenkte mij dat ik zwijgen zou, en wees mij met haaren vinger een' stoel aan, die naast den haaren stond. Ik ging zitten, en toen vervolgde ze met eene flauwe stem: „Mijn hart heeft mij misleid, FERDINAND! en 't is eerst zedert weinige dagen, dat ik overtuigd ben, dat ik van liefde sterven ga. Ik waande allech in uw lot te delen, en mijne geheele ziel beminde u. — Konde ik op mijne hoede zijn tegen een' hartstocht, die eerst zo lieflijk, zo zachtkens in mijnen boezem sloop? — Ja! FERDINAND! gij zijt de eerste sterveling, die mij de liefde heeft doen kennen, en ik gevoel het, dat gij ook de eenigste moest zijn! — De eerste blik, dien ik op u wierp, heeft mijn lot voor eeuwig beslist. — Uwe edele, groote ziel heb ik in alle de trekken van uw afgeraafte aanschijn gelezen, en de minste dazer dierbaare trekken staat diep in mijn hart geprent. — Gij ontzet u? — O mijn Vriend! mijn hart bloost niet over de bekentenis mijner lippen — ik heb mij zelve niets te verwijten — ik moest ellendig zijn —

maar

maar mijne liefde is belangloos — en God
 lof ! dat ik vuurig wensch alleen te lijden !
 — — ; ô Eenmaal — voor één oogenblik
 slechts — troetelde de hoop mijn hart —
 maar die zotte, eenige balzem des levens be-
 rovert mijne ziel niet meer ! — Toen had
 gij mij de geschiedenis uwer liefde nog niet
 medegedeeld. — Sints dien tijd heb ik uw
 noodlot met bittere traanen besproeid , en
 mijn hart heeft angstig voor uw geluk gesla-
 gen. Och of het op dit oogenblik aan mij
 stond uwe **CONSTANTIA** weder in uwe ar-
 mon te voeren ! — Als heel mijn onheil
 voor mijne oogen zweeft , en mijn hart dan
 treurig , pijnlijk wegsnelt , is deeze gedachte
 mijne eenigste vertroosting. In eene liefelij-
 ke mijmering zie ik u door de liefde boven
 alle uwe doorgeworfelde rampen verheven ,
 en dan — ô dan volgt u mijne verbeeldings-
 kracht na — aan de voeten uwer **CON-
 STANTIA** . — Ik zie die zalige aan uwen
 boezem nederzinken — mijn hart deelt dan
 zo levendig , zo geheel in uw geluk —
 maar een traan zwelt ondanks mij zelve in
 mijne oogen — — — tjlings is het of de kou-
 de hand des doods over mijnen zwogenden
 boezem strijkt — — — mijne ziel geraakt in
 ee-

meer mogelijk ! — mijn leven is een ijdel vruchteloos leven geworden — 't is aan mij om te sterven !” — — o Lieve , dierbaare CECILIA ! ieder woord dat gij spreekt is een moordprijem voor mijn hart — ach , zaagt gij , hoe zelfverwijt en wanhoop dat hart medogenloos van één rijten ! — Ongelukkige CECILIA ! ik verwijte mij alle uwe rampen !” — — „ Pijnig mij niet door deeze taal — — geen enkele beschuldiging is in mijne ziel nog tegen u opgerezen. — Het noodlot heeft heel mijn onheil ontworpen — mijne onnozelheid en dit al te gevoelig hart hebben het voltooid. — Onder welk eene aanminnige gedaante vertoonde zich de liefde aan mijne oogen ! — ik zag niets dan roozen , en de slang , die onder derzelver bladen sliep , was voor mijn gezicht verborgen. — Zachtkens zonk mijn hart op het gebloemte neer , en van dat oogenblik werkte de geheele natuur om mij te vertederen. Alles wat van u kwam was mij dierbaar — heilig ! — — Uwe gevoelige ziel , die in den treurigen nevel , die over uw gelaat zwom , lieflijk uitblonk. — ieder onvol-eindigd woord , dat op uwe lippen in zuchten vervloog — elke stille , mij ontwijkende traan

traan — elke smachtende begeerte naar
 eenmaal genooten-liefde — geen uwer ge-
 dachten zelfs, die zich van verre slechts aan
 mij vertoonde — geen half stamerende
 blik, vol onuitspreeklijken inhoud — ijde
 mij ongemerkt en onverzwolgen van u voor-
 bij. In uwe tegenwoordigheid voelde ik geen
 enkele behoefte en nimmer waart gij aan mijn
 hart afwezend. Zoude ik toen gevaar vermoed
 — zou mijne ziel het hebben kunnen
 vrezen? De Liefde troetelde mij ongemerkt in
 slaap en mijne eenvoudigheid omhelsde haar
 voor de heiligste Vriendschap. Mijne Reden
 zweeg om mijn gevoel alleen te laten spre-
 ken en ach, dit was dronken van ge-
 neuchte. — — — — — Helas! — ik ontwaak-
 te uit die bedwelvende sluimering niet,
 dan door de herhaalde slangenbeeten, die
 mijnen boezem van een reten, en die nu
 het graf voor mijne treden delven. — — —
 Zie daar de geschiedenis van mijn hart! — — —
 Eer de dood zich over mijn lijden ontferm-
 de, moest gij dat al te teder hart kennen,
 en ik voel eenige verligting in mijne smart-
 nu ook deeze taak voor mij afgedaan is. — — —
 Verlaat mij thans voor eenige oogenblikken.
 Ik ben afgemat van 't spreken; en mijne oogen

gen smachten naar traanen. — Alleen smeek ik u nogmaals dat gij u zelven toch niets verwijt! — Ach, FERDINAND! — ken geheel mijne zwakheid — ik bemin de rampen zelfs, daar gij de onwillige oorzaak van geweest zijt, en zo dra ik denk, dat het uit liefde voor u is, dat ik sterve, verliest de dood al zijne afschuwelijkheid voor mij!” — — —

Nu koch zij haare traanen niet langer ophropen — zij sprongen als twee fonteinen uit haare oogen, en elke traan viel als eene gloeiende koot op mijn hart. — Ik vermengde 'er de mijnen mede, die mijne ziel, het geheele gesprek door, in alle de angsten van knaging en hoopeloosheid gebaarnd had. — Toen drukte ik nog eenen ijselijken kus op haare vochtige hand — en verliet, stom van weedom, haare woning.

Den 5 September.

Ik heb een besluit genomen , dat u een rilling over 't lijf zal jagen , WILLEM ! — De stap is gedaan — in een oogenblik van vervoering , van wanhoop , gedaan — en sedert denk ik dat vreeslijk oogenblik nooit na , of alles wordt zwart als de nacht om mij heen , en mijne beenderen sidderen , — Ach ! ik waande door deeze poging mijn arm hart aan een zelfverwijt , dat ik niet langer dulden kon , te onttrekken — helaas ! ik heb alle mijne smarten slechts vermeerderd en mijne ziel schijnt voor eeuwig voor de zalige kalmte gesloten te zijn ! — Ik zal mijn woord echter houden . Ik verbeelde mij eenen heiligen pligt opgevolgt te hebben , en zo lang ik hiervan overtuigd blijve , bezit ik moeds genoeg om rampzalig te kunnen zijn . — Deezen dag nog zal de eigen hand , die ik eenmaal , onder het zegel van eenen gewijden kus , daar mijne geheele ziel in besloten was , ten onderpand van eeuwige trouwe , aan CONSTANTIA schonk . voor altijd aan CECILIA
toe-

roebèhoren! — — ô Het is billijk, dat twee voortreffelijke Wezens behouden blijven en dat ik alleen omkome! — — Ja, deeze gedachte giet troost in mijn hart — dat ze voor eeuwig in mijn geheugen leve! — —

Verbeeld u inmiddels niet, dat ik onberaden tot deezen stap beslooten hebbe — — Neen, WILLEM! ik moest, of — ik zou de onwaardigste van alle menschen geweest zijn!

Toen ik gisteren CECILIA verliet, zonk mij de ellende van dat beklagenswaardige Meisje zo zwaar op het harte, dat ik 'er, op mijne kamer komende, onder bezweek. — — Ja, ik gevoelde mijne eigen diepe ellende niet meer! — — In deezen pijnlijken toestand, terwijl ik vergeefs naar een middel smachtte om de kwijnende onschuldige te behouden, trad haar Vader in mijn vertrek. — — ô WILLEM! zo gij dien eerwaardigen Grijsaart gezien hadt! — — bleek van smarte, verschroeid, dor van angst en vreeze, stond hij daar voor mij. — — De eerste blik, dien ik op hem wierp, keerde in een' bliksemstraal op mijnen boezem weder. — — Met eene beklemd tong en stamerende lippen vrieg ik hem naar den toestand zij-

ner Dochter: „ de ongelukkige , antwoordde hij , nadert met rasfe schreden het verblijf haarer eeuwige ruste. — Waarom zoude ik den jongsten slag , dien het Noodlot bezig is mij toe te brengen , mij zelve langer ontveinzen ? — van heel mijn geslacht heb ik mijne Dochter tot hier toe alleen nog behouden. Ik heb alle de overigen , en hiet onder eene aangeboden echtgenoot , overleefd. — Door ellende vroeg wijs geworden , heb ik mij gewillig onder de hand gebogen , die over het lot van Waerelden beslist. — Ik ben verder gegaan — ik heb de eigen hand , als die van den besten en goedertierensten Vader , met liefde en met hoogachting gekust. Nu waande ik boven alle ondermaansche rampen verheven te zijn. Schoon ik mijne CECILIA als den appel mijner oogen bemind , en ik aan de zijde dezer dierbaare Dochter geen aardschen wensch meer overig had , heb ik echter haaren dood nimmer gevreesd. — Tot hier toe bloosde de gezondheid op haare wangen , en het waas eener kommerlooze jeugd bedaaude haar geheele aanschijn. — Konde ik denken dat haar doodzweet deeze graauwe hairlokken bevochtigen zou ? — Neen , FERDY-
NAND !

WAND! ik belijde het met traanen — met bittere traanen van droefheid — deze laatste slag treft mijn hart op de gevoeligste wijze. — Ik heb op het gebeente mijner verstorven bloedverwanten voor mij zelve gedachten der sterfelijkheid verzameld, en de laatstverloopen jaaren van vaderlijke gelukzaligheid hebben deezē niet belet rijp te worden. — In alle de omhelzingen van het eenigste troetelkind mijner ziel lagchte mij de toekomstigheid menigwerf op de liefelijkste wijze aan. Ik reikhalsde in die oogenblikken naar eene volmaking, die boven geval, tijd, en dood verheven is, en mijn hart kon het dierbaarste, dat ik hier op de Waereld bezat, veilig aan de moederlijke zorg eener alregerende Voorzienigheid overlaten. — Heelaas! het heeft den Opperbestierer mijner lotgevallen anders behaagd — ik zou ook mijne CECILIA nog ten grave zien zinken, en niets moest mij overig blijven, dan de pijnigende gedachte, dat moogelijk eene al te natuurlijke opvoeding haar treurig einde veroorzaakt heeft. — Ó God! gij hebt de zuiverheid van mijn doelwit gekend! — ik waande — ook haar tijdelijk geluk het zekerste op haare onschuld te kunnen bouwen

— en ach! — nu zie ik te laat, dat hij die beneden de starren bouwt, te laag bouwt, en dat de zekerste verwachting van aardfche gelukzaligheid niets dan de fchaduw van eenen droom is!”

Hier zeeg hij in eene fomme bewegingloosheid op eenen stoel neder.

„ Ach, mijn Vader! zeide ik, vermeerder uwe finarten niet door een zelfverwijt, dat gij nimmer verdiende. Waarom zoekt gij de oorzaak uwer onheilen in iets anders, dan in den rampzaligen, die voor u staat! — Befchuldig mij alleen, mijn Vader! — maar ô! — veracht mij niet genoeg om te denken dat ik mijnen laaften droppel bloeds een oogenblik te kostelijk zou fchatten, indien ik ’er de rust aan het harte uwer Dochter door weder kon geeven!”

„ Neen, FERDINAND! de rampen maken mij niet onrechtvaardig. — Wat fterveling kan van vooren de wegen der Voorzienigheid doorgronden! — Ik verwijte u niets. — ’t Was aan mij geweest om haar de eerfte vonk eener opkomende hartstocht te leren wantrouwen. — Ach, haare begeerten waren altijd zo onfchuldig als de natuur zelve, en nimmer heb ik eene en-

ke-

kle gedachte in haar hart kunnen bespieden , daar zij over behoefde te blozen. De zekere bewustheid hier van maakte mij huiverig op het denkbeeld van deezen hemel in haare ziel te verfloren , en ik vergat , dat mijne Dochter nog in eene Waereld leefde , daar de driften de gelukzaligheid der stervelingen geduurig belagen. — Haar al te gevoelig hart heeft u bemind , eer ze de liefde kende , en ook over deezè genegenheid behoeft zij niet te blozen. Ik ben altijd verzekerd geweest , dat niemand , dan een rechtschapen Man , haar hart in beweging kon brengen , en in de armen van zulk eenen zoude ik haar met tranen van blijdschap overgegeeven hebben. De dag mijns doods zou 'er te geruster voor mij om aangebroken zijn. — Ach ! waarom moest zij juist een' sterveling beminnen , dien ik boven alle anderen voor haar gekozen zou hebben , en waarom moest die eenigste haare liefde niet kunnen beantwoorden ? — ó FERDINAND ! ik wensch ook hier de wegen der Voorzienigheid te aanbidden ; maar indien gij mijne CECILIA had kunnen gelukkig maken — in deezen zwelenden boezem zou een teder vaderhart voor u geslagen hebben !”

Nu kon ik mij zelve niet langer bedwingen — ik vloog om zijnen hals. —
 „ Hemelsche ziel ! gilde ik uit , gij verplettert , gij vernietigt mij , ——— Zo veel grootheid bij zulk eene diepe ellende !... Neen , mijn Vader ! neen , eerbiedwaardige Grijsaart ! — 'er is een God in den Hemel , die de deugd befoont , en die uwe Dochter aan uwe smachtende begeerte weder zal geven ! ” — —

Ijlings kwam de gedachte in mij op — indien ik mij voor de beide waardigste menschen opofferde ? — CONSTANTIA is voor mij verloren , en haar geluk is boven mijn bereik . — Mijn leven scheen mij voortaan een ijdel , een nietsbetekenend aanwezen te zijn , dat sedert lang de onbinding te gemoet jammerde . — Bedwelmd , lachte mijn hart dit voorneemen aan — en terstond verspreidde zich eene donkere wolk op de toekomstigheid . ——— Ik zag in dat beffissend oogenblik niets dan de lijdende CECILIA en haaren ongelukkigen Vader — en beide deeze onschuldigen door mij aan het geluk wedergegeven . —

Moedig beurde ik mijn hoofd van zijne borst , daar het op neder gezonken was . —

„Kom, mijn Vader! zeide ik — maar onder dit zeggen rezen mij de hairen te berage — voer mij aan de voeten uwer Dochter — hoor daar den onschendbaarsten eed van mijne lippen rollen, dat ik voor altijd de haare wil zijn — en dat dan één Vaderhart — één zalig Vaderhart! — in uwen boezem voor ons beide slaan moge!”

„Grootmoedig Jongeling! waarom vertoont gij mij alle de waarde van een hart, dat voor mijne Dochter verloren is! — Neen, FERDINAND! de verdubbeling van uw lijden zou de rust aan mijn gemoed niet weder kunnen geven. — maar schoon zij het doen kon — denkt gij laag genoeg van mij dat ik ze voor zulk eenen prijs begerens zou? — Waan ondertuschen niet dat ik uwe oprechtheid mistrouwe — neen! zij spreekt in ieder trek van uw gelaat — maar op dit oogenblik betoveren mededoogen en vriendschap de grootheid van uwe ziel. — Gij zelf zijt de prooi van den verblindendsten hartstocht — ach! verbeeld u niet dat het mogelijk zijt in eenen storm de zee te stillen! — Als uw lot voor uwen geheelen leeftijd bestemd was, zouden waberouw en eindelooze foltering u te laat doen zien, dat gij

uw hart miskend en u zelven onherstelbaar ellendig gemaakt hadt. — Ook misziet zich het oog der Liefde niet. — Mijne Dochter zoude ik 'er niet te minder om verliezen en mogelijk — schuldig verliezen! — Neen! dat wij ongelukkig zijn — maar dat wij ons zelven niets te verwijten hebben! — Dit is de eenigste troost die ons nog blijft — al het overige is voor ons verloren!”

Ik deed vruchteloze pogingen om hem in mijn voornemen te doen stemmen. De grootheid zijner ziel verlochende zich geen oogeblijk! — Al schreiende bragt ik hem tot aan de deur mijner woning, en daar verzekerde hij mij, met het warmste hart, dat hij de volle genegenheid van een Vader tot aan zijnen laaften adem voor mij behouden zou.

Nu dacht ik in de eenzaamheid mijn besluit op nieuw na. — Ik ontveinsde mij niet, dat mijn hart nimmer voor eene andere Vrouw dan voor CONSTANTIA slaan zou — dat ik haar meer dan ooit beminde — maar CONSTANTIA had mij vergeten — zij had den worm versmaad, die voor haar aan het niet ontrogen was, en nu

CECILIA zieltogende — in den morgen haarer dagen verwelkende — uit liefde voor eenen ondankbaaren! — haar leven, haar geluk, hingen aan een enkeld woord mijner lippen — zweeg ik, dan was haar einde — en welk een treurig einde! — ontwijffelbaar daar. — Het innigste medelijden gloeide in mijne borst — voor oogenblikken verbeeldde ik mij zelfs haar te beminnen — ten minsten ik hield mij verzekerd, dat pligt en erkentenis, als ik eens de haare was, de liefde in mijn hart gemakkelijk vervullen zouden, en dat ik in de geduurige aanschouwing haarer gelukzaligheid een versterkend voedsel voor mijnen moed zou vinden.

Te midden van deeze beschouwing stond CONSTANTIA voor mijne oogen. — Niet de trouwlooze en mijne liefde versmaadende CONSTANTIA — neen! de Vriendinne mijner jeugd, de eerste bezielster van mijn hart. — Ik zag haar in alle haare bekoorlijkheid — zo onschuldig, zo onbesmet, als toen mijn mond de eerste les der deugd van haare lippen inzoog; — maar de zetel der lente was van haare kaaken geweken, en ieder trek van haar gelaat wees de

hevigheid eener inwendig verteerende smart aan. — Mu wierp ze een oog, vol kwijning, op mij, en ik — ik alleen scheen de trouwlooze te zijn. — Dan weer sloeg ze beide haare oogen naar den Hemel, en de Godheid zelve lachte haare onschuld aan. — WILLEM! ik was zwak genoeg van mij voor haare voeten neder te werpen — ik verbeeldde mij dezelve te omhelzen, en luidkeels gilde ik haaren naam uit! — Lang bleef ik in deeze vervoering volharden; maar eindelijk geraakte mijn gevoel uitgeput. Nu zag ik dat alles eene begocheling geweest was. Ik verrees weér, en straks hoorde ik den pligt op nieuw in mijn hart spreken. Ik besloot nogmaals zijne uitspraak te gehoorzaamen, zonder op de uitkomst voor mij te staren. — Deezen middag nog zal ik mijn besluit volbrengen, en CECILIA mijne hand aanbieden. — Vruchteloos komen duizend zalige herinneringen mijne standvastigheid bespringen. — Vergeefs zweven vrolijke jeugdige droomen om mij heen, en voeren geduurig de dierbre gedaante der Eenigste voor mijne smachtende oogen. — Ik zal getrouw aan mijn voornemen en — rampzalig zijn!

Ja,

Ja, WILLEEM! ik gevoel het al te wel
 — het geluk is voor mij afgesneden;
 — maar deugdzaam te zijn en een' erken-
 den plicht optevolgen — zie daar wat,
 God lof! nog in mijn vermogen is, en ik
 zou mij zelve verachten, zo ik hier eene
 eenige mijner krachten onbeproofd liet! — —

Ook is 'er nog een zekere treurige troost
 aan mijn besluit gehecht, dien ik zedert mijne
 komst in dit Dorp niet genooten heb. —
 Tusschen hoop en vrees eindeloos geflingerd,
 zonder verademing afgepijngd, gevoelde ik
 tot hier toe niets, dan alle de zielverwoes-
 tende folteringen deezer, geduurig zich on-
 derling bestrijdende, hartstogten. — Nu
 is mijn lot beflist, en de vleiende troetelin-
 gen der hoop komen mijne ligtgelovige ziel
 niet meer misleiden. — Ik sta op den
 rand van eenen afgrond — sedert lang
 dreigden mij de baaren met eene geheele ver-
 woesting — — duizend aantukkende golven
 heb ik in het verschiet reeds gevreesd —
 maar alle zijn ze tot hier toe gebroken ge-
 worden, eer ze mij bereikt hadden, en nog
 lieve ik! — Nu zie ik eene nieuwe golf
 zich als een berg verheffen, en haare grim-
 mende gedaante, haar vreeslijk geloei, ver-

zeker en mij, dat zij de laatste zijn zal!
 — — WILLEM! zo gij immer de akelig-
 heid eener volstrekte hoopeloosheid .....
 Neen! lieve Vriend! gij hebt ze nooit ge-
 kend en ô! — — leer ze in alle eeuwigheid
 niet kennen. — — Ik kan niet meer!

Den 6 September.

Nu weet ik niets meer aan te vangen —
 ik ben volstrekt raadeloos! — — CECILIA
 slaat mijne hand op de grootmoedigste
 wijze af — — en zo af, dat ik verzekerd
 ben, dat alle mijne pogingen vergeefs zijn
 zullen om ze haar immer te doen aannemen.
 — — „Niet uwe hand, FERDINAND!
 dit was haar antwoord, maar uw hart —
 zie daar wat ik eischen zou, indien dat hart
 nimmer bemind had! — — en dan zoudt gij
 CECILIA onuitspreekelijk, gelukkig gemaakt
 hebben! — — Nu is mijn aanwezen mij
 tot een' duldlozen last geworden — — ach!
 denkt gij dat ik minder ongelukkig zijn zou,
 indien ik verzekerd was, dat gij mij alleen

bemide om dat ik u bemin? — Neen! ik moet alles aan uwe genegenheid alleen verschuldigd zijn, of ik verkies mijne rampen nog boven al het geluk van de Waereld! — — Ik bad, smeekte, knielde — alles vergeefs! — Zelfs geloof ik, dat ik in eene soort van razernij haar mijne liefde bezworen heb — maar zij vertrouwde geen eed, dien de hoogste smart des gevoels alleen mij ten gorgel uitperste. — „Bedrieg u zelve niet, FERDINAND! sprak ze; waan niet dat het vuurigste medelijden immer de Liefde verplaatfen kan. — Ik weet, gij beklagt mij — ik deel in uwe innigste vriendschap — maar liefde — ach! bezit gij ze voor mij? — Toch zijn mij uwe traanen, uwe deelnemende traanen, dierbaar — maar denkt gij dat alle de traanen vereenigd eene vergoeding voor een ongelukkig beminnend harte zijn? — ô Als ik menigwerf van gedachte in gedachte wegzinke — een geluk, dat mogelijk voor mij geweest was nadenke — de vervlogen jaaren van onschuld en kalmte, als lagchende droomen, voor mijne ziel brenge — en dan mij het denkbeeld mijner eenzaamheid op eens
aan.

aangrijpt — vreeslijk aangrijpt! — —
 Duizenden van waerelden drijven dan als dust
 stof voor mijne oogen — en zij alle be-
 ziten geen enklen droppel zaligheid voor
 mijn lijdend hart! — de Natuur wordt
 nacht om mij heen — en ijskoud breide-
 de ik mijne armen naar het graf uit — en
 mijn boezem hijgt naar het gewormte.” — —

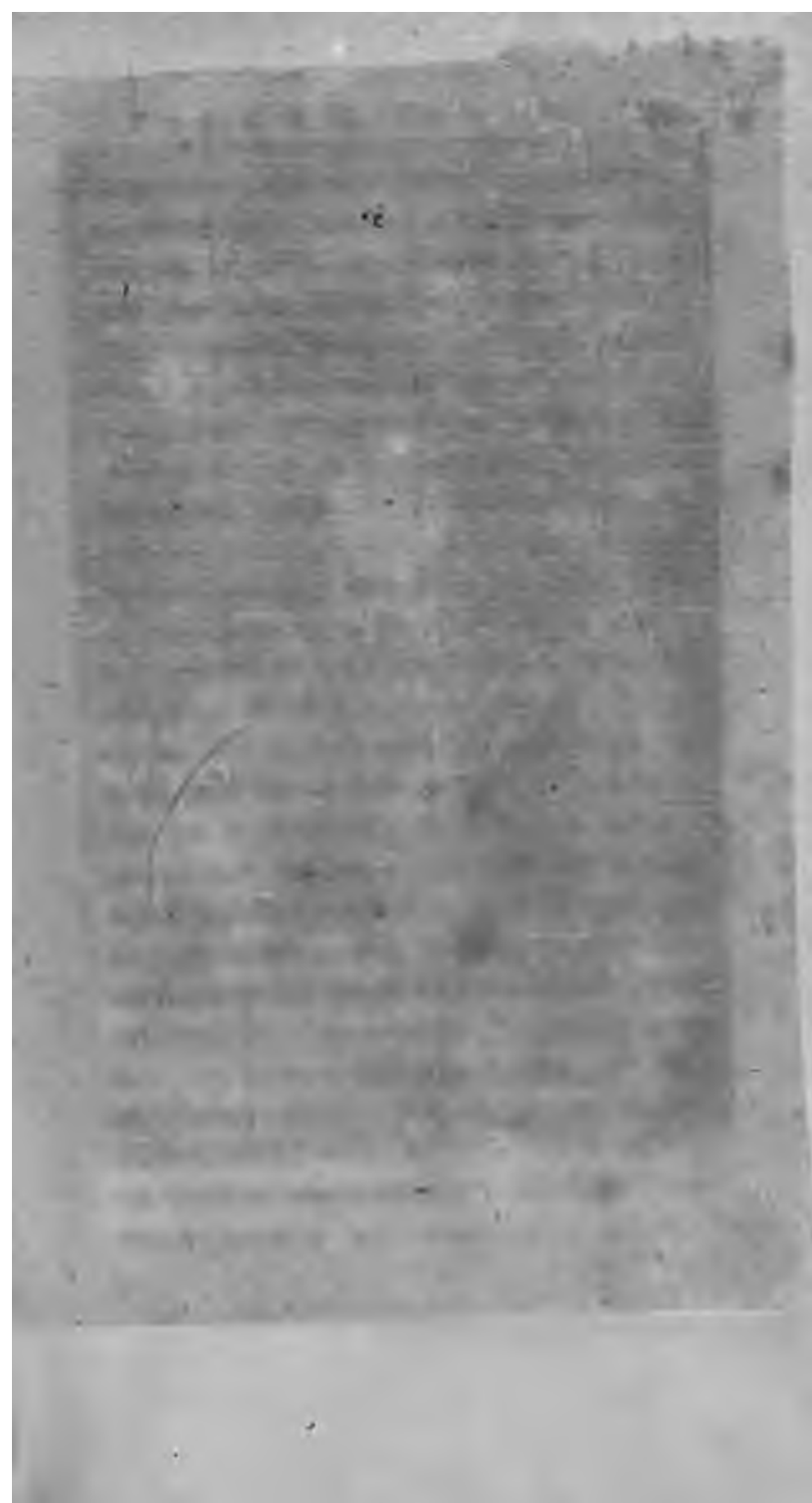

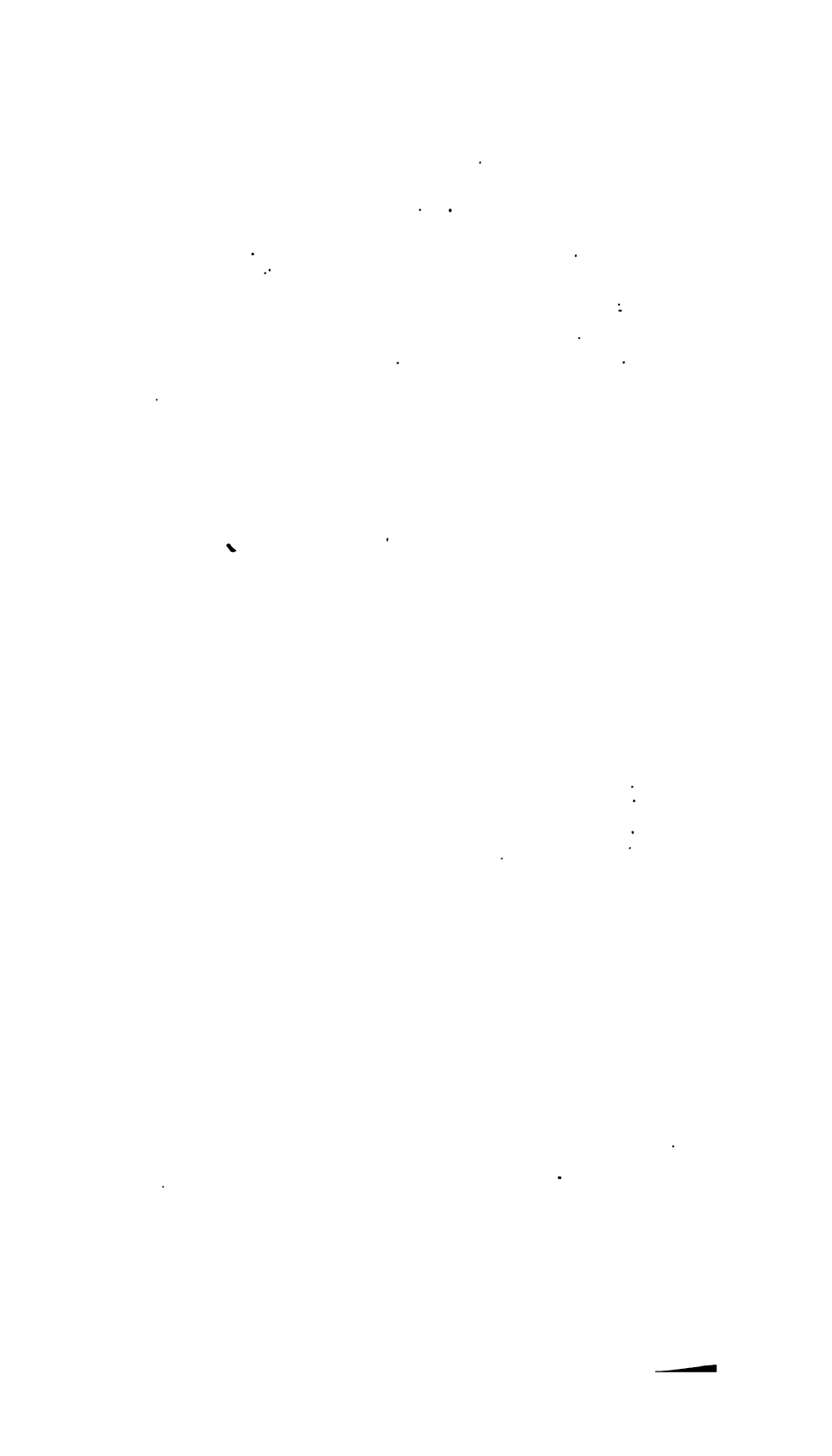
Den 11 September.

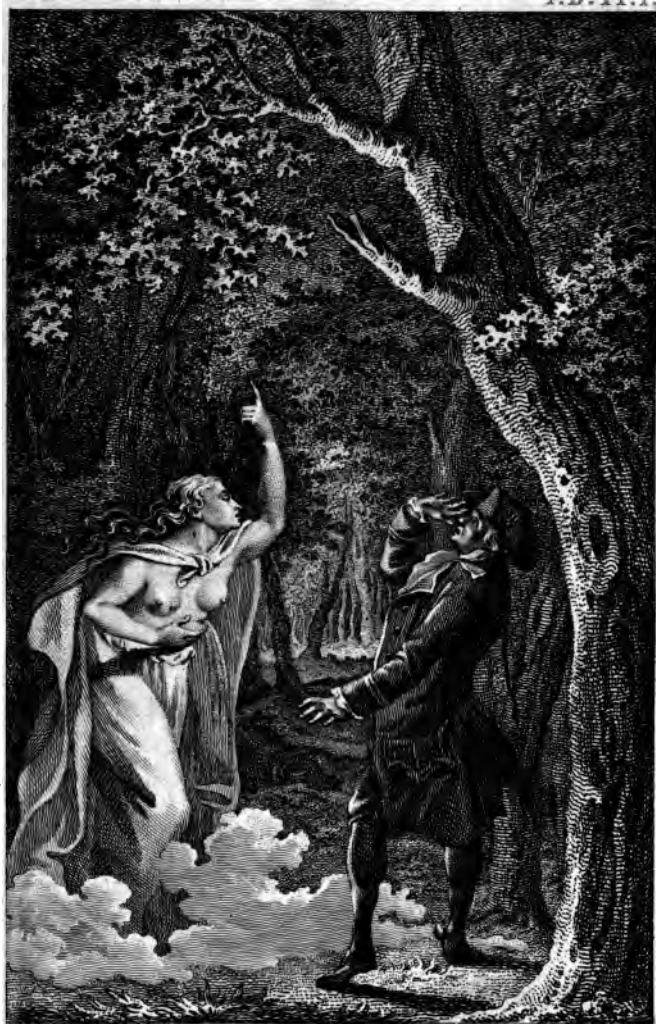
Een akelige droom heeft den voorleden
 nacht mijn brein ontroerd. — Moest mijn
 hart aan zulk eene ijdelheid hangen blijven,
 daar zo veele wezenlijke rampen mij bestor-
 men? — Ach dat hart is zo zwak gewor-
 den! — een zandkorreltje slaat het ter ne-
 der! — — Ook was dat nachtgezicht ont-
 zertende!

Ik wandelde in het groote bosch op Roo-
 zenburg. Eene staatige schemering heerschte
 in het zelve — alles was stil. Duizend
 verfrissende koeltjes wapperden weeldrig om
 mij heen, en een eeuwige Lente scheidt
 hier

Reynier Nibbelin, inv. et sculp. 1842.

„ De Getuige mijner onschuld is in den Hemel! ”
bladz . 95 .

hier haaren zetel gevestigd te hebben. — Ik sloeg eene nieuwe laan in, toen ik van het andere einde van dezelve eene vrouw zag naderen, in een spierwit gewaad, dat haar treurig nasleepte. — — Eene kleene rilling ging over mijn lijf. — — Ik vervolgde mijnen weg echter. — — Nu zag ik dat haar kleed dat des doods was — haar aangezicht was als sneeuw — en ik ontdekte geene andere kleur aan haar, dan het bruin haarer loshangende hairlokken, die over het witte lijnwaad aaklig heen goldden. Het klamme zweet droop van mijn aangezicht. — Zij scheen op mij toe te treden — ik bleef staan. — Hemel! hoe ontroerde ik, toen ik CONSTANTIA herkende! — Een gil was al wat ik voort kon brengen. — Nu stond ze voor mij — haar oogen vol van tederheid waren op de mijnen gevestigd — zij hief op eene staatige wijze haare vinger naar boven, en toen sprak ze met eene stem, gelijk aan het ruischen eener beek, die van verre gehoord wordt. „ De Getuige mijner onschuld is in den Hemel!” — — Ik wilde aan haare voeten nedervallen — — maar zij wees mij, dat ik staande zou

zou blijven. — Zij ontblootte haaren boezem — ik zag hem geheel met bloed besprengd, en aan de zijde van 't hart eene diepe wonde. — „De man, sprak ze toen, dien ik boven alles beminde, beloonde dus mijne tederheid.” — — Nu bezat ik mij zelve niet meer — mijne ziel keerde in mij om van weedom — reeds ontloot ik mijne trillende armen — toen ze ijlings dood aan mijne voeten nederzeeg! — — Terstond omving mij de dikste duisternis. — De donders ratelden vervaarlijk om mij heen, en het geheele woud stond door de vreeslijkste bliksemstraalen in ééne vlam. — Ik ontwaakte van angst. — Nog hing mij aan ieder hair een droppel zweet, — — en sedert dat oogenblik zweeft mij de eigen droom even levendig voor mijne oogen. Vergeefs poogde ik mij te overreden, dat alles een natuurlijk gevolg mijner tegenwoordige akelige gemoedsgestalte is — CONSTANTIA staat geduurig voor mijn gezicht, en CONSTANTIA, onschuldig door mij omgebragt! — — ô WILLEM! alles vereenigt zich tot mijnen ondergang.

Ach!

Den 19 September.

Ach! waarom pijnigt ook gij mij met uwe
 stilzwijgendheid? — Sedert verscheiden
 dagen heb ik geen letter van u ontvangen,
 en heb ik ooit de vertroosting der vriend-
 schap noodiger gehad? — God geve dat
 'er niets bij u hapere! — Ó Ik ben thans
 zodanig aan akelige voorvallen gewoon, dat
 mij van dien kant niets meer bewondert. —
 Wat zegt ook een luttel lijdens te meer op
 mijne ellende? — — WILLEM! de ge-
 voelloosheid moest haast voor mij daar zijn
 — dan zal ik in eenē stompe gelatenheid
 op alles, wat mij omringt, staren blyven —
 het noodlot in zijne woede kalm naöogen —
 'er zinke dan, wat zinken — 'er verga, wat
 vergaan kan — ik zal het onverschillig
 aanzien — het gekerm der lijdenden zal
 mijne ooren, als die der beelden, treffen — en
 de dood zelf zal mij niets dan eenen kouden,
 moeilijken, adem ontroven kunnen. — —
 Toch ijze ik voor de gevoelloosheid! —

G

CE

CECILIA schijnt iets beter te zijn. Ik verlaat haar zelden dan om te wenen. — WILLEM! wat zal het einde van dit alles zijn? —

WILLEM AAN FERDINAND.

Den 2 October.

Ik heb lang in beraad gestaan, of ik u de wigtige ontdekking, die ik gedaan heb, mede zou delen. — Uw lot, mijn lieve FERDINAND! is zodanig veranderd, sedert uw vertrek van hier; dat van mijnen waardigen Vriend, en van zijne heminnelijke Dochter, zijn 'er zo naauw aan verbonden, dat ik twintigmaalen de pen reeds uit mijne hand geworpen heb, met het vaste besluit van u niets te melden, maar alles aan het geval over te laten. Ik ken uwe sterke driften; en gij weet, hoe vaak ik u voorspeld hebbe, dat gij nog eens, met het beste hart van de waereld, den eenen of anderen stap zoudt

houdt begaan, die u, uw leven lang, stof-
 fe tot naberouw zou geven. Dan, tot hier
 toe zijn mijne vermaningen vruchteloos ge-
 weest. Gij hebt mijne vriendschap, 't is
 waar, nooit miskend; maar mijn welmenen-
 de raad zonk niet te minder zagt aan uwe
 zijde neêr, en met een half lagchend: *gij*
hebt gelijk, flegmatieke Vriend! maar ik kan
niet anders — *beklaag mij*, was alles af-
 gedaan. Nu vrees ik, dat gij dien stap ge-
 daan hebt, en God weet wat 'er het einde
 van zijn zal! — De raadeloosheid, daar
 ik sedert eenige dagen in ben, maakt mij
 ziek, en dat ik 'er toe kom om u mijne
 ontdekking eindelijk mede te delen, is, de-
 wijl ik niet van mij verkrijgen kan, de lij-
 dende onschuld hooploos te laten sterven.
 — Of ik mijn doel met dit schrijven echter
 bereiken zal, weet ik niet — 't is God
 alleen bekend! — maar zweeg ik, dan
 was 'er zeker geen redden aan. Bij al wat
 u dierbaar is, FERDINAND! luister toch
 niet naar uwe gewoone drift, als gij dee-
 zen brief lezen zult. — Overweeg met
 uwe reden ieder stap, dien gij doen zult,
 vooraf zo koelzinnig, als u mogelijk is. —
 In uwe tegenwoordige omstandigheden hangen

leven en dood aan één hair, en ik beef als ik denk, dat mijne poging om ééne onschuldige te redden, door uwe overijling, den ondergang van twee onschuldigen zeer ligt veroorzaaken kon. Doch ik moet hier niet lang op nadenken, of ik zou gemakkelijk op nieuw de pen van mij kunnen werpen. Zie hier dan mijne ontdekking.

Gij hebt door uwe ontijdige drift een' afgrond voor uwe treden gegraven, daar gij nu al de ijsfelijkheid reeds van gevoelt. — **CONSTANTIA** is onschuldig — **CONSTANTIA** is het grootmoedigste Meisje dat 'er leeft, en gij alleen, mijn lieve **FERDINAND!** zijt in het geval de schuldige! — De eerlijke, de belanglooze **DIGBY**, de man, die om uwen ondergang te verhoeden, uit een ander waerelddeel hier gezonden was (zo spraakt gij in uwe verblindings) is het snoodste gedrocht, dat 'er zijn kan. — Aan zijne helfche kunstgreepen kunt gij alle uwe rampen toeschrijven. Twijffel geen oogenblik aan de waarheid van het geen ik u hier melde. — Ik moet 'er wel van overtaigd zijn om het u zo plegtig te verzekeren, want gij weet, dat ik zelve op uw verhaal, hoe onbegrijpelijk alles mij ook

voor-

voorkwame, CONSTANTIA verdacht gehouden hebbe, en tot op dit oogenblik beschuldigt mijn geweten mij hier over. — Doch ik zal u zeggen, hoe ik achter de zaak gekomen ben.

Nu eenige dagen geleden, kwam EDUARD bij mij. Ik zal u oprecht belijden, dat ik eerst over zijne komst vreemd opkeek. De gedachte daar ik nog in was, dat hij uwe scheiding met CONSTANTIA bewerkt had, bragt eene zekere koelheid in mijn gelaat, die hem niet ontsnapte. Hij verzocht mij over eene zaak van het uiterste aanbelang te mogen spreken. Ik kon hem dit niet weigeren. Naauwlijks bevonden wij ons alleen, of hij vrieg mij, met eene houding, die bedrog en laagheid nooit bereiken kunnen: of ik hem niet van het oogenblik af aan, dat hij zich als Rechtsgeleerde in deeze stad gevestigd had, tot op den dag van uw vertrek toe, voor een eerlijk man gehouden had, en of dit de vereenigde stem van alle mijne stadgenooten, gedurende dien tijd, niet geweest ware? — Ik moest dit met ja beantwoorden; want zo iemand hier, wegens zijne eerlijkheid en belangloosheid, ooit beroemd was, dan is hij het zeker geweest.

„ Wel nu, zeide hij, hoe is het dan mogelijk, dat gij en uw vriend hebt kunnen geloven, dat ik eensklaps een schurk geworden was? — Ja, mijn Heer! dien haarelijken naam zoude ik mij zelve toekennen, indien het denkbeeld in mijn hart slechts ware opgekomen om twee waardige jonge menschen, die de tederste banden verknocht hielden, door ongeoorloofde kunstenaarigen van een te scheuren, en dat om het verachtlijk goud! — Doch op dat gij zelf de zaak beoordeelen moogt, zie hier wat van de geschiedenis zij — die ik u niet om mij te verdedigen mededele — neent! God lof! dat het geruigenis van mijn eigen hart mij hier voldoen kan — maar om de rust, zo het mogelijk is, aan zulk eene waardige vrouw, als OONSTANTIA is, weder te geven. Zij zelve heeft mij inmiddels verboden, om iets te zeggen; maar 't is mij ondoenlijk te zwijgen, zo lang ik mij vleie, dat alles mogte herstellen is.

Van het eerste tijdstip, dat ik mij hier neergezet heb, ben ik bijna altijd de bediende van OONSTANTIA geweest. Gij weet dat haare goederen zeer uitgebreekt zijn, en dat het voor een vrouw, in haar geval, schier

schier onmogelijk is, zonder behulp van een' Rechtsgeleerde, die te kunnen waarnemen. Ik heb de mij opgedragen zaak altijd naar de inspraak van mijn geweten behartigd. C O N S T A N T I A was hier van overtuigd. Zij verzeerde mij met haar volle vertrouwen, en als ik het zeggen darf, met eene achting, daar ik menigwerf de sterkste proeven van gezien heb.

Dit alles is niet in het geheim geschied. FERDINAND is 'er bijna altijd de getuige van geweest, en hij zelf heeft mij meer dan eens van zijne vriendschap en achting verzekerd. Ook heb ik mij tot hier toe vruchteloos afgepijngd in de oorzaak na te sporen, om welke FERDINAND mij verdacht hielt, en wel zodaanig, dat hij 'er met C O N S T A N T I A, die hij hartlijk beminde, en federd een zo geruimen tijd grondig kende, om brak; en ik zou nog lang in mijne onkunde hebben blijven steken, indien men mij gisteren de geheele saamenknoping van ongerechtigheid niet medegedeeld had. Doch laat mij u alles in zijne aaneenschakeling vertellen. De waarheid zal 'er te helderder door uitblinken.

Ik herinner mij niet, dat C O N S T A N T I A

ooit eenige geheimen met mij gehad heeft, die voor FERDINAND geheimen bleven, dan eenen enkelen keer. En zo zij hem minder bemind, of minder grootmoedig gedacht had, zou hij ook toen alles geweten hebben. Haare belanglooze liefde boezemde haar het denkbeeld in, dat het mogelijk ware, dat de dood haar verhinderde eene plegtiger verbindtenis met FERDINAND in te gaan. Nu had ze niets dierbaarer op de wereld, dan dien vriend van haar hart. Zij wilde hem derhalven in dat geval alle haare goederen, die waarlijk van aanbelang zijn, nalaten; maar zij kende de kieschheid van FERDINAND, zij wist dat hij zeer bekwaam zijn zoude om haar dit op eene grootmoedige wijze te beletten. Zij verzocht mij hierom alleen te spreken, gaf mij last haare uiterste wille in diervoegen te vervaardigen, en beval mij de diepste geheimhouding. Terwijl ik hier mede bezig was, viel de scheuring tusschen haar en haaren Minnaar voor. Gij weet, elk had hier den mond vol van, doch niemand wist de oorzaak, en ik minder dan iemand. Zelfs toen men mij het vertrek van FERDINAND verhaalde, hield ik de geheele geschiedenis

nog

nog verdacht. Ik begaf mij terstond naar CONSTANTIA, die ik in traanen smeltende vond; doch die even weinig de reden van zulk eene vreemde, en hevige handelwijs wist, als ik, want de geheele brief, dien hij voor zijn vertrek aan haar schreef, bestond in de volgende regelen:

„ De band der tederste liefde is tusfchen
 „ ons medogenloos van een gereten —
 „ en gij — gij, trouwlooze CONSTAN-
 „ TIA! hebt u dit kunnen veroorloven!
 „ — ô God! welk eene diepe ellende
 „ zal voortaan de mijne zijn? — Ach!
 „ moest zij mij van eene hand toegevoegd
 „ worden, die mijne geheele ziel aanbad!
 „ — Doch ik verwijte u niets — vol-
 „ strekt niets! Smaak voortaan een geluk,
 „ 't welk mijn hart, dat u teder bemind
 „ heeft, u niet vermag te geven! — Mij-
 „ ne tegenwoordigheid zal u tot geen ver-
 „ wijt verftrekken — als gij deeze lette-
 „ ren lezen zult, heb ik de stad reeds voor
 „ eeuwig verlaten, om mijne dagen in de
 „ afgezonderdste eenzaamheid aftekwijnen.
 „ Vaarwel.”

Kort hierop verliet CONSTANTIA de stad om haare droefheid op Rozenburg voor het

oog eener moeilijke waereld te verbergen, en haare dagen voortaan in stilte op dat landgoed door te brengen. Ik verbeeldde mij dwaaslijk, dat het vervaardigen eener uiterste wille ten voordeele van FERDINAND nu onnoodig was, en dus dacht ik hier zelfs niet meer aan. Omtrent duizend Vrouwen zou ik zeker recht geoordeeld hebben, maar de grootmoedige CONSTANTIA kende ik nog niet geheel. Zij liet mij voor eenige dagen bij zich ontbieden, en herinnerde mij haar eenmaal gedaan verzoek. Verwonderd, vrieg ik haar, of zij nog bij het eigen voornemen gebleven ware, na de voorgevallen verwijdering? — Welk eene voortreffelijke ziel leerde ik toen kennen! Neen, nimmer heb ik mij zulk eene belanglooze liefde kunnen voorstellen! „Mijn eenigste doelwit (dit was haar antwoord, dat nooit uit mijn geheugen gaan zal) mijn eenigste doelwit is altijd geweest om den eenigen man, dien mijn hart heminde, zo gelukkig te maken, als in mijn vermogen was. Door mij zelve, en door eene liefde, die mijne geheele ziel doortrokken had, is dit voortaan onmogelijk geworden. FERDINAND heeft het arme, verdienstlooze Meisje versmaad, en van roen af

af aan kan ik niet meer beminnenswaardig in zijne oogen zijn. Mijne middelen zijn mij nog overig gebleven, en mijn leven kan niet zeer lang meer zijn. Door deezen alleen kan ik zijn geluk nog vermeederen, en aan wien kan ik ze met meer genoegen nalaten, dan aan hem, dien ik tot mijnen dood toe beminnen zal? Ook heeft hij 'er een heilig recht op. Eenmaal heb ik mij tot zijn geluk verbonden, en ik heb dit belangloos gedaan. Schoon hij van zijnen kant het wormpje aan deszelfs nietigheid ten prooi heeft gelaten, ik ben 'er niet minder verplicht om, mijne gelofte te vervullen, en God weet, dat ik het met den hoogsten wellust doe!" Hier wischte zij haare tranen af, en ik weende, geheel bewondering en aandoening, met haar, ó Hoe vaak wenschte ik in die oogenblikken FERDINAND ten getuige van dit roerend tooneel! — Doch ik moet voortgaan,

Ik voldéed aan haaren eisch. Het testament werd vervaardigd, en toen zij het tekenen zou, voegde zij 'er eene betuiging van haare onschuld en trouwe bij, die mij het hart van een scheurde, en die ik waarlijk geloof, dat de eenige CONSTANTIA zo zielroerend voort kon brengen. Nu geraak-

ten

en wij noe eenige oogenblikken in gesprek
 over de oorzaak, die FERDINAND tot zulk
 een verbazend besluit gebragt kon hebben,
 en bij die gelegenheid vrieg ik, of DIGBIJ,
 die eenmaal daaglijks aan haar huis verscheen,
 haar nu geheel aan haar lot ten prooi liet?
 Zij verhaalde mij, dat ze zeer op hem ver-
 stoord was, en hem zelfs verzocht had haar
 bijzijn voortaan te ontwijken. Dit maakte
 mij opmerkzaam. Ik heb altijd een voor-
 oordeel tegen DIGBIJ gehad, en wat elk
 gulheid in hem noemde, schein mij niets
 dan eene ten toppunt gevoerde geveinsdheid
 toe. Haar gezegde bevestigde mij ijlings in
 mijnen waan. Ik vrieg haar, hoe het goed-
 hartigste Meisje op iemand verstoord kon
 zijn, en vooral op eenen Man, die de vriend
 van FERDINAND geweest was? Met ver-
 bazing verstond ik dat hij stout genoeg ge-
 weest ware van haar, kort na het vertrek
 van FERDINAND, zijne hand aan te bieden.
 Terstond ging 'er een zeker licht in mijn
 verstand op. DIGBIJ had van het oogen-
 blik, dat hij uit de Indiën hier aangeland
 was, met alle vlijt de vriendschap van FER-
 DINAND gezocht. Hij was hierin gelukt en
 FERDINAND hield hem waarlijk voor een
 zij-

zijner getrouwste vrienden. Dagelijks was hij dezelfs schaduw bij CONSTANTIA geweest, en overal verbreidde hij zijne gemeenzaamheid in dit huis, en, in mijn oog op eene al te gemaakte wijze, zijne vriendschap en innige genegenheid voor FERDINAND. En deze oprechte, getrouwe Vriend nam de eerste gelegenheid waar, die 'er zich opdeed, om zich in de liefde van een Meisje te dringen, daar zijn vriend plegtig aan verbonden, en waarschijnlijk door een misverstand, voor oogenblikken slechts, van verwijderd was — in een woord — deze verachtelijke handelwijze deed mij bijna niet meer twijffelen of DIGBIJ had eene verraderlijke rol tusfchen FERDINAND en CONSTANTIA gespeeld, en schoon ik de zaak in alle haare omftandigheden nog niet doorzag, hield ik hem van toen af aan voor het eenigfte werktuig hunner verwijdering. Ik zweeg echter, en vertrok van Rozenburg, zonder iets van mijne gedachten te laten blijken; na dat CONSTANTIA mij nogmaals op de dringefte wijze verzocht had het verichte van dien dag geheim te willen houden.

Dien eigen avond werden mijne vermoedens
in

in zekerheid verwisfeld. 't Was reeds donker toen ik voor mijn huis stil hield. Naauwlijks was ik binnen getreden, of men berichtte mij, dat DIGBIJ gevaarlijk krank lag, en om mij gezonden had. Ik vloog naar hem toe. De ongelukkige lag bijna te zieltogen. Ô Mijn Heer! hoe affchuwlijk vertoont zich de ondeugd op een doodbedde! — Het klamme zweet der wanhoop stroomde van zijn aangezicht, en onder een ijsfelijk handgewring beschuldigde hij zich reeds, toen ik nog naauwlijks binnen de deur van zijn vertrek was. Welk een booswicht is deeze ellendeling niet geweest! — Hij vertelde mij, met de rauwe en afgebroken stem der wroeging, zijnen geheelen levensloop, die eene aaneenschakeling van gruwelen en bedrog was. — Dan, hij is voor zijnen Rechter, en mijne gantsche ziel wenscht vuurig, dat hij teffens voor zijnen Ontfermer zijn moge! — Ik wil u alleen mededelen, wat betrekking op uwen vriend heeft, en het volgende heb ik daaromtrent uit den mond van den stervenden DIGBIJ vernomen.

Hij is hier arm en berooid aangekomen, en 't is alleen met een toeleg op den rijkdom

dom van **CONSTANTIA** geweest, dat hij, door duizend kunstenaarigen, de geheele Stad in het denkbeeld gebragt heeft, dat hij een zeer vermogend man was. Toen hij zich op de listigste wijze van de vriendschap en het vertrouwen van **FERDINAND** verzekerd had, ontdekte hij ras, dat 'er geen mogelijkheid zijn zou, om immer twee der tederste Gelieven, die voor elkanderen geschapen scheenen, van een te scheuren, of het moest zijn door minnenijd in het hart van **FERDINAND** te verwekken, en hem de deugd van zijne Minnaaresse verdacht te maken. Hoe haglijk deeze poging schijnen mogt, listig als de hel zijnde, bleef het hem niet lang onbekend, dat **FERDINAND**, bij eene onbepaalde goedhartigheid, vatbaar voor de hevigste driften was. Met deeze ontdekking deed hij zijn voordeel. Hij speelde, tot in de minste kleinigheid, de rol eener belanglooze vriendschap, en verheugde zich altijd, als hij met **FERDINAND** alleen was, over het zalig lot, dat deeze door de liefde van zulk een voortreffelijk Meisje, als **CONSTANTIA** was, smaken zoude. Menigwerf plengde hij dan tranen van warme deelneeming, en uw goedhartige vriend, die zich zulk een snood karakter-

rakter zelfs niet verbeelden kon, was hier de blinde speelpop van. Op deeze wijze ging hij voort, tot dat hij zag, dat FERDINAND van zijne hoogachting voor CONSTANTIA ten vollen verzekerd was. Toen veranderde hij onmerkbaar van plan. 't Was niet gemakkelijk iemand te vinden, op wien hij FERDINAND met eenigen schijn achterdochtig kon maken. Ik was hier alleen geschikt toe. 't Is onnoodig u alle de listen te herhalen, die hij in het werk gesteld heeft om mijne bezoeken aan CONSTANTIA bij haaren Minnaar verdacht te maken. Dit gelukte hem eindelijk. Menigwerf voerde hij mij in de tegenwoordigheid van FERDINAND op een gesprek over de verdiensten van CONSTANTIA. Mij zelve geen kwaad bewust zijnde, liet ik dan nooit na, met al de warmte van een hart, dat het schoone der deugd gevoelen kan, haar den onbepaaldsten lof te geven. Eenmaal voldeed ik bij uitstek aan zijn snood doelwit. Hij vrieg mij, daar CONSTANTIA bijzat, of ik mij uit keus aan de Rechtsgeleerdheid toegewijd had? — Ik antwoordde van ja; dat mij eene wetenschap, die zulke voortreffelijke diensten aan de Maatschappij kon verlenen,

al-

altijd aangeflaght had, en dat, tot op het tegenwoordige oogenblik toe, niets mijn hart meer streefde, dan de bewustheid van menigmaalen de verdrukte onschuld gered te hebben. Dat het waar was, dat ik tot hier toe van mijne wetenschap had moeten bestaan; maar dat ik altijd gewenscht had, en nog vurig wenschte, dat de Voorzienigheid, het zij door middel van een huwlijk, of anders, mij nog eenmaal in staat mogt stellen van mij volmaakt belangloos aan mijne lijdende en onderdrukte natuurgenooten toe te kunnen wijden. CONSTANTIA was goed genoeg van deeze eenvoudige taal van mijn hart met vuur toe te juichen, en DIGBY liet deeze schoone gelegenheid niet voorbij gaan, zonder FERDINAND onbewimpeld te zeggen, dat hij nu geen oogenblik meer twijfelde of ik had een' roleg gevormd op het bezit van CONSTANTIA, en voor 't eerst voegde hij 'er half beschroomd by: God geve maar, dat CONSTANTIA het offer dier groote gevoelens niet worde, die hij in haare tegenwoordigheid zo kunstig ten toon spreidt! Ik houde hem voor een gevaarlijk mensch."

Tot hier toe had FERDINAND het heilig-

H

lig-

ligte vertrouwen op de deugd en standvastigheid zijner Minnaaresse gehad, en schoon hij aan de trouwe van CONSTANTIA nog wel niet twijfelde, begon hij echter van toen af aan eene zekere onaangename gewaarwording in zich te gevoelen, zo vaak ik bij haar binnen trad. Ik heb deeze koelheid voor mij ook wel in hem bespeurd, maar dewijl het mij niet onbekend was, dat zijn ligt aantrekkelijk gestel dikwerf naar het droefgeestige helde, schreef ik hier alles alleen aan toe.

Juist (om deezen tijd viel CONSTANTIA op de gedachte van de uiterste wille te maken, daar ik u van gesproken heb. Zij had 'er mij in 't ruuwe reeds over onderhouden, en dewijl ze alles buiten weten van FERDINAND verrichten wilde, zond ze mij op zekeren morgen het volgend briefje.

„Kom deezen avond te tien uren. Tot dien tijd toe is FERDINAND bij mij, en al mijn genoegen zou gestoord zijn, zo hij iets van onze verstandhouding merkt. Het overige zou hij zeer ligt gissen kunnen.”

Door een toeval geraakte dit briefje in handen van DIGBY. Hij zelf begreep 'er den inhoud niet van, maar 't was hem genoeg

hoeg, dat hij het op eene nuttelkende wijze tot zijn oogmerk kon doen dienen. Hij trok verftond naar FERDINAND toe, en met eene aangenomen houding van treurigheid en oprechtheid beklagde hij zijn eigen noodlot; dat hem in de onaangename omftandigheden bragt van aan het hart eens vriends, voor wien hij zijn leven duizendaalen geven wilde; zulk eenen gevoeligen flag te moeten toebrengen — maar dat pligt en geweten hem echter aandersven om dit ten koste van zijn eigen genoeg te doen — en dat hij zelfs in dit opzicht God dankte, dat die hem hier heen gevoerd had; om een eerlijk man voor den strik te beveiligen, dien men voor hem gespannen had.

Dit werkte zoodanig op den armen FERDINAND, dat hij steeds enkel wantrouwen en yms was, ook hij nog wist wat DIGBY hem mede wilde delen. In deze gelukkige gefaldheid vertoonde hem de booswicht het briefje. Nu werd hij wanhopend, en zijn eerste voornemen was om met hezelve naar CONSTANTIA te treden, om haar de fchending haarer trouwe afp de grievendste wijze voor te houden. Gave God, dat hij toen alftaarboemen af ten uitvter gebragt had!

had! ——— Dan, DIGBIJ had 'er te veel belang bij, dat men tot geene uitlegging kwame. Hij deed FERDINAND op eene listige wijze begrijpen, dat zulk een stap gevaarlijk zijn kon; dat het beter ware eerst van alles volkomen overtuigd te zijn, om niet andermaal ter speelpop eener geheime verstandhouding te verstrekken, die men zeker, om gegronde redenen, voor hem nog verbergen wilde. Dat hij hem ried om dien avond, zo het mogelijk was, hun gesprek te bekluisteren, 't geen hem overvloedig licht in eene zaak zou geven, die onbetwistbaar zeer verdacht scheen, en ingeval 'er geen twijfeling aan CONSTANTIA's trouwloosheid meer overig mogt blijven, dat dan zeker de beste partij zijn zoude, haar zonder de minste verwijtingen op eene grootmoedige wijze te verachten, en voortaan aan haar eigen noodlot over te geven.

Uw verblinde Vriend trad in dit bestek. Niets was hem gemakkelyker, dan zich in een huis, daar hij den vrijsten toegang tot alles in had, te verbergen. Hij bleef dien avond tot half tien bij CONSTANTIA, en onder het voorwendfel, dat de lucht eenigzins vochtig en te koel voor haar teder gestel

stel was, dwong hij haar, toen hij opstond om te vertrekken, van hem toch niet tot aan de deur te verzellen. Hij sloop schielijk uit haar kamer, en in plaats van het huis te verlaten, verstak hij zich in een kast, die aan dezelve grensde. Het duurde niet lang of ik verscheen. Ongelukkig werd hij in zijne verwachting bedrogen. Hij kon, gelijk hij dien avond nog aan DIGBIJ beleden heeft, niets onderscheidens van ons gesprek verstaan. Alleen hoorde hij dikwerf de naamen: liefde, tederheid, deugd en dergelijken, noemen, en hij liet niet na van ze met zijne verhitte verbeeldingskracht op de ongunstigste wijze voor hem aan te vullen. Doch 't geen hem den beslissenden slag toebrengt, en waarin ik waarlijk eene zekere noodlottigheid bewondere, waren de laatste woorden, die CONSTANTIA tot mij sprak. Begrijp dat ik reeds opgestaan was om te vertrekken, en den knop van de deur in handen had. „Nu, zeide ik, indien gij 'er nog iets bij te voegen mogt hebben, of eenige kleine veranderingen verkoost te maken, gij hebt nog twee dagen tijds, ik verwacht dan uwe nadere bevelen,” en met een opende ik de deur. Nu kon FERDINAND

het volle antwoord van CONSTANTIA verstaan, zonder dat hij een woord van mijn gezegde, daar het op sloeg, verstaan had, en dat antwoord was dus: „Neen, ik heb mij rijpelijk beraden ——— beslis over alles wat ik bezit ——— mijn hart zal u nergens in tegenspreken.”

Dit was te veel voor hem om langer te kunnen twijffelen. Ik was naauwlijks vertrokken, of hij verliet zijne schuilplaats, en ijde in eene toomlooze woede naar DIGBY. Gij begrijpt ligt, dat deeze niet naliet van ons gesprek ten eenenmaal voor hem te vergiftigen. In 't kort ——— hij ried hem nu op het dringendste aan, om CONSTANTIA en de Stad te verlaten. Het overige weet gij, mijn Heer! en indien gij nu kans zaagt om al het gebeurde te herstellen, dan zoude ik dit bezoek onder de gelukkigsten van mijn leven rekenen.”

Hier zweeg EDUARD, en de verwondering daar mij zijn verhaal, van oogenblik tot oogenblik, in bragt, was oorzaak, dat ik zelfs geen enklen keer gedacht had om hem te storen. Nu ijsde ik voor u. ——— Welk eene eindelooze stoffe van zelfsverwijt hebt gij voor u zelveu bereid! ——— Ik gevoelde die
toen

zoen zo levendig , dat ik nauwliks spreken kon. Ik betuigde echter , zo goed als ik kon , aan EDUARD mijne erkentenis voor het vertrouwen , dat hij in mij stelde , en verzekerde hem , dat ik alles rijpelijk overwegen zou , en geen middel onbeproofd laten om u met CONSTANTIA weder te verzoenen. Toen verzocht ik hem met mijn volle hart om vergeving , dat ik in hem , een der waar- digste menschen , verdacht had gehouden. Ik bood hem eene eeuwige vriendschap aan , die hij op de edelste wijze aannam , en hij verliet mij.

Nu weet gij alles , FERDINAND ! ———
Ik heb zo nauwkeurig , als mij doenlijk was , u het geheele verflag van EDUARD mede gedeeld , om u geen twijffeling zelfs meer overig te laten. Gij alleen toch kunt weten of de gesprekken , die de stervende DIGBIJ aan EDUARD verhaald heeft , in de daad tusfchen u en hem voorgevallen zijn. ——— Maar wat nu te doen ? ———
Deeze vraag is de gewigtigste , die gij u in uw geheel leven voor kunt stellen. Ik voel mij ten eenemaal onvermogene , om u hier eenen goeden raad te kunnen geven. ———
De ongelukkige CECILIA ligt mij als een

steen op het hart — en de lijdende *C O N S T A N T I A* niet minder. — In Gods naam, overhaast u in niets! — Zie eens welke treurige gevolgen een enkele onberaden stap naar zich gesleept heeft! — Och waart gij hier gebleven, dan had u *C E C I L I A* nimmer leren kennen; en alles zou nu te herstellen zijn! — Dan, dit is thans onherroepelijk! — Ik weet van aandoening nauwlijks wat ik schrijf — uw lot weegt mij zwaar op het hart, en mijne gevoelige *C A R O L I N E* schreit den geheelen dag door. Nu, lieve Vriend! beraad u wel — gij kunt in alles over mij beslifen. God geve u wijsheid genoeg om in deeze hachelijke omstandigheden het beste te kiezen! — —

DE PREDIKANT VAN *** AAN WILLEM.

Den 9 October.

In eene doodlijke ongerustheid over uwen Vriend zijnde, weet ik mij aan niemand, dan aan u, te vervoegen, om eenig naricht van hem te bekomen. De inhoud van uwen laatsten brief is mij geheel onbekend; maar dezelve moet eene geduchte tijding voor FERDINAND bevat hebben. Hij zat ongelukkig bij mijne Dochter toen hem deeze noodlottige brief gebragt werd. Naauwlijks had hij 'er eenige regels van gelezen, of zijn gelaat verbleekte, en kort hierop beefde al wat aan hem was. Vergeefs zocht CECILIA de reden zijner ontroering uit hem ontwaar te worden. Hij schreide, snikte, sidderde, maar te spreken — dit was hem onmoglijk! Toen hij, na twintigmaalen opgehouden te hebben, eindelijk den brief ten einde was, vloog hij als een wild mensch door de kamer, riep niet anders uit dan: ó God! is zulk eene snoodheid mogelijk! en scheen zelfs te vergeten dat mijn arm, zwak kind,

H 5 de

de getuige en de deelgenootte zijner verslindende driften weg. Helaas! de ongelukkige leed alles, wat hij leed. De hevigheid haarer aandoeningen ontnam haar 't gevoel van haare zwakheid. In eene vervoering van schrik en vertwijffeling vloog ze van haaren stoel — greep zijne hand aan — hield ze tusfchen de haaren befloten — en bad hem, bij alles wat hem dierbaar was, dat hij haar de oorzaak zijner vervoering toch mede wilde delen. Dit gaf hem voor een oogenblik aan zich zelve weder. Hij viel op haare hand en kuste ze. „CECILIA! borst hij toen uit, ongelukkige CECILIA! vergeet mij — vergeet een' rampzalige, die slechts het licht zag om de moordenaar van u en van CONSTANTIA te worden!” — Meer kon hij niet uitbrengen. Hij fcheurde zich hierop van haar los, en verliet in de hevigitte beweging het huis.

Ik was geen getuige van dit toneel geweest, maar de buitengewoone levendigheid, die van CECILIA's kamer tot mijn vertrek doorgedrongen was, had mij getroffen, en nu hoorde ik iemand met eene woesté drift van de trappen snellen. Dit maakte mij ongerust. Ik begaf mij terstond naar CECI-

LIA.

LIA. — Bezeft hoe ik schrikte , toen ik de deur van haare kamer open vond staan , en mijn ongelukkig kind voor dood op den grond liggen ! — Ik vloog haar ter hulpe. — Na langer dan een uur alle midde- len vergeefs beproefd te hebben , ontwaakte ze eindelijk als uit eenen droom. Het eer- ste , dat ze met eene naauwlijks hoorbaare stemme sprak , was : waar is FERDINAND ? Ik poogde haar tot stilte en rust aan te ma- nen , maar mijne pogingen waren vergeefs — afgebroken en verward deelde zij mij het voorgevallene mede , en bad mij met schrelende oogen , dat ik mij toch naar FER- DINAND zou begeven , en onderzoeken , wat van hem geworden ware. Zij vreesde alles voor hem ! — Met moeite bewoog ik haar dat ze zich vooraf te bed wilde leg- gen , want ik voorzag ieder oogenblik eene nieuwe bezwijming. Op mijn aanhoudend ge- smeek deed ze dit echter , en toen ijelde ik naar de woning van uwen Vriend. — Al wat ik daar van hem vernam verdubbelde mijnen angst. Hij was halfwanhopend t' huis gekomen , en had met eene bevelende stem , die hem anders niet eigen is , gelast , dat men daadlijk zijn paard zadelen zou. Terwijl men hier

hier mede bezig was, had hij eenige papieren op zijn kamer van de tafel genomen, in zijn briefetas geborgen, en bij zich gestoken, en toen zijn paard gereed was, had hij 'er zich terstond op neêr gezet, en was het Dorp uitgereden. Meer wisten ze mij van hem niet mede te delen. Ik keerde spoedig naar CECILIA te rug, die mij met een smachtend verlangen verbeidde. — Helaas! mijn mond kon geen enkele vertroosting voor haar uitbrengen. Vergeefs vleide ik haar, dat alles gelukkiger af kon lopen, dan wij ons nu verbeeldden, en dat FERDINAND met het vallen van den avond mogelijk bejaarder weder zou keeren — de ongelukkige leed duldloos! — „Neen, zei ze, aan deeze zijde des grafs zullen mijne oogen hem niet meer aanschouwen! — Een innig voorgevoel roept mij dit gestadig toe!” — ô Hoe was mijn hart onder deeze treurige taal te moede! Tot hier toe is haare voorspelling vervuld geworden. Twee dagen zyn nu verlopen, sedert dat hij vertrokken is, en tot heden toe heeft niemand iets van hem gehoord — ieder oogenblik is onze verwachting verijdeld geworden!

Waar

Waarschijnlijk zult gij weten , wat van hem geworden zij. — Onthoud mij in dit geval uw bericht niet. — Ik ben Vader ! gevoelt uw hart in deszelfs vollen nadruk de kracht van dit woord ? — Mijn eenigste kind — het troetelkind mijner ziel sterft ieder dag voor mijne oogen — ik staar heure ellende aan en ben magteloos om haar te helpen. — De flauwste tijding van uwen Vriend zal meer doen , dan alles wat Kinderliefde en Godsdienst thans vermogen. — Een ziel , die door den hevigesten storm der hartstochten geslingerd wordt , is in die oogenblikken voor de vertroosting van beiden gesloten. — Ô Mijn Vriend ! ontferm u mijner , en red , zo gij kunt , mijne ongelukkige Dochter !

Lees

FERDINAND AAN WILLEM.

Den 10 October.

Lees deze ingestoten brieven, en zie of 'er een ongelukkiger wezen bestaat, dan ik ben! — Ach, WILLEM! de tijding die ik van u ontving, was eene donderslag in mijne ooren. Ja, ik alleen was de schuldige, terwijl CONSTANTIA de Godheid navolgde en over den worm zaligheid stroomde! — *ô* Ik eerbiedige uw vormis — CONSTANTIA! gij zijt rechtvaardig. — Van het oogenblik, dat ik uwe deugd durfde verdenken, ben ik uwer onwaardig geworden. — Ja, zij heeft mijne hand voor altijd afgeslagen — hooploos afgeslagen! — *ô* WILLEM! zo gij mij hier liggen zaagt — onder het rietendak eener schaamele boerenwooning — door een kleen looden venstertje, waaruit ik het hoo-ge geboomte en de torenspits van Rozenburg ontdekken kan, eeuwig op deeze verblijfplaats van den Engel starende — alle de daar eenmaal genoten zaligheden mij ge-
 duurig herinnerende, en geduurig de tegen-
 woor-

woordige ijselijke ledigheid van mijn hart gevoelende ! — Zo gij mij daar onder heete traanen hoordet uitgillen — zonder ophouden uitgillen — „ Gij zijt rechtvaardig , C O N S T A N T I A ! mijne stervende lippen zullen uw vonnis kussen . . . . . Ô Mijne rampzalige drift ! in welk eenen afgrond hebt gij mij nedergeploft ! — W I L L E M ! wat was 'er voor mij overig gebleven , dan den stap te doen , dien ik gedaan heb ? — Al had ik wven brief eene eeuw nagedacht , konde ik anders , dan mij eindelijk voor de voeten van de eenige vrouw , die mijne zaligheid op haar lippen droeg , nederwerpen , daar mijne schuld belijden , en met heete , bloedige , traanen van berouw besproeien , of mooglijk nog de stemme eens Engels in mijne ooren mogt zuizen : Het is alles vergeven en vergeten ! ” —

In den hevigten storm der hartstochten , dien wve brief in mij verwekt had , maakte zich deeze zalige gedachte ijlings meester van mijn hart. Ik verliet C E R C I L I A , die het gevaar te boven schijnt — echter niet zonder de hoogste ontroering. — Hoe duldloos lang viel mij de weg tot Rozenburg , die door eenę hevige , en , om dezen tijd ge-

geheel ongewoone, donderbui nog vertraagd werd! — Dan eens stond de akelige droom, die mij benaauwd had, levendig voor mijne ooggen — ik verbeeldde mij **CONSTANTIA** zieltogende te vinden, met den naam van haaren moordenaar op de lippen. — Dan weér zweefden de bleeke schimmen van **CONSTANTIA** en **CECILIA** beide voor mijn gezicht — het bloed dier onschuldigen klom tot voor den troon des Rechters op, en ik hoorde het daar met eene rauwe stemme wraak van mij vorderen. — Nu weér huppelden de vrolijkste vertoningen om mij heenen — **CONSTANTIA** aan mijne borst nederzinkende — op mijn, van berouw zwoegend, hart vergeving ademende. — **CECILIA** hersteld — **CECILIA**, de getuige en de deelgenootte onzer gelukzaligheid! — — Eene innige blijdschap doortrok op deeze aanminnige gedachte alle mijne aderen, en ik had geen enkelen ramp meer. —

Ó **WILLEM!** moest deeze dierbaare verwachting zich bij oogenblikken van mijn hart niet bemeesteren? — — Ach! ik waande dit toen — ik was te zwak om aan haare aanlókfelen weérstand te kunnen bieden — —

maar

maar ik misleidde mij zelve — mijne schuld was te groot! — Gij weet niet hoe teér CONSTANTIA mij bemind heeft — hoe geheel haar hart altijd voor mij open lag — voor mij alleen zichzelve gevoelde! — Ontelbare bewijzen had ik met verrukking, met de volle gewaarwording mijner gelukzaligheid, hier van ontvangen en verzwolgen — en de helsche ingevingen van een' enkelen Booswicht wegen die alle in mijn oordeel op! — Ja, de hel kan geen loozer strikken voor de onschuld spannen, dan DIGBIJ voor mij gedaan heeft — maar moest een wenk van CONSTANTIA die alle, en nog duizenden bij dezelve, niet verzwolgen hebben? — Neen, WILLEM! zij kon mij niet vergeven — CONSTANTIA is bij tallooze voortreffelijkheden toch eene sterfelijke, en wie anders dan de Godheid verleent aan zulke snoode zondaaren genade! —

Onder alle deeze verschillende gewaarwordingen bereikte ik Rozenburg. Met eene fiddering had ik deszelfs bosch van verre aan de kimmen zien blaauwen, en met de vertedering van een hart, dat na lange afwezenheid de gezegende lucht van zijn Vaderland

Weer in mag ademen, trad ik voor de geringe herberg, die een klein halfuur van 't slot ligt, af. — Mijn eerste voornemen was om mij voor de voeten van CONSTANTIA neder te werpen; doch de vrees, dat zulk eene onverwachte ontmoeting nadelige gevolgen voor haar ieder gestel mocht hebben, bracht mij op de gedachte van haar vooraf te schrijven. Twee lange, verschrikkelijke uren stond ik aan het venster naar antwoord te wachten — het kwam eindelijk — maar niet het zelve zijn alle mijne uitzichten verdwenen! — Eenige oogenblikken was ik troosloos — ik weende overluid. — Nu echter — WILLEM! zoudt gij het geloofd hebben? — is mijn hart kalmer, dan het sedert lang geweest is. De bewastheid, dat het geluk op deze wereld voor mij verloren is, pijnigt mij niet half zo sterk, dan de geringste twijffeling aan CONSTANTIA's deugd gedaan heeft. Deze Engel staat nu in alle haare waarde voor mij — zij zal voortaan mijn Heilig zijn — en als mijn hart immer door eene geweldige verzoeking bestryden wordt, zal de herinnering aan haar mij bij mijne deugd beveiligen. Mijne dagen verlopen inmiddels — eerlang zal de dood

het

het jongste uur van mijn lijden aanwijzen — dan vinde ik de Dierbaare in de eeuwigheid weder, en daar zal ze de mijne zijn!

Wat ondertusfchen van mij worden zal, en waar ik mijne overige dagen af zal kwijnen, weet ik niet. Och dat het op den zolder deezer geringe boerenwoning zijn mogt! — Als ik het geboomte en de muuren, die CONSTANTIA voor mijne oogen verbergen, maar aanschouwen mag, dan is 't mij reeds wel, en dan wensch ik niets vuuriger, dan mijn geheel leven binnen deeze vier wanden van klei door te brengen. Waartoe zoude ik voortaan in de waereld ommedolen! —

Het lieve Dorp, dat ik verlaten heb, behoudt ook nog zijne betrekking op mij — maar behalven dat ik hier zo wel ben, zou het wreedheid zijn vooreerst daar weér op te denken. CECILIA wint in gezondheid en krachten aan; mijne afwezendheid zal het overige doen, en haar aan de rust en aan zichzelf wedergeven — dan wil ik de vlekkeloore aan mijnen boezem drukken, en haar het tederste hart van eenen Broeder in deeze borst doen gevoelen!

Nu nog één woord tot u, WILLEM! —
 • Blijf gij mij uwe Vriendfchap bewaren —

zij is mij dierbaarer dan mijn leven! —
 Uwe berispingen zijn niet dan al te gegrond;
 maar blijf den zwakken worm dragen, die
 zichzelf dit gevoelig, dit geduurig afwij-
 kend hart niet gegeven heeft! —

F E R D I N A N D A A N C O N S T A N T I A .

(In den voorigen ingefloten.)

Gevoelt uw hart nog eenige ontroering op het zien van dit schrift? Herinnert gij u dien man nog, dien gij eenmaal den uwen noemde — dien, toen zo gelukkigen, zo zijn geheele aanzijn genietenden, sterveling, op wiens lippen uwe lippen van heiligen wel lust zo dikwerf gefidderd, aan wiens mond de uwe zo menigmaal onuitspreeklijke tederheid gestameld heeft? — ó Indien die zalige oogenblikken, waarin geheel ons aanwezen onderling in elkanderen overgegoten en versmolten werd, waarin wij ons zelve alles waren, en in 't Heelal niets, volstrekt niets, bui-

buiten ons begeerden — ach , mijne bele-
 digde , maar eeuwig aanbeden , C O N S T A N -
 T I A ! — zo die oogenblikken nog in
 uwe ziel leven — zo uwe traanen ze nog
 zalig noemen , en uwe zuchten ze te rug ei-
 fchen , dan , o dan — mijn hart kan deeze
 gedachte in alle haare uitgetrektheid niet be-
 vatten , zonder dat het van de innigste
 vreugde wegvliet — is 'er voor den schul-
 digen , voor den onwaardigen , nog hoop van
 vergeving ! — In deeze eenigste , zalige ,
 verwachting ben ik hier heen gevlogen , en
 reeds zoudt gij den ongelukkigen , stervende
 van berouw en smarte , in zijne traanen weg-
 smeltende , en zichzelf den onwaardigsten ,
 den alle vergiffenis verbeurden , noemende ,
 aan uwe voeten in het stof zien kruipen , en
 om enkele genade horen smeken , indien hij
 — ach , C O N S T A N T I A ! hoe pijnlijk gevoelt
 mijn hart hiër alles wat ik verloren heb !
 — indien de verworpene , zonder uwe toe-
 stemming , voor uwe oogen had durven ver-
 schijnen. Ja , mijne nog altijd hartelijk bemin-
 de C O N S T A N T I A ! zo diep ben ik gezon-
 ken — van eene hoogte , daar gij alleen mij
 op geplaatst had , daar uwe liefde alleen mij
 op staande hield , nedergezonken — dat ik

den grond , die eenmaal alle zijne genoegens voor mij ten toon spreidde — dien heiligen grond , die met uwe voetstappen verfierd is — die eenmaal ook de mijnen vertoonde ! — nu niet betreden durfde. —

Mijne oogen staren 'er echter rustloos op en plengen bloedige traanen. — ô Eenige Schepster mijner zaligheid ! zal één woord van uwe lippen die bittere getuigen mijner rouwe in vreugdetraanen , in traanen van eindelooze erkentenis , verwisfelen ? — Zult gij die Engel zijn , die het Paradijs , daar ik mij zelve moedwillig uit verdreven heb , voor den boetvaardigen weder openen wil ? — ô Mijne CONSTANTIA ! dan zult gij aan uwe voeten van mijn berouw overtuigd worden , en een leven van dankbaarheid zak mogelijk mijne schuld zelve doen vergeten.

C O N S T A N T I A A A N F E R D I N A N D.

(In den voorigen ingesloten.)

Was het niet genoeg, dat gij eenmaal den wreedschen dolk door mijnen boezem slaakt, en een hart miskende, dat gij van alle strafvelingen het minste hadt moeten miskennen, waarom komt gij mij nu nog aan de rust ontroven, daar ik hier mijne dagen in pooge door te brengen, tot dat de stem, die zich uit het diepste mijner ziel verheft, verhoord worde, en het stille graf aan mijn stof eene veilige en ondoordringbaare wijkplaats verleene? — FERDINAND! gij hebt het van uw hart kunnen verkrijgen mij te miskennen, maar waarom woegt gij de belediging bij de trouwloosheid? waarom speelt gij met eene goedhartigheid, die voor u alleen onbepaald was? — Heb ik deeze vernedering immer aan u verdiend? — Maar, ach! ik vengeat mij geheel — mijn voorneemen was niet mij hier in te laten. Herinner u uwe eigen uitspraak: *de band der tederste liefde is tuschen ons medogenloos van een gere-*

ten. — Ja ! van het oogenblik , dat gij mij buiten staat gesteld hebt u gelukkig te kunnen maken , is die band voor altijd van een gereten. — Gij hebt mijne deugd en mijne oprechtheid beide verdacht — van toen af aan heb ik mij zelve als uwer onwaardig beschouwd. — Mij hart verwijt zich niets — maar geen vrouw op de waereld kan den man gelukkig maken , die slechts eenmaal aan haare deugd twijfelde , en gij hebt mij voor eene nietswaardige gehouden ! — Ook zal deeze hand nimmer het eigendom van een sterveling worden , die eene eenige hand buiten dezelve vergenoegen kan ! — — Vergeet mij derhalven — mijn voornemen is onverzettelijk , en moge een verdienstelijker wederhelft eerlang zelfs de gedachtenis van **CONSTANTIA** bij u uitdelgen ! — Dit is zeker — wij kunnen en wij moeten elkanderen aan deeze zijde des grafs niet wederzien ! — Leef inmiddels altoos gelukkig ! — Dit is mijn wensch geweest van het oogenblik , dat ik u leerde kennen , en het zal de laatste zijn , daar ik mede op de lippen sterven zal.

WILLEM AAN FERDINAND.

Den 15 October.

Ik behoef u niets te schrijven. Lees den hier ingesloten brief, en doe wat ieder menschlijk hart in uwe plaats doen zoude. — In weêrwil van mij zelven, heb ik de rampen dier twee ongelukkigen vermeerderd. — Herstel, zo gij nog kunt, uwe onbedachte overijling, die ik had kunnen voorkomen. — Zoudt gij, bij CECILIA blijvende, te minder aan CONSTANTIA hebben kunnen schrijven, om vooraf te beproeven, of 'er eene verzoening mogelijk ware? — Doch ik verwijte u niets, mijn Vriend! — Ik beklaag u uit het innigste mijner ziel. — Een noodlottige dwang schijnt in uwen geheelen levensloop te heerschen. — Vergeefsch poge ik alles na te denken — de weg der Voorzienigheid vertoont zich ingewikkeld en duister in den

saamenloop uwer omstandigheden — en toch rust het lot der stervelingen in de hand van oneindige Magt en Goedheid? — Ja, dit blijve ik geloven! — Eens zal deeze schijnbaare verwarring volmaakte orde in onze opgehelderde oogen worden — aan geene zijde des doods — waar alle de wegen der opperste Wijsheid, door den geheelen afloop der tijden met de stervelingen gehouden, volkomen gerechtvaardigd zullen worden. — ô Mijn Vriend, verbeiden wij, onder eene getrouwe waarneeming onzer pligten, zwijgende en aanbiddende, dat oogenblik! —

DE PREDIKANT VAN *** AAN WILLEM.

(In den voorigen ingesloten.)

Den 19 Oëtober.

Mijne Dochter ligt te sterven! — Zo
 gij iets op FERDINAND vermoogt, zet hem
 dan aan, dat hij, zonder een oogenblik te
 verliezen, hier heen snelle. — Mogelijk
 zal hij haar niet meer levendig aantreffen!
 — De schrik, die de ongelukkige, bij zijn
 vertrek, doorstond, heeft haar geheel ge-
 stel verwoest. — Zij bekoomt, sedert
 dien rampzaligen dag, van de eene flauwte
 om in eene volgende, veel gevaarlijker, te
 vallen, en ieder schijnt ons de laatste te zul-
 len zijn! — Als zij van haar aanwezen
 bewust is, zweven de naamen van FERDI-
 NAND en CONSTANTIA op haare bleeke
 lippen. — Ik heb haar uwen laatsten brief
 medegedeeld, en de ongelukkige verheugt
 zich onder doodstuipen, dat FERDINAND
 zijnen wensch gaat verkrijgen. — Zijne te-
 gen-

genwoordigheid alleen kan haar mogelijk van de poorten des doods nog te rugge roepen, en zijne goedheid zal hem deezen dienst met vermaak doen bewijzen aan twee lijdens, daar zijn hart eenige betrekking op heeft. — Och! dat hij niet toeve — dat hij, alleen voor eenige dagen, CONSTANTIA verlate! — Ik eisch niet, dat hij mijne CECILIA zijne hand aanbiede — ik heb dit nimmer van hem geëischt — eenige weinige oogenblikken slechts — om aan eenen troosteloozen vader deszelfs eenig teêrbe mind kind weder te geven — om eene lijdereuse mogelijk nog te redden! — — De pen ontzinkt mij — ik kan niet meer. — In Gods naam, dat hij zich spoede! —

FERDINAND AAN WILLEM.

Den 28 October.

In den ontzettenden toestand, daar ik mijthans in bevinde, gelove ik niet, dat mijn hart iets meer lijden kan. — Koud als de dood, en ongevoelig voor alles, zie ik bedaard de lange keten van rampen na, die ik sederd mijn vertrek uit de stad rustloos heb moeten doorworstelen, en zo eene drift nog in mijn hart leeft, dan is het de bewondering, dat ik onder zulke harde en geduurig herhaalde slagen niet bezweken ben. — Wat heb ik mij zelve ondertuschen bij dit alles te verwijten? — Een eenigen onberaden stap, maar die ieder mensch, in mijne omstandigheden en met het eigen hart, zou gedaan hebben. — Ik ben bedrogen geworden — zie daar mijne geheele schuld! en deeze eene onwillige feil heeft talloze rampen, die geen menschlijk verstand voorzien, geen eindige kracht ontwijken kon, voor mij ten gevolge gehad! — „ Gij ver-

verwijt mij niets, WILLEM! gij beklagt mij uit het innigste van uwe ziel." — Ach! ik ben hier volkomen van overtuigd. Aan wat menschlijk hart zou mijn noodlot geen traan moeten afpersen! — en toch wist gij toen nog niet, dat mijne ellende voltooid moest worden — dat het noodlot zelf 'er verlang geen grens meer aan toe zou kunnen volgen! — — — Dat geduchte oogenblik is daar geweest, en ik leve nog! — — — zo het leven heet voor alles ongevoelig daar heen te kwijnen, en niets meer te vrezen, niets meer te verlangen! — — — Doch ik zal u alles mededelen, en mogt gij het zo onverschillig lezen, als ik het u thans schrijven ga!

Ik had nauwelijks het einde van uwen laatste brief bereikt, of ik zat reeds op mijn paard, en God weet hoe angstig mijn hart was, hoe vurig ik den geheelen weg overgeboden heb, dat ik nog tijdig genoeg komen mocht om CECILIA aan haaren Vader weder te geven! — — —

Schoon de aanhoudende herfstregens de wegen bijkans onbruikbaar maken, ontzag mijne innige zucht om eene ongelukkige te redden echter geen gevaaren, en zonder eenige verademing gereed te hebben, bereik-

te

te ik den volgenden avond reeds het dorp. Het was toen tien uren en stikdonker. Mijn voornemen was om terstond bij CECILIA af te stijgen, en reeds had ik den hoek omgeslagen, van waar men haare woning zien kon, toen een sterk licht sijns mijn gezicht trof. — Ik wendde mijne oogen derwaatts. — De deur was geopend — eene doodbaar stond voor dezelve, en eenige, in zwarte mantels gehulde, mannen met brandende fakelen omringden ze. — Mijn paard bleef eensklaps roerloos stilstaan, en ik zat versteend op het zelvé. — Hemel en aarde vergingen voor mij. — Grootte God! welk een aanblik! — alles werd duidelijk voor mij — ik zag, ik gevoelde geheel mijne onherstelbaare rampzaligheid! — — Nu begon eene holle, treurige stem de naamen der lijkvolgeren op te lezen, en de eerste die mijne ooren trof, was die van den Vader van CECILIA. — Dit sloeg als een donder al het merg uit mijn gebeente! — Hij wu- derde, in de uiterste poging om tegen zijn tijden al de sterkte van zijnen geest en Gods- vrucht te verzamelen, maar in weérwil van alle zijne krachten gekromd onder onuitspreekbare ellende. — — Smart, wanhoop, af-

afgrijzig, vermeesterden zich met dolle woede van mijn hart — ik leed dulddloos! — Vergeefs poogde ik mij op te dringen dat alles een benaauwend nachtgezigst was, 't welk eerlang verdwijnen zou. — ô God! ik gevoelde in weêrwil van mij zelve 'er alle de wezenlijkheid van! — — Tot hier toe stond ik nog even roerloos. — De geheele treurige stoet had zich inmiddels in eene rij geschaard, en met stijve oogen bleef ik al staren. — De kist, die zich nu half buiten de deur vertoonde, gaf mij aan mij zelve weder. — Nu kon ik mijne smart niet langer verkroppen. — Ik vloog in eene woedende beweging van mijn paard, en ijde, terwijl het klamme zweet met groote droppen van mijn gelaat gudsle, naar de baar, daar nu het lijk van CECILIA reeds op geplaatst was. — Eer ik ze nog bereikte, zag ik dat men zich gereed maakte om de kist te sluiten — een rauwe gil, die mij ten halze uitvloog, deed de dragers met schrik te rug deizen. — Ik naderde de baar — met eene rilling wierp ik het zwarte doodskleed op den grond, en toen, stuiptrekkende en luidkeels huilende, het dekfel van de kist, — — Alles stond roerloos
en

F E R D I N A N D

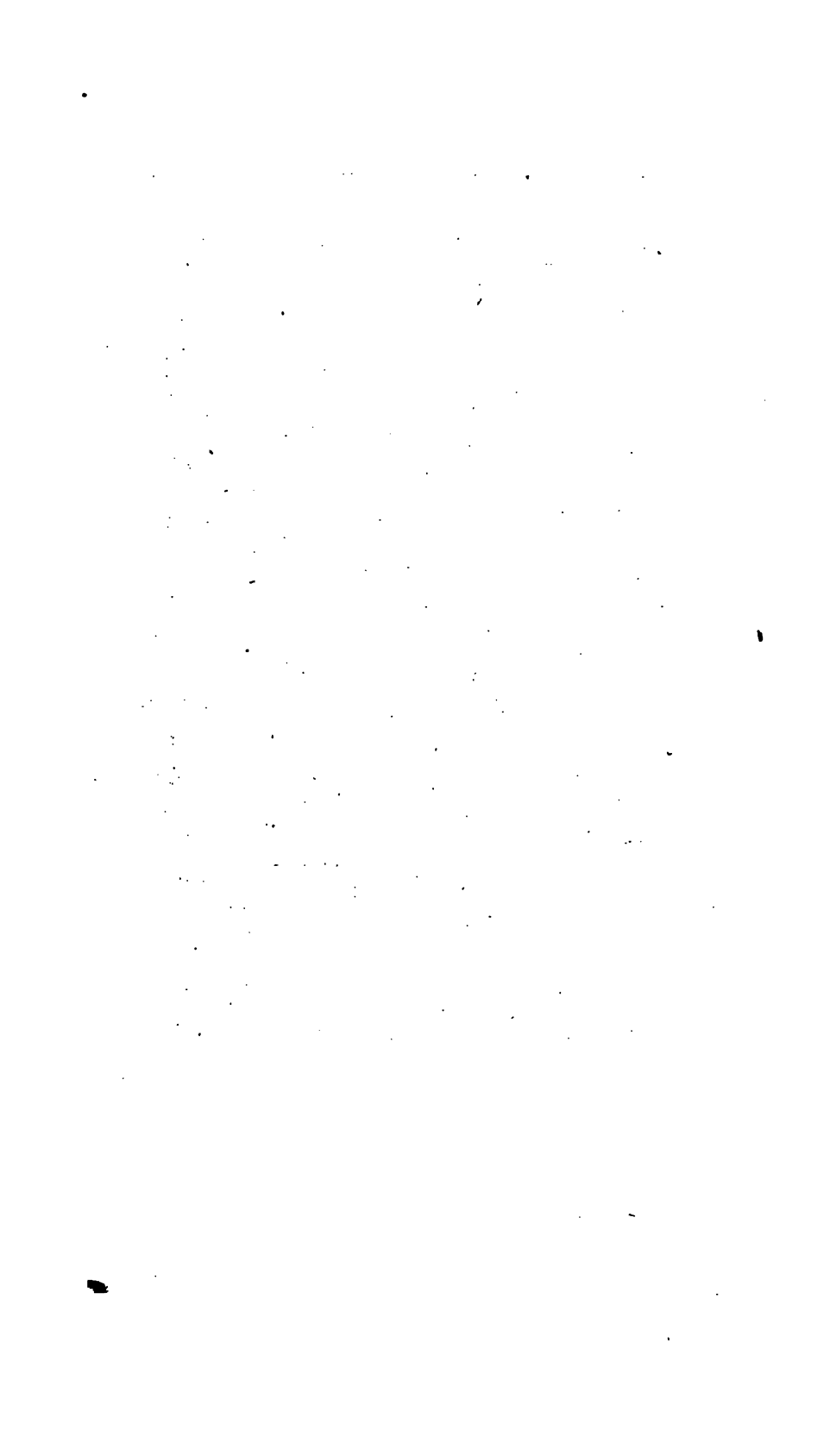

Albrecht Dürer, 1498.

“Oef, dierbre Ziel! - ik volge u, om in het stof
des doods voor eeuwig de uwe te zijn!” -

bladz. 115.

en ftil als het graf om mij heenen — ik alleen had alle driften in mij verzameld! — Daar daalden mijne oogen in de kist neder — ik zag de ongelukkige — haare handen gevouwen — met gefloten oogen — bleek als linnen — in het gewaad des doods daar neder liggen! — De hoogfte tederheid zweefde nog op haare blaauwe lippen. — De grootheid haarer ziel had de dood uit geen enkelen trek van haar gelaat kunnen uitwifchen. — Dit alles vertoonde zich in één punt des tijds aan mijnen geest, en pijnigde mij vereenigd, — „ C E C I L I A , borst ik ijlings uit, o blik nog eenmaal op uwen moorder! — Hij komt zijne onwillige fchuld boeten... Toef, dierbre Ziel! — ik volg u , om in het ftof des doods voor eeuwig de uwe te zijn!” — — Hier fmoorden de woorden op mijne bevende lippen — ik breidde mijne armen uit — en, uitgeput van gevoel en fmart , zonk ik op haar lijk voor dood neder! — —

Den 29 October,

De levendige herinnering aan het schrikverwekkend toneel, daar ik u gisteren eene flauwe schets van heb gegeven, overmeesterde onder het schrijven zodaanig mijne verbeeldingskracht, dat ik verplicht was mijne pen neder te werpen. Thans wil ik voortgaan met u het overige te verhalen.

Wat 'er verder voorgevallen zij, weet ik niet. 't Was reeds lang na middernacht toen ik van mijne bezwijming bekwam. — Ik bevond mij op mijn leger, en mijne Weduwe zat, in haare traanen versineltende, voor hetzelfde. Zij was hartfijk blijde, dat ik weer bewijs van leven gaf. Zij verhaalde mij, hoe men mij reeds vruchtloos eene ader geopend had, en bad mij nu, dat ik mij toch stil wilde houden. — Ik hoorde haar zo kalm en gelaten aan als of mij niets overkomen ware. — Mijn gevoel was verstompt, en ik magteloos, zelfs om mij te verroeren. — Mijne krachten zijn sedert dien tijd vermeerderd

derd — ik kan weer over mijn kamer wandelen — maar mijn hart is even koud en onverschillig gebleven. De geheele Natuur ligt als dood voor mijne oogen — zij heeft alle haare aantrekkenskracht voor mij verloren. Het graf en de eeuwigheid zweven geduurig voor mijn gezicht — zij hebben niets ontzettends meer voor mij, en zo [nog iets mijn hart strelen kan, dan is het de troostrijke gedachte, dat ik eerlang tot hunne vreedzaame bewoners behoren zal. — Dit denkbeeld overviel mij gisteren zo levendig, dat ik het u niet zeggen kan. Ik voelde dat ik niet voort moest gaan met aan u te schrijven, en de slaap was verre van mijne vermoeide oogleden. — Een zwaare stortregen was even afgedreven, en de wind huilde nog vreeslijk door de ontstelde lucht. — Ik opende mijn venster en staarde den eeuwigen hemel aan. — Hier en daar tintelde een star door de zwarte en voortvliegende wolken. — Mijn oog vestigde zich op dezelve. — Ijlings herinnerde ik mij uit eene aandoenlijke Cantate :

Daar staan de grenzen van het lijden,
De starbewoners weenen niet.

Nu was mijn geheele wezen één wensch naar den dood. — CECILIA en alle mijne overleden Vrienden stonden zo levendig voor mij. — Ik zag hun aanschijn van vrede en blijdschap blinken. — Ik verbeeldde mij, dat ze mij toewenkten, en de eenige have van sloorlooze rust aanwezen. — — — Verloren in eene lieflijke bedwelming, stond ik langer dan een uur voor mijn venster — mijn gezicht bleef roerloos op den hemel gevestigd, en mijne gedachten doolden in de eeuwigheid. — En nog zou ik mijn' stand niet verlaten hebben, indien eene nieuwe bui mij aan mij zelve, en aan de aarde niet had wedergegeven.

Den 2 November.

Tot nog toe ontwijk ik den Vader van CECILIA. Ik ben dit aan zijne smart verplicht. Mijn bijzijn kon zijne aandoening slechts vermeederen, en mijne aanhoudende ongesteldheid verleent mij tot dus verre een goed voorwendfel om mijne kamer niet te ver-

verlaten. — Deezen middag heeft mij mijne Weduwe de geheele treurige geschiedenis van het affterven van CECILIA echter medegedeeld. Ik verzocht 'er haar om. Eerst weigerde zij het uit vrees voor mijne zwakke gezondheid ; maar op mijne herhaalde bede , en de plegtige verzekering , die ik haar gaf , dat mijn hart voor alle nieuwe aandoening vereelt was , verhaalde ze mij het volgende :

Op den eigen morgen toen de Vader zijnen jongsten vruchtloozen brief aan u geschreven had , verviel CECILIA in eene flauwte , daar men niet dacht dat ze uit bekomen zou. Mijne Weduwe werd geroepen om bijstand te bieden. Zij vond het arme Meisje , bewegingloos uitgestrekt , ter nederliggen , en den Grijsaart aan haare zijde. — Hij stond roerloos bij haar leger — het vaderhart gloeide uit zijne weemoedige oogen , en de hoogste tederheid zwom in eenen droevigen nevel over zijn gelaat. — CECILIA bekwam echter weêr. — Nu reikte zij haare hand aan haaren Vader , die ze met zijne kusfchen bedekte , en haar vuurig bad , dat ze zich toch sparen wilde. — Zij vestigde haare gebroken oogen op hem , drukte

nog eenmaal zijne hand, en sprak toen met eene geduurig afnemende stem deeze woorden, de laatsten, die uit haare lippen gegaan zijn: „ô Mijn Vader! — ik wil stille zijn. — Zie, reeds ween ik niet meer! — Mij dunkt ook, ik heb geen traanen meer — en waarom traanen? — mijn lijden spoedt ten einde. — Ach, mijn Vader! om uwe smart alleen lijde ik nog! — Wat is aan een ongelukkig Meisje geleege? — of haar het hart breekt, en zij van tederheid wegfmet? — maar gij, mijn Vader! gij, mijn dierbaare en eerbiedwaardige Vader! — ik heb uwe jongste dagen verbitterd. — Vergeef het mij, mijn Vader! — druk met eenen laatsten vuurigen kusch vergiffenis op deeze bleeke lippen! — Ik heb onwillig misdreven — dit al te teder hart heeft al uw leed veroorzaakt! — ô, Zo gij FERDINAND spreekt — adem hem van uwe lippen mijn jongst, mijn eeuwig vaarwel toe! — Ach, hij is onschuldig! — Zijn hart was eenmaal ingenomen, en voor altijd, toen hij mij zag. — ô Hoe de eerste blik, dien hij op mij wierp, vol warme liefde op mij werkte! — hoe levendig mijn geheel gevoelvermogen in één oogenblik wierd! —

Mijne

Mijne onnozelheid kende de liefde niet. —
 Ach ! zonder haar te kennen , was mijn wezen
 louter liefde ! — liefde , daar alle mijne
 krachten wellustig onder bezweken ! — —
 ô zeg hem , dat ik , stervende van tederheid ,
 hem niets verwijte ! — dat ik hem minder
 zou bemind hebben , zo hij trouwloos aan
 zijne eerste liefde had kunnen worden —
 dat de laatste slag van mijn hart een vurig
 gebed voor zijn geluk was — voor het ver-
 eenigd geluk van hem en van zijne CON-
 STANTIA — en dat al wat ik aan den rand
 des grafs van hem begeerde , was , dat hij
 mijner soms gedenken mogte ! ” — Hier
 viel zij in eene nieuwe flauwte , en haare
 oogen sloten zich voor eeuwig toc.

o WILLEM ! voel hoe zeer mijn hart uit-
 geteerd moet zijn , om u dit met de eigen
 drooge woorden over te brengen ! — hoe-
 danig mijne hersens verzengd moeten zijn , om
 bij dit zielschokkend verhaal geen enkelen
 traan meer te kunnen plengen !

EINDE VAN HET EERSTE DEEL.

*Nah, selige Zeit! dich in der Ferne
Auszuforschen, vergess ich
Trübender Thränen zu viel!*

Und doch kommst du!

*Auf den Flügeln der Ruh, in Morgenlüften,
Hell vom Thau des Tags, der haßer lachelt,
Mit dem ewigen Frühling,
Kommst du den Himmel herab!*

KLOPSTOCK,

FERDINAND EN CONSTANTIA.

DOOR

MR. RHIJNVIS FEITH.

TWEEDE DEEL.

---

*Nahc , selige Zeit ! dich in der Ferne
Auszuforschen , vergoßs ich
Trübender Thränen zu viel !*

Und doch kommst du !

FERDINAND EN CONSTANTIA.

DOOR

MR. RHIJNVIS FEITH.

TWEEDE DEEL.

TE AMSTERDAM bij
JOHANNES ALLART,
MDCCLXXXV.

FERDINAND AAN WILLEM.

Den 19 December.

Neen, WILLEM! gij bedriegt u — mijn hart heeft u geen oogenblik vergeten gehad, en meent gij, dat het dit immer zou kunnen doen? — God dank, dat ik geen on-dankbaare ben, dat ik verzekerd ben, dat ik dit nimmer worden zal! — Ja, ik heb gezwezen; maar 't is uit vriendschap voor u geweest — waarom zoude ik u verder in mijnen rampspoed doen delen? — Ook was mijn lot nu beflist. — Ik had niets meer te vrezen of te verlangen — ik kon u derhalven niets mede delen, dan de ake-
lig zwarte, en voortaan eeuwig eentoonige, gewaarwordingen van een tot den dood toe gewond hart. — En hiervan wilde ik u verschonon, lieve Vriend! — Nu ik echter zie, dat gij altijd dezelfde warme Vriend blijft — dat 'gij meer lijdt door niets van mij te horen, dan door al het treurige, dat mij-

4 F E R D I N A N D

mijne brieven in u verwekken moeten — wil ik voortgaan met aan u te schrijven. Als mijn boezem tot stikkens toe vol is, en mijn hart van weedom meent te scheuren, zal ik de pen opvatten, en alles in uwen schoot uitstorten, wat ik tot hier toe aan de wanden en velden geklaagd hebbe, tot dat de tijd zich over mij ontfermt, en ik met zijnen geweldigen stroom in de eeuwigheid nederstorte.

Gij ziet dat ik die onverschilligheid voor alles wat mij omringde, die ik eenmaal dacht, dat voortaan altijd mijn erfdeel zijn zoude, niet meer bezit. — Ik heb den Vader van CECILIA weér gezien, en dit gezicht heeft alle mijne wonden opengereten. Hij heeft mij eerst bezocht — ik geloof niet dat ik immer tot dien stap had kunnen komen, — en, o hoe liefderijk! hoe groot! — Zijne witte hairlokken slingerden om mijnen hals. — Hij weende op mijne borst en beklaagde mij. — Sederd dien dag ga ik van tijd tot tijd bij hem — daar vinde ik hem dan in zijne eenzame woning, die nu eene valleie des doods gelijk is — in een klein vertrekje bij het vuur zittende — met den Bijbel voor hem open-

opengeslagen — menigwerf wenende — maar altijd zachtmoedig, altijd onderworpen, altijd een Christen! — Met den eersten voet, dien ik tot nog toe binnen zijnen drempel zet, is het altijd of ik door den grond zink, en alles wat ik in dit huis zie, herianert mij geduurig aan CECILIA. — Voor eenige dagen dacht ik 'er onder te bezwijken. 't Was op eenen helderen voordemiddag — ik vond den Grijsaart in zijnen tuin op en neder wandelende — alles stond daar in 't gewaad des winters. — Mijn oog viel terstond op het zomerhuisje, dat aan het einde van dezelve staat. — Hier had ik CECILIA voor de eerstemaal gezien. — Een onwederstaanbare trek dreef mij om 'er in te treden — mijn Vriend volgde mij. — Naauwlijks was ik 'er binnen, of eene huivering viel over alle mijne leden. Wij geraakten voor een schilderijtje, dat aan den muur hing. — 't Was door de handen van CECILIA vervaardigd, en haare geheele ziel was 'er in uingedrukt. — Het vertoonde de treurige geschiedenis van Pijramus en Thisbe, en het oogenblik was gekozen, waarin Thisbe met hangende haren bij de tombe van Ni-

-nus op het sijk van haaren stervenden Min-
 naar valt; haare traanen met zijn bloed ver-
 mengt; en deze haar voor 't laatste met
 gebroken oogen aanziet. — Dit trof mij
 tot in de ziel — ook zag ik dat mijn
 Vriend begon te lijden. — Ik wendde
 mij om en ging naar eene andere zijde van
 't vertrek; daar ik eenige boeken in een
 kastje zag staan. — Om de gedachten,
 die mij begonden te overstelpen, te verdrij-
 ven, greep ik 'er een op den tast wa-
 't Was Hjong, en 't viel open bij den
 klagzang op Narcisfa, daar eene vrouw bij-
 geslagen was. — Alles draaide met mij
 om — ik stond, als een beeld, met het
 boek in mijne hand. — Te midden van
 deze mijne wezenloosheid hief de tortel zijn
 weemoedig lied aan — mogelijk wende
 hij om het gemis zijner goedhartige Meeste-
 resse. — Na werd alles, wat ik om mij
 heen zag en hoorde, CECILIA! — CECILIA!
 in alle de tonnen, die ik ooit met
 haar bijgewoond had! — De grond greef
 onder mijne voeten — ik kon niet
 langer doorstaan. — Zwijgende trad
 ik naar den Grijsaart — een traan glom
 in zijne oogen — zij bleven hardnekkig
 de

de Schilderij aanstaren. Ik greep zijne hand, drukte ze hardijk tegen mijne borst, en verliet ijlings zijne doodsche woning.

Den 2 Januarij.

Wat gij ook zeggen moogt, ik moet hier blijven. Nergens in de wereld zou ik het nog zo goed hebben. Overal tot mijn bijzijn aan de weinige vergenoegde uren van anderen hunnen glans ontroven — hier alleen ben ik daaromtrent gerust. Men is 'er aan mijne treurigheid en afgezonderde levenswijze gewend. Sommigen denken niet meer om mij; anderen houden mij voor een grillig, zinneloos, mensch, en voor de meesten ben ik alrede als een doode. Ook heeft dit dorp, door de menigvuldige rampen, die ik 'er in doorgeworfeld ben, en die ik nu, als een afgedaan gedeelte van mijne taak, met eene innige vreugde menigmaalen naooge, eene zekere betrekking op mijn hart gekregen. — Waar is hier het aandoenlijk plekje gronds, dat met mijne tranen niet

*Nahе , selige Zeit ! dich in der Fernе
Auszuforschen , vergess ich
Trübender Thränen zu viel !*

Und doch kommst du !

*Auf den Flügeln der Ruh , in Morgenlüften ,
Hell vom Thau des Tags , der haßer lachet ,
Mit dem ewigen Frühling ,
Kommst du den Himmel herab !*

KLOPSTOCK,

FERDINAND EN CONSTANTIA.

DOOR

MR. RHIJN VIS FEITH.

TWEEDE DEEL.

---

en geen vrolijk voorwerp beledigt 'er mijn gezicht. — Gij kunt het niet begrijpen, WILLEM! maar voor dezulken, die geen vonkje warm levensgevoel in hun hart gevoelen, voor wie de geheele lange tijd geen enkel roosje meer baren kan, is alles, wat naar vreugd gelijkt, pijnigend. Wanneer eenmaal het hart gelukkig is, vermeerdert de geheele lagchende natuur ons heil; maar vergeefs spreidt ze haare volle aantrekkelijkheid om ons heen, als de bron van heil in ons hart zelf verstopt is. Koud en zielloos staan wij daar dan, en haare heerlijkheid drijft als een dunne rook voor ons gezicht, of zo wij 'er op staren, gevoelen wij meer dan ook alles wat wij verloren hebben.

FERDINAND EN CONSTANTIA.

DOOR

MR. RHJN VIS FEITH.

TWEEDE DEEL.

TE AMSTERDAM bij
JOHANNES ALLART,
MDCCLXXXV.

Meisje , gevoel ik echter geen beschuldigingen meer omtrent haar in mijn binnenste. Dit is van mij genomen. Ik beruste in een voorval , dat geen menschelijk vernuft voorzien , geen geschapen kracht veranderen kon. God weet hoe zuiver mijn hart onder mijne geheele verkering met haar geweest is , en in dit volle gevoel mijner onschuld mag ik weér eenen vrijen adem halen. — Ach ! waar ik ook zo los van CONSTANTIA ! Eenmaal konde ik zo volkomen in het denkbeeld berusten , dat ze voor mij verloren was , dat ik haar nimmer bezitten moest. Ik dacht toen op haar , zo als men op eene teer geliefde overledene denkt. Helaas ! nu leeft ze weer meer dan ooit in mijn hart , en haare beeldtenis verzelt mij overal. — WILHELM ! waarom zoude ik mij zelve langer misleiden ? — Ik bemin haar sterker dan ik haar ooit bemind heb. — O Als ik over de lange , eentonige , heide ronds wale , en haare gedachtenis mij dan geweldig aangrijpt : — als ik dan mijnen gang verdubbele , en geduurig worstele om haar uit mijne ziel te weren — tot dat ik , van vermoeidheid en angst oëmechtig , op een' besneeuwden heuvel nederzinke — daar in eene wezenloosheid gera-

gerake , die mij alles wat mij omringt doet vergeten — en ik mij zelve eindelijk aan de zijde van C O N S T A N T I A in alle de tooneelen van voormaals gesmaakte zaligheid wervende — ô dan gevoel ik zo levendig , zo geheel , dat ik die Eenigste vuriger dan ooit beminne , en dat mijne gantsche ziel nog aan haar toebehoort ! — Treurig verlaat ik dan mijne rustplaats ; maar de beelden des Engels blijft mij verzellen. — Ik werp mij raadloos op mijn leger ter neder — dikwerf met de stille hoop , en altijd met den vurigen wensch , van niet weêr te ontwaken ! — Eene bedwelmende sluimering schijnt zich over mij te ontfermen — ik vergeet voor eenige oogenblikken alle mijne rampen. Straks brengt een vleierende droom mijn hart in beweging , en dat misleide hart juicht van blijdschap. — C O N S T A N T I A staat naast mij — haar hand rust op mijnen schouder — onze oogen zijn vol tederheid op elkanderen gevestigd , en onze zielen baden zich in onuitspreeklijke weelde. — Nu is het langgewenschte tijdstip daar dat wij voor eeuwig één zullen zijn — reeds rust mijne hand in de haare — reeds is de geheele schepping eene lente om ons heen. —

Ijlings

Ijlings schiet een bliksemstraal tusſchen ons neder — CONSTANTIA verdwijnt in een' dikken nevel voor mijne oogen — ik ontwaak met een' gil — en alle mijne ellende rukt van nieuws, met verdubbeld geweld, op mijn hart aan.

Den 15 Januarij.

Welke eene aantrekkingskracht mijne ellende voor iemand in de waereld bezitten kan, weet ik niet, maar dit is zeker, dat ik, federd een' geruimen tijd reeds, denzelfden jongeling overal op mijnen weg ontmoete, dat hij mij onophoudelijk van verren en als ongemerkt navolgt, en eindelijk, dat ik mij menigwerf verbeelde, dat hij mij aanstaart, en dan eene poging doet om zijne traanen te verbergen.

— WILLEM! zal ik u alle mijne zwakheid belijden? — Toen ik deeze ontdekking eerst gedaan had, dacht ik terſtond op den Graaf van Comminge, en op Adelaide, onder het gewaad van Euthime verborgen. Dit denkbeeld maakte zich in een oogenblik mees-

meester van mijnen geheelen geest , en terstond geraakte mijne verbeeldingskracht zodanig aan 't hollen , dat ik , rillende van blijdschap , op den jongeling aanvloog. Ik twijfelde niet of 't was **CONSTANTIA** , en hoe buitensporig , hoe onmogelijk mijne verwachting waar , mijn ontroerd hart was 'er zo geheel aan vast gekluisterd ; het vond 'er zulk eene , in zo een' geruimen tijd niet gesmaakte , zaligheid in , dat ik , bedwelmd van vreugd , zelfs niet vreesde van mij te bedriegen. — De vreemdeling scheen op mijne snelle aanadering eenigzins te schrikken , en deed eenige treden achterwaards. Ik bereikte hem spoedig. Nu kon ik hem duidelijk in zijn gelaat zien. — Helas ! geen zweem van **CONSTANTIA** was op zijn geheele wezen te ontdekken. Ik zag nu dat mijn zwak hart mij misleid had , en o hoe duur betaalde ik het oogenblik vreugde , dat mij eene bedriegelijke hoop had doen smaken ! — Eerst stond ik als een beeld stil ; maar mijne smart overweldigde mij spoedig. Ik wendde mij om , en trok het bosch in , om mijne smart en tranen in zijnen donkersten nacht voor het oog van den vreemdeling te verbergen.

verdwijnen als een luchtige nevel, en zo wij 'er lang in besloten moesten blijven, zou het verdriet zo spoedig op de hielen volgen. — Maar eens ruuwe bergachtige heide — wouden, daar een eeuwige nacht en stilzwijgendheid in heerschen — puinhoopen van ingestorte paleizen, daar de bijeenverzamelde eeuven op rusten — zie daar de schoone natuur voor een gevoelig hart! — Hier staken wij met wellust op neer, om 'er uuren achter een, met een' geduurigen aanwas van vermaak en vertedering, aan gekluisterd te blijven! — Neen, de vreugd is niet voor ons hart gemaakt! — Bij haare prikkelende streelingen blijven wij altijd wat wij zijn — onder de droefgeestige en vertederende indrukken van 't gevoel alleen neemt ons hart geduurig in grootheid toe. Bij elken treun, dien wij stroom, schijnen de grenspalen van ons wesen meer en meer uitgezet te worden — wij ontdekken de hoogte, die wij bereiken kunnen, en juichen, in het midden der smart, van mensch te zijn! — In die oogenblikken wordt het waare nachtor-dijf voor ons opgeheven — wij zien de werelde, de mensche verken die onmenscheelike is — de waare geduerende die niet langer

maar waar alles niet weiniger gedachten des doods en der vergankelijkheid predikt, naar de eigen verzamelplaats aller levendigen, om daar met dien Verlatene, gade- en kinderloos, op het overschot zijner drie dierbaarste panden uit de diepste jammerklachten troost te scheppen, en de geheele bezielde en onbezielde natuur in zijne rouwe te zien delcn. —

ô Mijn Vriend! hoe levendig ik mij dan verbeelden kan in het stille aardrijk reeds neder te liggen — daar een' gerusten, droomloozen slaap te genieten — terwijl jaaren en eeuwen met de voortgejaagde wolken over mijn stof snellen, en menig treurig, diepgewond hart, bij het licht der tintelende avondstar, op mijn vervallen en met gras begroeid graf traanen plengt, en naar mijne rust reikhalst. — Ja, de Dichters, die het hart roeren, die de liefelijke traanen van 't gevoel leren schreien, zijn de eenige waare vrienden van een menschdom, daar meer lijdenden dan gelukkigen onder gevonden worden! — Een bloemrijk lagchend veld, eene prachtige lustwarande, een gouden hofzaal, mogen het gezicht voor eenige oogenblikken vermaken. De aandoeningen die ze in ons verwekken,

verdwijnen als een luchtige nevel , en zo wij
 'er lang in besloten moesten blijven , zou het
 verdriet ze spoedig op de hielen volgen. —
 Maar eene ruuwe bergachtige heide — wou-
 den , daar een eeuwige nacht en stilzwijgend-
 heid in heerschen — puinhoopen van inge-
 storte paleizen , daar de bijeenverzamelde
 eenwen op rusten — zie daar de schoone
 natuur voor een gevoelig hart ! — Hier
 zinken wij met wellust op neer , om 'er uu-
 ren achter een , met een' geduurigen aanwas
 van vermaak en vertedering , aan gekluisterd
 te blijven ! — Neen , de vreugd is niet
 voor ons hart gemaakt ! — Bij haare prik-
 kelendste streelingen blijven wij altijd wat wij
 zijn — onder de droefgeestige en vertederen-
 de indrukken van 't gevoel alleen neemt ons
 hart geduurig in grootheid toe. Bij elken
 traan , dien wij storten , schijnen de grenspaa-
 len van ons wezen meer en meer uitgezet te
 worden — wij ontdekken de hoogte , die
 wij bereiken kunnen , en juichen , in het mid-
 den der smart , van mensch te zijn ! — In
 die oogenblikken wordt het zwarte nachtgordijn
 voor ons opgeheven — wij zien de vel-
 den , de maatlooze velden der onsterfelijkheid
 in — de waare geboortedag der ziel daagt
 aan

aan de kimmén — de dood en het graf drijven, als uitgeperste en ledige wolken, daar heenen — alles wordt grootheid — alles eeuwigheid — alles Engel! — —

ô Mijn Vriend! hier plengen mijne oogten bittere traanen — traanen van angst en wanhoop. — — Eens is dit mijn verschiet geweest — eens was mij de smart wellust, en het geweest zaligheid! — — Nu verdooft dit alles mijn hart, en de hoop glimt 'er niet meer in. Gereed om het wormpje als mijn natuurgenoot te omhelzen, brandende om den geringsten aardbewooner zo gelukkig, zo zalig, te maken als in mijn laatste vermoogen is, aan alles wat mensch is door den teérsten liefdeband verbonden, en de geheele schepping al zegenend omvattende, blijft voor mij alleen geen verschiet aan de eindpaal van mijn regt moeilijk leven overig. — — Osian en IJoung zijn mijne vrienden, maar mijne al te magtelooze vrienden. — — Zij geleiden mij liefderijk, medelijdend, tot aan mijn graf — maar daar verdwijnen ze voor mijn gezicht. Ik poog hen vergeefs na te oogén — — ze zijn niet meer — — eenzaam, verlaten, sta ik daar — — en de afgrond der eeuwigheid gaapt mij van rondsomme tchor-klinkend, vreeslijk aan! — —

Den 20 Januarij.

Ik ondervinde het meer en meer , als wij aan ons zelve niet genoeg hebben , kan de geheele natuur ons gebrek niet vervullen. — Indien ik voor vertroosting vatbaar ware , de verkering en vriendschap van den braaven Leeraar zou al de wonden van mijn hart helen moeten. Hoe groot kan ons waare Godsdienst maaken ! — WILLEM ! ik kom menigmaal in verzoeking om voor den Edele neer te knielen ; en zo dit immer voor een' sterveling geoorloofd ware , het zou zeker voor hem moeten zijn. Deezen morgen kwam hij bij mij. Hij had een boek in zijne hand , dat hij onlangs eerst ontvangen had. Was Herder over de Hebreeuwſche Poëzij. „ Zo ik mij niet geheel omtrent uwen ſmaak bedrogen hebbe , zeide hij , dan zullen de uitmuntende fragmenten van Ooſterſche Dichtkunſt , die men in deezen bundel vindt , aan een' Bewonderaar van Oſſian eenig vermaak moeten verſchaffen. Ik heb in lang niets met meer verheffing van ziel gelezen ,

zen , en nooit ben ik sterker overtuigd geworden , dat , ook in het vak van het schoone , de gewijde rolle voor geen boek in de wereld behoeft onder te doen." — Naauwlijks had hij mij verlaten of ik keek het boek in. Het viel bij eene plaats open , daar men zien kon dat het dikwerf opgeslagen was geweest , en die zelfs eenigzins besmet was. Verscheiden groote droppen , die 'er overal in opgedroogd waren , deden mij duidelijk de spooen der traanen zien , die den Grijsaart hier ontrolt moesten zijn. Dit maakte mij dit blad belangrijk. Ik haastte mij om 'er den inhoud van te weten. Verbeeld u nu vooraf den Lijder in alle de grievende wederwaardigheden , die hem , bij zijne uitstekende verdiensten , bijna door zijn gantsche leven te beürte zijn gevallen — lees dan de plaats , en onthoud u , zo gij kunt , van traanen te plengen. — Zie hier de woorden :

Gij bezit mij in mijn binnenste ;
 In mijner moeder lighaam omvingt gij mij.
 U loof ik , dat ik in wezen kwam! Een groot wonder !
 Wonderlijk zijn alle Uwe werken !
 Dat voelt mijne ziel ten diepsten.

bedroefd over , dat ik 'er innig van aangedaan was , en menigmaalen , op het gezicht van haare altijd gezwollen oogen , mijne eigen smart ter zijde stelde om in de haare te delen. Nu sedert eenigen tijd vond ik hier , als ik met het vallen van den avond intrad , geduurig een' jongman zitten , daar ik in mijne omstandigheden weinig acht op sloeg , en voor den eenen of anderen bloedverwant of vriend van 't huis hield. Gisteren eerst zag ik eenige bijzondere gemeenzaamheden tusschen hem en Lotje , die mij in 't oog liepen , en aan haare Moeder dedden vraagen : wie die vreemdeling ware ? — Ik verstond toen dat het een nieuwe Minnaar van Lotje was , en dat deeze , zich in 't geheel in de eenzaamheid niet kunnende vinden , besloten had om haare treurigheid door een tweede huwelijk te verzetten. Ik verliet mijne Weduwe koeltjes , en ging in een vrij ongemakkelijk humeur naar mijne kamer. Een geruimen tijd wandelde ik dezelve op en neder. Lieve God ! riep ik uit , zijn 'er dan menschen , die hun geluk alleen ten koste van de tederste verbindtenissen van hun hart verkrygen moeten , en die altijd over de innigste neigingen hunner ziel willekeurig beslissen kunnen ?

— Aardsch

ongevoeligheid onder den mantel van den Godsdienst poogt te verbergen — maar onder het diepste, het fijnste gevoel — dat bij alles genieten en onder alles lijden kan ! —

ô WILLEM ! ik gevoel het groote, het verhevene, het onuitspreeklijk zalige van dit bestaan ; maar mijn hart krimpt 'er voor weg, en ik vinde mij naast den worm in het stof weder.

Den 23 Januarij.

Wat toch de waereld is, en de dierbaarste, heiligste banden in dezelve ! — Ik heb mij gisteren tot kwaad wordens toe geërgerd, en geëindigd met mij bitter te bedroeven. Gij moet weten dat Lotje, na eenige maanden alle de genoegens van een gelukkig huwelijk gesmaakt te hebben, haar' man in den voorleden nazomer aan een onverwacht toeval verloren heeft. Zij was 'er toen zo bitter

zonder getal , die smart , kwijning , en zelfverveelendheid tot zo veele eeuwen maken , te moeten leven. . . . ô Mijn Vriend ! waarom is mijn hart tot de tederste liefde gestemd geworden , indien ik door deeze zaligste hartstocht zo rampzalig moest zijn. —

Ik weet het wel , WILLEM ! een teérgevoelig mensch is op deeze waereld zelden een gelukkig mensch , en echter zal hij , in 't midden zijner rampen , zijn hart met dat van eenen gevoelloozen voor al het geluk der waereld niet verwisfelen willen. De tegenspoed veredeit het hart , en in de traanen zelve is een verkwikkelijk voedsel voor eene treurigheid , die de ziel verheft , en haar met de geheele natuur verbindt en vereenigt , die in de kleinste voorwerpen der zichtbaare schepping genoegens doet ontdekken , welke 'er de goedertieren Vader des menschedoms in geplaatst heeft , maar die voor de menigte verloren zijn , en ons hier reeds met de onstoffelijke waereld , met de waereld der geesten , gemeenzaam maakt. — Behalven dat een ongevoelig mensch volstrekt niets geniet. Zijne vreugd is eene enkele vertrooijing van gedachten ; en ieder voorwerp is hem even dierbaar , mits het door een nieuw geduurig op-

op-

opgevolgd worde. Neen, mijn Vriend! al zag ik ook eenen eeuwigen lagch op het gelaat van zulk een niets betekenend wezen gedrukt, zijn hart zou mij niet bekoren! — Maar zou in de daad het geluk met eene teérgevoelige ziel wel onbestaanbaar zijn? — Lotje is ver van een ongevoelig meisje genoemd te kunnen worden. Zij kan waarlijk genieten, en echter is zij gelukkig. De smart, die ze over den dood van haar' man leed, heeft haar slechts voorbereid om een nieuw vermaak, met meer prikkeling, met bedwelmender wellust te smaken. 't Is de schaduw geweest, die het licht van haar aanstaande huislijk geluk te sterker moet doen uitsteken — het contrast, dat de eentoonigheid, het slaapverwekkende aan onze aardfche' genoegens ontnemen moet, zullen ze op den duur genoegens voor ons blijven. — De zaak zou dan hier op neêr komen. Alle harten, die bij eenen hoogen trap van gevoeligheid een' gelijken graad van veranderlijkheid bezitten, zijn 't best geschikt om op deeze wereld gelukkig te zijn. Zij genieten door hunne aandoenlijkheid al wat te genieten valt, en de ligtzinnigheid van hunnen aart belet hen aan een verloren genoegens met die hardnekk-

nekkigheid verkleefd te blijven , die aan een nieuw , en in zijn' vollen glans tegenwoordig , voorwerp alleen hinderlijk zyn kan om zich met de eigen toverkracht van de ziel te be-meesteren. — Ach , WILLEM ! terwijl ik dit schrijve , terwijl ik mijne gedachten met koele redenen poog te ontwikkelen , vloeien 'er treurige traanen uit mijne oogen , en mijne geheele ziel barst uit : „ Neen ! ook zulk een geluk begeer ik nimmer te bezitten ! ” — Hoe ! een redelijk wezen kan hier niet gelukkig zijn , of hij moet zich eenige trappen verlagen ? — hij kan hier geen zuiver genot inoogsten , dan ten koste van een gedeelte zijner waarde ? — Zonder vergetenheid , zonder ligzinnigheid , is 'er voor den Mensch geen duurzaam heil mogelijk . . . . Welk een stelling voor elk hart , dat zijne waarde gevoelt ! — Verdoolde stervelingen ! beuzelachtige wezens , die met schaduwen tegen den wand speelt ! — is dan de kring van uw bestaan aan deeze nietige aarde verbonden ? — wacht u aan het einde van dit vlugtige en doorgedartelde leven de vernietiging ? — Zo ja — droomt dan genoeglijk voort van geneuchte zonder einde ! — dat het volgende nachtgezicht geduurig
het

het voorgaande verdringe , en altijd bekoorlijker worde. — Dan heeft het aardsch geluk zo weinig waarde , dat het ten eenemaal onverschillig is , wat onze verbeelding 'er voor omhelst. — Maar is 'er eene eeuwigheid aanstaande — een perk van bestaan , der grootheid onzer ziel , der eerste ontluiking haarer vermogens alleen waardig — dan moet 'er een wezenlijk geluk zijn , dat met de toekomstigheid in de naauwste betrekking staat , en dat in haare onveranderlijkheid deelt — dan is het een beuzeling of men hier met traanen of met gejuich zaait , als men bij den aannaderenden morgenstond der onsterfelijkheid den eigen rijken oogst voor de eeuwigheid in mag zamen ! — Ô Gij , edele Zielen ! die hier slechts eens bemind — gij alle ! die hier de waare Vriendschap gekend hebt — die door den tedersten band geduurig deugdzaamer , door de onderlinge verkering altijd volmaakter zijt geworden — steekt uwe hoofden met gejuich uit uwe grappelonken ten hemel — aanschouwt de zalige haven uwer bestemming ! — Ontrukte u de dood hier het eenige hart , dat het uwe was , daar al uw geluk , alle uwe deugd , in sloeg ? — be-
roof-

roofde hij u telkens van een' geliefden , van een' verlichtenden reisgenoot door de woestijn deezer waereld? — stond gij daar toen eenzaam en verlaten? — zaagt gij in den geheelen kring des tijds niets dat uw verlies vergoeden kon , om dat uw hart boven alle verandering verheven was? — Juicht , edele , zusterlijke zielen ! juicht voor de eeuwigheid ! — daar zult gij in alle de voortreffelijke aardbewoners , die van het eerste punt , dat de tijd een' aanvang nam , tot aan het laatste oogenblik , dat aan die lange keten van opvolging geklonken zal worden , op deeze waereld omgedoold hebben , een gezin van vrienden , van hartlijk beminde broederen aantreffen — maar de Eenige , die hier uw Gelei- uw Bescherm-Engel was , die het doornig pad der deugd voor uwe voeten met altijd versche roozen bestrooide , en u onder de tederste liefkozinnen voor den hemel rijp maakte — die Eenige zal daar onafscheidbaar aan uw hart rusten , en alle de overige zaligheden voor u bezielen — eene geheele eeuwigheid door , de eigen zucht met u hebben — dezelfde engentraanen met u plengen — eenen lofzang met u aanheffen. — de eigen

gen eenzelyigheid met u bezitten ! — —
 Spoei aan , heugelijke Morgenfond der On-
 sterflijkheid ! spoei voor den deugdzaamen lij-
 dende aan ! — — Wat zal uwe tegenwoor-
 digheid voor hem niet zijn ! — — Een blik
 van dit worstelperk op u geworpen , deed
 hem al zijn lijden gewillig dragen — hij zag
 'er bij uwe eerste stralen de eeuwige
 scheidpaalen van , en alles , wat hij verloren
 had , in uwe schatkist veilig voor hem gebor-
 gen ! — —

ô WILLEM ! hoe mijn hart naar dit ver-
 schiet smachten kan ! — — Maar ach ! dit uit-
 zicht is niet volkomen voor mij , en zie
 daar de waare bron van alle mijne ellende !
 CONSTANTIA acht mij haarer niet meer
 waardig — — zal ik haar , eer ze sterft ,
 niet reeds onverschillig zijn ? — — Eenmaal
 heeft ze mij de deugd zeker beminlijk ge-
 maakt — — ik heb 'er in haar al het schoo-
 ne van leren kennen — — maar sederd onze
 scheidung is mijn hart nietiger geworden ,
 ten minsten in mijne eigen oogen — — mij-
 ne deugd heeft gewis niet aangewonnen — —
 een geheel jaar van ons leven is bijna ver-
 streken , waarin wij niets tot onze onderlin-
 ge volmaking aan elkanderen hebben toege-
 bragt — —

bragt — Ijsfelijke gedachte! . . . . . zou onze scheiding eeuwig moeten zijn? —

Den 25 Januarij.

Mijn hart blijft nog al even ziek. Alles vereenigt zich om mij te pijnigen. Sederd mijne laatste ontdekking zie ik Lotje niet of de gestalte van haar' overleden man zweeft levendig voor mijne oogen, en als ik haar verlaat verzelt mij zijn denkbeeld overal. — De ongelukkige! indien hij nog bewustheid droeg van 't geen 'er op aarde omging — en dan de eigen liefkozingen, die eenmaal al zijn geluk uitmaakten, met dezelfde warmte aan een ander zag verkwisten; de eigen trouwe, hem eenmaal zo plechtig toegezworen, met dezelfde eeden aan zijnen opvolger hoorde zweren! — Eeuwige trouwe! Liefde, sterker dan de dood! waar zijt gij? — ó Mensch! hoe weinig kent gij u zelve! — Indien de overledene, toen hij op zijn jongste leger uitgestrekt lag, en, van het klamme doodsweet reeds omgeven, de smart
zij-

zijner geliefde en troostelooze wederhelft alleen nog gevoelde — toen deeze tedere en halfontzielde gade den laatsten kusch op zijne koude lippen drukte, en met dien kusch het overfchot haarer ziel schein uit te storten — toen zij hem al snikkende zwoer, dat hij in eeuwigheid niet van haar vergeten zou worden, dat al haar geluk, alle haare vreugd, met hem in den grafkuil nederzank — indien de stervende Man, in die zegepralende oogenblikken van 't gevoel, tot haar gezegd had: „Dierbaare Lotje! thans — ô ik ben 'er van overtuigd, mijn hart laat u met wellust recht wedervaren — thans gelooft gij mijner eeuwig te gedenken — maar eens zal de tijd u aan uwe welmenendste voornemens ontroven — hij zal de aandoening verftompen, die mijne gedachtenis in uw hart verwekt, en in weêrwil van u zelve zult gij mij vergeten.” — Hoe onrechtvaardig zou deeze voorspelling aan het verscheurde hart van Lotje zyn voorgekomen, hoe plegtig zou ze hem het tegendeel op nieuw gezworen hebben! — En nu, na eenige weinige weken, eer het graf den beminde haarer ziel nog verteerd heeft, is ze reeds oneindig verder gegaan. De onge-

lukkige is niet alleen vergeten, maar hij heeft hier geen echtgenoot meer — ze is het eigendom van een ander, en zo gelukkig in deszelfs omhelzingen, als ze immer in de zijnen geweest is.

Hoe vreeslijk mij dit door het hoofd maakt, WILLEM! en hoe verachtelijk mij de waereld dan wordt! — hoe graag ik 'er dan uit wilde loopen! — Ja, de hechtste banden van liefde en vriendschap, door onderlinge eenstemmigheid een geheel leven vastgeklonken, verscheuren onder den geringen last van eenige weinige jaaren, en hoe wreed hier de tijd aan een gevoelig hart ook toe moge schijnen, het menschedom, altijd door eigenliefde en zucht tot verftrooijing gedreven, heeft hem eenen medelijdenden heelmeeft genoemd, om de akelige vergevenheid eenen verzachtenden balfem, dien hij op de wonden der overgeblevenen giet, — Hoe menigmaal heb ik echtgenooten, die zich onderling teder beminden, uit elkanders armen zien fcheuren! — De eenzaam verlatene stond roerloos bij het kille dijk zijner Gade — hij fchouwde het al fnikkende aan, en zijn geheel overig leven fcheen hem eene straf, de waereld een donkere kerker

ker toe ! — De Vriendinne zijner jeugd zinkt in den nacht des grafs neder , en eenige mededogende Vrienden pogen hem aan zijn grievend hartzeer te ontrukken. — Vergeefs ! de smart zelve maakt zijnen wellust nog uit , en aan haar is tot nog toe zijn wesen verbonden. — Al wat hij aanschouwt herinnert hem zijn onherstelbaar verlies , en duizend verkwikkelijke traanen besproeien elk voorwerp , dat de verdienste heeft van eenmaal slechts door de handen zijner dierbare verstorvene aangeraakt te zijn. — In deeze gemoedsgesteldheid verlopen 'er eenige traage maanden. — De indrukken beginnen onder eene geduurige herhaling reeds te verstompen. — Nieuwe voorwerpen storen voor eenige oogenblikken zijne treurige aandacht , en nu daalt de zon in de avondkim , en voert reeds eenige tijdstippen mede , dien hij aan de gedachtenis zijner Gade niet toegewijd heeft. — Deeze tijdstippen verdubbelen onmerkbaar — zij worden uren , dagen , maanden. Het vermaak begint hem op nieuw aan te lagchen , en de zinnelijke vreugd verspreidt weér alle haare toverkracht op zijn hart. — Zijne eigen begeerte misleidt hem — zij neemt het masker van

den pligt aan, en hij waant aan deezē laafien te gehoerzaamen met zich weêr in de Maafchappij te vermengen, en in de gewoone genoegens van dit leven te delen. — Nu roemt de tijd reeds op een nieuw wonderwerk. — Die oogē, die voor eenige weinige maanden niet dan traanen konden plēgen, glinfteren weêr van vreugde, en een genoeglijke lagch kēmt op zijn gelaat de vooren reeds glad, die diepe treurigheid 'er voor de eeuwigheid fcheen ingedrukt te hebben. — Hij wil bij poozen nog een' traan plēgen — dan ach! — reeds kost elk van die aan zijn hart eene poging. — Hij moet zijne verbeelding aanfpannen, en den aandoenlijkften kring zijner voorgaande lotgevallen doorlopen om een enkele kwijt te kunnen worden! — ô Gij, zijne tedere, zijne eertijds zo aangebeden Gade! waag het niet om op de eenmaal plegtig gedaane eeden van onwankelbaare trouwe, van eeuwigē gedachtenis, uit uwe donkere woning te rugge te keren! — De trekken van uw gelaat vertonen zich niet meer in dat hart, tot wiens wezen gij waande dat ze behoorden. De tijd heeft ze 'er kunnen wiflijpen, en denkt gij dat de tedere band

van

van betrekking nog gebleven zij? — Ach, Ongelukkige! — in uwen doodslaap is uw eenig heil gelegen! — Smaak op uwe laage peuluw van stof die zalige rust en vergetenheid, die alle de beuzelingen deezer nietige aarde medelijdend voor u verbergen. — Bij den dag der Opstandinge hebt gij geen Echtgenoot meer!

Ach, WILLEM! — ware ik ook diep, diep in den schoot des aardrijks, van alle stervelingen vergeten! —

Den 31 Januarij.

Hoe mijne ziel den voorleden nacht zich boven den slagboom der eindigheid verheven heeft! — hoe ik met waerelden en zonnen rondgezweefd, en in den oceaan der oneindigheid ondergegaan ben! — 't Was de schoonste winternacht, dien men zich verbeelden kan. De starren tintelden aan den hemel. — Ik doolde eerst eenigen tijd over het veld om mij te verwarmen. Toen beklom ik een' heuvel om mijn gezicht op het grootsch toneel, dat in stille majesteit bo-

ven mijn hoofd dreef, op mijn gemak te kunnen vestigen. — Hoe heerlijk blonk de avondster boven alle de heiren des hemels uit! — Hoe vertederend stond de wagen met zijn' krommen disfel daar tegen mij over! — Dit gestarnte moet iets aantrekkelijks voor een gevoelig hart bezitten. Men vindt bijna geen Dichter, die 'er zijne verbeelding niet een' enkelen keer met wellust aan gekluisterd heeft. Gij herinnert u hier zeker H I O B.

Den Wagen en de Morgenster,
Eet zeven-gestarnte en de kameren van het diepe zuiden
Heeft Hij gemaakt. —

en elders:

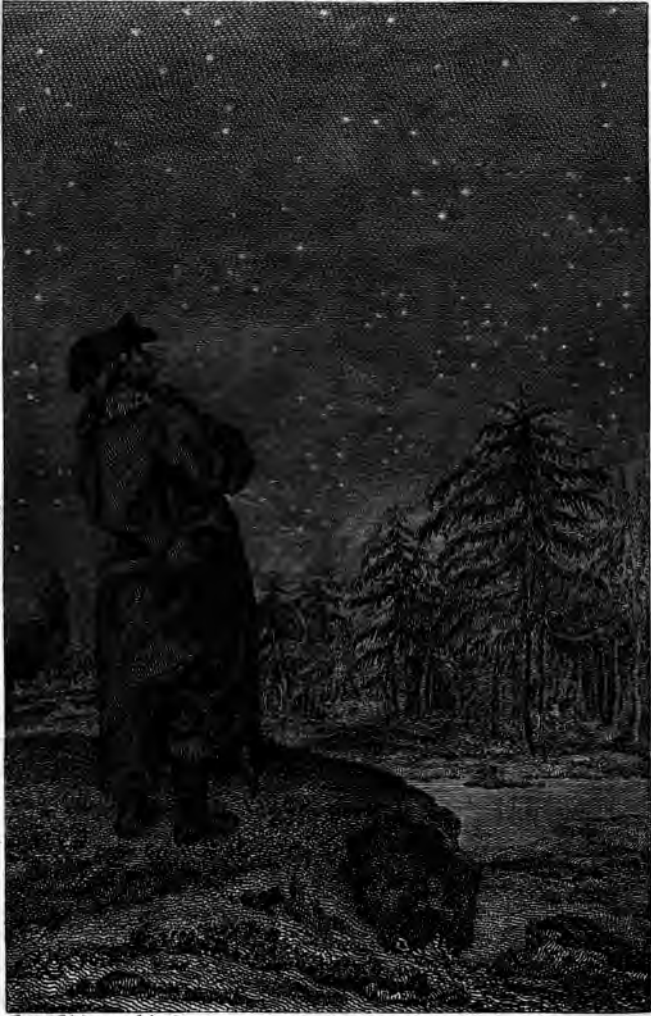
Hebt gij dat schoone zeven-gestarnte gebonden?
Of kunt gij de banden van den Orion los maken?
En leid gij de starren van den Dieren-riem op haarentijd?
En voert gij de Beerin met haare jongen aan?
Weet gij de wetten voor den Hemel daar boven?
En hebt gij die onder op de aarde ontworpen? —
Kunt gij uwe stem tot aan de wolken verheffen?
En in haar gaan, bedekt met watervloeden?
De Blikfems uitzenden, dat zij gaan?
Zeggen zij u: „Hier zijn wij!”

Deeze

Beent Vinkles, van 6 juli 1845.

ik zag geen tintelende vonken meer--maar zonnen en
waerelden--in een maatloos en alle gedachten ver-
bijsterend ijdel rondzwevende.--   bladz. 39.

Deeze laatste plaats maakte mij onuitspreeklijk treurig. Ik dacht, terwijl mijne oogen stijf op dit gestarnte gevestigd waren, aan de uitlegging, die Herder aan een gedeelte dezer woorden geeft. „De Vader des Hemels laat aan den Noord-pool de Beerin met haare jongen weiden, of (volgens eene andere Mijthologie en leezing) de Nachtwandelaarster, of Nachtzwerfster, een Starren-moeder, die haare verloren kinderen, de ondergegane Starren, zoekt, wordt van hem getroost, (vermoedelijk daar mede dat hij haar nieuwe Starren, in plaats van de verlorene, aanvoert.”)

Kon zulk eene verdichting ooit dan in een allergevoeligst hart opkomen? — — — — — Ô Hoe ik met die Starren-moeder weende! — — — — — hoe belangrijk ze mij de Beerin maakte! — — — — — Lang weigerden mijne oogen zich op eene eenige andere star te vestigen — — — — — toen liepen zij alle mijne lievelingen rond — — — — — eindelijk bedwelmde mij haare menigte — — — — — mijne verbeelding ontving wieken — — — — — ik verhief mij boven den dampkring der aarde — — — — — ik zag geen tintelende vonken meer — — — — — maar zonnen en waerelden — — — — — in een maatloos en allegedachten verbijsterend ijdel rondzwevende

— en elk van deeze bevolkte mijne verbeelding met gelukkige, met zalige bewoners. — Hoe klein, hoe onmerkbaar werd ik in mijne eigen oogen — minder dan een stofje aan de weegschaal! — De geheele Natuur dreef vluchtend en als een zomerwolkje daar heen. — Niets herinnerde mij dat ik nog een aardbewoner was, dan het diepste gevoel mijner ellende. — Welk een onderscheid tuschen de uitwerking van het zelfde verheven voorwerp op een lijdend en op een genietend mensch! — Als ik met CONSTANTIA den eeuwigen hemel boven mij, met starren bezaaid, aanschouwde, vertederde ons dit gezicht — wij drukten ons, bleek van aandoening, op elkanders hart, en nimmer gevoelde ik sterker mijne waarde, dan in die oogenblikken. — Nu zag ik de eigen voorwerpen — zo schoon, zo prachtig, als ik ze immer gezien had — maar zij vernietigden mij — ik had geen waarde meer bij mij zelve — ik verloor 'er mij in als een regendroppeel in den oceaan, en de pijnlijke gewaarwordingen van eenzaamheid en smart konden mij alleen aan mij zelve wedergeven. — ó Mijn Vriend! hoe kan de nietige Sterveling voor zo veele

ram-

rampen vatbaar zijn — een onmerkbaar deel van de schepping — een wezen, dat voor oogenbikken bestaat — dat oprijst en wegzinkt als een morgendauw? — WILLEM! is deeze adem, dit leven, eene gift — of zou het een straf zijn? — ô, indien het eene gift ware. . . . Lieve WILLEM! zou een ongelukkig kind het dan niet dankbaar in de handen van zijnen ontfermenden Vader te rugge mogen geven? —

Den 5 Februarij,

Ik ben in een' toestand, waarin het mij onmooglijk is langer te blijven. Tot hier toe vond ik een zeker voedsel om te bestaan in mijne ellende zelve. Duizend herinneringen pijnigden en verkwikten mij teffens, en de tijd, de traage tijd, spocdde inmiddels voort en ik met hem. Nu zijn alle mijne vermogens uitgeput. Ik kan mijne ziel geen denkbeelden meer verschaffen en mijn hart heeft zijn volle veerkracht verloren. Ieder oogenblik schijnt mij eindeloos te zijn, en 't is of

elke morgen door geen avond meer vervangen zal worden. — Och ! dat ik mij aan iets verhalen , met iets vermaken , door iets bedwelmen kon.

Den 17 Februarij.

Ik meen razend te worden van overal diene vreemdeling op mijnen weg te ontmoeten. Welk een vermaak kan 'er toch voor hem insteken om ooggetuige van aanhoudende smart en traanen te zijn ? — Gisteren avond , terwijl het pikdonker was , en ik door geen levendig wezen in de natuur meende beluisterd te worden , dwaalde ik het dennewoud rond. Ik verbeeldde mij met *CONSTANTIA* te spreken. Ik poogde haare gevoelige ziel op nieuw voor mij te ontgloeien , en toonde haar alle mijne ellende. Mijn hart geraakte in vuur , en ik beleed haar duizend dingen , die ik aan de eenige *CONSTANTIA* belijden wilde. — Daar stoot ik ijlings tegen een mensch. — Ik gaf een' gil van schrik. — 't Was niemand anders dan de

eeu.

eeuwige schaduw , die mij overal hardnekkig navolgt — ik kende hem terftond aan zijne spraak. — Hij verzocht flamerende om verſchoning , en verdween.

Den 13 Maart.

Ik ben sedert eenige dagen bedlegerig geweest , en dit is de oorzaak mijner ſtilzwijgendheid. — Ook heb ik zo weinig meer te ſchrijven. — Men zegt mij dat ik mager worde en ik geloof het ook. — Een ſlepend koortsje blijft mij geduurig bij , en ontrooft mij telkens eenige krachten , zonder mij iets van mijn ſmartlijk gevoel te ontnemen. — Ontrust u inmiddels niet — ô , ik kan nog veel , zeer veel , doorſtaan — en ook wat is ſterven ? — Een ophouden van te zijn ? — Neen, WILLEM ! — Al wat eenmaal aanwezig is , keert nimmer tot den nacht des niets weder — dit geloof ik heilig. — Wij zagen ons dus weder — mooglijk als vrolijke , vergenoegde wezens , weder ! — Het ſtille beeld des doods

doods is waarlijk aantrekkelijk voor een vermoeid en afgefolterd hart. — Peinsachtige gemoederen beminnen het zelfs in vrolijke oogenblikken. — Maar ik herhaal het — 't is met mij zo verre nog niet gekomen. — Toch zijn mijne oogenzwaar — en mijne vliegende gedachten vermoeiende — maar dit zal overgaan — geheel verdwijnen — neen, zo sterft men niet! — — — ô Beklaag mij, mijn Waarde! — ik weet nauwelijks wat ik doe of zeg. —

Den 29 Maart.

O die ledigheid, die ijsfelijke ledigheid, die ik geduurig in mijnen boezem gevoele! — — — Vergeefs roepe ik het voorledene te rug, vergeefs zoek ik mijn arm hart in den bedwelmenden droom te wiegen als of het tegenwoordig ware! — — — Eerst sluimert het onder het lieflijk gestreel der zoetste verbeelding in — — — het helpt zich zelve misleiden — — — mijne ziel tuimelt in eene verdovende woede van wellust de onmeetbare.

ge-

gewesten der eenmaal genoten zaligheid rond
 — CONSTANTIA ademt weer aan deeze
 borst — aan haare zijde doorwandele ik de
 lagchende dreven eener eeuwig Lente —
 in ieder blaadje groeit mijn geluk — met
 ieder graspiertje verheft zich de vreugde
 mijns aanzijns. — IJlings gaapt het graf van
 CECILIA aan mijne voeten! — gillend ont-
 waak ik uit mijnen droom — de begoche-
 ling is verdwenen — ik zie niets dan de
 aaklig eenzaame heide om mij heen, en de
 digte stortregen, die vreeslijk tegen de zijde
 des heuvels slaat, aan wiens voet ik mij be-
 vinde. — Ik strekke mijne armen naar de
 vier strecken des hemels uit, en eifche, over-
 luid huilend, CONSTANTIA te rug. —
 Een ijskoude wind antwoordt mij van 't
 gebergte, en de voorige gruwzaame le-
 digheid grijpt mij met verdubbeld geweld
 aan. —

Den 4 April.

Ik moet waarlijk om u lagchen, WILLEM!
 — „ Poog u naar uw noodlot te voegen,
 mijn Vriend! Gij boort u zelve door de
 kinderachtige toegevendheid voor uw hart in
 den grond. Durft slechts eens kloekmoedig
 besluiten, en de pijlen, die op u afkomen,
 zullen van dat oogenblik hunne scherpste
 punten misfen enz.” — Meesterlijk, in de
 daad meesterlijk: — Weet gij wat in mij
 omging, WILLEM! toen ik al dat fraaie
 goede las? — Ik verbeeldde mij u, vreed-
 zaam, vergenoegd, te zien zitten bij eene
 Echtgenoot, die uw geluk uitmaakt, en in
 het midden van zes lieve huppelende Wich-
 tjes, die u beurtelings streelden, en daar dat
 ijskoude: „ Poog u naar uw noodlot te voe-
 gen, mijn Vriend!” uit uwe pen te zien
 vloeien. — Gij weet het, mijn Beste! ik
 verheuge mij regt hartlijk over uw geluk,
 en straffen wil ik u niet over uwe ontijdige,
 maar welmenende, zucht om den wijsgeer te
 vertonen — anders zoude ik u vragen, hoe

u

„ dat „ poog u te voegen ” bij het zielloos
 lijk uwer CAROLINE bevallen zou? —
 Moeijlijke vertrooster! — kan alle uwe en
 mijne Wijsgeerte vereenigd CONSTANTIA
 aan mij wedergeven? — en is 'er zonder
 haar ooit geluk voor mij mogelijk? —
 Hoor, WILLEM! dat alles mij ontzinke,
 maar dat de eene CONSTANTIA de mijne
 zij — en gij zult roem dragen op het voor-
 deel dat ik met uwe lesfen doe.

Den 20 April.

O die eenmaal zo lieve Lente! — dat
 voormaals zo prachtig verrijzen der Morgen-
 zon! — Nu sta ik koud, bewegingloos,
 terwijl de geheele schepping om mij heên
 juicht, of zo mijn hart bij deeze heerlijke
 dagen vertederd wordt, 't is om alle mijne
 smart te dieper te gevoelen. — o Als ik
 de vereenigde Natuur zo in beweging zie
 om alles te doen herleven — met een
 nieuw warm gevoel te doen herleven; —
 als ik op den groenen wal van eene beek zit,
 die

die zijne lugtige golfjes vrolijk voortstuwt ; en de jeugdige Lente , die bezielende blik der Godheid op eene vernieuwde aarde , al murmelende welkom heet , en ik dan geen enkel vergenoegd zuchtje over mijne aanwezigheid kwijt kan worden , niets dan een eeuwige winter in mijn hart hoor schuiffelen — ach ! dan gevoel ik zo tot op den bodem mijner ziel de nutteloosheid van mijn bestaan — 't is dan of de natuur mij in een' hollen wind toezuist : „ wat doet gij langer op deezen heerlijken aardbodem , die God voor Schepselen , die zijne weldaaden smaken kunnen , daargesteld heeft ? — wijk in de donkerheid van het gevoelloos graf , daar uwe bestemming is , op dat uwe vergiftigde tegenwoordigheid het algemeen vreugdegevoel van de zonen der Natuur niet verpestet ! ” — Daar worstele ik dan om een enkel verkwikkend koeltje in te sloppen , maar het sterft eer het op mijne lippen is. — Ik haal uit het diepste mijner borst adem om een eenig dropje van de balsemrijke uitwasfingen der velden te vangen , maar ook deeze schuwen mijnen dampkring — ik blaas de ingezwolgen lucht koud en besmet weder uit , zonder eenige verkwikking genoten te heb-

hebben , en terwijl eene zachte huivering alle wezens lieflijk trillen doet , slaat mijn hart angstiger dan te vooren.

Den 26 April

Ach ! de Godsdienst — ook de Godsdienst ! — Voor mij alleen bezit hij geen troost meer ! — Eenmaal gevoelde ik zijne volle waarde zo levendig , zo tot in alle de saamenvoëgingen van mijn hart ! — Hoe vrolijk heb ik menigmaalen eenen verstedenden blik in de eeuwigheid geworpen — als alle de igenoegens deezes levens zo verkwikkelyk om mij heen roelden , en mij dan de gedachte des doods , te midden van mijn genot , overweldigde — als mijn treurig oog dan op de geheele natuur , die mij omringde : vergankelijkheid ! las , en mijn hart gereed stond om als ineen weg te vloeien — o dan verhefte mijne ziel zich moedig boven de uiterste grenspaal der eindigheid — tot daar , waar de vernietiging zelve voor den Eeuwigen ontwikkeld staat ! — De aarde dreef als een onmerkbaar stofje voor

II. DEEL.

D

mijne

mijne oogen — de bestendige gewesten der Onsterfelijkheid blaauwden onder mijn gezicht — reeds betrad ik haare gezegende velden. — Vreugde over mijn aanwezen stroomde op nieuw door mijne aderen. — Mijne volle ziel koos dan zo blijmoedig, zo ongeveinsd, de Deugd ter geleidsvrouw naar deze zalige haven. — Ik voelde, dat mijne bestemming aan deze nietige aarde niet gekluisterd was, en juichende, vertederd van dankbaarheid, drukte ik eenen heiligen, onstoffelijken kusch op de wangen van **CONSTANTIA**. — Zij deelde in mijne aandoening. — Vereenigd zegen wij op onze knieën neder, en elk onzer stomme harttraanen werd een gewiekte lofzang, die voor den troon der opperste Godheid opsteeg, en haar voor heure verhevenste gift, de bekendmaking van den edelsten Godsdienst, vuurig dankte.

ó Mijn God! — ook die tijden zijn heen gedreven! — en vergeefs, ach, Gij weet het! — poogt mijne vereenigde kracht hen te rugge te roepen. — Met **CONSTANTIA** verloor ik mijne deugd en mijnen Godsdienst — met de eenige **CONSTANTIA** verloor ik alles! —

o WIL-

ô WILLEM! hoe mijn hart lijdt, als de
 eerwaardige Leeraar daar voor mij staat, en
 met de vuurigste deelneeming, met die tedere
 stem der liefde, die de reine leer van den
 goddelijksten Menschenvriend zo onderschei-
 dend kenschetst, al het troostrijke van dien
 beminlijken Godsdienst, die hij tot zo veel
 eer verstrekt, voor mij ten toon spreidt. En
 ik dan als een verwoorpen dat aanbore, son-
 der dat het mijn hart één oogenblik ver-
 warmt, zonder dat mijn ziel 'er iets levs-
 diger onder wordt — ach! dan verkeert
 elk zijner woorden, zijner liefderijke woor-
 den, in een pijn, die mij de lever door-
 boort — ik staare hem dan spraakloos aan
 — mijn hart gevoelt de volle waarde zij-
 ner deugd en vriendschap — maar mijn
 borst meent te stikken en ik kan geen en-
 kelenzucht uit mijnen geprangden gorgel
 voertbrengen.

Den 30 April.

Het kan zo niet meer, WILLEM! —
 God weet het, het kan zo niet meer! —
 Mijne krachten zijn eindigen mijn lijden is
 boven het menschelijke. — o Die verlopen
 nacht, hoe bang heeft mijne ziel hem moe-
 ren doorwölfelen! — Terwijl al het ge-
 fchapene in den fchoot der Natuur meerge-
 zonken lag — moögljk een enkel lijd-
 der en daar bij het flauwe lamplicht ween-
 de, en verkwikking mit zijne traanen genoot
 mijn gevoelde ik dat het leed vereenigd
 rustloos aan mijne harteknagen, en dat ver-
 moede, aëmechtigen hart langzaam van een
 kaauwen. — Vergeefs wierp ik overal
 mijne ingezonken oogen — tot aan het
 uiterfte verfchiet des levens glom geen
 vonkje heils meer voor mij aan de kimmen!
 — Met een hart, dat zelfs het wemelend
 ftofje genieten kan, zo rampzalig, zo voor
 alle genot verloren te zijn! — en dan
 nog de hoop voor eeuwig te derven! . . . .
 Neen,

Neen, WILLEM! het kan zo niet meer!
 — God zal een einde aan mijn leed
 stellen!

Den 1 Mei.

Ik kon u gisteren den doodlijksten nacht,
 dien ik doorgebracht heb, niet mede deelen.
 Thans wil ik het pogen te doen.

Den geheelen avond had ik van benaauwdheid en angst meenen te stikken. Mijn hart bonsde vreeslijk, en nergens vond ik verademing. Ik hield mij echter binnen mijn vertrek besloten, tot dat alles in rust was. Toen trok ik bij het heldere maanlicht naar het graf van CECILIA. De doodsche stilte, die in het woud heerschte, ontroerde mij niet. Sederd lang ben ik gewoon in die beweginglooze rustplaats, bij de stilte des middernachts, mijnen boezem te ontlasten. Ik verbeelde mij dan met CECILIA om te gaan — haare schim bij het bleeke schijnsel der maan om het zachtgewiege gras heen te zien zweven — mijne ziel oeffent ge-

meenschap met de haare! — ik vertoon haar mijne onschuld en traanen, en haar gevoelig hart schijnt met mijn lot nog diep bewogen te zijn. —

Nu was mijn hart te angstig om zich aan deeze zoete mijmeringen over te geven. Ik zat op de tombe, en staarde door de zwarte takken der dennen de Maan aan. Dit gezicht vertederde mij — mijne ziel werdt kalmer. — Ik dacht aan Osian. — Een gedeelte van zijn lied aan de Nachtvorsin lag nog levendig in mijn geheugen, en nu sprak ik, onder het plengen van verliggende traanen, de Maan aan :

Dochter des Hemels, gij zijt schoon!
 Het zwijgen uwes aangezichts is vriendelijk;
 Gij treedt te voorschijn in lieflijkheid,
 De Starren wachten, op uwe blaauwe treden in
 't Oosten,
 De Wolken verheugen zich, wanneer gij komt,
 O Maan!
 En haare donkere zoomen staan verguld.

Wie is u gelijk aan den Hemel,
 Dochter van den Nacht?

De Starren zijn beschaamt, zo dra gij verschijnt,
 Zij verbergen straks haare vonkende oogen.

Waar

Waar verbergt gij u, na uwen loop,
 Wanneer de donkerheid uw aangezicht bedekt?
 Hebt gij ook uwe wijkplaats, gelijk Osian?
 En woont gij daar in de schaduwen van verdriet,
 om dat uwe zusters van den Hemel vielen,
 die zich voormaals met u des nachts verheugden,
 en nu niet meer zijn?

Ja zij vielen, bekoorlijk licht!
 En daarom gaat gij zo dikwils treuren!
 Maar gij, gij zelve, zult ook eenmaal
 des nachts wegblijven,
 en laten uw blaauw pad
 aan den Hemel ledig.

Deeze laatste gedachte gaf mij aan alle
 mijne akeligheid weder! — De wind was
 intusfchen opgestoken, en eenige kleene,
 witgezoomde wolken, die door eene lange
 rij van stikdonkeren opgevolgd werden, be-
 gonden de Maan voor mijne oogen te ver-
 bergen. Ik kroop op den tast naar mijne
 woning. — Hier ontfak ik mijn lamp-
 tje, en bij zijn dwarrelend licht floeg ik
 Herder op. — De volgende plaats viel
 onder mijn gezicht:

De dag verga, waarin ik geboren ben!
 De nacht, waarin men sprak; daar is een Zoon
 geboren!
 De dag zij duisternis!
 God vrage van boven niet naar hem!
 Geen licht glanze over hem!

Dat hem de duisternis en doods-schaduw aangrijpen!
 Dat de wolken over hem wonen!
 Dat alle ongeluk hem verschrikke!

Die nacht! De duisternis neme denzelven weg;
 Dat hij niet influite in de dagen des jaars;
 In het getal der maanden kome hij nooit!
 Die nacht zij een eenzaame nacht!
 Geen vreugdezang late zich daar in horen.
 Hem moeten zij vervloeken, die den dag vervloeken;
 Die gereed staan om het-monster tegen zich gaande
 te maken.

Dat de starren zijner schemering verduisterd worden!
 Dat hij op licht hope, en daar kome geen licht!
 Hij aanschouwe nooit het oognikken des dageraads,
 om dat hij het ligchaam van mijne moeder niet heeft
 gefloten,
 en al mijn leed voor mijne oogen verborgen.

Ik

Ik vermag niet uit te drukken, hoe het volle geweld dezer woorden op mijn hart nederzank — zelfs weet ik niet wat in het overig gedeelte van dien ijsfelijken nacht in mij omging. — Dit alleen weet ik, dat de eerste stralen van den dageraad mij uitgestrekt op den grond vonden nederliggen, en dat ik toen magtloos was om een' vinger te verroeren.

Den 11 Meij.

Hebt gij ooit iets ontzettenders gelezen, dan de Hamlet van Shakespear — vooral waar die Onglukkige bij het graf zijner Ophelia raaskalt? — en dan die diepe, die stikzwarte, alleenspraak? — Deze zelfde Hamlet is thans mijn handboek geworden. Hij benevelt mijn verstand, en verstormt mijne ziel voor haar eigen smart. — ó Hoe levendig ik mij in zijnen toestand kan zetten! — hoe ik met hem op het kerkhof tuschen de doodgravers sta, de bekkeneelen en gebeenten daar heenen zie werpen, over

der schijn van menschelijke grootheid, zakkig in mij zelve verloren, nadenke, en dan door de doffe stem van een' doodgraver, die van onder de aarde treurig zingt, uit mijne wezenloosheid getrokken worde! — O De menigvuldige verkwikkelijke traanen, die bij het ter neder gestelde lijk van Ophelia uit mijne oogen vloeien! — Hoe diep ik dan met haaren ongelukkigen Broeder lijde! — hoe ik hem aan den Priester, die haar ter naauwer nood met haaren maagdelijken krans en rouwzangen ter aarde wilde besteld hebben, hoor vragen: „Zal 'er dan niets meer geschieden?” en dien ongevoeligen antwoorden: „Neen, niets meer! Wij zouden den dienst der dooden ontheiligen, zo wij haar eene ziel-mis zongen, en haar de gebeden wilden schenken, die alleen aan de hun eigen dood gestorvenen toekomen.” — O Dan zegt mijne geheele ziel met den verontwaardigten Broeder: „Leg haar in de aarde, en uit haar schoon en onbevlekt lijk moeten violen opwasfen! — ik zeg u, onmeêdogende Priester, mijne Zuster zal nog een dienstbaare Engel voor u zijn, wanneer gij schreiende in den afgrond zult liggen!” — O Hamlet! hoe gelukkig zijt gij door

uwe

uwe zinneloosheid bij het overschot uwer Beminde! — gij hoort den treurigen lijkzang uwer moeder over dit dierbaar gebeente niet, dat ze met bloemen bestrooit: „Deze liefelijke bloemen zijn voor u, beminnelijke Maagd! — Ik hoopte dat gij de gemaalin van Hamlet zoudt worden; ik dacht uw bruids-bed te versieren, maar niet uw graf te bestrooien.” — Ach, God! ik hoor het — ik ben ooggetuige van de smart van haaren lijdenden broeder — ik zie hem beven, dat het lijk zijner zuster in de aarde bedolven zal worden, eer hij haar koud gebeente nog voor 't laatst omhelsd heeft. „Werpt nog geen aarde over haar, voor dat ik haar nog eens in mijne armen gedrukt heb!” Ach! zij staat reeds in haar graf — woedend van smart en tederheid springt hij bij haar — drukt ze stuiprekkend aan zijne borst en nu — het graf is hem een paradijs, het middenpunt der aarde een Hemel! — „Werpt nu stof over den levende en de doode heen, tot gij een gebergte gemaakt hebt, dat boven den ouden Pelion of wolkhoofdigen Olijmpus uitsteekt!” — Daar zinken de lijder en de lijdereuse voor de eeuwigheid heen! — Mijne oogen

69   F E R D I N A N D

oogen aanschouwen ze niet meer ! — maar
het jongste lied van Ophelia zweeft nog in
zachte avondluchten om haar graf heen —
deezc treurige toonen treffen bij haar stof
mijne ooren nog :

Ach! Vrijster, hij is weg geroofd;
Dood is uw waardste Pand —
Een groene zó ligt aan zijn hoofd,
En aan zijn voeten is een koude steen geplant.

Zijn lijkkleed was als versche sneeuw,
Met bloemtjes overdekt.
Men gaat in 't graf met luid geschreeuw,
En eenen traanenvloed, die 't medelijden wekt.

o WILLEM! als ik op het graf van CE-
CILIA nederzitte, en de wind hevig door
de schuddende toppen der dennen ruischt,
hoe alle deezc beeldtenissen mijne krachten
dan afformen ! — hoe gaarn ik dan met
Werther al mijn menschzijn 'er voor geven
wilde, om met den stormwind de wolken van
een te scheuren, en de wateren der zee te
omvatten. — —

Ver-

Den 1 Junij.

Verheug u, ô gij, mijn getrouwe Vriend! verheug u voor 't laatste met mij — het eindperk van mijn lijden is daar! — Ja, WILLEM! de koude hand des doods is reeds boven mij uitgestrekt — reeds heeft zich zijne geweldige schicht diep in mijne zenuwen ingegraven. — Als gij dit schrift lezen zult, zal mijne plaats op den aardbodem niet gevonden worden, en uw Vriend zal geen sterveling meer zijn! — o Pleng dan traanen van blijdschap over mijne ontkerking — wensch den afgematten daglooner geluk met zijnen verkwikkelijken doodslaap! — Duizendwerf dank voor uwe vriendschap, voor de weldaadigheid, die gij aan den lijder bewezen hebt! — Ook uwe Echtgenoot — gezegend — gezegend! — Gij vindt een Vriend in de eeuwigheid, WILLEM! CAROLINE! — dierbaare zielen! — o Adem aan de stad mijner geboorte — aan de omgelegen bronrijke bergen,

gen, die mij in mijne jeugd zo vaak gelaafd hebben — aan de koele, schaduwrijke dalen, die zich zo menigwerf onder mijne voeten gebogen hebben — adem aan alle die zalige plekken, die mij eens gelukkig gezien hebben, mijn jongst, mijn eeuwig vaarwel toe! ~~—~~ & Hoe gevoel ik, dat mijn hart aan het uwe verknocht is, WILLEM! — het scheurt zich — het scheurt zich van u af. — God zegen u, WILLEM! — God zegen u, mijn Beste! — Nu, tot wederziens. — Vaarwel — vaar eeuwig wel!

N A S C H R I F T.

Bezorg den inliggenden brief aan CON-
STANTIA, maar verbeid het tweede etmaal,
na dat gij ze zult ontvangen hebben. Dat hij
haar dan zeker geworden.

FERDINAND AAN CONSTANTIA.

(In den vorigen ingefloten.)

Den 29 Meij.

Nog eenmaal, eer ik voor altijd zwijgen zal, wil ik aan de eenigste Vrouw, die ik ooit bemind heb, mijne geheele ziel openleggen. Op den rand des grafs veinst men niet, en waarom zoude ik veinzen? — Als uwe oogen door dit schrift zullen dwalen, ben ik even ongevoelig voor de vreugd als voor de smart, en mijn geluk zal niet meer in de handen van eene sterfelijke rusten.

ô Mijne eeuwigbeminde CONSTANTIA! hebt gij een oogenblik kunnen geloven, dat ik opgehouden had u te aanbidden! — Ach, zo ik dwale, God vergeve het mij, maar buiten u is 'er nimmer zaligheid voor mij mogelijk geweest! — Gij weet het, dierbare CONSTANTIA! gij alleen weet het, aan wie mijn geheele hart zich zo menig-

gen, die mij in mijne jeugd zo vaak gelaafd hebben — aan de koele, schaduwrijke dalen, die zich zo menigwerf onder mijne voeten gebogen hebben — adem aan alle die zalige plekken, die mij eens gelukkig gezien hebben, mijn jongst, mijn eeuwig vaarwel toe! — ~~Hoe~~ & Hoe gevoel ik, dat mijn hart aan het uwe verknocht is, WILLEM! — het scheurt zich — het scheurt zich van u af! — God zegen u, WILLEM! — God zegen u, mijn Beste! — Nu, tot wederziens. — Vaarwel — vaar eeuwig wel!

N A S C H R I E F T.

Bezorg den inliggenden brief aan CON-
STANTIA, maar verbeid het tweede etmaal,
na dat gij ze zult ontvangen hebben. Dat hij
haar dan zeker geworden.

CONSTANTIA! — Welk een wellust overfloemde mijn geheel wezen op de eerste ontdekking hier van! — O ras vervlogen oogenblikken, waar zijt gij heenen gesnelde? — Reden, gevoel, verbeeldingskracht, alles genoot, genoot tot in het eerste, het onafzienlijkste verschiet! — Met u, o mijne Eenigste! vond ik alles wat ik nodig had om voor den tijd en voor de eeuwigheid gelukkig te zijn. De tijd was te klein, om de zaligheid te omvatten, en de deugd loeg mij aan uwe zijde met alle haare bekoorlijkheid toe — daar alleen eischte zij geene overwinningen van mij — haare betrachting zelve was mij wellust! — —

Ach, mijn God! leve ik nog? — leef ik nog, na al dit heil gesmaakt, na mijne gelukzaligheid in haare uiterste grenzen aanschouwt, en ijlings mij beroofd gezien te hebben van alles — zonder hoop — zonder den flauwsten straal van hoop tot aan mijn graf toe! — Ach, CONSTANTIA! leerde ik u dan slechts kennen om u te moeten derven? — moest ik één oogenblik gelukkig zijn, om een geheel leven de volle maat van het grievendst onheil, van de folterendste pijniging tot in het binnenste mijner beende-

nigwerf uitgestort heeft , die , even als de Godheid , alle mijne gebreken , alle mijne zwakheden , kende ! — en die mij echter bemind hebt , met eene zuivere , belanglooze liefde bemind hebt ! — Duizend oogen aanbaden u , duizend harten gevoelden de waarde van hun aanzijn als ze u aanschouwen mogten , en geen hart heeft immer voor u geslagen of het bragt juist daar door het bewijs van zijne waarde mede ; — en ik , ik was de gelukkige , de zalige , welke uw hart in beweging bragt , welke die zachte , bekoorlijke ontroering in uw bloed verwekte , die uwen boezem , den zetel van het fijnste gevoel en van de onbepaaldste goedhartigheid , zo lieflijk zwellen , en de aanminnige roozen op uwe wangen ontluiken deed , die den koelzinnigsten in verzoeking bragten om ze met het uiterste van zijne lippen te mogen aanraken — ach , mijne Vriendinne ! mijne CONSTANTIA ! wat heeft mijn hart onder deeze herinneringen geleden ! — Ja , ik heb het oogenblik beleefd , dat ik het geluk op deeze waereld voor mij als mogelijk beschouwd heb — mijne deugd en mijne zaligheid sloegen in het zelfde hart — in uw hart , in uw hart alleen , mijne

CON-

CONSTANTIA! — Welk een wellust overfroomde mijn geheel wezen op de eerste ontdekking hier van! — ô ras vervlogen oogenblikken, waar zijt gij heenen gefneld? — Reden, gevoel, verbeeldingskracht, alles genoot, genoot tot in het verfte, het onafzienlijkfte verfchiet! — Met u, ô mijne Eenigfte! vond ik alles wat ik nodig had om voor den tijd en voor de eeuwigheid gelukkig te zijn. De tijd was te klein, om de zaligheid te omvatten, en de deugd loeg mij aan uwe zijde met alle haare bekoorlijkheid toe — daar alleen eifchte zij geene overwinningen van mij — haare betrachtting zelve was mij wellust! — —

Ach, mijn God! leve ik nog? — leef ik nog, na al dit heil gefmaakt, na mijne gelukzaligheid in haare uiterfte grenzen aanfchouwt, en ijlings mij beroofd gezien te hebben van alles — zonder hoop — zonder den flauwften ftraal van hoop tot aan mijn graf toe! — Ach, CONSTANTIA! leerde ik u dan slechts kennen om u te moeten derven? — moest ik één oogenblik gelukkig zijn, om een geheel leven de volle maat van het grievendst onheil, van de folterendfte pijniging tot in het binnenfte mijner beende-

ren te kunnen gevoelen? — Ja, ik kan in eeuwigheid de uwe niet zijn — in eeuwigheid niet! — en echter blijft 'er buiten u geen dropje zaligheid voor mij overig — in de geheele ledige natuur geen enkel dropje! — — — ô Ik herhaal — — — federd ik uwer onwaardig wierd, herhaal ik duizendmaalen in één oogenblik deeze wreede zekerheid, om 'er mij, waar 't mogelijk, aan te gewinnen, maar nooit herhaal ik ze of een nieuw pijnigend gevoel, feller dan het voorgaande, overweldigt mijn hart — — — schreijen kan ik dan niet, maar de doodsangst perst mij het zweet bij groote droppen uit alle mijne leden — — — mijne borst wordt toegenepen en naauwlijks kan ik bij tuschenpoozen eenen enkelen bennauwden zucht loozen. Ik vlieg, van angst en woede zinneloos, van plaats op plaats, en op geene vinde ik verademing — — — overal gaapt mij eene ijsfelijke ledigheid en de donkerheid des grafs aan — — — in de gantsche natuur zie ik niets dan doodsbeenderen en holoogige hoofden — — — de zwarte nacht is mij verkiesbaar voor de lentemorgen, die mij u niet aanschouwen doet., en de wildernis boven het Paradijs, dat ik aan uwe zijde niet bewandelen mag! — — — ô Mijne con-

STANTIA! waar zal ik hiet het einde van mijn leed ontmoeten — van een leed, dat ik niet langer dragen kan? — Deugd, Godsdienst — ach! ik bezit ze niet meer — met u verloor ik alles! — en echter zoude ik een waereld doorkruisen moeten, die voor mij nog zo uitgestrekt zijn kan — buiten u doorkruisen moeten? — O Zo uw hart nog een vonkje liefde voor mij gevoelt — ja, dit gevoelt het, C O N S T A N T I A! — dit heeft het eens, maar voor de eeuwigheid gevoelt — zo uw hart nog een vonkje liefde voor uwen ongelukkigen, voor uwen rampzaligen minnaar gevoelt, verheug u dan, verheug u recht innig, dat zijn leven, zijn verpest leven, ten einde spoedt, en dat hij eerlang in het stille, in het verkwikkelijke graf dien troost zal vinden, dien de geheele natuur hier voor hem ontbeerde.

Ja, ik ben schuldig, diep schuldig geweest. Ik heb u hart kunnen miskennen, ik heb den Engel verdacht, dien God voor mij een sterfelijke had doen worden — maar O ik ben door de uitgezochteste listen der hel misleid, schandlijk misleid geworden. — Denk niet dat ik dit tot mijne verschoning

de schijn van menschelijke grootheid , zakkig in mij zelven verloreu , nadenke , en dan door de doffe stem van een' doodgraver , die van onder de aarde treurig zingt , uit mijne wezenloosheid getrokken worde ! — o De menigvuldige verkwikkelijke traanen , die bij het ter neder gestelde lijk van Ophelia uit mijne oogen vloeien ! — Hoe diep ik dan met haaren ongelukkigen Broeder lijde ! — hoe ik hem aan den Priester , die haar ter naauwer nood met haaren maagdelijken krans en rouwzangen ter aarde wilde besteld hebben , hoor vragen : „ Zal 'er dan niets meer geschieden ? ” en dien ongevoeligen antwoorden : „ Neen , niets meer ! Wij zouden den dienst der dooden ontheiligen , zo wij haar eene ziel-mis-zongen , en haar de gebeden wilden schenken , die alleen aan de hun eigen dood gestorvenen toekomen . ” — o Dan zegt mijne geheele ziel met den verontwaardigden Broeder : „ Leg haar in de aarde , en uit haar schoon en onbevlekt lijk moeten violen opwasfen ! — ik zeg u , onmeédogende Priester , mijne Zuster zal nog een dienstbaare Engel voor u zijn , wanneer gij schreiende in den afgrond zult liggen ! ” — o Hamlet ! hoe gelukkig zijt gij door

uwe

uwe zinneloosheid bij het overschot: uwer Beminde! — gij hoort den treurigen lijkzang uwer moeder over dit dierbaar gebeente niet, dat ze met bloemen bestrooit: „Deeze liefelijke bloemen zijn voor u, beminnetlijke Maagd! — Ik hoopte dat gij de gemaalin van Hamlet zoudt worden; ik dacht uw bruids-bed te versieren, maar niet uw graf te bestrooien.” — Ach, God! ik hoor het — ik ben ooggetuige van de smart van haaren lijdenden broeder — ik zie hem beven, dat het lijk zijner zuster in de aarde bedolven zal worden, eer hij haar koud gebeente nog voor 't laatst omhelsd heeft. „Werpt nog geen aarde over haar, voor dat ik haar nog eens in mijne armen gedrukt heb!” Ach! zij staat reeds in haar graf — woedend van smart en tederheid springt hij bij haar — drukt ze stuiprekkend aan zijne borst en nu — het graf is hem een paradijs, het middenpunt der aarde een Hemel! — „Werpt nu stof over den levende en de doode heen, tot gij een gebergte gemaakt hebt, dat boven den ouden Pelion of wolkhoofdigen Olijmpus uitsteekt!” — Daar zinken de lijder en de lijderesfe voor de eeuwigheid heen! — Mijne oogen

69   F E R D I N A N D

oogen aanfchouwen ze niet meer! — maar
het jongste lied van Ophelia zweeft nog in
zachte avondluchten om haar graf heen —
deezc treurige toonen treffen bij haar stof
mijne ooren nog :

Ach! Vrijster, hij is weg geroofd;
Dood is uw waardste Pand —
Een groene zô ligt aan zijn hoofd,
En aan zijn voeten is een koude steen geplant.

Zijn lijkkleed was als versche sneeuw,
Met bloemtjes overdekt.
Men gaat in 't graf met luid geschreeuw,
En eenen traanenvloed, die 't medelijden wekt.

ô WILLEM! als ik op het graf van CE-
CILIA nederzitte, en de wind hevig door
de schuddende toppen der dennen ruischt,
hoe alle deezc beeldtenissen mijne krachten
dan afformen! — hoe gaarn ik dan met
Werther al mijn menschzijn 'er voor geven
wilde, om met den stormwind de wolken van
een te scheuren, en de wateren der zee te
omvatten. — —

Ver-

Hij sprak nooit, dan wanneer hij volstrekt moest spreken, at bijna niets, en zocht geduurig de akeligste wildernissen of barste heiden op. Daar liep hij den geheelen dag als een zinneloos mensch door weér en wind dolen, of zonk moedeloos aan den voet eens zandheuvels neder, en las dan in zijnen Osfian. Somtjids schreide hij overluid; dan weér kroop hij spraakloos over den grond, en wriemelde, uren lang, als een worm, in het stof. De duisternis had niets ontzettends voor hem; nachten achter een verduurde hij, geheel eenzaam, op het veld de hevigste störtregens en stormwinden. Als de Maan scheen begaf hij zich, zodra hij dezelve aan den hemel vernam, naar zijne woning; bleef daar tot dat alles in diepe rust gedompeld was, en trad dan in eene soort van vervoering naar dat gedeelte van het dennenbosch, waar het overschot mijner CECILIA sluimert. Hij plaatste zich op de zoden, die haar graf bedekken, staarde dan eenen langen tijd de maan aan, en haalde eindelijk een dwarsfluit voor den dag, waaruit hij de roerendste toonen voortbragt, die de nachtegaalen en wilde tortels vaak verzelden. Dit duurde tot dat hij, uitgeput van gevoel en levens-

gen, die mij in mijne jeugd zo vaak gelaafd hebben — aan de koele, schaduwrijke dalen, die zich zo menigwerf onder mijne voeten gebogen hebben — adem aan alle die zalige plekken, die mij eens gelukkig gezien hebben, mijn jongst, mijn eeuwig vaarwel toe!

— ~~Hoe~~ — & Hoe gevoel ik, dat mijn hart aan het uwe verknocht is, WILLEEM! — het scheurt zich — het scheurt zich van u af! — God zegen u, WILLEEM! — God zegen u, mijn Beste! — Nu, tot wederziens. — Vaarwel — vaar eeuwig wel!

N. A. S. C. H. R. I. F. T.

Bezorg den inliggenden brief aan **CON-
STANTIA**, maar verbeid het tweede etmaal, na dat gij ze zult ontvangen hebben. Dat hij haar dan zeker geworden.

Vriendschap u van mijne lippen niet roege-
 ademd heeft? — En gij blijft dezelfde.
 — Sints wanneer is onze beminlijke Gods-
 dienst de laatste, maar teffens de zekere, de
 reddende, toevlugt van ongelukkigen niet
 meer? — Gij zijt een lijder, lieve
 Vriend! gij kent ellende; maar in Gods
 naam, wacht u dat gij uw noodlot niet recht-
 vaardigt! — Heb moeds genoeg om die
 rampen te dragen, die de tederhartigste en
 wijste Vader u toezendt — en, hoe
 hoog ze ook geklommen zijn — FERDI-
 N A N D ! kent gij 'er anderen! — Geloof
 mij, mijn Waarde! geloof uwen oprechten
 Vriend, die deeze lokken in angst en tra-
 nen heeft zien grijs worden, maar die zon-
 der den bijstand van den Godsdienst van
 J E S U S C H R I S T U S reeds door 't gewormte
 verteerd ware; het oogenblik zal aanbreken
 — zo zeker als de Eeuwigheid aanbreken
 — waarin gij niet wenschen zult ééne
 druppel minder uit den bitteren kelk der te-
 genspoeden verzwolgen te hebben!” —
 Hier viel hij op zijne knieën, hief zijne han-
 den omhoog; maar bleef even spraakloos.
 Hij herstelde zich ijlings, en wenkte mij dat
 ik hem volgen zoude. Ik deed dit. Hij

nigwerf uitgestort heeft , die , even als de Godheid , alle mijne gebreken , alle mijne zwakheden , kende ! — en die mij echter bemind hebt , met eene zuivere , belanglooze liefde bemind hebt ! — Duizend oogen aanbaden u , duizend harten gevoelden de waarde van hun aanzijn als ze u aanschouwen mogten , en geen hart heeft immer voor u geslagen of het bragt juist daar door het bewijs van zijne waarde mede ; — en ik , ik was de gelukkige , de zalige , welke uw hart in beweging bragt , welke die zachte , bekoorlijke ontroering in uw bloed verwekte , die uwen boezem , den zetel van het fijnste gevoel en van de onbepaaldste goedhartigheid , zo lieflijk zwellen , en de aanminnige roozen op uwe wangen ontluiken deed , die den koelzinnigsten in verzoeking bragten om ze met het uiterste van zijne lippen te mogen aanraken — ach , mijne Vriendinne ! mijne CONSTANTIA ! wat heeft mijn hart onder deeze herinneringen geleden ! — Ja , ik heb het oogenblik beleefd , dat ik het geluk op deeze waereld voor mij als mogelijk beschouwd heb — mijne deugd en mijne zaligheid floegen in het zelfde hart — in uw hart , in uw hart alleen , mijne

CONSTANTIA! — Welk een wellust overfroomde mijn geheel wezen op de eerste ontdekking hier van! — ô ras vervlogen oogenblikken, waar zijt gij heenen gefneld? — Reden, gevoel, verbeeldingskracht, alles genoot, genoot tot in het verfte, het onafzienlijkfte verfchiet! — Met u, ô mijne Eenigfte! vond ik alles wat ik nodig had om voor den tijd en voor de eeuwigheid gelukkig te zijn. De tijd was te klein, om de zaligheid te omvatten, en de deugd loeg mij aan uwe zijde met alle haare bekoorlijkheid toe — daar alleen eischte zij geene overwinningen van mij — haare betrachtung zelve was mij wellust! — —

Ach, mijn God! leve ik nog? — leef ik nog, na al dit heil gefmaakt, na mijne gelukzaligheid in haare uiterfte grenzen aanfchouwt, en ijlings mij beroofd gezien te hebben van alles — zonder hoop — zonder den flauwften ftraal van hoop tot aan mijn graf toe! — Ach, CONSTANTIA! leerde ik u dan slechts kennen om u te moeten derven? — moest ik één oogenblik gelukkig zijn, om een geheel leven de volle maat van het grievendst onheil, van de folterendfte pijniging tot in het binnenfte mijner beende-

onder het geweld des doods te verbleken , en eene eindeloze angst vertoonde ieder dag nieuwe praamen op zijn gelaat. Ik twijffelde ook niet langer of hij zoude eerlang bezwijken , en dit treurige denkbeeld pijnigde mij zonder ophouden. Onder alle mijne verrichtingen was hij geen oogenblik uit mijne gedachten. — Gisteren morgen kwam hij bij mij. Ik zat in mijn Boekvertrek. Zijn gezicht stond zodanig verwilderd , dat ik ijsde toen ik hem zag binnen treden. Ik vreesde waarlijk , dat zijne hersfens gekrenkt waren. Hij viel als een wezenloos mensch op een' stoel tegen over mijn' lesfenaar neder. „ Ik voel dat ik sterven ga , sprak hij , na een oogenblik toevens , waarin hij hardnekkig op den grond was blijven staren. Ik heb veel — zeer veel geleden. De Zon heeft gedurig haaren verteerenden gloed loodrecht op mijne kruin doen nederdalen , en mijne voet-zoolen zijn in het brandend zand verchroeid geworden. Nu is het echter wel , zeer wel. — De koele schaduwen des grafs verspreiden zich reeds om mij heen — eerlang zal ik in zijnen diepsten nacht , na zo veel zweets en stofs , verkwikking vinden. — Ik heb onwillig een' storm over den avond

van

van uw leven verwekt. — Herhaal voor 't laatst , dat gij mij alles vergeven hebt ! Het was geheel buiten mijne schuld — het stond in het zwarte boek van mijn noodlot geschreven , dat de bron van alle ellende in mij verborgen moest zijn , dat mijn lijden de vreugd van alles , wat mij omringde , vergiftigen moest !” — Dit zeide hij met zulk eene roerende stem , dat mijne ziel 'er onder wegsmolte. Ik sprong van mijnen stoel op en drukte hem in mijne armen. — „ Alles , alles is u vergeven ! Ik heb u nooit één oogenblik mijnen onspoed geweten — zelfs toen ik het uitgeteerde rif mijner CECILIA kinderloos aan dit zwoegend hart drukte , plengde ik een' traan om uw noodlot !” —

Ik heb , ik heb ook niet anders van u verwacht , viel hij mij hier in ; gij zijt mijn Vriend , mijn Vader geweest — maar ik wilde dit nog eenmaal uit uwen mond horen. De geringste twijffeling hieromtrent zou de kalmte aan het uur mijns doods ontroven , en dat uur wenschte ik , dat vreedzaam ware ! — Maar nu , ô nu nog eene bede — zij is mijne laatste ! Met haare toezegging zijn alle mijne zaaken aan deeze zijde des grafs afgedaan. — Beloof mij , dat gij aan mijn over-

overschot eene plaats zult vergunnen in het graf van CECILIA! — dat de dood daar twee ongelukkigen vereene, die het in hun leven niet zijn konden! — Zij heeft mij teêr bemind — belangloos bemind — Had mijn hart nog een ledig vakje bezeten, toen ik haar leerde kennen, ik zou haar boven alle vrouwen, die ik ooit gezien heb, vurig, recht vurig, bemind hebben — ach! dit was mij nu onmooglijk. Hoogachting, mededogen, vertedering, hebben mooglijk een poos mij zelve misleid; maar nooit, nooit heb ik een oogenblik opgehouden constantia, de eenige constantia, te beminnen. CECILIA was mijne lotgenoot, mijne medelijderesse, mijne teêrgeliefde Zuster! De Dood ontroofde haar aan dit broederhart en nu — ga ik ook rust genieten. Dat onze asch zich vermenge! — wij hadden één noodlot — mijn doodslaap zal dan verkwikkelijker, versterkender zijn, — de morgenstond der onsterfelijkheid zal over ons vereenigd stof aanbreken! — Deze gedachte giet balsam over mijn hart uit. Dan zal ik haar kunnen beminnen — zo als Engelen zich beminnen. Ik zal haar voor den troon van God in uwe armen wedergeven

ven — CONSTANTIA zal daar ook de mijne zijn ! Vier gelukkigen , regt , volkomen gelukkigen , dan voor altijd aan de toomlooze woede eener onstuimige zee ontkomen ; zullen daar hunne knieën gemeenschaplijk voor den Beschikker hunner ondermaansche lotgeyallen nederbuigen — met vereenigde traanen zijne goedheid voor dezelve danken — ach ! dit is mij in deezen stikdonkeren kerker onmooglijk geweest !” — Ik wilde hem hier al snikkende invallen ; maar hij drukte met eene veelbeduidende beweging zijne twee voorste vingers op mijne lippen. „ Verschoon mijn arm hart , vervolgde hij , indien gij mij eener laatste dienst bewijzen wilt , zeg dan alléén , dat gij aan mijne bedevoldoen zult. — „ Ik zal , gevoelig , medeslepend Jongeling ! ik zal . . . . zie daar mijne hand ’er op . . . . Meer kon ik uit mijnen geprangden gorgel niet voortbrengen , en ik geloof , dat ik gestikt zou hebben , indien mijne oogen niet zeer spoedig in twee springbronnen veranderd waren. „ Het is genoeg , hervatte hij met eene soort van glimlagch , die mij door de ziel sneed ; alles is voor mij afgedaan — ik kan sterven. God vergelde u uwe liefde en trouwe aan mij bewezen !

— Dat

— Dat mijne gedachtenise in de traanen deele ; die gij op het graf van CECILIA nog plengen zult ! — Vaar eeuwig wel !” — Hier drukte hij mij met de hevigste beweging tegen zijne gloeiende wangen , greep mijne natte hand , en vloog toen als een schicht uit mijne oogen.

Den geheelen dag zweefde mij zijne beelden voor 't gezicht — ik verbeeldde mij ieder oogenblik zijne treurige stem nog te horen. Vergeefs floeg ik boek bij boek op om mijne pijnigende gedachten eenigzins te vertrooien — alles was vruchtloos ! Mijne kamer werd mij te eng — ik spoedde naar den tuin — maar ook daar scheen ieder nachtegaal mij een' schorren doodzang te zingen. In zulk eenen akeligen en zelfverveelenden toestand , geduurig gejaagd , en nergens rust vindende , kroop de traage dag van de kim. Ik ontstak licht en begaf mij weêr naar mijn vertrek. Ik opende mijnen grooten Bijbel — maar voor 't eerst vond ik geen troost in dat dierbaar Boek. — De geduurige herinnering aan het laatste bezoek van uwen Vriend ontroofde mij alle mijne aandacht. Ik ging alle de lotgevallen na , die mij binnen eenen zo korten tijd

over-

overgekomen waren. Nu eens vond ik een blijden troost in de bewustheid van mijn hart , dat ik 'er door mijne schuld niets aan toegebragt had. Dan weér zag ik niets dan mijne wederwaardigheden zelve. — Eindelijk herdacht ik woordelijk het gesprek van dien morgen. — Ijlings vloog mij de gedachte , dat hij mooglijk de handen aan zichzelve zou slaan , als een bliksem door 't hoofd — de hairen rezen mij op dit denkbeeld te berge , en het klamme zweet drong uit alle mijne leden. — Duidelijk vond ik mijne vrees gerechtvaardigd in het stellige afscheid , dat hij van mij genomen had — ik was verwonderd , dat mij dit niet eerder ingevallen ware. — nu beefde ik maar dat mijne hulp te laat zou komen. Ik vloog naar zijne woning. — Hij was 'er niet — maar de Weduwe en haare beide Dochters vond ik in traanen smeltende. Dit vermeêrderde mijnen angst. Ik vrieg driftig , wanneer haar Heer uitgegaan ware , en waarom zij schreiden. Men antwoordde mij , dat hij haar voor een oogenblik pas verlaten had ; maar dat hij haar op zulk eene aandoenlijke wijze goeden nacht gewenscht had , als of hij voor de eeuwig-

II. DEEL. F heid

heid afscheid nam. Dit laatste versterkte mij in mijne vermoedens , maar teffens schepte ik adem , dat hij nog zo kortst van daar gegaan was. ——— Waar is hij heen getrokken ? hervatte ik : maar niemand wist mij hierop te antwoorden. Alle mijne angsten keerden nu weder. Ik verliet raadloos dit huis , en had reeds een half uur als een onzinnig mensch omgedoeld , toen ik eerst gewaard werd dat het lichte maan was , en mij te binnen brágt dat FERDINAND , gedurende dien tijd , gewoonlijk zijne nachten op het graf mijner ongelukkige Dochter verkwijnde. Ik was zo verheugd op deeze herinnering , als of ik hem waarlijk reeds behouden wist. Schoon smart en ouderdom een groot gedeelte mijner krachten geroofd hadden , en ik , door gedunrige onrust voortgezweept , dien geheelen dag bijna niet gezeten had , ijelde ik echter mer zulk eenen spoed en zo weinig vermoeidheid naar het Dennenwoud , als ik in mijne jeugd zou hebben kunnen doen. Toen ik bijna aan de plaats , daar ik hem dacht te vinden , genaderd was , vertraagde ik mijnen spoed , en sloop zachtkens door het geboomte om mijne aannadering voor hem te verbergen.

Ik

Ik bereikte eindelijk de plaats zelve; en met verrukking zag ik hem. De Den, daar ik achter school, was in de dichtste duisternis bedolven; en hij zat op de zooden van het graf, die bijna geheel door de Maan beschenen werden. Hij scheen diep in gedachten verzonken. — Soms plukte hij een bloempje van de zooden — scheurde 'er langzaam de blaadjes af — strooide ze op het graf — en viel dan al schreiende op dezelve neder. Ten laatste rees hij op — staarde beurtelings de Maan en het graf aan, en borst toen in deeze woorden uit: „Ik moet — ik moet heen! — Stille nacht! ondersteun mij. — Eén oogenblik slechts — één oogenblik; en deze pijnigende zielingst is voor eeuwig van mij geweken. — Ja, de waereld is mij te eng; ze benaauwd — ik verlik 'er in! — Reeds lang, zeer lang ben ik uit uwe schepping verbannen geweest; ó mijn God! — Heilige Maan! hoe vaak hebt gij mij hier tranen zien plengen! — Gij verdreeft de schaduwen van desse spichtige grascheuten; maar mijn hart bleef middernacht! — Voortaan zal mij ouwe kwijnend schijnsel verkwikken!

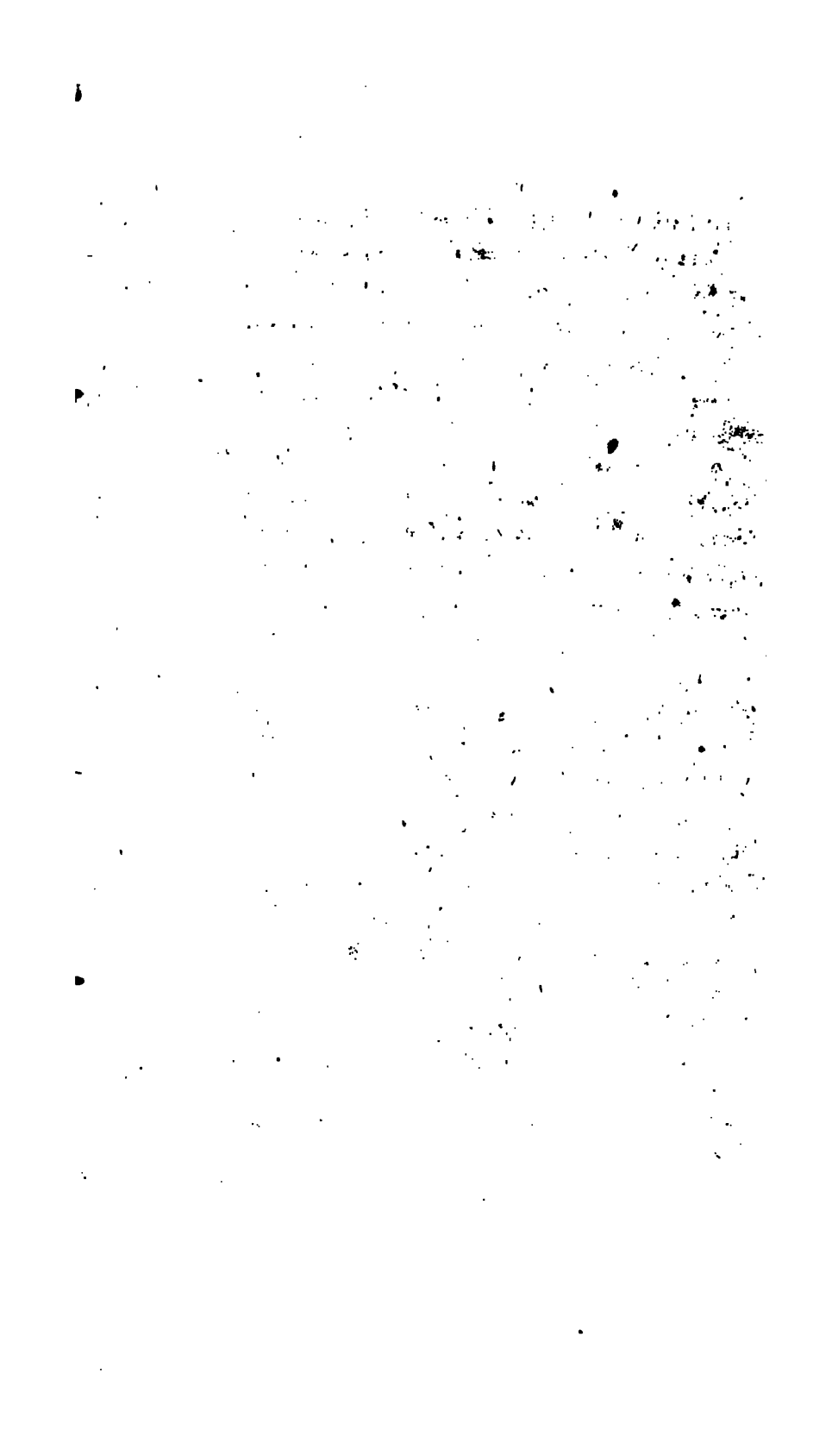
Wijk van mij, gij herinnering mijner
 kommerlooze jeugd! gij weggevlogen dagen
 mijner zalige jongheid! toen wellust, alles
 bezielende vreugde des levens, mij bedaauw-
 de, en mijn hart zo kalm, zo vrij was als
 de lentemorgen! — Wijkt van mij: —
 Uwe verschijning jaagt siddering door mijne
 beenderen, als die der dooden — CON-
 STANTIA! — gij hebt de kloefem-
 knoppen van mij afgescheurd — van
 een gereten — en ze toen aan den weg
 gedachtenloos heengestrooid! — Uwe hand
 is zwaar, dulddloos zwaar, op mij nederge-
 zonnen! — Dierbaare, zœnigste CON-
 STANTIA! ik verwijte u niets — niets!
 Ik heb u kunnen verdenken — maar ô
 geloof niet dat ik ooit opgehouden heb u
 te herinneren — door u alleen bezielde te
 zijn! — Deze mijne jongste zuchten —
 mijne doodsnikken — zijn aan u toege-
 wijd! — Ja, ik heb ellende — merg-
 vertefende ellende gesmaakt! — maar,
 ô mijne CONSTANTIA! heb dank, heb
 vurigen dank, dat gij aan dit hart de lief-
 de leerdet kennen! Een Eeuw van smart
 en tranen vermag niet den eersten, bevon-
 den, vurigen, kuschi, dien gij op mijne
 lip-

lippen drukte, op te wegen! — Zo vol van genot! — zo sidderende, stamerende van wellust! — zo smeltende van tederheid! — mij zelve, en alles wat mij, buiten de eenige CONSTANTIA, omringde! vergetende! — op uwe lippen hemelende, en mij geduurig in uwe armen wedervindende! — O Gelukzaligheid! gij verdiende eeuwig geweest te zijn! — — —
 Waar doole ik? Wijk, betoverende droom, die mijn brein ontftelt! — De banden zijn verscheurd, die mij aan het leven stregelden. — CECILIA! gij roept mij — ik kome! Ontsluit mij uwe kille armen, mijne Vriendinne! — Hoe donker wordt het om mij heen! — Toch is dit oogenblik ontzettend, zielschokkend! — maar wat vreze ik? Reeds lagcht de gevoelloosheid mij aan — een stoute slag slechts — nu dan — nu dan” .....

Hier bukte hij naar het graf en scheen iets van den grond op te vatten. — Hemel! hoe ontroerde ik, toen ik hem duidelijk den haan van een Pistool hoorde overhalen! — Ik wilde toefchieten — schreeuwen kon ik niet — toen ijlings een Vrouw uit de overzijde van het bosch vloog —

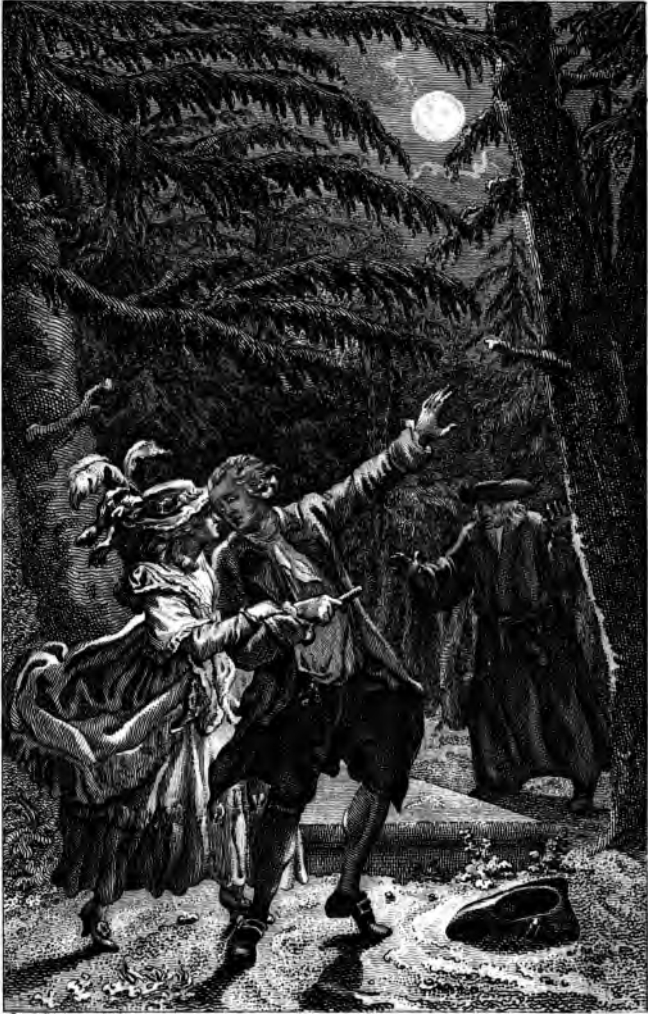
FERDINAND! uitgilde — den reeds krotte-
gehogen, doodelijken arm afwentelde en vast
hieldt — uw bedwelmdé Vriend: CON-
STANTIA! God! CONSTANTIA... gilde
— en beiden roerloos op het graf neder-
zonken, — Dit alles geschiedde in één
tijdstip.

Ik stond daar als versteend. — Mededogen, vrees, schrik, ijzing, hadden, vereenigd, mijne krachten afgeformd. Ik had al mijn verstand nodig om mij niet te verbeelden, dat een benaauwde droom mijn hoofd ontfeld had, en dat al wat ik zag slechts schijn ware. En zeker herinner ik mij geen oogenblik in mijnen geheelen levensloop, dat ontzaglijker voor mij geweest is. — Ik begreep volstrekt niets van het geen mijne oogen toch gezien hadden. — Na eene kleene poos naar den adem gesnakt te hebben, trad ik, al waggende en nog bevende door alle mijne zenuwen, naar het graf. Ik vond FERDINAND en den Engel, dien ik tot zijner bescherming had zien toeschieten, onderling op elkanders hart vastgestrengeld, als twee dooden daar liggen. Ik wist niet wat ik denken moest, of liever — ik dacht volstrekt

Painted by G. H. P. in 1845.

FERDINAND! --- CONSTANTIA! God! CONSTANTIA.....

bladz. 86.

frekt niets. Eerst bekreep mij de vrees, dat de schrik ze beiden ontzield had — maar hunne sterk poppelende harten, huane gloeiende wangen, verzekerden mij het tegendeel. — Eindelijk ontwaakten ze als uit eenen lieflijken slaap — CONSTANTIA! sprak FERDINAND, is het wel mogelijk! — Bedriegt mij geen zinneloosheid? — Gij, Dierbaare, in mijne armen! — Gij, Eenigste! aan dit bonzend hart! — Zo veel zaligheid voor mij nog bewaard! — Neen! ik kan, ik kan het niet geloven! — „Voel, tast het dan, ô gij getrouwe Zielvriend! — alles is vergeten! alles hersteld! — Zo veel liefde! — liefde, sterker dan de dood! — Kom, dat deeze lippen uwe traanen afkuschchen — ô! dit zal voortaan haare liefste bezigheid, haaf hoogste geluk zijn!” — CONSTANTIA! zijt gij de mijne? — „Ja, voor de eeuwigheid!” — Het is genoeg, alle mijne rampen zijn vergeten, uitgedelgd, als of ze nooit geweest waren!

Onder deeze laatste woorden rees FERDINAND op, en CONSTANTIA met hem. Nu stond ik lijnregt voor hen. — Tot hier toe hadden ze niets gezien, niets ge-

hoord, niets gevoeld, dan zich onderling. — FERDINAND zag mij 't eerst. „Mijn Vriend! mijn Vader! — ook gij hier? — gij de getuige mijner zaligheid! — Waar ben ik? — wat omringt mij? — Alles verwacht mij; maar dit voel ik, dat ik onuitspreeklijk zalig ben!

Hij onderrichtte hierop CONSTANTIA, die van schrik op de ontdekking mijner tegenwoordigheid te rug gesprongen was, wien zij zag. — Nu mengde ik mij mede in 't gesprek; maar alles was zo verward, zo naar betovering zwemende, dat gij 'er u naauwlijks een denkbeeld van kunt maken. Schoon ik niets van deeze vreemde ontmoeting begreep, was ik toch hartlijk blijde, dat de ijselijke vrees, die mij dien geheelen dag en een gedeelte van den nacht, en niet dan al te gegrond, gefolterd had, zulk een gelukkig einde nam. De twee Gelieven zouden, geloof ik, eeuwig in het woud vertoefd hebben, zo ik hen niet gedrongen had om het, voor dat de dag aanbrak, te verlaten. Ik bood CONSTANTIA mijn huis aan. Zij weigerde het niet. FERDINAND geleidde 'er ons,

na herhaald smeeken om het Bosch te verlaten, 'naar toe. Onze levensgeesten waren zodanig uitgeput, dat wij allen rust nodig hadden. Ook was het hart zo vol, dat men dien nacht om geene uirlegging dacht.

Ik trad nu met een verruimd hart op die eigen kamer, daar ik den voorigen dag zo veele angften op had doorgestaan. — Mijn eerste werk was, mij op mijne knieën voor dien God te werpen, wiens wegen zo ondoorgrondlijk zijn. Ik aanbad zijne Wijsheid, en, hartlijk verheugd om de lotverwisseling van FERDINAND, kuschte ik, onder het plengen van ootmoedige tranen, de eigen hand, die mijne CECILIA van mijn hart gescheurd had! — In al de verrukkingen van dien nacht zag ik de nietigheid van het ondermaansche, en mijne Dochter scheen mij, in het stof des doods, de gelukkigste van ons allen! — Eene godsdienstige treurigheid maakte zich meester van mijne ziel. — De tijd vloog als een ligte nevel voorbij mij heenen. — FERDINAND en CONSTANTIA hadden reeds jaaren, een door de liefde gelukkig, leven gesmaakt — hunne dagen wa-

ren afgelopen — ik stond by het graf, dat hunne vereenigde asch bewaarde. — Nietige Stervelingen! — Wat waren nu hunne doorgeworfelde rampen? — Wat hunne, met teugen verzwolgen, genietingen? — Stofwolken, die voor den voet des aëmechtigen Daglooners opstuiven en rondwemelen — de wind steekt op en ze zijn niet meer! — Hoe gevoelde ik hier alle de waarde van den besten en beminlijksten Godsdienst! — Wie kon dit leven verduren zonder deszelfs bemoedigenden bijstand? Bewogen door de menigvuldige ellenden, die in deeze huilende wildernis rond gieren, ligt zijne meêwaarige hand voor den Deugdsaamen het donker kleed op, dat de toekomstigheid voor deszelfs oog verbergt. Daar zijn de driften geen trouwlooze vrienden van de reden meer — zij jaagen de brooze kiel, die ze bezielen, langs geen vrolijk dartzelende golven op eene blinde klip te barsten. Deugd en geluk zijn daar één — zij delen in eenen nimmer vertraagden aanwas, en de eeuwigheid ziet hen de laatste volkomenheid niet bereiken. De verlagende nevelen der dwaling verbergen daar nooit de zon voor het

zoe-

zoekend oog. De dikke adem van het misdrijf verpest de zuivere luchten niet, die 'er alomt rondzweven. Eén blik in dit verschiet geeft hem kracht voor een geheel lang, moeilijk leven! ——— Ô Mijne grijze hairlokken! Ô gij zestig verloperne jaaren mijns levens! ——— hoe dierbaar waart gij op dat oogenblik in mijne oogen! ——— Voor de bloeiendste jeugd had ik u toen niet verwisfeld! ——— Nog eenige weinige treden slechts, en mijne taak was hier afgeveven! ——— mijn voet, mijn gelukkige voet, beriekte dit lagchend, dit eindeloos verschiet! ——— Vuurige dank voor mijn aanzijn vloog van mijne smachtende lippen! Het heil der Onsterfelijkheid verzwoeg mijn geheele wezen! ——— Eene zo lang betreurde Echtgenootte rustte nu weêr op mijn kalm hart ——— eene geliefde Dochter in mijne veilige armen! ——— Zelfs de waereld, die mij voor een oogenblik als een verdord blad, dat op den wind drijft, toegeschenen had, kwam mij nu bekoorlijk voor ——— zij was de schaduw die het stromend licht der toekomstigheid te sterker in mijn hart deed schijnen! ———

In zulke bespiegelingen vond mij het morgen-

gere-

genrood , toen het door de reeten van mijn venster drong. Vergeefs had ik gepoogd den slaap uit te lokken. — hij weigerde op mijne dwarrelende oogleden neder te strijken. Na vruchtlooze pogingen verliet ik mijn leger. Het deel dat gij in de belangens van FERDINAND neemt , bragt mij terstond in de gedachten om u de vreugd over zijne gelukkige lotverwisseling mede te delen. Gij ziet aan deezen langen , en geduurig afwijkenden brief , dat mijn hart nog niet vrij is van hartstochten. Ik zal 'er geen verfhoning over maken. Gij zult 'er ten minsten uit zien , dat uw Vriend behouden is , en dit was mijn voornaamste doelwit. — Maar ik moet eindigen — reeds hoor ik onder mij beweging — ook beginnen de letters mij voor de oogen te schemeren. — Eerlang schrijft FERDINAND meer. — Vaar inmiddels met de Uwen wel !

FERDINAND AAN WILLEM.

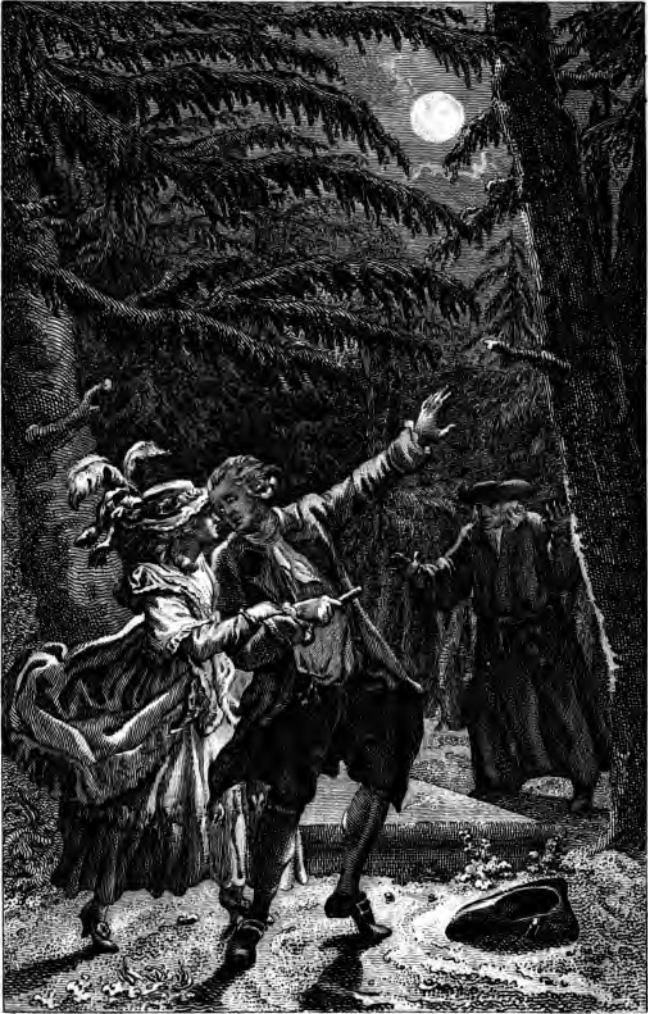
Don 8 Junij.

Ik bezit haar weér, WILLEM! hoort gij? ik bezit; ik bezit haar weér! — de eïgen lieve, vergenoegde, allesbezielende c o n s t a n t i a! — mijnne armen hebben haar weér ontheld — haar hart heeft aan het mijne eentoonig geflagen! — — Ik bezit haar — haar, de eenigste! weér, WILLEM! — — Dat ik dit duizend, duizendmalen herhale! — — dat ik het lere bevatten — — mijnne zinnen lere geloof geven! — — Neen! ik kan, ik kan de gedachte niet vatten: c o n s t a n t i a is de mijne — — nu en eeuwig de mijne! — — Ik ga krankzinnig van vreugde, van maatlooze blijdschap, van onnadenkelijk geluk worden! — — Wijs mij nu de wildernis, den rotfigen en onherbergzaamten oever, daar mijn hart thans geen wellust zou inademen, geen voedsel voor zijn gevoel

zou

zou vinden! — 't Is of ik uit eenen be-
naauwden, angstigen, droom ontwaakt ben,
en de lieflijke straalen van de lenteson met
mijne oogen vreedzaam opvang, in het oo-
genblik, dat ik op eene donkere en brullen-
de zee, onder het schor rollend geloei van
ratelende donderslagen, mij verbeeldde door
den nacht des afgronds verzwolgen te zul-
len worden. De geheele natuur is nieuw
voor mij — alles is zo kalm, zo open om
mij heen — ik gevoel zo de volle waar-
de van mijn aanzijn — en vreugde, le-
vensvreugde, stroomt door alle mijne ade-
ren tot in het merg van mijn gebeente toe!
— Eén wenk van CONSTANTIA heeft
de gantsche lieve schépping aan mij weder-
gegeven. — Hoe stond ik daar een oo-
genblik te voeren! — verzonken onder
ellende, in de schrikverwekkende stilte des
middernachts — bij het graf van CECI-
LIA! Kalm, gelaten zank mijne verbeelding
in deszelfs afgrond neder. — Hier zult gij
stof worden — alle uwe rampen met uw
bestaan zien eindigen.” — Dit was mij-
ne troostrijkste gedachte. Reeds was mijn
hart met het kille gewaad des doods om-
wonden — nog één oogenblik slechts!

— — De

FERDINAND! --- CONSTANTIA! God! CONSTANTIA.....

bladz. 86.

ken! — Hoe heeft haar oog mij nagevolgd — altijd om mij geweend — altijd op mij gestaard — ook daar ik, aan de uiterste grenspaal dezer waereld, mijne sleepende uren vertwijflingsvol afjammerde, en ieder voorbijgeworteld oogenblik zegende! — — — ó Die Jongeling, die mij als mijne schaduw volgde — had ik het geweten — hoe vurig zoude ik hem aan mijn hart gedrukt hebben! — hij de trouwde van CONSTANTIA! — — — God weet het of een hairnaald, die betrekking tot haar had, mij ooit onverschillig was! — — — en ik kon gramstorig op hem worden! . . . Maar als ik zo voortga, zult gij bij het einde van mijnen brief even weinig weten wat ik u schrijven wilde, als toen ik de pen aangreep. — — — WILLEM! lieve WILLEM! mijn hart is zo vol, zo vol, dat het geduurig overstroomt, en alles in die oogenblikken medesleept. . . .

Het Is heden een heerlijke morgenstond. Van mijne schrijftafel zie ik door het venster de bevende toppen der Dennen, die in de nuchtere stralen der Zon baden — — — terwijl alle de overige voorwerpen nog in een aandoenlijke schemering liggen. . . .

tig-

tigmaalen heb ik de pen reeds uit de hand geworpen — mijn venster ontsloten — mijne oogen , als een zomerzotje , over de fchoone natuur , die als een tapijt voor mij uitgespreid ligt , laten weiden — duizend welriekende geuren ingeademd — C O N S T A N T I A is mijne ! uitgejuicht — en dit eeuwig lied van mijn hart door ontelbaare vogeltjes horen vervangen ! — Nu wil ik 'er mij echter toe dwingen. Ik zal mijn venster gaan sluiten , en u alles zo aaneengefchakeld vertellen , als mij mogelijk zijn zal.

Gij kent het teëre hart van C O N S T A N T I A — haare zachte , gevoelige , onfchuldige , deugd. Ik was de eenigfte man , daar eene onwederftaanbaare neiging haare geheele ziel mede in één fmolt — ik die gelukkige ! Al wat haar tot hier toe omringd had , verzonk voor haar. Zij zag eene nieuwe waereld , daar alles haar in ftreelde , om dat alles 'er in betrekking op mij had. Zij wilde de mijne worden , dat is — zij wil zich eeuwig verbinden om alle haare krachten , alle haare zielsvermogens in één middenpunt faamen te trekken , en dit middenpunt is mijn geluk. In dit denkbeeld —

in deeze aanminnige hoop — smaakt ze de hoogste zaligheid, die ze zich voor kan stellen. — Te midden van dit betoverend verschiet, terwijl een voorgevoel van alle vreugde, van allen wellust, haare geheele ziel omvangen houdt, komt de ondankbaare, voor wiens heil ze alleen ademhaalt, om wien alleen ze zich zelve bemint, en alle de blijdschap van haar aanzijn smaakt — komt in eene stuiptrekkende woede instuiven — heft den dolk op — en stoot ze haar meêdoogenloos door een hart, dat voor hem alleen slaat. — Die rampzalige ben ik geweest! Ik ontroofde haar in eens aan die waarde, daar het leven haarer ziele eenig aan verknocht was. — Nu werd alles duisternis om haar heen. — De eenige sterveling, om wien zij de hoogste volmaaktheid wenschte te bezitten, miskent haare deugd — zijn geluk is voortaan buiten haar vermogen — zij denkt deeze vernietigende gedachte door — en van dat ijsfelijk oogenblik af aan wordt haar een leven, dat vruchtloos in de eeuwigheid vloeide, eene geduurig knagende, langzaam verteerende, kwelling.

In deeze akelige gemoedsgestalte hoorde ze
vrij

vrij onverschillig , dat ik de stad verlaten had. Gij meende toen , WILLEM ! dat ze gevoelig aan den hoon ware , dien ik haare deugd had aangewreven. — Hoe weinig kende gij in dat tijdstip CONSTANTIA ! — Neen ! zij rekende zich niet gehoond — honen kon ik haar niet. Zo lang ik slechts gelukkig was , door haar alleen gelukkig was , had ze geen wensch meer overig — zij was boven al het geweld van 't noodlot verheven ! Maar ik had haare ziel tot sterrens toe bedroefd — ik had haar op de eenigste plaats getroffen , daar ik haar treffen kon — maar ook deeze wonde was doodelijk. Zij heeft mij nu beleden , dat , zo ze in die zelfde oogenblikken het vóór mogelijk gehouden had mij nog gelukkig te kunnen maken , zij mij nagevloegen , overtuigd , te rug gevoerd , en in mijne armen nooit weér aan mijne belediging zou gedacht hebben. Hemelsche goedheid ! hoe vernietigt gij mij in mijne eigen oogen ! —

Roozenburg schein haar nu de beste wijkplaats te zijn , om haare overige nietsbeduidende dagen in de afgezonderdste eenzaamheid door te kwijnen. Hier leefde ze van haare tranen. — Vergeefs poogde ze

de gedachte aan mij uit haar geheugen te verdrijven. — De stille, de zalige uren, daar aan mijne zijde genoten — de menigvuldige boschjes, die nog alle van eenmaal in dezelve gesmaakte tederheid en wel lust blonken — vooral het duister priëel aan den overkant des grooten vijvers, daar wij zo menigwerf in de aandoenlijkste stilte eens lentenavonds, onder de teëre melodijen der nachtegaalen, de volle maan aan eenen effenen hemel zagen voorttreden, geen ander plekje voor ons in 't Heelal begeerden, ons onderling, in de hoogste zelftevredenheid, genoeg waren, dit in al zijnen omtrek, in alle zijne zaligheid, gevoelden, en dan — van tederheid, van onuitspreeklijke tederheid, in elkanders armen versmolten; — ieder voetstap herinnerde haar het vervlogen heil, en deed haar teffens de tegenwoordige, folterende, ledigheid van haar hart gevoelen. In ieder grasje, dat onder haar gezicht viel, in ieder mugje, dat ze gonzen hoorde, zag, hoorde ze mij — maar in alles miste zij mij teffens! — Zo ellendig — Ô WILLEM! deeze woorden zijn zo veele dolksteeken in mijne ziel! — zo ellendig is CONSTANTIA door mij geweest! —

Mid-

Midden in deesen kwijnenden toestaad schoot het noodlot zijnen scherpfsten schicht in haar afgesolterd hart. In een' kring van die nietsbeduidende wezens, dié men menschen noemt, om dat ze 'er de gedaante van hebben, waaraan ze zich niet had kunnen onttrekken, verhaalde men, onder duizend beuzelachtige kleinigheden, daar zij niet naar luisterde, dat de Dochter van den Predikant van Z*** ging trouwen. Dit was haar even onverschillig. „Wel dat sentimenteele nufje! met wien toch?” vrieg toen eene van die Vrouwen, die met het stompste verstand altijd den dampkring haarer eigen volmaakt-heden rondzweven. Verbeeld u, welk een donderslag CONSTANTIA uit haare mijmering trok, toen ze mijnen naam hoorde noemen! — Zij zonk op den grond neder — zo veel bitters kon haare ziel niet verzwelgen — men schreef haar toeval aan de drukkende warmte van dien dag, en het opkomende onweér toe, en geleidde haar naar heure woning. — Naauwlijks vond ze zich in de eenzaamheid of ze smolt tot traanen. — „Hij heeft mij dan nooit bemind! borst ze uit. — 't Is slechts een voorwendfel geweest om met mij te bre-

ken! ——— Ô FERDINAND! FERDINAND! waarom moest mijn hart zo teêr zijn ——— waarom moest uwe beeldtenis, Eenigste! voor de eeuwigheid in dat hart geprent staan! ——— zo het besloten was dat ik, nietswaardige worm, u teffens niet gelukkig zou kunnen maken! ——— Neen! in 't Heelal vindt gij geen ziel, die u zo bemind heeft, geen hart, dat zo geheel, zo geheel, het uwe was!” ——— WILLEM! terwijl ik dit schrijve, ruischen de traanen als stroomen over mijne wangen. Deeze woorden in den mond van het waardigste Meisje onder de zonne! ——— Ik heb alle mijne redenen nodig om de pen niet uit de hand te werpen, en op nieuw aan haare voeten in het stof neder te kruipen. ———

Onder deezen storm van gewaarwordingen was de lucht één vuur geworden, en de kletterende donderflagen joegen den stoutsten ontzetting aan ——— CONSTANTIA alleen bemerkte het niet. Zij zat verzonken in haare treurige eenzaamheid op een stoel gevoelloos neder. ——— Na eene lange wezenloosheid rees ze op. De bui was nu afgedreven, en de zon schoot haare stralen door gebroken wolken op het blinkende gras
weêr

weêr neder. — Zij verliet haare woning om in de ruime lucht verademing te scheppen. De eenige gedachte, die haar bezielde, dreef haar ongemerkt naar een plekje gronds, dat eens het toneel haarer gelukzaligheid geweest was, en dat, sinds die genoeglijke oogenblikken, haar het dierbaarste van haare geheele plaats bleef. Hier hadden wij in de jeugdige jaaren onzer verkering, aan den oever van een helder beekje, op den eersten dag der Lentemaand, een outer van zooden aan de liefde opgericht. **CONSTANTIA** had 'er eene witte roos op geplant, en ik een kamperfoelietelgje. Beide deeze Boompjes waren welig opgeschoten, en door de natuur op eene verwonderlijke wijze onafscheidbaar door één gevlochten. Alle jaaren gingen wij op den zelfden dag dit heiligdom bezoeken — geheel vertederd, plengden wij veréénigde tranen op de jeugdige blaadjes der zich geduurig omhelzende telgjes, en nooit verlieten wij deezen gewijden grond, zonder vuurig te wenschen, dat ons lot eeuwig aan dat deezer beminlijke boomptjes gelijk mogt zijn.

Zij bereikte nu met eenen langzaamen voortgang een heuveltje, van waar men het

bovenste gedeelte van den altaar ontdekken kon. Haare oogen daalen terstond naar dien kant — zij ziet hem niet. Onroerd vliegt ze van den heuvel en ijlt naar de plaats zelve. Hemel! hoe ontzettende zij! — de bliksem had den altaar midden door gesneden, op den grond ter neder geworpen, en de broederlijke boomptjes gescheiden! — Zij viel bij dezelve neder, en weende overluid.

Hoe dwaas zulk eene uitwerking in de oogen der koele reden ook zijn moge, op gevoelige harten hebben diergelijke voorvallen eenen onwederstaanbaaren indruk. — **CONSTANTIA** was 'er door verpletterd. De laatste heimelijke hoop die zig nog op den bodem van haar hart verscholen had, was nu heên gevlogen — de scheiding, daar haare ziel zo ijsfelijk onder leed, was eeuwig! — Zij zag in het noodlot van de kamperfoelie - en rooze - struikjes de beeldtenisfe van het haare.

Dien geheelen nacht over, pijnigde de tijding, die ze gehoord had, haare ziel. De menigvuldige bewijzen, die ik haar eenmaal van mijne liefde gegeven had, herdacht ze alle. — De eeuwige trouwe, die ik haar
met

met zulk eene roerende, met zulk eene zichtbaar waare stem, op haaren zwellenden boezem duizendmaalen gezworen had, zuisde nog, als een voorbijgefneld lieflijk koeltje, dat van verren in het geboomte sterft, in haare ooren — en nu — aan de voeten eener andere vrouwe die eigen eeden herhaalende! — in haare omhelzingen de ongelukkige *CONSTANTIA* vergetende als of ze nooit geweest ware! — terwijl de arme Verlatene in de geheele, lange, eentoonige toekomstigheid, altijd aan de folterendste smarte ten prooi, geen lagch van vergenoeging, geen enkele kalme ademhaling meer beschoren is! — —

Ondertusfchen hadden de hevige fchokken, daar haare ziel onder deeze verfchillende hartstochten, den geheelen fleeploozen nacht, aan onderhevig was geweest, haare krachten zodanig afgestormd, dat ze van matheid verplicht was het bedde te houden. — 't Was juist op dien dag, dat ik op Roozenburg aankwam, om aan haare voeten vergiftenis mijner ongelukkige oplopendheid of den dood te vinden. Ik wist niet dat men haar eene nieuwe liefdegefchiedenis van mij verhaald had, en nog minder vermoedde ik dat zij dien fabel geloofde. Had ik dat toen kun-

nen denken , mogelijk waren mij veel' bittere dagen uitgewonnen geweest. Op dit oogenblik beklag ik 'er mij echter niet over. De eerste blik van **CONSTANTIA** heeft ze allen verzwolgen — ô ik gevoel , dat de rust , de kalmte , de zo vrij ademende zelftevredenheid , die ik thans smaak , zo verkwikkende , zo wellustig verzachtende , voor mijn hart niet zouden geweest zijn , indien de afgeweken noodstorm het 'er niet toe voorbereid had ! — Maar de arme , de lijdende **CONSTANTIA** !... ô **WILLEM** ! dat ik duizend levens bezat , ik wilde ze haar ter vergoeding aanbieden , en aan het einde den laatste adem van die allen op haare lippen , als haar schuldenaar , uitblazen ! —

Mijn brief werd haar door Betje op haar leger aangeboden. „ 't Is mij onmogelijk hem heden in te zien. Leg hem maar op mijne schrijftafel.” — De man , die hem hier gebragt heeft , wacht aan de deur naar afscheid , Juffrouw ! — „ Welaan dan !” — Zij nam den brief aan en kende , ijsfelijk ontroerd , terstond mijna hand. Levensdig bezield door de gedachte , dat ik eerlang aan **CECILIA** toe ging behoren , was haar eerste voornemen mij denzelven ongeopend te

te rug te zenden ; maar een onwederstaanbare trek keed haar het papier werktuiglijk ontzegelen. — Zij las mijnen brief , en de sterke , de hartlijke betuigingen mijner liefde voor haar als verzwelgende , herplaatste eene zoete verbeelding haar in de voorige geruste dagen onzer ongestoorde tevredenheid. — Een oogenblik nadenkens gaf haar , onder eenen langen zucht , aan de akeelige tegenwoordigheid weder, Nu dwarrelde haar alles voor de oogen. Zij wist niets van mijne betuigingen te maken — mijne gewaande verbindtenis met CECILIA had haare geheele ziel doortrokken. — „ Zou hij wel bekwaam zijn mij te beschimpen ? ” — Neen , dit vermoeden wilde niet op haar hechten. „ Zo boos wordt men in eens niet ! ” — Ook droegen mijne uitdrukkingen te veel kenmerken van hartelijkheid. Ijlings grijpt haar het ijsfelijke denkbeeld aan , dat mijn hart aan dat der meeste mannen gelijk , en ik voor eene eenige , warme , kiesche , allesvullende liefde niet vatbaar was — dat mijne genegenheid voor haar , die ze eenmaal voor waare liefde gehouden had , niets dan eene gewoone , eene drift van mijn jeugdig wellend bloed geweest ware. Wij hadden

elkan-

elkander van jongs af aan gezien — een Meisje , dat men bevallig vindt , en daaglijks ontmoet , verbeeldt men zich ligt te beminnen — al het overige had haare goelijke toegevendheid en blind vertrouwen gedaan. Het bleek nu dat een ander voorwerp mij 't gemis van haar kon vervullen. Mooglijk zoude ik haar nog verkiezen (hier schreef ze den stap aan toe , dien ik gedaan had) maar , dit mij mislukkende , zeer gemaklijk in de armen van CECILIA troost vinden. Dit ten minsten was zeker — zij was de eenigste Vrouw niet , die mij gelukkig kon maken — dit was altijd haare liefste verbeelding geweest — en deeze was nu voor eeuwig haar ontweken — niets bleef haar derhalven meer overig , dan haare volgende dagen , zo het mogelijk ware , in eene doodsche zelfvergetenheid , af te kwijnen. — Hierop eischte ze haare schrijftafel , en beantwoordde mijnen brief op de wijze , als gij gezien hebt.

Ik was hier reeds eenige weeken weêr geweest , toen haar het treurig uiteinde van CECILIA verhaald werd. Dit had , zo als gij weet , veel geruchts in den omtrek gemaakt. Men verhaalde het op honderd wijzen.

zen. — Toevallig kwam het C O N S T A N T I A vrij naauwkeurig ter ooren. Eene ongelukkig opgevatte , hooplooze , liefde voor eenen Vreemdeling , die zich daar federd eenigen tijd ophield en de geduurige prooi eener geheime droefgeestigheid scheen , had haar in 't graf gesleept ——— Voor 't eerste was C O N S T A N T I A ongevoelig voor het lot eener ongelukkige — en het eigen meisje , dat traanen van aandoening om het leed van een wormpje stortte , trof toen niets in dit verhaal , dan de getrouwheid van den eenigsten man , aan wien haar hart toch voor altijd gehecht was gebleven , en die ze zo onrechtvaardig , zo vernederende , tot hier toe verdacht had gehouden. — Indien ze aan de eerste blijdschap , die ze gevoelde , en welke haar sints eenen zo langen tijd onbekend geweest was , gehoor had verleend , ware ze op vleugelen der liefde naar mij toegevlogen. — „ Ach ! zo ik mij bedroog ! — zo men mij misleid hadde ! ” — De mooglijkheid hiervan deed haar ijzen. — Zij wilde eerst van de waarheid , de zekere waarheid , eener gebeurtenisse overtuigd zijn , daar het eenigste geluk van haar leven van afhing , eer ze zich aan de bekoorlijke begochelingen eener ver-

verleidende hoop overgaf. — Maar hoe dit te doen zonder zich te wagen? — De waare liefde ziet slechts bergen van zwarigheden, om het vermaak van ze te overwinnen. — CONSTANTIA had een knecht onder haare bedienden, op wiens trouwe en toegenegenheid zij zich veilig verlaten kon. Hij was de zoon van een Landman, daar haar Vader, om deszelfs eerlijk karakter, veel werk van gemaakt had. Als kinderen hadden ze op een landgoed, eenige mijlen van Roozenburg gelegen, dat nog aan CONSTANTIA behoort, dikwerf met elkan- deren gespeeld. Zijn Vader was voor eenige jaaren gestorven. Hij had de boerderij voortgezet; maar was, na verscheiden ande- re wederwaardigheden reeds doorgestaan te hebben, in den aanvang des verlopen win- ters, door de Runderpest van al zijn Vee beroofd geworden. Deze laatste slag was onherstelbaar voor hem. Hij verkocht de geringe bezittingen, die hem nog overig wa- ren gebleven, betaalde zijne schuldeifchers, en kwam toen, bijna van alles beroofd, zijne laatste toevlugt tot CONSTANTIA nemen, voor dewelke hij altijd eene innige genegenheid bewaard had. Zij nam hem ter- stond

stond in haaren dienst, en thans was zij zeer verheugd van hem ter uitvoering van haar plan te kunnen gebruiken. Hij bezat veel verstand, en meer waereld-kennis dan men in iemand van zijnen stand vermoeden zoude. — Zij ontdekte hem haaren toelig, en hij wenschte zichzelve geluk van eenen wezenlijken dienst aan zijne nieuwe meesteres te kunnen doen. Hij vertrok den volgenden dag hier naar toe, en gaf mij eerlang gelegenheid van hem bijna overal aan te treffen. 't Is die zelfde jongeling over wiens hardnekige navolging ik mij zo dikwerf beklaagd hebbe. — Weinig dacht ik toen, dat hij mijn geluk in handen had!

CONSTANTIA ontving spoedig bericht van de geschiedenis van CECILIA. Haar minnaar was getrouw gebleven — zelfs in de allerzwaarste beproeving; want naar de beschrijving die men haar van CECILIA gegeven had, waren 'er zeer weinig vrouwen die haar evenaarden. — Hoe dierbaar deeze tijding ook aan haar hart was, geraakte zij 'er echter op nieuw door in een zelftrijd. De nederige CONSTANTIA beschouwde zich zelve oneindig beneden CECILIA. Zo veel grootheid van ziel bij zulk

zulk een teder hart! — zo veel onschuld bij zo veele aanminnigheden! — 't Scheen haar onmogelijk toe, dat ik geen vergelijking gemaakt had, en al het voordeel hier van moest aan den kant van CECILIA zijn — en dit voortreffelijk Meisje was uit belanglooze liefde voor mij gestorven! — Kon, na dit alles, haare hand nog een geschenk van waarde in mijne oogen zijn? — Zou zij voortaan eenen man gelukkig kunnen maken, die CECILIA in alle haare voortreffelijkheid gekend had? — Ach, zo haar, na onze echtverbindtenisse, dit doelwit ooit mistte! — zo zij immer een ledig plekje in mijn hart ontwaar wierd! — De dood was haar zaligheid bij dit pijnigend denkbeeld.

Hier kwam bij, dat men haar gemeld had, hoe ik geheele nachten op het graf van CECILIA doorbragt. Zij kende, 't was waar, mijn gevoelig hart — maar echter bleek hier uit hoe een' diepen indruk de gedachtenis aan dat ongelukkige Meisje op mij gemaakt had. In 't kort, alle deeze overwegingen versterkten haar in het voornemen om den tegenwoordigen toestand van mijn hart vooraf grondig te kennen, eer ze een' stap wagen

gen wilde , daar het toekomende onveranderlijk geluk of ongeluk — van haar leven ? Neen ! WILLEM , de grootmoedige CONSTANTIA kende geen ander geluk dan het mijne ! — daar het lot van haaren gelukkigen minnaar van afhing. — Zij beval haaren vertrouweling mij overal na te volgen en vooral — zo het mooglijk ware — de gevoelens van mijn hart bij het graf van CECILIA na te sporen. — Dit viel hem niet zeer moeilijk — eerlang was hij voor zich overtuigd , dat de eenige CONSTANTIA mijne geheele ziel vervulde. — Hij wist ondertusfchen hoe teér zijne meesteresfe op dit stuk dacht , en hij wilde haar geen enkele twijffeling meer overig laten. Hij vervolgde zijn onderzoek , en werd van dag tot dag meér in zijne eerfte ontdekking bevestigd. Het ontfnapte hem niet , hoe ik van oogenblik tot oogenblik verviel , en eerlang de prooi moest worden van eene hartstocht , die door geheel mijn wezen wortelen had gefchoten. Nu durfde hij niet langer toeven — hij fchreef alles aan CONSTANTIA , die , opgetogen van blijdfchap , haare oogen naauwlijks geloven dorst. Zij vertraagde geen oogenblik met hier te komen. —

Duizend vraagen onderrichtten haar van de kleinste omstandigheid mijner treurige levenswijze. — Zij hoorde hoe ik altijd de lichte maan verkoos om het graf van CECILIA te bezoeken — en 't was nu juist lichte maan. Zij kon de verzoeking niet tegenstaan om zelve eenmaal getuige mijner aandoeningen te zijn. Haar Vertrouwenling bragt haar in het woud — en nog vliegt eene koude rilling door alle mijne leden, als ik mij verbeelde dat zij éénen dag laater gekomen ware! — Zo waakt dan eene goede Voorzienigheid voor den blinden sterfeling! — ô WILLEM! hoe gevoel ik dit denkbeeld thans tot op den bodem van mijn hart! — vuurige, innig vuurige dankbaarheid doorstroomt hier mijn geheele wezen! — Zo na op den rand des afgronds!..... Hoe ijsfelijk moet de ziel van CONSTANTIA niet geleden hebben, van het oogenblik dat ze mijn voornemen merkte, tot dat ze den noodlottigen arm afgewend had! — Veel, oneindig veel, heeft dat lieve Meisje door mij geleden! — en echter zo zagt, met zulk eene hemelsche goedheid, alles te vergeven! — alles te vergeten! — enkel met het denkbeeld van mijn geluk bezielde te zijn!...

zijn!... Ach! zo dikwerf ik hier inkome, versmelte ik tot traanen, en de eeuwigheid schijnt mij te kort om het eenigzins te kunnen vergelden!

Nu weet gij alles, WILLEM! en mijn hart is ruimer sedert ik u mijn geluk medegedeeld heb. Aan wien was ik dit meer verplicht dan aan u, lieve Vriend! dien ik zo vaak onder mijne lasten heb doen zuchten? — Geloof inmiddels ook, dat deeze brief waarlijk een offer aan de vriendschap is — te verhalen, als men louter gevoel is! — Ieder letter was eene overwinning op mij zelve — en ik moest mij geduurig herinneren dat ik aan u schreef, mijn Beste! om ze te behalen.

*

H 2

Kom,

DE FERDINAND

Den 14 Junij.

Komt, dartelende westewindjes, die de van
genoegen trillende bladeren deezer zilveren
beuken kuscht! voert de onuitspreeklijke za-
ligheid, die mijne ziel in dit Eden smaakt,
op uwe bolle wijkjes naar ***, ademt ze
daar in het hart van mijnen Vriend over,
dat hij gevoele, alles gevoele, wat ik genie-
te! — Ja, WILLEM! ik ben weër op
Rozenburg — waar ieder voetstap de
beeldtenis van voorig genoegen nog ver-
toont, elke boom het gevoel van eertijds
gesmaakten wellust verlevendigt, en ieder
beekje eeuwige tederheid met terugherrinne-
rende en nimmereindigende welluidendheid in
mijn hart murmelt! —

Hebt gij wel in de stilte des middernachts,
geheel eenzaam, aan den onbewoonden oever
der zee gestaan — den eeuwigen Hemel
boven u aanschouwd — en voor u den
grensloozen Oceaan, zijne golven met maje-
steit voortrollende in een onafzienbaar ver-
schiet? Heugt u nog welke gewaarwordingen
toen

toen uwe ziel overmeesterden? — Eene zuizende kalmte vervulde eerst uw hart — alle hevige driften zwegen in uw binnenste — gij staarde de geduurig voortspoedende golven na, en verloort u geduurig met dezelve — uwe ziel gevoelde meer en meer haare grootheid en verwijdde zich nog ieder oogeblik — tot dat gij ten laatsten haare uiterste grenspaal ontdekte — wezenloos daar stond — en in den oceaan der oneindigheid ondergingt. —

Zulk een gevoel was het mijne, toen ik den gewijden grond van Roozenburg onder mijne voeten zag. Stille, spraaklooze verrukking drukte in alle mijne trekken de volle tevredenheid mijner ziel uit — en nog staarden mijne oogen op een maatloos verschiet van heil in de lagchende toekomstheid! Een kusch van CONSTANTIA, die als vuur door mij heen drong, gaf mij aan mij zelve weder. Nu ijld ik vlugtig overal rond — alles was zo nieuw, zo belangrijk, zo beduidend voor mij! — Hier had CONSTANTIA haar leed verborgen, en om den lieven onwaardigen een' stillen traan geplengd..... Dierbre, dierbre CONSTANTIA! gilde ik uit, duizend traanen van ge-

noegen zullen dien eenen bitteren traan ieder dag voortaan verzwelgen ! — Daar was mijn naam menigwerf van haare lippen langs de groen-gewelfde boogen heen gerold ; en de Echo had hem van de vergelegen heuvelen fchor , treurig , te rug geaatst . . . . ó gij geliefdste , gij eenigste onder de Vrouwen ! uw naam ; uw welluidende naam , zal van nu af de aanhef van het eeuwige lied mijns harten zijn , en de gantsche ziel der liefde zal in het flauwste toontje uittrillen ! —

Onder zulke betoverende gewaarwordingen ontvlogen mij hier de eerste uren van mijn verblijf. Een eenig plekje gronds was door mij onbezocht gebleven — dat , waar de puinhoopen van den verpletterden Outer lagen. Mijn hart was vol van geneuchte — geen enkele treurige gedachte moest mij dien hemel verstoren ! — CONSTANTIA zou ter de eerstelingen van smaken ! — Dronken van liefde en gevoel , wierp ik mij eindelijk in haare armen — spraakloos ademde ik mijne zaligheid op haare lippen uit — en haar zwoegend hart , haar zwellende boezem , verzekerden mij , dat zij alles verstaan had ! — —

Zes-

Den 1 Julij.

Zesmaalen moet de Zon achter het gindsche gebergte nog nederzinken, en haare laatste straalē van deeze overhangende koorēnaren inzamelen, en CONSTANTIA zal onaffcheidelijk de mijne zijn! — wij zullen plegtig den eed herhaalen, dien onze harten zich onderling reeds duizendwerf gezworen hebben!.... CONSTANTIA mijne Echtgenootē! — ô WILLEM! welke woorden schrijft mijne pen daar! — flauwe schaduwē! uitdrukkinglooze klanken! — mijne Echtgenootē? — Ach, zo zou de geheele waereld schrijven en ik alleen bezitte CONSTANTIA! — Hemel! goede Hemel! al wat het Heelal binnen zijnen uitersten omtrek tot mijn geluk saamen kan hoopen — al wat de tijd bezit om mij rijper voor eene eeuwigheid van zaligheid te maken — schenkt gij mij in de eene CONSTANTIA, en mijn hart gevoelt de waarde van uwe gift tot in de laatste grenzen van mijn wezen!! —

H 4

O dat

O dat die dag zo heilig , zo dierbaar voor mij zij , als hij immer worden kan ! — dat Roozenburg in die plechtige oogenblikken alles verzamele , waarop mijn hart eenige betrekking heeft ! — Gij en mijn waardige oude Vriend maken 'er het geheele getal van uit. O mijn Beste ! ontzeg mij deeze bede niet ! Weest gij met uwe CAROLINE de getuigen onzer gelukzaligheid ! — Dit schouwspel kan aan uw gevoelig , aan uw vriendschapademend hart niet onverschillig zijn ! — Den braaven Leeraar bezitten wij reeds. Hij heeft ons hier gebragt en zal ons Huwelijk inzegenen. Toen wij hem hier ernstig om smeekten , perste hij met zijn antwoord ons de traanen uit de oogen. „Schoon ik mijne Gemeente , sprak hij , niet weêr dacht te verlaten voor dat hij , die ze mij toebetrouwd heeft , 'er mij van afriep , zal ik echter met vreugde aan uw verzoek voldoen. Dat oogenblik is niet vermeer , en ik ben verzekerd , dat ik het heil mijner CECILIA vermeederen zal , als ze uit mijn' mond uw geluk verneemt , en dat CONSTANTIA (hier drukte hij op de hartelijkste wijze zijne hand op mijne schouder , en een traan , dien hij poogde te verber-

gen ,

gen , vloeide langs zijnen grijzen baard) uwe getrouwheid waardig was."

Ik viel hem om den hals , want spreken kon ik niet , en C O N S T A N T I A bloosde onder het diepste gevoel haarer onwaardigheid.

W I L L E M A A N C A R O L I N E .

Den 8 Julij.

Ik zou den dag van gisteren voor een van de gelukkigste dagen mijns levens gehouden hebben , indien ik u , mijne lieve C A R O L I N E ! hier niet gemist had. F E R D I N A N D is eindelijk de Echtgenoot van C O N S T A N T I A , en hij is nu weér de eigen levendige , vuurige , allesbezielende jongeling , die hij altijd geweest is. De lieve C O N S T A N T I A is enkel genot — zij zweeft in de gelukzaligheid , die uit alle de trekken van F E R D I N A N D blinkt , als een visch in 't water , rond , en een traan van blijdschap , van zachte , onuitspreeklijke , haar geheele hart vervullende , blijdschap , die telkens als zij

onzen Vriend aanschouwt haare oogen ontsnapt , wijst duidelijk aan dat haare ziel geen aasje heils meer verzwelgen kan. — De arme FERDINAND heeft zijne drift inmiddels wél betaald. Hij moet 'er verschrikkelijk uitgezien hebben ; want hoe vergenoegd zijn geheele gelaat ook stond , toen ik hem eerst zag ontroerde ik 'er van. Geen geraamte kan magerer zijn. Doch dit zegt nu niets. Een zalig hart is de grootste heelmester , en in die weinige dagen , dat ik hier geweest ben , is hij zo oogenschijnlijk aangekomen , dat ik niet twijfele of men zal na eenige weken niets meer aan hem bespeuren kunnen. Maar ik wilde u eene beschrijving van den dag van gisteren mededeelen — eene beschrijving , lieve CAROLINE ! en dus iets zeer kouds , zeer onvolmaakts , bij de gebeurtenis zelve ! — Ach ! dat uwe lastige verkoudheid u had willen toelaten van 'er ooggetuige van geweest te zijn ! —

Wij waren allen vroeg op , en ontbeten in het priëel bij den grooten vijver. FERDINAND kon nauwlijks geloven 't geen zijne oogen zagen. Twintigmaalen beleed hij ons , dat het hem was als of hij droomde , en telkens verzegelde hem CONSTANTIA de zekér-

kerheid van zijn geluk met een' vuurigen kusch. Het genoegen der beide Gelieven straalde in het hart van alles , wat hen omringde ; tē rug. De waardige Leeraar weende van blijdschap , en ik kon naauwlijks spreken. Toen wij hier een paar uren gezeten hadden , riep de knecht FERDINAND buiten. Hij verliet ons een oogenblik , en trad toen weēr binnen. „ Hebt gij hier niemand in den omtrek , vrieg hij aan C O N S T A N T I A , die de vreugd van deezen dag vermeerderen kan ? — Mij dunkt al wie ons eenigzins aan het hart ligt , moest thans hiet zijn , moest met ons gelukzalig zijn.” — C O N S T A N T I A herinnerde zich niemand. Zij had federd haar verblijf op Roozenburg te afgezonderd geleefd om eene nieuwe vriendschap aangewonnen te hebben. — „ Wel nu dan , mijne Eenigste ! hernam hij , wilt gij uwen gelukkigen Minnaar dan wel veroorloven , dat hij deezen dierbren kring nog met een eenig Vriend vergroote ?” — „ Lieve FERDINAND ! kunt gij een' Vriend hebben ; die de mijne niet zijn zou ?” — Dit antwoord van C O N S T A N T I A , met eene onuitspreeklijke tederheid voortgebragt , deed hem met drift naar huis spoeden , terwijl

wijl wij allen brandende waren van nieuwsgierigheid, wie de Vriend zijn mogt, dien hij met zo veel hartlijkheid hier wenschte. — Wij bleven niet lang in onze onzekerheid steken. — Hij kwam met EDUARD te rug. — „Zie daar den Vriend van ons beide! — Heb ik te veel gezegd, dat hij aan deezen kring miste? — Gij, mijne Beste! hebt zijne waarde altijd gekent — ik ben ongelukkig genoeg geweest van haar eens te miskennen — maar de edelmoedige wijze, waarop hij alles vergeven en vergeten heeft, maakt mij hem, zo lang ik leve, tot een' schuldenaar. — Lieve CONSTANTIA! kom gij thans mijn onvermogen te hulpe — verzeker hem door het dierbaarste dat ik ken, door een' hartelijken kusch van uwe lippen, dat de grootmoedige EDUARD in den Echtgenoot van CONSTANTIA altijd den oprechtsten en vurigsten Vriend zal vinden.” — Hij vatte hierop EDUARD bij de hand, en gelcidde hem voor CONSTANTIA, die hem hartlijk omhelsde, terwijl wij allen van aandoening en blijdschap weenden, en openlijk ons genoegten over deeze aangename verassing betuigden.

Den geheelen morgen verliep nu als een

ogenblik. — Elk was juist zo als hij zijn moest, en indien ik mijne CAROLINE op Roozenburg gezien had, zou ik volmondig kunnen verzekeren, dat niemand in die gelukkige uren iets meer verlangde.

Toen het middag sloeg, herinnerde ons onze oude Vriend, dat dit het bestemde uur tot de plegtigheid was. Wij rezen op en gingen gemeenschaplijk naar huis toe, daar de waardige Leeraar vooraf eene kleene redevoering over het oogwit des huwlijks deed, die ons allen diep trof, en deeze verbintenis waarlijk heilig in onze oogen maakte. De trouw zelf geschiedde aan de zijde der Gelieven onder de tederste aandoening, en toen alles besloten was, vloog FERDINAND, die zich naauwlijks zo lang had kunnen inhouden, in eene verrukking van gevoel zijn Meisje om den hals, en met moeite riep hij uit: CONSTANTIA! — mijne Echtgenoot! . . . . Nu kon hij niet meer. — Het diepgetroffen Meisje zeeg op een stoel neder. — hij viel voor haar op de knieën — greep haare beide natte handen in de zijnen — drukte 'er zijne geheele ziel met een' kusch op — sloeg toen zijne oogen naar boven, en bragt deeze innige taal van
zijn

zijn hart uit : „ ó Mijn groote Weldoener ! ik bezwijk onder uwe goedertierenheid ! — Ik gevoel alle de waarde van het geschenk , dat ik op dit oogenblik uit uwe hand ontvang. — maar mijne lippen stameren — ó neem mijn geheele leven tot een aanhoudend , tot een vuurig , dankoffer aan ! ” —

Wij stonden ondertusfchen roerloos om hem heen , en deelden in deeze zegepraal van gevoeligheid en liefde. De Grijsaart had zijne handen gevouwen , als of hij eene plegtigheid van den Godsdienst bijwoonde — zelfs op 't gelaat van de Dienstboden sprak de aandoening en de vreugd ; doch onder deeze laatsten muntte de gewezen vertrouwde van **CONSTANTIA** uit. Ik twijffel of dit eerlijk mensch vergenoegder had kunnen zijn , indien hij zelf op dien dag naar zijn' wensch getrouwd ware.

't Was ons allen onmoglijk om vooreerst nog aan tafel te gaan. De Leeraar stelde eene wandeling in het duister slingerboschje voor , die wij eenpaarig aannamen. Wij bragten hier een groot half uur mede door , en toen wij wat frische lucht ingeademd en van onze aandoening eenigzins bekomen waren , gingen vijf recht vergenoegde menschen aan een vriendenmaal ,

maal, dat ruim zo verkwikkelijk voor het hart, als voor het ligchaam was. Niemand bewonderde ik meer dan den Leeraar. Zijne deugd moet boven het menschelijke verheven zijn. 't Was onmogelijk dat de plechtigheid van dien dag hem niet herinnerde aan alles wat hij verloren had. — In welke omstandigheden zag hij CONSTANTIA — in welke had hy zijne tederbeminde CECILIA niet kunnen zien! — En echter bragt niemand tot de algemeene vreugd meer toe dan hij. — Hij was zo geheel vriend — zo geheel door het geluk van de twee Gelieven beziel, dat hij zijne eigen rampen 'er voor ter zijde kon stellen.

Zie daar, beste CAROLINE! een schets van den gewigtigsten dag van FERDINAND'S leven. Ik had gedacht u dit heden mondeling mede te deelen; maar 't is ons onmogelijk geweest, op het sterk aanhouden der beide Echtgenooten, hier niet nog een paar dagen te vertoeven. Verwacht mij dus overmorgen eerst t' huis. — De hartelijke groetenis inmiddels van het geheele lieve Gezelschap. — FERDINAND wil volstrekt dat gij eerstdaags de getuige van zijn geluk zult zijn, „ om u, zegt hij, de menigvuldi-

ge akelige oogenblikken , die hij u veroorzaakt heeft , in eens te vergoeden.” —
 Beken , CAROLINE ! dat dit een welaangevoerd , vleierend , compliment aan uw hart is.
 — Nu , mijne Beste ! tot overmorgen. —
 Omhels de lieve kleinen inmiddels voor mij.
 Ik ben altijd enz.

DE PREDIKANT VAN *** AAN FERDINAND.

Den 20 September.

Toen ik u en uwe lieve Echtgenootte voor eenige dagen verliet , had ik nog iets op mijn hart om u mede te delen , mijn lieve FERDINAND ! en ik was eerst van voornemen om u dit mondeling op Rozenburg te zeggen ; doch , bij nadere overweging , begreep ik dat de tijd 'er nog niet toe gekomen was. In de vervoering van vreugde en gelukzaligheid , daar ik u met zo veel deelneming in rond zag zweven , waart gij
 niet

niet geschikt om het voordeel met mijnen raad te doen, 't welk ik, als uw getrouwste vriend, vurig wenschte, dat gij 'er mede doen mogt. Thans zult gij iets gelaatener zijn, en een brief, dien gij op uw gemak, en bij herhaling, overwegen kunt, zal waarschijnlijk een sterker uitwerking op u hebben, dan woorden, die eerlang uit het hart en eindelijk zelfs uit het geheugen raken.

Ik behoef u niet te herhalen, dat gij mij dierbaar geworden zijt. Gij hebt dit meer dan eens in mijn hart kunnen lezen. — Alleen wil ik 'er deeze belijdenis nog bij afleggen, dat ik na den dood mijner Dochter geen sterveling op de waereld ken, dien ik liever heb dan u. — Deeze ongeveinsde genegenheid doet mij met al de tederheid van een' Vader, en met den welmenenden ernst van een' Leeraar des Euangeliums, voor uw geluk bezorgd zijn, en gij zult mij recht laten wervaren, indien gij deeze mijne poging, die mogelijk mijne laatste is, aan zulk eene zuivere zucht toeschrijft.

Uw hart, mijn lieve FERDINAND! is voor het geluk gevormd, en elk die dat hart kent moet het beminnen; maar naauwlijks was ik eenigzins gemeenzaam met u geworden of ik

ontdekte dat de ontombaarste driften in het zelve
 scholen , en dat deeze , mijn Beste ! dreigden
 u , uw leven lang , ongelukkig te maken .

Gij zijt op het punt geweest van dit door
 eene treurige ondervinding onherstelbaar ont-
 waar te worden . Eene liefderijke , en altijd
 voor het omdolend mensdom wakende ,
 Voorzienigheid heeft u op den uitersten
 rand des afgronds aangegrepen en gered —
 zeker zo als zij weinig stervelingen redt ! —

Gij voelt dit , mijn waarde ! en begrijpt
 met mij , dat uw geheel leven eene te korte
 dankzegging voor zulk eene uitstekende
 gunst zij !

Tot hier toe heeft mijne vriendschap u van
 weinig nut kunnen zijn . Uw hart was te
 zeer beroerd om naar eenen raad , die mij
 eene ondervinding van veertig jaaren , met
 moed en , zo ver mij bewust is , met getrouw-
 heid op den weg der Deugd toegebracht , ge-
 leerd had , en die mij de tederste liefde voor
 u op de lippen voerde , te luisteren , ik laat
 staan om denzelfen op te volgen . De over-
 reding hiervan deed mij treurig zwijgen , en
 mijne overkropte ziel nam haare toevlucht
 tot mijn eenzaam bidvertrek , daar ze zich
 voor den troon der eeuwige liefde in de
 vuu-

vurigste gebeden voor uw wezentlijk geluk
 ontlastte. — Thans zijt gij gelukkig voor den tijd en
 dewijl ik geloof dat een gelijksoortig en
 door het hart gekozen Huwelijk de geschikt-
 ste voorbereiding voor de Eeuwigheid is,
 troude ik het uw toekomstig heil mede in sluy-
 ten, indien ik nog op dit oogenblik voor uwe
 driften niet vreesde. — Het is waar, thans is uw hart in den schoot
 der geluksaligheid kalm, en gelijk aan eene
 effene zee, maar wie verzekert mij dat de-
 ze stilte nimmer door eenen nieuwen storm
 zal opgevolgd worden. — Gij zijt beide
 sterfelijk. — indien uwe **CONSTANTIA** eens
 uit uwe armen gerukt wierd! — Gij zijt hier,
 en wordt mogelijk gramstorig op mijne on-
 tijdige herinnering. — ô Mijn waarde! dit
 geval is toch mogelijk! — Nu, op de bloo-
 te herinnering voelt gij uwe driften reeds ver-
 rijzen. — Bezef wat het zijn zou, wat gij
 te vrezen hadt, indien dit geval werkelijk daar
 ware. — Is om u en uwe gade hiertoe voor te
 bereiden, mijn Beste! dat ik u thans schrijve,
 dat ik u smeke van toch eenmaal de voor-
 warpen des tijds, in hunne rechte waarde te
 willen

willen beschouwen. Waan niet dat eene gemeenzaamheid met de gedachte des doods hier iets aan uw genot ontroven zal — neen, mijn Vriend! zij alleen geeft aan eene verbindtenis van zielen, gelijk uw echt dik in de daad is, derzelve ware gelukzaligheid; en die kalmte, die gerustheid, die onwrikbaar in het hart blijft, ook waar wae-
 relden in den nacht des niets wederkeeren. — U is een geluk te beurte gevallen, dat aan weinigen gebeurt. Gij hebt eene gezelfinne op uwen weg naar de eeuwigheid gevonden. God eischt dus iets groots van u, mijn Vriend! iets, dat de volmaaktheid van het eenzaam omdolend hart, dat hier geen gade voor zich ontdekken kon, zeer verre overtreffen moet. — Begin met den graad van uwe liefde hier na te berekenen. Wie enkel zinnelijk bemind, is zijne bestemming als mensch onwaardig, en wie eene vrouw zuiver geestelijk waant te beminnen, bedriegt zich. Wij zijn hier menschen en geen Engelen. De redelijke Mensch, die zijne waarde gevoelt, en van zijne onsterfelijkheid verzekerd is, kiest hier den middenweg. Hij bemint waarlijk de ziel zijner lotgenoot, en roofst dit, door zo veel aan haare volmaking toe

toe te brengen, als in zijn vermogen is — maar hij dankt teffens de Voorzienigheid, die zijnen weg naar de Onsterfelijkheid, door de hand van een liefstellig, aanminnig, scheepsfel, geduurig met roozen bestrooit, en hem, als hij, vermoed en uitgeput van krachten, eene verademing in zynen loop noodig heeft, eene verkwikking, die naar zijne zinnelijkheid en tegenwoordige behoefte gekozen is, milddadig aanbiedt. — O FERDINAND! zo gij dus uwer recht gebuikt, zo gij de grootheid uwer onderlinge liefde naar die uwer wederzijdse volmaking rekent, zo gij de eeuwigheid als de ware plaats uwer bestemming, als het bestendige, en hierom eenig waardige toneel uwer gelukzaligheid, en den tijd slechts als den weg, die daar heen leidt, beschouwt — dan zal uw leven kalm zijn en als eene stille beek zachtskens afvloeien; dan zal uwe deugd geduurig aanwinnen, en gij zult uwe C O N S T A N T I A, zo ze gelukkig genoeg zijn mogt van eer dan gij voor den hemel rijp te zijn, najuichen; verzekerd dat ze u slechts eenige oogenblikken voorgegaan is, en gij haar eerlang in uwe eigen woning voor de eeuwigheid weder zult vinden.

Keur dezeren raads uwe 'aandachtigste soets
waging waardig', mijn Vriend! ~~Uw~~ uw geluk
hangt er aan. Een van u beiden moet toch
de eerste zijn, die de waereld der Eersten
intreedt. ~~Uw~~ Uwe overmoed zou hier uw
geoorzijktheid, ~~indien~~ ~~gij~~ ~~dit~~ ~~denkbeeld~~ ~~geduuring~~
verwijderden moest. En ~~nog~~ ~~indien~~ ~~dit~~
mooiglijk ware! ~~een~~ ~~maar~~ ~~ingedacht~~ ~~gedoeste~~ ~~ver-~~
strooijingen grijp het gevoel der steefheid
menigwerf het ongewapend hart aan, en ver-
nietigt voor oogenschijnende die vrouwen schijnen,
den prikkel der steefheid vermaken. ~~Indien~~
So, gij u eenmaal overloopen, brengen
in dat veld, waarin gij bij het dierloos lijk
niet ~~om~~ ~~st~~ ~~aan~~ ~~der~~ ~~staan~~ ~~zult~~ ~~je~~ ~~erg~~ ~~dan~~ ~~de~~
bewustheid van zulk geen leven met haar ge-
leefde hebben geoorz. ~~dan~~, mijn dier-
baarste, zoude gij alle de waarden van mijnen
raad gevoelen, en de gedachtenis van uwen
Vriend, die dat stof zijn zal, nog zegenen.
Ja ik beroep mij op de getrouwe na-
volgers der Deugd van alle eeuwen, zij
roepen uit eenen mond: „ dat de zalige be-
wustheid van alles ter zedelijke volmaking
van het beminde voorwerp toegebracht te
hebben, wat de uiterste graad van mensche-
lijke kracht toeliet, in alle liefde en vriend-
schaps-

schaps - verbindtenissen , de beste troost zij , die aan den overgebleven Ellendeling bijblijft — een troost , die hem het vermogen schenkt van een geheel leven te kunnen dragen ! ”

ô Mijn waarde ! ik zal 'er niet lang meer zijn — maar hoe wenschte ik nog ooggetuige te zijn , dat mijn FERDINAND , dat de vriend mijner CECILIA , op den weg tot het waare geluk was ! — Vergeef , indien ik bij u deeze vergeving mogt nodig hebben , den ernst , daar deeze brief mede geschreeven is , aan deeze vurigste begeerte van mijn hart , en geloof , dat gij een waar vriend op de waereld hebt , zo lang ik 'er een bewoner van zijn zal.

E I N D E.

J U L I A

Daar zo de Liefde viel,
Smolt Liefde ziel met ziel,
En hart met hart te gader
A L L E G E
Die Liefde is sterker dan de dood;
Geen Liefde komt Gods Liefde nader,
Noch is zo groot.

VONDEL.

J U L I A.

D O O R

MR RHIJNVIS FEITH.

MET PLAATEN.

TE AMSTERDAM, Bij
JOHANNES ALLART,
MDCXCII.

JULIA! Ach, mijn Vriend! — deze JULIA zal ik nooit als mijne Echtgenootte aan deezē boezem drukken — nimmer zal zij aan mijne borst vernachten. — o Gij! die alle uwe schepselen poogt gelukkig te maken, Bron van alle Liefde! — Gij boodt mij het edelst geschenk aan — reeds nadert mijne van dankbaarheid bevende hand — ach! een ongevoelig Natuurgenoot ontrukkt mij op eens alles! — en wie is die ontmenschte sterveling? — de Vader mijner JULIA — een Vader, die zulk eene dochter niet waardig is. Hoe! hij kent de tederheid van haar hart — haare gevoelvolle ziel — en poogt haar geluk aan aardſche grootheid op te offeren? — JULIA eenen Echtgenoot kiezen, die zich door niets dan verachtlijk goud aanbeveelt! — Neen, wreede Vader! — Gij kunt mijnen weg met doornen bezaaien — JULIA eerbiedigt, zelfs in een onmenschelijk bevel, den oorsprong van haar leven — nimmer, ach! nimmer schenkt zij mij haare hand als gade! — dan, verwacht ook niet dat die hand zich aan eenig sterveling geeft, dien zij niet ge-

J U L I A .

D O O R

Mr RHJNVIS FEITH.

MET PLAATEN.

TE AMSTERDAM, bij
JOHANNES ALLART,
MDCXCII.

A A N

MEVROUWE ***

Welk een onbedachtzaame eisch, Vriendin! — Hoe mijne JULIA in 't openbaar verschijnen? en gij — gij die alles op mij vermoogt — dit van mij vorderen? — Waarlijk, dit heet een misbruik van zijne magt te maken. Bedenk toch een oogenblik wat mij aanleiding gegeven heeft om deeze weinige bladen te vervaardigen, en beslitselve of er toen het doelwit bij kon zijn van

ze ooit gemeen te maken? — Gij herinnert u ligt nog de dichterlijke partij, die gij, voor twee jaaren, aan eenige uwer beste Vrienden en Vriendinnen op uw vermaaklijk Landgoed gaaft? — De vermoeiende hette van dien dag deed u, die altijd op het genoeg van anderen bedacht zijt, op eene wijze, die men geen' wederstand kan bieden, aanhouden om er den nacht bij te voegen. Nooit zál ik dien verrukkelijken nacht vergeten! Hij was de schoonste, dien ik immer zag. — Nog kan ik mij verbeelden in uw denker Erizel aan den oever van den Rhijn te zitten, en deezen stroom door de maan bij streken verlicht te zien. Geen blaadje verroerde zich. — 't Is in zulke oogenblikken, dat het hart zich, onder 't genot der strelendste kalmte, vertedert. — Wij kwamen in een vriendlijk verschil over de Liefde. Ik had bijna elk tegen mij — Gij alleen, bevallige Sophie! koost mijne zijde. Aan welken kant zich de waarheid ook bevond, dit is zeker, wij dachten meer verheven over de Liefde, dan onze tegenstrevers. Ons gesprek liep ten einde en gij vorderde toen van mij, dat ik mijne ge-

dachten omdrent de Liefde in een tafreel van twee gevoelige harten ontwikkelen zou. — Ben ik geschikt om u iets te weigeten? Mijne — JULIA ontving haar aanwezen; naauwlijks heb ik aan uwen eersten eisch voldaan, of gij voegt er eenen tweeden, die veel zwaarer is, bij — Gij wilt dat JULIA in het licht trede. Begrijp toch wat ik wage met u te gehoorzamen! — Aan wie zal mijne Schilderij behagen? — Aan Sophie? ja! en aan die weinigen, die haar gelijken, die zulk een schoon, gevoelig, hart in haaren boezem dragen. Ach ik gevoel het al te wel, mijne JULIA is niet voor de achtiende eeuw geschikt. Een eenvoudige tafreel van twee tedere harten, die oprecht beminnen, zo als onze Voorouders, waar van wij de eigenschappen zo zeer beginnen te haten, mogelijk voor eenige honderd jaaren bemind hebben, zie daar mijne geheele JULIA! Geen verleidende Gebeurtenissen, geen onverwachte toevallen — geen enkel bekoorlijk Nietje zelfs! verzekert mij van de goedkeuring van 't gemeen. Voeg hier bij, dat ik eene Liefde predike, die zonder de deugd niet

bestaat. — Ach! dit laatste bederft alles! — Men zal lagchen en het zal met mij gedaan zijn. — Nu, Vriendin! wat zegt gij? — Gij bigrijpt dit alles en echter volhardt gij bij uwen eisch — Welaan! ik zal gehoorzamen. Ten minsten — en dit alleen is toejuiching genoeg — ten minsten zal Sophie mij met haare goedkeuring belonen, en elk, die gelukkig genoeg is van haar te kennen, zal overtuigd zijn, dat mijne JULIA geen wa-
zen van verbeelding is. — —

*

J U L I A.

B. E.

ONTMOETING.

In een van die bekoorlijke zomerfche avondftonden, die ons van de nederdrukende warmte eens wolkenloozen dags vertroosten, den geest verkwikken, en, onder het inademen van duizend verfrifende koeltjes, ons op nieuw het genoegen van ons aanzijn doen fmaaken, floeg ik mijne begunftigde wandelplaats in. Deeze was een uitgebreid dennenbosch, waar een eeuwig duister in heerschte, omgeven door al het ontzaglijke der afgezonderdste eenzaamheid. Ontelbaare beekjes van levendig water flingerden overal langs de kunstloo-

A

ze paden heen. Door een zacht windje voortgeftuurd, rolden ze hunne golfjes langs bloemrijke oevers, die de welriekendste kruiden voortbragten. Tallooze Leliën van dalen, die de natuur hier alom ontluiken deed, vermengden er haare liefelijke uitwaafemingen mede. In het diepste van 't woud was eene groote kom, wier midden de eenigste verlichte plek van dit geheele bosch was. Voor lang had hier mijne hand eene gemaklijke rustplaats van zooden gemaakt, en het was altijd daar, dat ik mij aan mijne liefste bespiegelingen overgaf. Nooit was ik tot zo ver in deeze gewijde schaduwen doorgedrongen, of mijn hart was reeds tot dien trap van gevoeligheid gebracht, dien het immer bereiken kon. Dan bepeinsde ——— gevoelde ik de grootheid van den Mensch ——— ik zag ze, ik smaakte ze in mijne eigen onsterfelijkheid. Hier vierde ik de nagedachtenisfe mijner overledeti Vrienden ——— verkwikkelijke traanen ontsprongen aan mijne oogen ——— verlooren in eene wellustige droefgeestigheid overviel mij de nacht ——— de maan verlichte bij vakken het bosch, en mijne

verbeelding vertoonde mij hunne schimmen ;
 om mij heen zweevende — ik sprak met
 hun — mijn hart ontlastte zich van alle
 zijne geheimen in hunnen schoot. — Zij
 beminden reeds in dit leven de deugd —
 ook zij was de vriendinne mijner jongeling-
 schap. — De gelukzaligheid , die uit
 hunne oogcn blonk , verstrekte mij telkens
 op nieuw tot een spoor. — Welk eerste
 gelukzaligheid ! — de eenigste , die mijn
 brandend hart niets meer te begeeren kon
 geven ! — Mijn gemoed verwijdde zich —
 enkel gevoel — zuiver , heilig gevoel ,
 wierp ik mij op den stillen grond neder. —
 De bank van zooden ondersteunde mijne
 betraande handen. — Het bosch werd mij
 tot een' Tempel — in ieder stofje zag ik
 mijnen verheven Weldoener ; — alles
 werd GOD ! — Hartelijke dankbaarheid ,
 vurige gebeden , vloogen , met duizend
 zuchten , tot den ONUITSPREEKLIJKEN ;
 den ONEINDIGEN. — Alle mijne Vrien-
 den paarden hunne stemmen aan de mijne —
 onze traanen vermengden zich — mijn ge-
 voel werd verrukking ! het bosch ver-
 dween — 't was geen tempel meer —

4 DE ONTMOETING.

't was de Hemel — ik genoot — ja!
ik genoot met hun allen de onsterfelijkheid.

Thans, meer dan naar gewoonte in diepe gedachten verzonken, was ik onmerkbaar tot bijna aan het midden van 't woud genaaderd. Mijn hart had dikwerf gebrek gevoeld in zijne eenzaamheid. Ik moest beminnen om gelukkig te zijn en echter — ik beminde niet! — Mer de innigste aandoeningen had ik vaak het zachtste en aanminnigste gedeelte des Menschdoms beschouwd. Meer dan eens zag ik met de tederste gewaarwording de roosjes op de koontjes van een liefstellig meisje ontluiken — meer dan eens twee onschuldige borstjes op een zwoegend hart verleidend spel spelen. — Dikwerf, vervoerd door uitwendige aantrekkelikheden, gekluisterd aan een onwederstaanbaar lagchje, verbeeldde ik mij te beminnen; dan ach! — nimmer had ik gemeenzaam met mijne Schoone omgegaan, of de begoocheling, die mij voor een oogenblik zo veel geneuchte schonk, verdween. Ligvaardigheid en ongestadigheid woonden in 't hart.

van 't eigen meisje, op wier lippen het genoeg bloosde. — Ik zag, onder het plengen van zilte traanen, dat ik mij bedroogen had — dat ik algemeen gevoel van wellust voor waare tederheid had aangezien, en — verder dan ooit van mijn geluk, van mijn eenigst geluk op aarde verwijderd — betreurde ik mijn lot, en mijn hart doolde, afgemat, op nieuw in zijne ijsfelijke ledigheid om,

Leevendig getroffen door alle deeze herinneringen, ging ik gebukt onder mijne eenzaamheid — toen eene zachte vrouwenstem, die van den kant mijner gewoone rustplaats scheen te komen, mij ijlings in mijne mijmering stoorde. — Geheel ontroering, naderde ik: — „*O mijn God! Gij hebt mij dit gevoelig hart gegeeven . . . en nu . . . Nimmer — neen! nimmer heb ik U om rijkdom, om eenige aardfche grootheid gebeden — mijn geluk is er nooit aan verknocht geweest! — maar een Vriend voor dit hart, een deugzaam Lotgenoot, onder wiens geleide ik deeze, voor mij zo eenzaam, waereld doorwan-*

6 DE ONTMOETING.

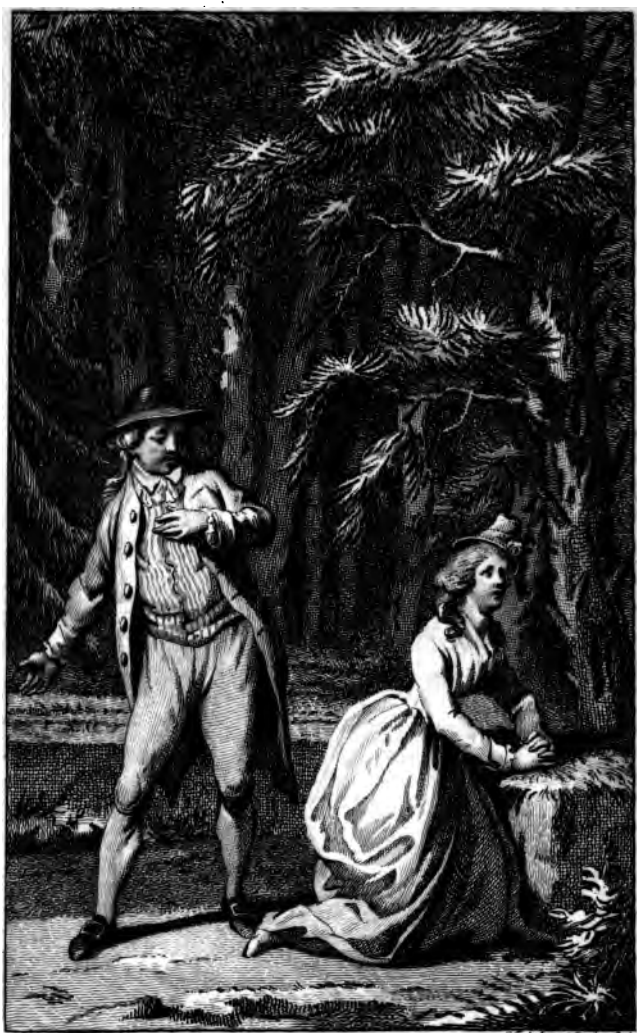
delen kon — op wiens arm rustende, geen zegening ongemerkt over mijn hoofd zou waaien — o mijn God! zie daar mijne bede! — de innigste, de vurigste bede van mijne onschuldige ziel. — Och! ontzeg ze aan een hulploos meisje niet!” —

Nu was ik tot aan de verlichte plek van 't woud genaderd. Hemel! wat zag ik? — Eene tedere bevallige Maagd, in wier blaauwe oogen en rijzige gestalte gevoel en onschuld om strijd uitblonken — bruine hairlokken kronkelden zich kunstloos om eenen sneeuwvitten hals — met gevouwen handen voor de bank van zooden geknield, droopen stille traanen langs haare gloeiende wangen op het gras neder, even als de morgendaauw van eene pasondoken roos. — Zo knielt een Engel voor den ONGESCHAPENEN. —

Terwijl ik, stom van verwondering en nauwlijks mijn gezicht vertrouwende, staaren bleef, ontdekte mij JULIA; — vol ontroering rees zij op — een kleene siddering deed haar verbleekt op de zooden nederzigen. — Ik trad met ongewisfe schreden naar haar toe. Hemelsch

zich gevoelen , maar niet beschrijven laat. Al wat men er van zeggen kan , is , dat de verleiding er voor verstomde. Meer dan eens had zij haaren mond geopend — maar nooit was het haar gelukt een enkel beledigend woord uit te brengen. JULIA sloeg haare oogen op en de ondeugd beefde te rug. — Welk een kostbaare schat was onder deezzen schoonen sluier verborgen! — Welk een hart was het hart van JULIA! — Verbaar voor de minste van alle die kleene genoegens , die de grootte Weldoener des Menschdoms , voor elk , die ze gevoelen kan , alom zo mild gezaaid heeft ; altijd genietende , bleef de uitoeffening der deugd bestendig haar grootste genot. Aan deezze vredeverwekkende beloonster offerde zij alle andere geneuchte op , zonder dat dit voor haar een offer was. Gezegend door elk , die haar kende , stortte JULIA vaak een' kunsteloozen traan over haar onwaardigheid , en ieder lofspraak maakte haar nederiger. — Met alle deezze voortreffelijkheden was JULIA echter een sterflijk Meisje — zij had haare gebreken. — maar ook deezze ge-

J. Doye, inv. et delin.

Van der Vliet & Weyland, fecit.

— Zo knielt een Engel voor den ONGESCHAPENEN. —

Bladz. 6.

DE ONTMOEFING. 7

Meisje ! borst ik stamerende uit. — maar de ontroering sloot met lieflijk geweld mijn' mond , en geen enkel woord konden mijne beevende lippen meer uitbrengen ! — Onwederstaanbaar getroffen , gevoelde ik eene nieuwe gewaarwording in mijnen boezem. — Beurting onder talloze zuchten , die met vereenigd geweld eenen doortocht door mijnen geprangden gorgel zochten , met moeite ademhaalde , en weder in de ruimste kalmte van genoegens herleeyende , zeeg ik , door overmaat van gevoel verflauwd , krachtloos aan haare zijde neder. — Onze beevende oogen ontmoetten elkander. — Spraakloos hieven onze harten het tederst gesprek aan , en de inspraak der Natuur verzekerde mij , dat JULIA het eenigste Meisje op den geheelen aardbodem was , dat mij gelukkig kon maaken. — Hoe gemakkelijk verstaan zich twee harten , die op dezelfde wijze slaan ! die de Natuur op den eigen toon stemde ! — Onze ontroering vernietigde zich zelve — dan , eer wij nog spraken , waren onze zielen , onscheidbaar in een gesmolten , reeds voor de eeuwig-

8 DE ONTMOETING.

heid aan elkander verbonden. — Nu ontdekten wij ons onze onderlinge behoefte, en beide vervulden wij — ieder een tot hier toe aaklig ledig hart. — Waare liefde in eene onschuldige ziel veinst nooit. — Och! zij is de roem en zegen der Menschheid — en zou zij bloozen over haar eigen taal, die voor het verdorven hart even onverstaanbaar, als onnavolgbaar is? Hoe zalig verliet ik thans, met MIJNE JULIA (o mijn hart gevoelde dat *mijne!*) hand aan hand tredende, het bosch! Eén oogenblik had een nieuw Heelal voor mij ontslooten — alles lagchte mij aan; niets kwam mij meer onverschillig voor. Het grasje, dat zich voor mijnen voet boog — het viooltje, dat aan mijne zijde waasfemde — de geheele Natuur vermeederde mijne zaligheid! De Liefde had duizend nieuwe gevoelvermogens in mijn hart ontwonden, die tot hier toe in deszelfs geheimste schuilhoeken werkeloos verschoven lagen. — o Liefde! tedere, goddelijke Liefde! gij alleen verheft onze ziel tot het waare geluk — gij alleen maakt den sterfeling vatbaar voor zijne waare grootheid — ongelukkig hij, die u nimmer kende! —

M E I S J E.

De Natuur schieen haare uiterste pooging gedaan te hebben om van JULIA een bevallig Meisje te maaken, en nooit was zij in eenig voortbrengfel getukkiger geweest. — Zo ooit het gevoel uit twee aanminnige oogen blink, het zegepraalde in de kwijnende oogen van JULIA — zo ooit de onschuld haaren zetel op maagdelijke koontjes vestigde, het was op de bloozende en met kufftjes prijkende wangen van JULIA. Alle de aanlokkelikheden der prilste jeugd, de volle aantrekkelikheden van het poefele vrijsterschap, scheenen op haar gelaat voor altijd gekluisterd te zijn. Tenderheid, mededogen, menschelevendheid, en de overige deugden van het gezellig leven, hadden aan haare gestalte dien losfen en innemenden zwier gegeven, die dikwerf over zielen zegeviert, welke aan de tooverkracht van een schoon gelaat ontkomen zijn. De Godvrucht had op haar aangezicht die verheven majesteit gedrukt, die

zich gevoelen, maar niet beschrijven laat. Al wat men er van zeggen kan, is, dat de verleiding er voor verstomde. Meer dan eens had zij haaren mond geopend — maar nooit was het haar gelukt een enkel beledigend woord uit te brengen. JULIA sloeg haare oogen op en de ondeugd beefde te rug. — Welk een kostbaare schar was onder deezen schoonen fluijer verborgen! — Welk een hart was het hart van JULIA! — Vatbaar voor de minste van alle die kleene genoegens, die de grootę Weldoener des Menschdoms, voor elk, die ze gevoelen kan, alom zo mild gezaid heeft; altijd genietende, bleef de uitoeffening der deugd bestendig haar grootste genot. — Aan deeze vredeverwekkende beloonster offerde zij alle andere geneuchte op, zonder dat dit voor haar een offer was. Gezegend door elk, die haar kende, storte JULIA vaak een' kunsteloozen traan over haar onwaardigheid, en ieder lofspraak maakte haar nederiger. — Met alle deeze voortreffelikheden was JULIA echter een sterflijk Meisje — zij had haare gebreken, — maar ook deeze ge-

bteken konden niet dan in eene ziel, zo groot als de haare vallen. — — o Mijn Vriend! nooit zal ik dat zalig oogenblik vergeten, waarin ik voor 't eerst haare geheele ziel bloot zag! — — Welk een oogenblik — — Welk eene ziel! — — JULIA beminde mij teder, en de uurtjes, die ze in mijn bijzijn kon doorbrengen, waren haare genoeglijkste oogenblikken. — Na eene afwezendheid van drie geheele dagen, had zij mij met het opgaan der zon op eenen met kreupelbosch bewasfen heuvel bescheiden. — — Op vleugelen der liefde ijle ik naar mijne zaligheid — — De zon was nog niet boven de kim toen ik reeds met uitgebreid verlangen mijne oogen van den top des heuvels over de geheele omliggende vlakte liet dwaalen. — Het licht vermeerderde — — maar ik zag mijne JULIA niet. Beurtling van begeerte brandende en koud van schrik, vloog ik honderdmaalen den heuvel af, en honderdmaalen bereikte ik zuchtende zijnen top weder. — — JULIA verscheen niet, en ik kwijnde. Reeds was de tijd tot onze samenkomst bijna vertreken — en o! hoe

woordigheid verspreidt zaligheid over een geheel vak van mijn leven. — To verdubbelen wij deeze oogenblikken! — smaken wij dan met stroomende gewaarwordingen ons heil — en zo ooit een onwillig blik in een verschiep, dat voor ons geslooten is, traanen uit onze oogen perst — zo wij dan spraakloos naast elkanderen zitten en op het stof staaren. — JULIA! herinneren wij ons dan onder duizend zuchten: Neen! de gekukzaligheid stroomt uit geen geschapen bron! —

breken konden niet dan in eene ziel, zo groot als de haare vallen. — — o Mijn Vriend! nooit zal ik dat zalig oogenblik vergeten, waarin ik voor 't eerst haare geheele ziel bloot zag! — — Welk een oogenblik — — Welk eene ziel! — — JULIA beminde mij teder, en de uurtjes, die ze in mijn bijzijn kon doorbrengen, waren haare genoeglijkste oogenblikken. — Na eene afwezendheid van drie geheele dagen, had zij mij met het opgaan der zon op eenen met kreupelbosch bewasfen heuvel bescheiden. — — Op vleugelen der liefde ijfde ik naar mijne zaligheid — — De zon was nog niet boven de kim toen ik reeds met uitgebreid verlangen mijne oogen van den top des heuvels over de geheele omliggende vlakte liet dwaalen. — Het licht vermeerderde — — maar ik zag mijne JULIA niet. Beurtling van begeerte brandende en koud van schrik, vloog ik honderdmaalen den heuvel af, en honderdmaalen bereikte ik zuchtende zijnen top weder. — — JULIA verscheen niet, en ik kwijnde. Reeds was de tijd tot onze samenkomst bijna vertreken — en o! hoe

zich gevoelen, maar niet beschrijven laat. Al wat men er van zeggen kan, is, dat de verleiding er voor verftomde. Meer dan eens had zij haaren mond geopend — maar nooit was het haar gelukt een enkel beledigend woord uit te brengen. JULIA sloeg haare oogen op en de ondeugd beefde te rug. — Welk een kostbaare schar was onder deezzen schoonen sluier verborgen! — Welk een hart was het hart van JULIA! — Vatbaar voor de minste van alle die kleene genoegens, die de groote Weldoener des Menschdoms, voor elk, die ze gevoelen kan, alom zo mild gezaaid heeft; altijd genietende, bleef de uitoeffening der deugd bestendig haar grootste genot. — Aan deezze vredeverwekkende beloonster offerde zij alle andere geneuchte op, zonder dat dit voor haar een offer was. Gezegend door elk, die haar kende, stórtte JULIA vaak een' kunsteloozen traan over haar onwaardigheid, en ieder lofspraak maakte haar nederiger. — Met alle deezze voortreffelijkheden was JULIA echter een sterflijk Meisje — zij had haare gebreken. — maar ook deezze ge-

breken konden niet dan in eene ziel, zo groot als de haare vallen. — — o Mijn Vriend! nooit zal ik dat zalig oogenblik vergeten, waarin ik voor 't eerst haare geheele ziel bloot zag! — — Welk een oogenblik — — Welk eene ziel! — — JULIA beminde mij teder, en de uurtjes, die ze in mijn bijzijn kon doorbrengen, waren haare genoeglijkste oogenblikken. — Na eene afwezendheid van drie geheele dagen, had zij mij met het opgaan der zon op eenen met kreupelbosch bewasfen heuvel bescheiden. — — Op vleugelen der liefde ijle ik naar mijne zaligheid — — De zon was nog niet boven de kim toen ik reeds met uitgebreid verlangen mijne oogen van den top des heuvels over de geheele omliggende vlakte liet dwaalen. — Het licht vermeerderde — — maar ik zag mijne JULIA niet. Beurtling van begeerte brandende en koud van schrik, vloog ik honderdmaalen den heuvel af, en honderdmaalen bereikte ik zuchtende zijnen top weder. — — JULIA verscheen niet, en ik kwijnde. Reeds was de tijd tot onze samenkomst bijna vertreken — — en o! hoe

lang was hij mij gevallen ! Reeds was ik gereed om troostloos den heuvel te verlaten — toen ik haar schier ademloos zag aanfnellen ! — Zij ziet mijne wanhoop — ik weende. — „ Verdenk „ mijne liefde niet , o mijn Eduard ! die „ geheele hart slaat voor u ! — maar ach ! „ deezen zaligen kus (op dit oogenblik „ gloeiden mijne lippen onder de haare) „ deezen vreedzaamen kus had uwe JULIA „ u met geen' wellust kunnen geven , in „ dien zij spoediger bij u gekomen ware. „ — Mijn Dierbaare ! kunnen wij genieten „ zonder een kalm geweten ? — Hoor „ mijne ontmoeting. — Ik vloog naar „ den heuvel , en geheel bezielde door de „ vreugd van u , na zulk een lang gemis , „ weder te zien , zag ik niets dan Eduard „ in alle de voorwerpen , die mij omringden. — IJlings treft de stem der „ diepste treurigheid mijne ooren. — „ Gij weet het , mijn beste ! in geen omstandigheden was mijn hart doof voor „ haar. — Ik zie om , en een afgemat „ Grijsaart , gebukt onder een ligt pak , „ dat zijne schouderen weigerden te draa-

„ gen , bezwijkt , al kermende , voor mij-
 „ ne voeten. — Ik vergat onze faamen-
 „ komst. — Ach ! de arme man ! —
 „ Eene ziekte had hem in een vreemd
 „ land , waar hij slechts eenige dagen
 „ meende te vertoeven , geboeid. Hulpe-
 „ loos voor zich zelve en van den bij-
 „ stand zijner ongevoelige medestervelingen
 „ verstoken , had hij nooit een middel ge-
 „ vonden om zijne , door ouderdom en ar-
 „ moede uitgeteerde , Gade , die hij teder
 „ beminde , en voor wie hij alles was , van
 „ zijnen toestand te verwittigen. Hij beef-
 „ de , zo vaak hij dacht dat zijne trouwe
 „ gezellinne , die hem sedert lange verloo-
 „ ren moest achten , deelen laatste slag
 „ niet overleefd zou hebben. — Deezen
 „ dag vleide hij zich het einde van zijnen
 „ moeilijken tocht te bereiken — dan
 „ zijne krachten ondersteunden zijn hart
 „ niet — zijne jongste hoop vervloog toen
 „ ik hem zag nedervallen. — o Mijn
 „ Vriend ! zoude ik den ellending hebben
 „ laten omkoomen en zelve gelukkig ge-
 „ weest zijn ? — Neen ! Vader van alle
 „ menschen ! — Ik vraag den Grijsaart

JULIA! Ach, mijn Vriend! — deze JULIA zal ik nooit als mijne Echtgenootte aan deezem boezem drukken — nimmer zal zij aan mijne borst vernachten. — o Gij! die alle uwe schepselen poogt gelukkig te maken, Bron van alle Liefde! — Gij boodt mij het edelst geschenk aan — reeds nadert mijne van dankbaarheid bevende hand — ach! een ongevoelig Natuurgenoot ontrukkt mij op eens alles! — en wie is die ontmenschte sterveling? — de Vader mijner JULIA — een Vader, die zulk eene dochter niet waardig is. Hoe! hij kent de tederheid van haar hart — haare gevoelvolle ziel — en poogt haar geluk aan aardfche grootheid opteofferen? — JULIA eenen Echtgenoot kiezen, die zich door niets dan verachtlijk goud aanbeveelt! — Neen, wreede Vader! — Gij kunt mijnen weg met doornen bezaaien — JULIA eerbiedigt, zelfs in een onmenfchelijk bevel, den oorsprong van haar leven — nimmer, ach! nimmer fchenkt zij mij haare hand als gade! — dan, verwacht ook niet dat die hand zich aan eenig sterveling geeft, dien zij niet ge-

H E T

B E L A N G.

„ **W**at zucht gij ; mijne ziel! — Waar-
„ om zoekt gij kristallen beeken in de wil-
„ dernis en onvermengde zaligheden bij
„ schepsels van stof? — Waarom vordert
„ gij van dit leven, wat slechts de eeuwig-
„ heid geven kan? — IJl te rug, on-
„ sterfelijke ! eer u eene bedrieglijke hoop
„ door den doolhof van aardfche wenschen
„ leidt , die nooit tot genot rijp worden ,
„ zonder nieuwe en ongestuimer wenschen
„ voorttebrengen. — Te rug van uwe
„ vlucht door het ongebaande oneindige!
„ — De gelukzaligheid stroomt uit geen
„ gefchapen bron.” —

o Mijn Vriend ! hoe diep gevoelt mijn
hart op dit oogenblik de waarheid van dee-
ze uitspraak. — Wie kon zich immer het
waar geluk op dit beneden rond belooven,
zo het Eduard niet is na den vond eener

JULIA! Ach, mijn Vriend! — deze JULIA zal ik nooit als mijne Echtgenootte aan deezen boezem drukken — nimmer zal zij aan mijne borst vernachten. — o Gij! die alle uwe schepselen poogt gelukkig te maken, Bron van alle Liefde! — Gij boodt mij het edelst geschenk aan — reeds nadert mijne van dankbaarheid bevende hand — ach! een ongevoelig Natuurgenoot ontrukkt mij op eens alles! — en wie is die ontmenschte sterveling? — de Vader mijner JULIA — een Vader, die zulk eene dochter niet waardig is. Hoe! hij kent de tederheid van haar hart — haare gevoelvolle ziel — en poogt haar geluk aan aardfche grootheid op te offeren? — JULIA eenen Echtgenoot kiezen, die zich door niets dan verachtlijk goud aanbeveelt! — Neen, wreede Vader! — Gij kunt mijnen weg met doornen bezaaien — JULIA eerbiedigt, zelfs in een onmenschelijk bevel, den oorsprong van haar leven — nimmer, ach! nimmer schenkt zij mij haare hand als gade! — dan, verwacht ook niet dat die hand zich aan eenig sterveling geeft, dien zij niet ge-

ukkig zou maaken — en, wien kan zij
 dit doen dan Eduard, die alleen voor zulk
 eene zaligheid geboren, door u, zo onuit-
 spreeklijk rampzalig wordt! — O mijne
 JULIA! — onze harten, onze liefde
 zijn boven alle geweld verheeven — geen
 zweem van vrees zelfs ontrust mij omtrent
 uw hart — voedt waare liefde, die
 nooit dan op zuivere achting rust, ooit een
 beledigend wantrouwen? — maar welk
 zene lange onafzienlijke keten van heil wordt
 ijlings van een-gereeten? — Welk eene
 zalige maatschappij verbroken? — Eduard
 zal dan nooit den dierbaaren naam van Va-
 der hooren? — en de tedere betrekking
 van Moeder is voor de gevoelvolle JULIA
 voor eeuwig verlooren! — Geen rij van
 spelende wichtjes zal ooit onze knieën omar-
 men — onder onze vreugdetränen op-
 groeien — de troost van onzen ouder-
 dom zijn — eens onze oogen sluiten —
 en dan — op ons vereenigd stof wee-
 nen! — op ons vereenigd stof! — —
 Mijne JULIA! — Welk een geluk is voor
 ons verlooren! — Ten minsten beminnen
 wij — en een oogenblik in uwe tegen-

woordigheid, verspreidt zaligheid over een geheel vak van mijn leven. — o verdubbelen wij deze oogenblikken! — maakten wij dan met stroomende gewaarwordingen ons heil — en zo ooit een onwillige blik in een verschiet, dat voor ons geslooten is, traanen uit onze oogen perst — zo wij dan spraakloos naast elkanderen ziten en op het stof staaren. — JULIA! herinneren wij ons dan onder duizend zuchten: Neen! de gelukzaligheid stroomt uit geen geschapen bron! —

*

GRAFVELDER.

Mensch! waarom is er iets in uweft gestorven natuurgenoot, dat afgrijzinge, of ten minsten schrik, bij u verwekt? — Waarom is zelfs de deugdzaamste niet boven deeze ontzettende aandoening verheeven? — Honderdmaalen heb ik mij verbeeld aan de zijde mijner JULIA voor alle vrees beveiligd te zijn — met haar in den aakligsten Grafkelder een Paradijs te vinden, en nu — heb ik, haar in mijne armen drukkende, eene verzamelpplaats van dooden bezocht en — gefidderd!

Eenige uren van ons Vlek verheft zich een Tempel, die wegens zijne eerbiedverwekkende schoonheid in den geheelen omtrek beroemd is. Nergens, sprak het Gerucht, vond men een aandoenlijker schouwtoonnel dan in zijne onderaardsche gewelven. JULIA had deezen tempel nooit aanschouwd,

en ook ik kende hem slechts door beschrijvingen. Een gevoelig hart bemint alles wat somber en verheeven is. — Meer dan eens had ik met JULIA op den rand eens grafs traanen van wellust gestort. Gemeenzaam met de gedachte des doods, voorspelden wij ons de zuiverste geneuchte uit de bezichtiging van het gevaarte. —

Op eenen schoonen zomerschen morgenstond wandelden wij hand in hand naar den Tempel. De aandoenlijkste gesprekken, waarin onze mond de eenvoudige tolk van ons hart was, deden ons den weg kort schijnen. — Geen kus drukte ik op de lippen mijner JULIA of onze traanen vermengden zich. De zon verhief zich even boven de kim, en de slaap hield de oogen der halve waereld nog geflooten, toen wij geheel eenzaam het ontzaglijk gebouw binnen traden. — Eerbiedig en vol van eere godsdienstige vrees boogen wij onze knieën voor den ONZICHTBAAREN, die in dezer Tempel wordt aangebeden. De Godsdienst verheft het hart en doet den mensch zijne waare grootheid gevoelen. — Met eene ruimademende borst herreezen wij, en onze

eerste begeerte was den Grafkelder te bezichtigen. — In het donkerste gedeelte des Tempels ontdekten wij tusfchen twee gothifche zuilen eenen breedten marmeren trap, die naar beneden leidde. Wij daalden er langs af, en ijlings bevonden wij ons in eenen tweeden Tempel, die even zo veel lichts ontving, dat men er de voorwerpen in onderscheiden kon. — Toen onze voorfte voet den grond van dit rustvertrek des doods raakte, weërgalmde het geheel gewelffel, en deeze doffe klank fcheen tegen alle de kisten, die ons oog in een lang verward verfchiet ontdekte, te fluiten. — Eene koude rilling vloog over ons geheele lichaam. — JULIA verbleekte. — Ik fprak, en mijne woorden werden viermaalen, al treuriger, al treuriger, herhaald. De hevigheid der aandoening, en eene onwillige fchrik overweldigden mijne tedere Gezellenne. — zij zeeg op eene doodkist neder. — Wat treft mijne JULIA? vroeg ik met eene bevende ftem. — „Ik verbeeldde mij het „geluid van een mensch te hooren” antwoordde zij ontroerd. — 't Was de fchrik, die u bedroog, of mogelijk het geblaas van

lang was hij mij gevallen! Reeds was ik gereed om troostloos den heuvel te verlaten — toen ik haar schier ademloos zag aanfnellen! — Zij ziet mijne wanhooop — ik weende. — „ Verdenk „ mijne liefde niet, o mijn Eduard! dit „ geheele hart slaat voor u! — maar ach! „ deezèn zaligen kus (op dit oogenblik „ gloeiden mijne lippen onder de haare) „ deezèn vreedzaamèn kus had uwe JULIA „ u met geen' wellust kunnen geven, in „ dien zij spoediger bij u gekomen ware. „ — Mijn Dierbaare! kunnen wij genieten „ zonder een kalm geweten? — Hoor „ mijne ontmoeting. — Ik vloog naar „ den heuvel, en geheel bezielde door de „ vreugd van u, na zulk een lang gemis, „ weder te zien, zag ik niets dan Eduard „ in alle de voorwerpen, die mij omringden. — Ijlings trefte de stem der „ diepste treurigheid mijne ooren. — „ Gij weet het, mijn beste! in geen omstandigheden was mijn hart doof voor „ haar. — Ik zie om, en een afgemat „ Grijsaart, gebukt onder een ligt pak, „ dat zijne schouderen weigerden te draa-

„ gen , bezwijkt , al kermende , voor mij-
 „ ne voeten. — Ik vergat onze faamen-
 „ komst. — Ach ! de arme man ! —
 „ Eene ziekte had hem in een vreemd
 „ land , waar hij slechts eenige dagen
 „ meende te vertoeven , geboeid. Hulpe-
 „ loos voor zich zelve en van den bij-
 „ stand zijner ongevoelige medestervelingen
 „ verstoken , had hij nooit een middel ge-
 „ vonden om zijne , door ouderdom en ar-
 „ moede uitgeteerde , Gade , die hij teder
 „ beminde , en voor wie hij alles was , van
 „ zijnen toestand te verwittigen. Hij beef-
 „ de , zo vaak hij dacht dat zijne trouwe
 „ gezellinne , die hem sedert lange verloo-
 „ ren moest achten , deezem laatsten slag
 „ niet overleefd zou hebben. — Deezem
 „ dag vleide hij zich het einde van zijnen
 „ moeilijken tocht te bereiken — dan
 „ zijne krachten ondersteunden zijn hart
 „ niet — zijne jongste hoop vervloog toen
 „ ik hem zag nedervallen. — o Mijn
 „ Vriend ! zoude ik den ellendeling hebben
 „ laten omkoomen en zelve gelukkig ge-
 „ weest zijn ? — Neen ! Vader van alle
 „ menschen ! — Ik vraag den Grijsaart

„ naar zijne woonplaats — zij was niet ver
 „ meer — een uurtje slechts , en dit uurt-
 „ je had hij dien dag niet kunnen afleggen !
 „ — Eduard ! ik troostte hem — met
 „ mijne hulp rijst hij steenende op — mijn
 „ eene arm onderschraagt hem , terwijl de
 „ andere zijn pak torscht — en o ! —
 „ uwe JULIA is gelukkig genoeg geweest
 „ om hem aan zijne nog levende en van
 „ blijdschap trillende Gade wedertegeven.
 „ — Met hunne zegeningen besproeid , ben
 „ ik tot u geijld , en dit oogenblik , hoe kort
 „ ook , is mij dierbaar. — Verlaaten wij
 „ den heuvel , mijn Beste ! — Och wij zul-
 „ len nog menig oogenblik van onzen tijd
 „ tot eene lieve bijeenkomst kunnen afwoe-
 „ keren — maar hoe schaars lagcht ons
 „ de gelegenheid aan om gelukkigen te maa-
 „ ken , om de Godheid natevolgen ? —
 „ Mijn Eduard ! wanneer vinden wij deeze
 „ weder ! ” — JULIA zweeg en weende van
 „ tederheid — ik weende van blijdschap en
 „ mijn hart aanbad — o God ! daar was voor
 „ Eduard maar eene JULIA en deeze JULIA
 „ — hebt gij hem gegeven ! —

H E T

B E L A N G.

„ **W**at zucht gij, mijne ziel! — Waar-
„ om zoekt gij kristallen beeken in de wil-
„ dernis en onvermengde zaligheden bij
„ schepfels van stof? — Waarom vordert
„ gij van dit leven, wat slechts de eeuwig-
„ heid geven kan? — IJl te rug, on-
„ sterfelijke! eer u eene bedrieglijke hoop
„ door den doolhof van aardfche wenschen
„ leidt, die nooit tot genot rijp worden,
„ zonder nieuwe en ongestuimer wenschen
„ voorttebrengen. — Te rug van uwe
„ vlucht door het ongebaande oneindige!
„ — De gelukzaligheid stroomt uit geen
„ gefchapen bron.” —

o Mijn Vriend! hoe diep gevoelt mijn hart op dit oogenblik de waarheid van deeze uitpraak. — Wie kon zich immer het waar geluk op dit beneden rond belooven, zo het Eduard niet is na den vond eener

JULIA! Ach, mijn Vriend! — deze JULIA zal ik nooit als mijne Echtgenootte aan dezen boezem drukken — nimmer zal zij aan mijne borst vernachten. — o Gij! die alle uwe schepselen poogt gelukkig te maken, Bron van alle Liefde! — Gij boodt mij het edelst geschenk aan — reeds nadert mijne van dankbaarheid bevedende hand — ach! een ongevoelig Natuurgenoot ontrukkt mij op eens alles! — en wie is die ontmenschte sterveling? — de Vader mijner JULIA — een Vader, die zulk eene dochter niet waardig is. Hoe! hij kent de tederheid van haar hart — haare gevoelvolle ziel — en poogt haar geluk aan aardfche grootheid opteofferen? — JULIA eenen Echtgenoot kiezen, die zich door niets dan verachtlijk goud aanbeveelt! — Neen, wreede Vader! — Gij kunt mijnen weg met doornen bezaaien — JULIA eerbiedigt, zelfs in een onmenfchelijk bevel, den oorfprong van haar leven — nimmer, ach! nimmer fchenkt zij mij haare hand als gade! — dan, verwacht ook niet dat die hand zich aan eenig sterveling geeft, dien zij niet ge-

ukkig zou maaken — en, wien kan zij
 dit doen dan Eduard, die alleen voor zulk
 eene zaligheid geboren, door u, zo onuit-
 spreeklijk rampzalig wordt! — o mijne
 JULIA! — onze harten, onze liefde
 zijn boven alle geweld verheeven — geen
 zweem van vrees zelfs ontrust mij omtrent
 uw hart — voedt waare liefde, die
 nooit dan op zuivere achting rust; ooit eert
 beledigend wantrouwen? — maar welk
 zene lange onafzienlijke keten van heil wordt
 ijlings van een gereeten? — Welk eene
 zalige maatschappij verbroken? — Eduard
 zal dan nooit den dierbaaren naam van Va-
 der hooren? — en de tedere betrekking
 van Moeder is voor de gevoelvolle JULIA
 voor eeuwig verlooren! — Geen rij van
 spelende wichtjes zal ooit onze knieën omar-
 men — onder onze vreugdetraanen op-
 groeien — de troost van onzen ouder-
 dom zijn — eens onze oogen sluiten —
 en dan — op ons vereenigd stof wee-
 nen! — op ons vereenigd stof! — —
 Mijne JULIA! — Welk een geluk is voor
 ons verlooren! — Ten minsten beminnen
 wij — en een oogenblik in uwe tegen-

woordigheid verspreidt zaligheid over een geheel vak van mijn leven. — o verdubbelen wij deeze oogenblikken! — smaken wij dan met stroomende gewaarwordingen ons heil — en zo ooit een onwillig blik in een verschiet, dat voor ons gesloten is, tranen uit onze oogen perst — zo wij dan spraakloos naast elkanderen zitten en op het stof staaren. — JULIA! herinneren wij ons dan onder duizend zuchten: Neen! de gelukzaligheid stroomt uit geen geschapen bron! —

*

DE GRAFVELDER.

Mensch! waarom is er iets in uweft gestorven natuurgenoot, dat afgrijzinge, of ten minsten schrik, bij u verwekt? — Waarom is zelfs de deugdzaamste niet boven deeze ontzettende aandoening vertieeven? — Honderdmaalen heb ik mij verbeeld aan de zijde mijner JULIA voor alle vrees beveiligd te zijn — met haar in den aakligsten Grafkelder een Paradijs te vinden, en nu — heb ik, haar in mijne armen drukkende, eene verzamelpplaats van dooden bezocht en — gefidderd!

Eenige uren van ons Vlek verheft zich een Tempel, die wegens zijne eerbiedverwekkende schoonheid in den geheelen omtrek beroemd is. Nergens, sprak het Gerucht, vindt men een aandoenlijker schouwrooneel dan in zijne onderaardsche gewelven. JULIA had deezen tempel nooit aanschouwd,

stalbaas op te offeren!..... o hoe klopt
 mijn hart nog van blijdschap op de enkele
 herinnering, dat ik eens aan zulk eene ver-
 zoeking ontkomen ben. — Thans schoo-
 ven er zwarte wolken voor de maan. Ik
 wandelde langzaam, diep gevoelend, het
 bosch uit, en toen ik in mijne woning
 trad, hoorde ik van verren den donder
 achter mij roelen. —

ach ! is zij het ook boven alle Verzoekingen? — Eduard! herinner u onze jongste bijeenkomst — nog een oogenblik als het laatste en wij waren onherstelbaar verlooren. — Nog beeve ik op deszelfs herdenking! — o mijn eenige Vriend! vertrouwen wij minder op onze deugd om haar zekerer te bewaaren. Ontrukken wij ons aan een minder vermaak, om een dierbaarer te bevestigen, en met welk eene betooverende innemendheid het zinnelijke zich ook aan ons hart voor moge doen, mistrouwen wij die Sireene! — het genot kan het denkbeeld zeker niet evenaaren — is een eene ijselijke ledigheid moet er het gewisse gevolg van zijn. Hoe weinig wij ook aan het stof kleeven mogen — beide toch zijn wij menschen — eens zijn wij reeds zeer zwakke menschen geweest. — Eduard! wie zwak is, kan misdadig worden! — Ook zie ik nu, dat er zich eene zekere geestdrijverij met onze liefde vermengd heeft, die de aller-gevaarlijkste gevolgen voor onze deugd kan hebben — wij vrezen het ligchaam niet, omdat wy ons verbeelden enkel de ziel te beminnen. — Onze liefde is zeker haar

oorsprong, haare kracht, haare geheele waarde aan die harmonische overeenstemming onzer zielen, die zich slechts gevoelen laat, verpligt — Gij bemint mijne ziel, Eduard! — ik ben er geheel van overtuigd — maar zoudt gij die eigen ziel even teder beminnen, zo ze in geen meisje woonde, zo ik tot uw geslacht behoorde? — Pogen wij niet wijzer te zijn, dan onze Schepper geweest is, mijn Beste! Hij heeft tot de wigtigste einden deezen onderlingen trek in onze harten geplaatst — Wie dien geheel onderneemt uitteroeien, poogt de Almacht te overtreffen — om niet geheel dier te zijn tracht hij de zuiverheid van den Engel te bereiken — die echter met deezee aandrift niet te worstelen heeft. Bestuuren wij dezelve door de Reden en den Godsdienst, en wij zullen aan onzen pligt voldaan hebben. — Gij gevoelt dit, mijn dierbaare! mijn hart zegt mij dat gij het gevoelt — zou het zich hier kunnen bedriegen? — o! doen wij dan een offer aan die deugd, daar al ons heil, zo onafscheidbaar, aan verbonden is! — Verlaat mij — verlaat mij, mijna

Eduard! Geén afstand van Waerelddeelen zal ooit onze zielen scheiden — Waar gij ook zijn moogt, zij kunnen zich overal met elkandere bezig houden — één zucht voert ons hart van de eene naar de andere Pool — en eens — eens zien wij ons zeker weder! mogelijk hier in dit traanendal — God weet het! en die God is Liefde — Hoe gemakkelijk doet dit denkbeeld ons zijn befluit aanbidden, zonder het te willen doorgronden? — Ja! dit offer zal ons menigen bitteren traan kosten — en toch gevoel ik, dat ons hart er meer genoegen onder genieten zal, dan het misdrijf ooit schenken kan — Eduard! — welk eene vertroostende gedachte — eens zullen wij ons voor den troon van God waardig wedervinden! — Deze eene gedachte verdriift, overwint alle tegenwerpingen, die ons zwakke hart immer maken kan — Ijsfelijk verschiet! — voor den Alwetenden te staan, en een van ons misdaadig te zien.... Mijne geheele ziel keert op de enkele verbeelding er van in mij om! — Neen! mijn Vriend! maken wij ons dien ontzettenden toestand onmogelijk.

lijk — eerlang zullen wij 'er de beloo-
ning voor genieten. — Kom dezen
avond mijne laatste omhelzing ontvan-
gen — ik verwacht u aan den voet
van het kleene heuveltje, daar uw geliefde
Eik op staat: — hij zij de getuige van
de oprechste min en van het duurste of-
fer! — Hoe dierbaar zal mij zijne ver-
tederende schaduw na uw verrek zijn! —
Eduard! — ik gevoel het — gij
zult de ongelukkigste van ons beiden niet
zijn! —

A F S C H E I D.

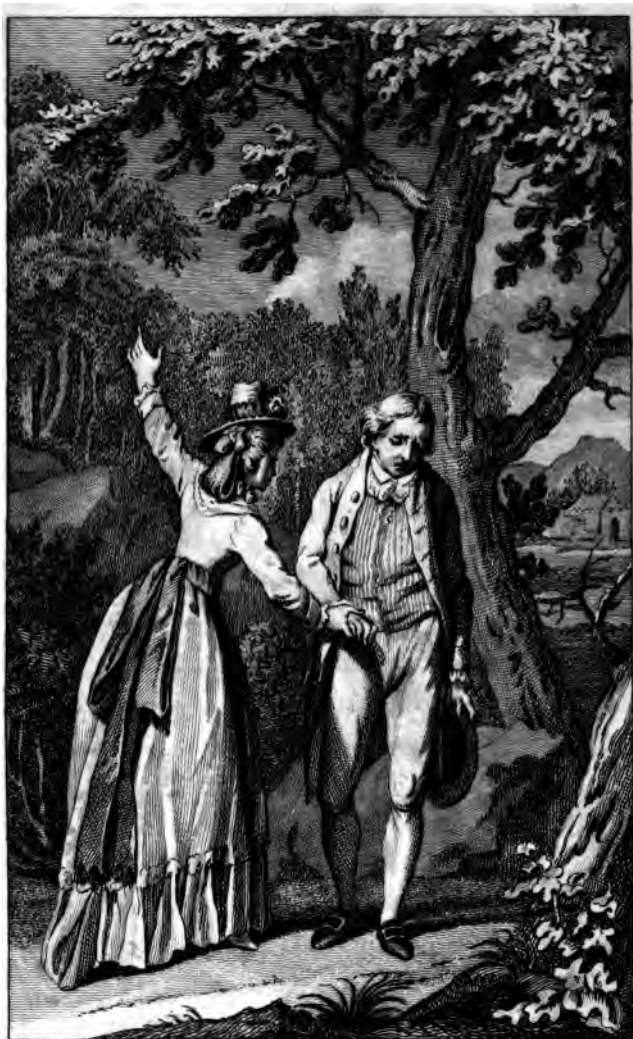
Gij waant mij gelukkig te zijn — in de schaduw mijner JULIA rond te zweven — uit haare oogen geduurig nieuwe levenskrachten in te ademen — o mijn Vriend! op het oogenblik dat gij dezen brief leest, kwijne ik meer dan honderd uren van de woonplaats mijner JULIA af. — Eenzaam doole ik van woestenijs tot woestenijs, zonder ooit haar te ontmoeten, die mij de wildernis tot een Eden zou maken. — Aan de gevoellooze Natuur klage ik mijn leed, en tot hier toe heb ik geen hart gevonden, daar ik mijn tot stikkens toe geprangden boezem in ontlasten kon. JULIA heeft voor 't eerst wreed kunnen zijn — zo als de Engelen wreed zijn wanneer ze alles aan de Deugd opofferen — Ach! ik aanbidde die Heilige, zonder haar ooit te kunnen bereiken — ik bewondere haar

in het uitoffenen van eene deugd, die mij al mijn geluk medogenloos ontroofte. — Leg deze tegenstrijdigheid van mijn hart uit, zo gij kunt — of noem het dwaasheid — maar ik gevoel dat ik haar minder beminnen zou, zo zij mij thans gelukkiger maakte, en echter komt mijne geheele ziel tegen haare wreedheid op. — Ja! zij heeft mij het bevel kunnen geven van haar te verlaten — van haar in deezen korten leeftijd, daar elk oogenblik een onwaardeerbaar, een nooit te herroepen gedeelte van uitmaakt — te verlaten. —
 Ach! zo zij mijn' dood geëischt had, ik zou haar gehoorzaamd hebben — ik zou den dolk gekuscht hebben, dien haare hand mij aanbod, en stervende haar gezegend hebben. . . . . JULIA! JULIA! — o gij eenigste Vriendin van mijn hart! — eenigste Ziel! die God onder de tallooze wezens van den geheelen aardbodem voor mij geschapen heeft — hebt gij mij, die enkel voor u aan de gevoelloosheid ontrogen was — hebt gij mij aan mijn geluk ontroven kunnen — aan dat stille, onschuldige geluk, daar mijn hart al-

dat hart, daar ik alle de waarde van kende, op mijn hart slaan — de overmaat van gevoel bedwelmde mij — ik was gereed mij te vergeten. — Beurteling gloeiende en bleek van wellust, schein JULIA mij 't Heelal te zijn, en de oogenblikken, die ik nog bij haar in 't bosch vertoeven kon, al de tijd, dien ik kende. — Mijne JULIA! herhaalde ik met eene bevende stem — o mijn Zielvriend! mijn Dierbaare! mijn Al! antwoordde zij. — Kan mijne JULIA mij in dit verrukkelijk oogenblik iets ontzeggen? — „Ach! wat zoude ik u ontzeggen kunnen? — Kan Eduard iets wenschen, dat JULIA niet teffens wenschen zou? — Tot in de eeuwigheid zullen onze zielen slechts eenen wensch hebben. — Eduard! — wat zal de onsterfelijkheid voor ons niet zijn!” . . . . De onsterfelijkheid, JULIA! . . . . och, gij geeft mij aan mij zelven weder — vergeet, o vergeet dit oogenblik, mijne Beste! het is het eerste waarin ik u onwaardig was. JULIA! — ik zag alleen het aanmimmig, het bekoorlijk meisje in u; thans, o thans herken ik den Engel weder! — JULIA

weende. — JULIA weende traanen van den heiligsten wellust — ik zette mij aan haare voeten en deelde in haare vreugd. — Nu stak de wind op en begon door de toppen der dennen te ruischen. — JULIA rees op en verliet mij — verliet mij nog onschuldig en derhalven gelukkig. — Ik zag haar bij het maanlicht na — dan verloor ik ze in de schaduw en wat verder vond ik ze geduurig op eene verlichte plek weder — eindelijk zag ik niets meer van haar dan de witte roozen, die haar hair versierden, en ook deeze verdweenen ten laatsien. Ik zuchtte. — Geheel vertederd wierp ik mij op den grond neder en dankte God vurig voor zijne bewaaring — o Mijn Vriend! aan welk eene verzoeking was ik ontkoomen! Het genoeglijke, het leven van mijne liefde, mijn ruimademend geweten, — het zachtbedwelmend verschiet op de onsterfelijkheid — op eene onsterfelijkheid, die ik met mijne JULIA deelen zal! — Hemel! in gevaar om dit alles aan het vliegend genoegen van een berouwteelend oogenblik voor altijd onpher-

A. B. van der Vliet.

Van der Vliet.

„Eduard! dat wij ons deeze handen even zuiver, even onbesmet wedergeven voor den Rechterstoel van God!

Bladz. 39.

Vertical line on the left side of the page.

Top section of faint, illegible text.

Middle section of faint, illegible text.

Bottom section of faint, illegible text.

het lot van uwe JULIA hangt van uwe deugd af — zij zij u dierbaarer dan uw leven! — Ach Engel! waarom bezit ik uwe deugd niet — of waarom zijt gij den broozen sterveling niet meer gelijk? — Neen, mijne dierbaare JULIA! mijn hart doemt dien laatsten wensch — blijf, o, blijf de Heilige, die gij zijt — klim eindeloos in grootheid! — Een zwakke worm, die in het stof kruipt, zal gelukkig genoeg zijn, zo hij u van verre mag navolgen — één straal van uwen luister, die op hem valt, maakt al zijn heil uit! — Helaas! zij hoort mij niet — en geen traan bedauwt haare wangen op mijne klachten. — Alcestés! ik moest haar eindelijk verlaten — bevende en wezenloos naderde ik haar — nu zag ik dat zij eene poging op haar zelve deed — zij vat mijne natte hand — ik voelde de haare sidderen — maar met een glans van volmaaktheid op haar gelaat, brengt ze moedig deeze woorden uit — de laatsten, die ik van haar gehoord hebbe! „ Edjard! dat wij ons deeze handen even zalver, even onbefmet we-

dergeven voor den Rechterstoel van God!
 — dan worden ze in geene eeuwigheid
 van een gereeten." — Ik zag haar
 aan — o God! met welke oogen! —
 met welk een hart, verzonken onder 't on-
 lijdelijkste leed! — „ Gij ziet uwe
 zaligheid — uwe eenigste zaligheid voor
 't laatst — de Eeuwigheid kan verande-
 ring baren — de Tijd, de geheele lan-
 ge Tijd, nooit — nog één oogenblik —
 en het gordijn valt — gij hebt ge-
 leefd" — Zie daar de gedachten, die
 duizendmaal in een oogenblik, met onwe-
 derstaanbaar, met duldeloos geweld —
 als blikfems door mijn verstand vlogen —
 en nooit zonder dat ik een stuk van mijn
 hart voelde affcheuren — Ik zou luid-
 keels gefchreeuwd hebben van weedom,
 maar overmaat van smart floot mijnen
 mond en mijne lippen beefden. Waar leeft
 de fterfelijke, die vatbaar is te gevoelen,
 wat ik gevoelde? — Voorzienigheid! —
 o Voorzienigheid! ik wensche u te aan-
 bidden! — Zeker hebt gij, Vader van
 uwe fchepfelen! ook mijn geluk bedoeld —
 toen uwe hand mij aan het niet onttrok —

toen - gij mij juist met dit diepgevoelend hart in den kring der wezens - plaatse — en echter zo ongelukkig — door onoverwinnelijke toevallen zo rampzalig — ik stare . . . - en mijn hart gruuwt — — o mijn Vriend! ik heb den laatste kusch op de koude lippen mijner JULIA gedrukt — waarom is mijne ziel dien kusch niet gevolgd! — Neen! men sterft niet van smart, dewijl ik nog leve! — — Ik verliet haar geheel buiten mij-zelfen — wat ik leed, — drukt geen eindig wezen uit. — — Naauwlijks vond ik mij alleen of de gelatenheid, die het tederste Meisje onder het aandoenlijkste afscheid be-toond hadde, pijnigde mij nog boven al mijne smart. — Ieder trek van haar ge-
 laat — ieder woord, dat van haare lippen gevloeid was, herdacht ik — herdacht ik duizendmaal — en alles schein mij even koel, even onverschillig toe — „ JULIA ophouden mij te beminnen” — Ijsfelijke gedachten! — wijk te rug in den nacht des afgronds, daar gij uit voortgekomen zijt! — Gij scheidt mij eene hel van wanhoop en afgrijzinge. — Ach!

A F S C H E I D.

Gij waant mij gelukkig te zijn — in de schaduw mijner JULIA rond te zweven — uit haaré oogen geduurig nieuwe levenskrachten in te ademen — o mijn Vriend! op het ogenblik dat gij dezen brief leest, kwijne ik meer dan honderd uren van de woonplaats mijner JULIA af. — Eenzaam doole ik van woesteniĳ tot woesteniĳ, zonder ooit haar te ontmoeten, die mij de wildernis tot een Eden zou maken. — Aan de gevoellooze Natuur klage ik mijn leed, en tot hier toe heb ik geen hart gevonden, daar ik mijn' tot stikkens toe geprangden boezem in ontlasten kon. JULIA heeft voor 't eerst wreed kunnen zijn — zo als de Engelen wreed zijn wanneer ze alles aan de Deugd opofferen — Ach! ik aanbidde die Heilige, zonder haar ooit te kunnen bereiken — ik bewondere haar

In het uitoffenen van eene deugd, die mij al
 mijn geluk medogenloos ontroofte. — Leg
 deeze tegenstrijdigheid van mijn hart uit,
 zo gij kunt — of noem het dwaasheid —
 maar ik gevoel dat ik haar minder bemin-
 nen zou, zo zij mij thans gelukkiger maak-
 te, en echter komt mijne geheele ziel
 tegen haare wreedheid op. — Ja! zij
 heeft mij het bevel kunnen geven van haar
 te verlaten — van haar in deezen kor-
 ten leefrijd, daar elk oogenblik een on-
 waardéerbaar, een nooit te herroepen ge-
 deelte van uitmaakt — te verlaten. —
 Ach! zo zij mijn' dood geëischt had, ik
 zou haar gehoorzaamd hebben — ik zou
 den dolk gekuscht hebben, dien haare
 hand mij aanbod, en stervende haar geze-
 gend hebben. . . . . JULIA! JULIA! —
 o gij eenigste Vriendin van mijn hart! —
 eenigste Ziel! die God onder de talloo-
 ze wezens van den geheelen aardbodem
 voor mij geschapen heeft — hebt gij
 mij, die enkel voor u aan de gevoelloos-
 heid ontrogen was — hebt gij mij aan
 mijn geluk ontroven kunnen — aan dat
 stille, onschuldige geluk, daar mijn hart al-

44 JULIA AAN EDUARD.

jongste kusch scheen, dien ik op uwe be-
 traande lippen drukte, nooit, mijn dier-
 baare Eduard! nooit, eenige Vriend van
 mijn ziel! heb ik u een sterker proef van
 mijne liefde gegeven, dan in die zelfde
 bijeenkomst, daar gij u over beklagt —
 Ach! toen mijn pligt mij beval dat ik u
 van mij verwijderen zou — toen mijne
 hand u schreef: verlaat mij! — o! waarom
 zaagt gij mij toen niet in mijne traanen
 smeltende, en ieder letter met bemaauwd-
 heid en zielangst voortbrengen? — Ik
 verbeeldde mij levendig — ik zag, ik ge-
 voelde den donderslag, die u trof, toen gij
 mijn bevel verstond — uwe JULIA ver-
 zaakte haare smart, verkropte haare traanen
 om enkel gevoelig voor uwen ramp te
 zijn — gij leedt — zij zag niets meer
 dan EDUARD! en — wat geen Heelal
 bij mij had kunnen uitwerken, deed de
 enkele gedachte, dat mijn EDUARD minder
 leed, als ik hem mijne smart verbergen
 kon. Ja! de liefde, de tederste liefde alleen
 maakte mij tot eene Heldinne, en zo trad
 ik naar onze laatste bijeenkomstplaats. Hoe
 gevaarlijk was mij de eerste blik, dien ik

op u wierp, toen ik u van verre zag aankomen! — zo bleek, zo gevoelloos door overmaat van gevoel, zo hardnekkig op den grond starende, gebukt onder onuitsprekelijke ellende — o mijn EDUARD! ik gevoelde al mijn' moed bezwijken; mijne oogen begonnen te zwellen; en mijn hart borst van weêdom — en zo gij toen uw gezicht op mij geflagen hadt, zoudt gij niets in uwe JULIA gevonden hebben, dan het zwakke, het gevoelige meisje. Ik herstelde mij met moeite — gij weet het overige — wij verlieten elkanderen — en toen — toen zonk uwe en mijne snart vereenigd op mijn hart neêr — God alleen weet wat ik geleden heb — zo veel leed geen mensch ooit! — het oogenblik zal nog aanbreken, waarin ik, sedert uw afzijn, niet aan u gedacht, niet vurig aan u gedacht hebbe — ieder woord, dat wij ooit met elkander gesproken hebben, herhaal ik honderdmaal op eenen dag, en tot nog toe heb ik mijne wooning niet verlaten, dan om de dierbaare plekken te bezoeken, die wij eenmaal hand aan hand bewandeld heb-

46 JULIA AAN EDUARD.

ben — dat herinnert mij dan alles aan
 mijnen EDUARD — somtijds verbeelde ik
 mij, als de wind door het geboomte
 ruischt, uwe stem te horen, en mijne
 ooren vangen ieder toontje met wellust
 op. o Bekoorlijke hersenschimmen! o lief-
 selijke strelende begochelingen, laatste en
 eenigste toevlucht van ongelukkigen! ach!
 waarom moet uwe vreugd zo spoedig ver-
 dwijnen? — Waarom moet ik geduldig
 op nieuw mijne akelige eenzaamheid ge-
 voelen? — Hoe vaak heb ik sedert uw
 afzijn de vergenoegde dagen mijner kinds-
 heid te rug gewenscht. — In dien te-
 deren leeftijd is onze verbeelding gediens-
 tiger — en haar vermogen sterker —
 Zij scheidt ons alles wat wij wenschen,
 en een oogenblikkelijk genot volgt elke
 begeerte op! — naauwlijks vervliegt de
 eene begocheling of eene tweede, veel be-
 koorlijker, vervangt haare plaats en zo tot
 in het oneindige — ja! tot in het onein-
 dige, zo die zalige leeftijd oneindig wa-
 re! — maar hij vliegt met onze genoe-
 gens zachtens, onmerkbaar heen — de
 Reden wint veld — en zij die zo veel

diensten aan den mensch doet; vermoort onmedogend zijne zoetste verbeeldingen, en verdrijft wreeddaartig die dierbaare hartenschimmen; die aan ons gevoel zulk een verkwikkelijk voedsel verschaffen, en ons door deeze akelige wildernis van heuveltje op heuveltje zo genoeglijk voortrollen. — Ja! ons leven is een droom, en waar plukken wij hier een roosje dan in onze verbeelding? — EDUARD! waar zou mij deeze gedachte, deeze recht treurige gedachte heen voeren? — — — Is er dan geen Eeuwigheid? — Is hier de zaaitijd niet? — en zullen deeze moeilijke, heete, in zweet en stof doorgebrachte dagen niet eenmaal door eenen eeuwigen oogst opgevolgd worden? — Wij hebben hier slechts kennis gemaakt; mijn Beste! — in de onsterfelijkheid zullen wij stóórloos genieten. — Hoe veele tegenspoeden weegt dit enkel denkbeeld op! — Wat is onze loopbaan hier klein bij de toekomstigheid? — Welk een onmerkbaar beekje word de tijd, als wij hem bij dien oeverloozen Oceaan beschouwen, daar millioenen jaaren; met mil-

48. JULIA AAN EDUARD.

lienen verdubbeld, zelfs geen enkel golfje van uitmaken! en echter hebben wij in deezen korten tijd elkander ontmoet — Hoe schoon is onze leeftijd besteed geweest! — — Hoe veele stervelingen verliezen zich in den drang deezer woelige waereld zonder zich onderling te ontdekken? — hoe veele ongelukkigen alom, die gelukkig, onuitspreeklijk gelukkig zouden geweest zijn, zo zij dat hart ontmoet hadden, daar hunne zaligheid in floeg — dat nu aan hunne treurige oogen ontsnapt is, en op zijn beurt door eene andere ongevoelige gepijnigd wordt — — Hoe gevoelt mijn hart alle de waarde van ons heil, van een heil even duurzaam als ons wezen, tot in een eindeloos verschiet! — — Kweekt deeze overweging geen' goddelijken troost in uw hart, mijn EDUARD! nu wij ons misfen? — Ach! zij is de eenigste die mij thans verkwikking aanbrengt bij alle de treurige voorwerpen, die mij omringen — —

Mijn Vader schijnt vergenoegd over het offer dat ik op zijn bevel van mijn hart

gescheurd hebbe, en hij weet welk een offer dit voor mij is! — Hij poogt mij uw gemis door de uitgedachtste vermaaken te vergoeden — te vergoeden, EDUARD! — hoe weinig kent hij het hart zijner Dochter! — Waarom toch zijn alle menschen niet wat ze zouden kunnen zijn? dan was ieder huisgezin een Hemel en de waereld — wat de eeuwigheid zijn zal! — o mijn Beste! met welk een vermaak zie ik een' brief van u te gemoet — Verwaarloos uw leven toch niet — gij leeft voor uwe JULIA en zij ademt voor u — uw vertrek was noodzaaklijk — gij moest mij verlaten — maar denk, dat gij mijn hart, mijne rust, alles, wat mij dierbaar is, met u voert, en dat onze geschiedenis voortaan maar een is — Gij kunt niet meer alleen gelukkig of rampzalig zijn — en gelooft gij dat uwe JULIA het zou kunnen zijn? — neen! schoon aan de beide uiterste grenspaalen der waereld geplaatst, zegt mijn hart mij, dat wij echter in 't zelfde lot zouden deelen — o mijn EDUARD! zo gij mij zoo teder bemint, als ik u doe, dan zal dit eigen gevoel u

dergeven voor den Rechterstoel van God! — dan worden ze in geene eeuwigheid van een gereeten:” — Ik zag haar aan — o God! met welke oogen! — met welk een hart, verzonken onder 't onlijdelijkste leed! — „ Gij ziet uwe zaligheid — uwe eenigste zaligheid voor 't laatst — de Eeuwigheid kan verandering baren — de Tijd, de geheele lange Tijd, nooit — nog één oogenblik — en het gordijn valt — gij hebt geleefd” — Zie daar de gedachten, die duizendmaal in een oogenblik, met onwederstaanbaar, met duldeloos geweld — als blikfems door mijn verstand vlogen — en nooit zonder dat ik een stuk van mijn hart voelde afscheuren — Ik zou luidkeels geschreeuwd hebben van weedom, maar overmaat van smart floot mijnen mond en mijne lippen beefden. Waar leeft de sterfelijke, die vatbaar is te gevoelen, wat ik gevoelde? — Voorzienigheid! — o Voorzienigheid! ik wensche u te aanbidden! — Zeker hebt gij, Vader van uwe schepselen! ook mijn geluk bedoeld — toen uwe hand mij aan het niet onttrok —

toen - gij mij juist met dit diepgevoelend hart in den kring der wezens plaatste — en echter zo ongelukkig — door onverwinnelijke toevallen zo rampzalig — ik stare . . . - en mijn hart gruuwt — — o mijn Vriend! ik heb den laatste kusch op de koude lippen mijner JULIA gedrukt — waarom is mijne ziel dien kusch niet gevolgd! — Neen! men sterft niet van smart, dewijl ik nog leve! — — Ik verliet haar geheel buiten mij zelve — wat ik leed, — drukt geen eindig wezen uit. — — Naauwlijks vond ik mij alleen of de gelatenheid, die het zedert Meisje onder het aandoenlijkste afscheid be- toond hadde, pijnigde mij nog boven al mijne smart. — Ieder trek van haar ge- laat — ieder woord, dat van haare lip- pen gevloeid was, herdacht ik — her- dacht ik duizendmaal — en alles schein mij even koel, even onverschillig toe — „ JULIA ophouden mij te beminnen” — Ijsfelijke gedachten! — wijk te rug in den nacht des afgronds, daar gij uit voort- gekomen zijt! — Gij schept mij eene hel van wanhoop en afgrijzinge. — Ach!

pijnigde mij! — niets bleef mij meer overig dan uwe Liefde — haar te verliezen was vernietiging voor mij! — In zulke bedwelmende oogenblikken van vertedering en ellende vreesst men het verlies van zijne jongste en dierbaarste bezitting, en naar maate zij dierbaarer is, dringt de vrees met meer geweld, zelfs in een hart, dat geen enkele reden van vertwijffeling heeft. — Uwe liefde was mij alles — konde ik gerust zijn toen mij door uwe afwezendheid de geheele natuur ontzong? — en uw hart mij alleen overig bleef? — JULIA! gij waart het Heelal voor mij! — mijn leven, mijne vreugd, mijn verstand, mijne deugd, mijne zaligheid! — Buiten u was ik den gevoelloozen stofklomp gelijk — door u bezielde, was ik vatbaar voor de grootheid van den Engel. — Neen! ik heb nooit hartgrondig aan uwe liefde getwijffeld — het eigen oogenblik had mij zien sterven — eenen geweldigen, pijnigenden dood zien sterven — en de Eeuwigheid — de geheele lange Eeuwigheid zou mij een ijdelgappend ruim — de Onsterfelijkheid een straffende last geweest

zijn. — Gij alleen kunt mij eene Eeuwigheid vervullen — gij alleen mijn hart voor eene Eeuwigheid doen gevoelen! —

O mijne JULIA! op dit oogenblik is dat hart geheel liefde, geheel tederheid — het fijnste gevoel stroomt door alle mijne aderen en naarwlijks kan ik van het verhevenst genoeg ademen — maar mijne pen, mijne woorden bezwijken — en vruchteloos poge ik mijne gewaarwordingen uit te drukken. — Neen! ik ondervinde het, er is nog geen taal voor 't gevoel — of het moesten de traanen — de gezegende traanen zijn — ja! zij zijn het — zij ontlasten thans mijne geprangde borst — zij komen mijne flauwe woorden te hulp en alles wordt uitdrukking! — JULIA! gij ziet thans de traanen niet langs mijne wangen vloeien — uwe traanen vermengen 'er zich niet meede — uwe hand droogt ze niet af — die gelukkige tijd is verdweenen — de smartelijke en verkwikkende gedachtenis is 'er nog alleen van overig — zal 'er eeuwig van overig zijn! — maar gij zult gevoelen, wat ik gevoel — Heeft uw hart ooit woorden nodig gehad

om het mijne te verstaan? — Ja! ik ben nog gelukkig in al mijn smart — zij zelve wordt mij dierbaar — mijne ziel verwijdt zich elk oogenblik — mijne gewaarwordingen worden verhevener — ik durfde u beminnen, JULIA! — en zoude ik in waare grootheid niet roemen? — Strelende gedachte! JULIA waarlijger te worden — eens haar te bezirten — aan alle haare behoeften te voldoen — geen enkel ledig vakje in haar hart open te laten! — Aanminnige hoop! — alles week van mij, maar gij bleef mij bij — onder uwen verzachtenden adem verliezen de doorens, die ik op mijnen weg ontmoet, hunne stekeligheid en rooken ontluiken voor mijne oogen in een lang verschiet — JULIA! wanneer zal mijn voet dit verschiet bereiken? — hier? — hier die gelukkige Aardbewoner zijn? — of in de Eeuwigheid? — ten minsten (wat lijdt mijn hart onder dit: ten minsten!) daar zeker — stoorloos — eindelijk! — daar zal alles liefde, alles gevoel zijn — heilig, van het vuil der menschlijkheid gezuiverd gevoel zijn! —

Leven van mijn leven! Ziel van mijne
 ziel! o mijne JULIA! — ik bezwijkte
 van aandoening — mijne hand beeft van
 genoeg — en toch ben ik treurig —
 de pen onzinkt mij — o deel, deel in
 mijne zaligheid! —

RAMPZALIGE.

o **Mijne JULIA!** ik ben de eenigste ellendeling niet, die hier zijn pad met traanen doorweekt. 'Er zijn ongelukkiger wezens dan ik ben, ongelukkiger, duizendmaal ongelukkiger. — Ik vond hier onder eene geheele schaare van gevoellooze menschen één gevoelig hart — o hoe duur heeft deszelfs bezitter zijn voorrecht moeten betalen! — Hij is mijn vriend, mijn lotgenoot geworden; en zijn bijzijn alleen kan mij de lange oogenblikken van uwe afwezendheid bij tuschenpoozen draaglijk maken. — Hij is zelfs uwe vriendschap waardig! — Op het eerste gezicht bevielen wij elkander, en wij hadden geene verzekeringen noodig, om beide overtuigd te zijn, dat wij vrienden waren — o! die zijn overkropt harte in den schoot van een' waar' deelnemend Vriend, die even sijn als wij zelve gevoelt, uit kan storten, is in

de grootste rampen slechts half ongelukkig. Zulk een vriend ben ik voor Werther — Ach konde ik, konde ik zijn rampzalig lot verzachten! — Helaas! dit is op deeze waereld onmogelijk — Geen vergenoegde lagch zal ooit weér op zijn gelaat zweven — geene zaligheid immer onverbitterd tot zijne ziel gepaken.

Eenige dagen had ik met hem omgegaan, en reeds dikwerf met hem geweend, eer hij mij zijne treurige geschiedenis mededeelde. Onlangs bezocht ik met hem een afgelegen, plekje gronds, dat hem dierbaar geworden is, en daar hij door het plengen van verliggende traanen voor zinnen overstelpten boezem vaak lucht komt zoeken — „ Waarlijk, Werther! zeide „ ik tot hem (en op dit oogenblik geloofde ik het ook) gij zijt nog gelukkiger „ dan ik ben”.... Gelukkiger? viel hij mij met eenen diepen zucht in — en nu kon hij geen woord meer uitbrengen — zijne smart overstelpte hem. Hij zonk met zinnen rechter arm op de helling van eene rots, die aan zijne zijde stond, treurig ne-

48. JULIA AAN EDUARD.

lienen verdubbeld, zelfs geen enkel golfje van uitmaken! en echter hebben wij in deezen korten tijd elkander ontmoet — Hoe schoon is onze leeftijd besteed geweest! — — Hoe veele stervelingen verliezen zich in den drang deezer woelige waereld zonder zich onderling te ontdekken? — hoe veele ongelukkigen alom, die gelukkig, onuitspreeklijk gelukkig zouden geweest zijn, zo zij dat hart ontmoet hadden, daar hunne zaligheid in floeg — dat nu aan hunne treurige oogen ontsnapt is, en op zijn beurt door eene andere ongevoelige gepijnigd wordt — — Hoe gevoelt mijn hart alle de waarde van ons heil, van een heil even duurzaam als ons wezen, tot in een eindeloos verschiet! — — Kweekt deeze overweging geen' goddelijken troost in uw hart, mijn EDUARD! nu wij ons misfen? — Ach! zij is de eenigste die mij thans verkwikking aanbrengt bij alle de treurige voorwerpen, die mij omringen — —

Mijn Vader schijnt vergenoegd over het offer dat ik op zijn bevel van mijn hart

gescheurd hebbe, en hij weet welk een offer dit voor mij is! — Hij poogt mij uw gemis door de uitgedachtste vermaaken te vergoeden — te vergoeden, EDUARD! — hoe weinig kent hij het hart zijner Dochter! — Waarom toch zijn alle menschen niet wat ze zouden kunnen zijn? dan was ieder huisgezin een Hemel en de waereld — wat de eeuwigheid zijn zal! — o mijn Beste! met welk een vermaak zie ik een' brief van u te gemoet — Verwaarloos uw leven toch niet — gij leeft voor uwe JULIA en zij ademt voor u — uw vertrek was noodzaaklijk — gij moest mij verlaten — maar denk, dat gij mijn hart, mijne rust, alles, wat mij dierbaar is, met u voert, en dat onze geschiedenis voortaan maar een is — Gij kunt niet meer alleen gelukkig of rampzalig zijn — en gelooft gij dat uwe JULIA het zou kunnen zijn? — neen! schoon aan de beide uiterste grenspaalen der waereld geplaatst, zegt mijn hart mij, dat wij echter in 't zelfde lot zouden deelen — o mijn EDUARD! zo gij mij zoo teder bemint, als ik u doe, dan zal dit eigen gevoel u

50. JULIA AAN EDUARD.

de nauwkeurigste zorg voor uw leven
doen nemen — in de ontworsteling van
elk gevaar zult gij de vreugd gevoelen,
die gij aan uwe JULIA verschaft hebt —
bij elk vermaak, dat gij op uwen weg
ontmoet... Och! mijn Dierbare! zoudt
gij niet iets doen voor haar, die alles wat
zij is — alleen, geheel voor u is? —

DE RAMPZALIGE. 61

ze verdiende te zijn; dat ze eens door eenen ongevoeligen rampzafig.... Dit is de meest pijnigende gedachte, die zijn geheele aanzijn verpest, zo dra ze hem bekruipt. — Menigwerf bidt hij God, dat het geluk, dat aan zijn leven onttrokken is, haaren geheelen levensloop bezielen moge! — o dan wordt zijn onheil hem dierbaar, en hij wenscht geen aasje geluk meer te genieten. Na eene lange wezenloosheid roept hij vaak al zuchtende uit: „Eenigst Meisje op den aardbodem, wier achting al mijnen schat uitmaakt! hebt gij mij eenmaal voor een oogenblik kunnen miskennen? — Deeze dwaaling, mijn Eduard! maakte het gevoeligste, het beste hart voor eenen ongelukkigen wreed, en beroofde hem van twee onschuldige, reeds toegezegde, voorrechten, die nu zijn eenige troost zouden zijn, en mogelijk een leven, dat eene afgaande schaduwe gelijk is geworden, genoeglijk verlengen”. — Zijne minst pijnigende oogenblikken zijn, die hij in de bespiegeling der Onsterfelijkheid doorbrengt — Waarlijk de bewustheid van een leven na dit leven is de eenige verkwikking voor el-

pijnigde mij! — niets bleef mij meer overig dan uwe Liefde — haar te verliezen was vernietiging voor mij! — In zulke bedwelmende oogenblikken van veredering en ellende vrees men het verlies van zijne jongste en dierbaarste bezitting, en naar maate zij dierbaarer is, dringt de vrees met meer geweld, zelfs in een hart, dat geen enkele reden van vertwijffeling heeft. — Uwe liefde was mij alles — konde ik gerust zijn toen mij door uwe afwezendheid de geheele natuur ontzonk? — en uw hart mij alleen overig bleef? — JULIA! gij waart het Heelal voor mij! — mijn leven, mijne vreugd, mijn verstand, mijne deugd, mijne zaligheid! — Buiten u was ik den gevoelloozen stofklomp gelijk — door u bezielde, was ik vatbaar voor de grootheid van den Engel. — Neen! ik heb nooit hartgrondig aan uwe liefde getwijffeld — het eigen oogenblik had mij zien sterven — eenen geweldigen, pijnigenden dood zien sterven — en de Eeuwigheid — de geheele lange Eeuwigheid zou mij een ijdelgapend ruim — de Onsterfelijkheid een straffende last geweest

zijn. — Gij alleen kunt mij eene Eeuwigheid vervullen — gij alleen mijn hart voor eene Eeuwigheid doen gevoelen! — o mijne JULIA! op dit oogenblik is dat hart geheel liefde, geheel tederheid — het fijnste gevoel stroomt door alle mijne aderen en naarwlijks kan ik van het verhevenst genoeg adembalen — maar mijne pen, mijne woorden bezwijken — en vruchtloos poge ik mijne gewaarwordingen uit te drukken. — Neen! ik ondervinde het, er is nog geen taal voor 't gevoel — of het moesten de traanen — de gezegende traanen zijn — ja! zij zijn het — zij ontlasten thans mijne geprangde borst — zij komen mijne flauwe woorden te hulp en alles wordt uitdrukking! — JULIA! gij ziet thans de traanen niet langs mijne wangen vloeien — uwe traanen vermengen 'er zich niet meede — uwe hand droogt ze niet af — die gelukkige tijd is verdweenen — de smartelijke en verkwikkende gedachtenis is 'er nog alleen van overig — zal 'er eeuwig van overig zijn! — maar gij zult gevoelen, wat ik gevoel — Heeft uw hart ooit woorden nodig gehad

D E

U I T K O M S T.

Verheug u, mijne JULIA! maar verheug u met traanen — Werther is van alle zijne ellende verlost — Hij is niet meer! — Zijn dood berooft mij van eenen tederhartigen lotgenoot — die mij in uw afzijn alles was — daar ik mijne gesprekken over u altijd aan kon kwijt raken — en echter verheug ik mij over denzelven. — De dood was het eenigste middel dat hem aan zijn lijden ontrukken kon — zoude ik — die dat duldloos lijden meer dan iemand gevoelde — baatzuchtig genoeg zijn om een leven in hem te rug te wenschen, dat mij vertroosten en hem aanhoudend pijnigen zoude? — Neen, mijne JULIA! ik heb van u geleerd mijn geluk in dat van mijnen evenmensch te vinden — en zou 'er een enkele zucht zelfs tegen het belang van een' Vriend in mijn hart kunnen oprijzen? — Welk een treurig einde was

Leven van mijn leven! Ziel van mijne
 ziel! o mijne JULIA! — ik bezwijkte
 van aandoening — mijne hand beeft van
 genoegen — en toch ben ik treurig —
 de pen onszinkt mij — o deel, deel in
 mijne zaligheid! —

RAMPZALIGE.

o **Mijne JULIA!** ik ben de eenigste ellendeling niet, die hier zijn pad met traanen doorweekt: 'Er zijn ongelukkiger wezens dan ik ben, ongelukkiger, duizendmaal ongelukkiger. — Ik vond hier onder eene geheele schaare van gevoellooze menschen één gevoelig hart — o hoe duur heeft deszelfs bezitter zijn voorrecht moeten betalen! — Hij is mijn vriend, mijn lotgenoot geworden; en zijn bijzijn alleen kan mij de lange oogenblikken van uwe afwezendheid bij tusschenpoozen draaglijk maken. — Hij is zelfs uwe vriendschap waardig! — Op het eerste gezicht bevielen wij elkander, en wij hadden geene verzekeringen noodig, om beide overtuigd te zijn, dat wij vrienden waren — o! die zijn overkropt harte in den schoot van een' waar' deelnemend Vriend, die even fijn als wij zelve gevoelt, uit kan storten, is in

de grootste rampen slechts half ongelukkig. Zulk een vriend ben ik voor Werther — Ach konde ik, konde ik zijn rampzalig lot verzachten! — Helaas! dit is op deze waereld onmogelijk — Geen vergenoegde lagch zal ooit weér op zijn gelaat zweven — geene zaligheid immer onverbit- terd tot zijne ziel gepaken.

Eenige dagen had ik met hem omge- gaan, en reeds dikwerf met hem geweend, eer hij mij zijne treurige geschiedenis mededeelde. Onlangs bezocht ik met hem een afgelegen plekje gronds, dat hem dier- baar geworden is, en daar hij door het plengen van verliggende traanen voor zij- nen overstelpten boezem vaak lucht komt zoeken — „ Waarlijk, Werther! zeide „ ik tot hem (en op dit oogenblik geloof- „ de ik het ook) gij zijt nog gelukkiger „ dan ik ben”.... Gelukkiger? viel hij mij met eenen diepen zucht in — en nu kon hij geen woord meer uitbrengen — zijne smart overstelpte hem. Hij zonk met zij- nen rechter arm op de helling van eene rots, die aan zijne zijde stond, treurig ne-

48. JULIA AAN EDUARD.

lienen verdubbeld, zelfs geen enkel golfje van uitmaken! en echter hebben wij in deezen korten tijd elkander ontmoet — Hoe schoon is onze leeftijd besteed geweest! — — Hoe veele stervelingen verliezen zich in den drang deezer woelige waereld zonder zich onderling te ontdekken? — hoe veele ongelukkigen alom, die gelukkig, onuitspreeklijk gelukkig zouden geweest zijn, zo zij dat hart ontmoet hadden, daar hunne zaligheid in sloeg — dat nu aan hunne treurige oogen ontsnapt is, en op zijn beurt door eene andere ongevoelige gepijnigd wordt — — Hoe gevoelt mijn hart alle de waarde van ons heil, van een heil even duurzaam als ons wezen, tot in een eindeloos verschiet! — — Kweekt deeze overweging geen' goddelijken troost in uw hart, mijn EDUARD! nu wij ons misfen? — Ach! zij is de eenigste die mij thans verwikking aanbrengt bij alle de treurige voorwerpen, die mij omringen — —

Mijn Vader schijnt vergenoegd over het offer dat ik op zijn bevel van mijn hart

gescheurd hebbe, en hij weet welk een offer dit voor mij is! — Hij poogt mij uw gemis door de uitgedachtste vermaakten te vergoeden — te vergoeden, EDUARD! — hoe weinig kent hij het hart zijner Dochter! — Waarom toch zijn alle menschen niet wat ze zouden kunnen zijn? dan was ieder huisgezin een Hemel en de waereld — wat de eeuwigheid zijn zal! — o mijn Beste! met welk een vermaak zie ik een' brief van u te gemoet — Verwaarloos uw leven toch niet — gij leeft voor uwe JULIA en zij ademt voor u — uw vertrek was noodzaaklijk — gij moest mij verlaten — maar denk, dat gij mijn hart, mijne rust, alles, wat mij dierbaar is, met u voert, en dat onze geschiedenis voortaan maar een is — Gij kunt niet meer alleen gelukkig of rampzalig zijn — en gelooft gij dat uwe JULIA het zou kunnen zijn? — neen! schoon aan de beide uiterste grenspaalen der waereld geplaatst, zegt mijn hart mij, dat wij echter in 't zelfde lot zouden deelen — o mijn EDUARD! zo gij mij zoo teder bemint, als ik u doe, dan zal dit eigen gevoel u

de naauwkeurigste zorg voor uw leven doen nemen — in de ontworsteling van elk gevaar zult gij de vreugd gevoelen, die gij aan uwe JULIA verchaft hebt — bij elk vermaak, dat gij op uwen weg ontmoet... Och! mijn Dierbaare! zoudt gij niet iets doen voor haar, die alles wat zij is — alleen, geheel voor u is? —

ze verdiende te zijn; dat ze eens door eenen ongevoeligen rampzalig.... Dit is de meest pijnigende gedachte, die zijn geheele aanzijn verpest, zo dra ze hem bekruipt. — Menigwerf bidt hij God, dat het geluk, dat aan zijn leven onttrokken is, haaren geheelen levensloop bezielen moge! — o dan wordt zijn onheil hem dierbaar, en hij wenscht geen aasje geluk meer te genieten. Na eene lange wezenloosheid roept hij vaak al zuchtende uit: „Eenigst Meisje op den aardbodem, wier achting al mijnen schat uitmaakt! hebt gij mij eenmaal voor een oogenblik kunnen miskennen? — Deeze dwaaling, mijn Eduard! maakte het gevoeligste, het beste hart voor eenen ongelukkigen wreed, en beroofde hem van twee onschuldige, reeds toegezegde, voorrechten, die nu zijn eenige troost zouden zijn, en mogelijk een leven, dat eene afgaande schaduwe gelijk is geworden, genoeglijk verlengen”. — Zijne minst pijnigende oogenblikken zijn, die hij in de bespiegeling der Onsterfelijkheid doorbrengt — Waarlijk de bewustheid van een leven na dit leven is de eenige verkwikking voor el-

pijnigde mij! — niets bleef mij meer overig dan uwe Liefde — haar te verliezen was vernietiging voor mij! — In zulke bedwelmende oogenblikken van vertedering en ellende vrees men het verlies van zijne jongste en dierbaarste bezitting, en naar maate zij dierbaarer is, dringt de vrees met meer geweld, zelfs in een hart, dat geen enkele reden van vertwijffeling heeft. — Uwe liefde was mij alles — konde ik gerust zijn toen mij door uwe afwezendheid de geheele natuur ontzonk? — en uw hart mij alleen overig bleef? — JULIA! gij waart het Heelal voor mij! — mijn leven, mijne vreugd, mijn verstand, mijne deugd, mijne zaligheid! — Buiten u was ik den gevoelloozen stofklomp gelijk — door u bezielde, was ik vatbaar voor de grootheid van den Engel. — Neen! ik heb nooit hartgrondig aan uwe liefde gerwijffeld — het eigen oogenblik had mij zien sterven — eenen geweldigen, pijnigenden dood zien sterven — en de Eeuwigheid — de geheele lange Eeuwigheid zou mij een ijdelgapend ruim — de Onsterfelijkheid een straffende last geweest

zijn. — Gij alleen kunt mij eene Eeuwigheid vervullen — gij alleen mijn hart voor eene Eeuwigheid doen gevoelen! — o mijne JULIA! op dit oogenblik is dat hart geheel liefde, geheel tederheid — het fijnste gevoel stroomt door alle mijne aderen en naarwlijks kan ik van het verhevenst genoeg ademen — maar mijne pen, mijne woorden bezwijken — en vruchteloos poge ik mijne gewaarwordingen uit te drukken. — Neen! ik ondervinde het, er is nog geen taal voor 't gevoel — of het moesten de traanen — de gezegende traanen zijn — ja! zij zijn het — zij ontlasten thans mijne geprangde borst — zij komen mijne flauwe woorden te hulp en alles wordt uitdrukking! — JULIA! gij ziet thans de traanen niet langs mijne wangen vloeien — uwe traanen vermengen 'er zich niet meede — uwe hand droogt ze niet af — die gelukkige tijd is verdweenen — de smartelijke en verkwikkende gedachtenis is 'er nog alleen van overig — zal 'er eeuwig van overig zijn! — maar gij zult gevoelen, wat ik gevoel — Heeft uw hart ooit woorden nodig gehad

D E

U I T K O M S T.

Verheug u, mijne JULIA! maar verheug u met traanen — Werther is van alle zijne ellende verlost — Hij is niet meer! — Zijn dood berooft mij van eenen tederhartigen lotgenoot — die mij in uw afzijn alles was — daar ik mijne gesprekken over u altijd aan kon kwijt raken — en echter verheug ik mij over denzelven. — De dood was het eenigste middel dat hem aan zijn lijden ontrukken kon — zoude ik — die dat duldloos lijden meer dan iemand gevoelde — baatzuchtig genoeg zijn om een leven in hem te rug te wenschen, dat mij vertroosten en hem aanhoudend pijnigen zoude? — Neen, mijne JULIA! ik heb van u geleerd mijn geluk in dat van mijnen evenmensch te vinden — en zou 'er een enkele zucht zelfs tegen het belang van een' Vriend in mijn hart kunnen oprijzen? — Welk een treurig einde was

ondertusfchen het zijne ! Zo jong , in den besten bloei van zijne jaaren , door ellende en finarten uitgeteerd , het graf als de eenige toévlugt tegen zijne rampen te moeten aanschouwen — door bergen en zeën van de Vriendin van zijn hart gefcheiden — mooglijk van haar vergeten — van liefde voor haar te fterven ! —

Reeds lang waren zijne aandoeningen fterker dan zijne ligchaamskrachten — Ik voorfpelde hem geene lange beproeving meer — echter zo onverwacht had ik mij niets voorgesteld.

Voor eenige dagen liet hij mij om midnacht roepen — ik vond hem op zijn leger — met eene ftille wanhoop op zijn gelaat en bijna magteloos om zich te verroeren — „ Eduard ! fprak hij , zo dra hij mij gewaar werd , mijne taak loopt ten einde , ik bezwijk onder mijn leed — Stort geen traanen over mijnen dood — hij is mij een verlosser ! — maar hebt gij medelijden met eenen ongelukkigen gehad , is mijne gedachtenisfe u dierbaar — o !

RAMPZALIGE.

o **Mijne JULIA!** ik ben de eenigste ellendeling niet, die hier zijn pad met traanen doorweekt: 'Er zijn ongelukkiger wezens dan ik ben, ongelukkiger, duizendmaal ongelukkiger. — Ik vond hier onder eene geheele schaare van gevoellooze menschen één gevoelig hart — o hoe duur heeft deszelfs bezitter zijn voorrecht moeten betalen! — Hij is mijn vriend, mijn lotgenoot geworden; en zijn bijzijn alleen kan mij de lange oogenblikken van uwe afwezendheid bij tusfchenpoozen draaglijk maken. — Hij is zelfs uwe vriendschap waardig! — Op het eerste gezicht bevielen wij elkander, en wij hadden geene verzekeringen noodig, om beide overtuigd te zijn, dat wij vrienden waren — o! die zijn overkropt harte in den schoot van een' waar' deelnemend Vriend, die even fijn als wij zelve gevoelt, uit kan storten, is in

de grootste rampen slechts half ongelukkig. Zulk een vriend ben ik voor Werther — Ach konde ik, konde ik zijn rampzalig lot verzachten! — Helaas! dit is op deeze waereld onmogelijk — Geen vergenoegde lagch zal ooit weér op zijn gelaat zweven — geene zaligheid immer onverbit- terd tot zijne ziel genaken.

Eenige dagen had ik met hem omge- gaan, en reeds dikwerf met hem geweend, eer hij mij zijne treurige geschiedenis mededeelde. Onlangs bezocht ik met hem een afgelegen, plekje gronds, dat hem dier- baar geworden is, en daar hij door het plengen van verliggende traanen voor zij- nen overstelpten boezem vaak lucht komt zoeken — „ Waarlijk, Werther! zeide „ ik tot hem (en op dit oogenblik geloof- „ de ik het ook) gij zijt nog gelukkiger „ dan ik ben”.... Gelukkiger? viel hij mij met eenen diepen zucht in — en nu kon hij geen woord meer uitbrengen — zijne smart overstelpte hem. Hij zonk met zij- nen rechter arm op de helling van eene rots, die aan zijne zijde stond, treurig ne-

der, en zijn hoofd rustte op zijne hand, geheel moedeloos, stom van aandoening, biggelden de tranen van zijne bleeke wanggen op de rots neder. Ik verbiedigde zijne smart en zweeg. — O JULIA! ons jongste afscheid stond op nieuw levendig voor mijne oogen. — Na eene lange stilte beurt hij langzaam zijn hoofd op, vat een staalen stift tusfchen zijne vingeren, en (schrijft al snikkend de volgende aandoenlijke regels op de rots:

O Gij! wie mijn hart zo teder is verbonden,

Die ik op mijn treurig pad onwillig heb gevonden,

Wier deugd en sijn gevoel ik meer dan iemand ken....

Ach! laat uw hart, o vreugd en kweuling van mijn leven!

Voor mij getuignis geven,

Of ik gelukkig ben!

Wat op uw jongst bevel mijn Reden poogt te winnen,

Het noodlot heeft beflist.... ik moet u eeuwig minnen;

Ach! waarom hier geveinsd?... mijn ziel haat dit bedrog.

Ja, na het traag verloop van talloze oogenblikken,

Na dalzend bange snikken,

Ben ik dezelfde nog.

zult de Schepster van mijne zatigheid zyn!
 — — Ach geloof het, mijne Dier-
 baarste! — — gij zoudt door een volmaak-
 ter mensch kunnen bemind worden — —
 niet door een tederer — — met geen lief-
 de, die bij de mijne halen kan. — —
 Ja! in al mijne zwakheid durf ik toch belij-
 den — — en mijn hart spreekt mij niet
 tegen — — ik bemin uwe ziel, JULIA! —
 ik bemin u voor de Eeuwigheid! — —
 Zonder de deugd, zonder het vooruit-
 zicht op de Onsterfelijkheid, begeerde ik
 uwe wederliefde niet — — en echter — —
 treft mij uw afzijn tot in het binnenste
 mijner beenderen! — — o Zo mijne
 rampen ooit in staat zijn om mijne liefde
 voor u zuiverer, edeler te maken — —
 dan zijn ze mij dierbaar, innig dierbaar —
 en ik verwisfelde ze niet voor al het ge-
 luk der Waereld! — —

Overmorgen zal ik mijne nieuwe ver-
 blijfplaats bereiken — — Thans moet ik
 afbreken om voort te trekken — — Iets
 wilde ik u toch schrijven — — Onze
 verwijdering wordt dan elk oogenblik

niets genietende en vatbaar voor het hoogste genot — altijd in het stof kruipende — eindeloos onder die grootheid zwevende, die zijne ziel aan de zijde eener waardige gezellinne zeker bereikt hadde. — IJlings verschijnt hem die Engel! — Hij vindt het eenigste hart, dat met het zijne gelijk slaat — de eenige ziel, die voor de hoogste tederheid en dien onstoffelijken wellust vatbaar is, die zo weinig wezens kennen. — Hij ziet, hij gevoelt, dat het hoogste geluk op deze waereld — en de beste toebereiding tot dat eener toekomstige — voor hem mogelijk geweest zij! — hij gevoelt dit, nu het — voor eeuwig voor hem afgesneden is, en zijn hart — jammerlijk verscheurd wordt! — Geen verandering, geen uitzicht meer — tot aan zijn graf toe! — Reeds beschouwt hij zich zelve — schoon ook zijn lot veranderde — dat hij echter niet wenscht (ach, JULIA! gevoel het ijsfelijke van deze tegenstrijdigheid!) als haarer onwaardig — Hij wenscht hier alleen te lijden — dan het denkbeeld dat er geen sterfeling leeft, die haar zo gelukkig kan maken als

DE RAMPZALIGE. 61

ze verdiende te zijn; dat ze eens door eenen ongevoeligen rampzalig.... Dit is de meest pijnigende gedachte, die zijn geheele aanzijn verpest, zo dra ze hem bekruipt. — Menigwerf bidt hij God, dat het geluk, dat aan zijn leven onttrokken is, haaren geheelen levensloop bezielen moge! — o dan wordt zijn onheil hem dierbaar, en hij wenscht geen aasje geluk meer te genieten. Na eene lange wezenloosheid roept hij vaak al zuchtende uit: „ Eenigst Meisje op den aardbodem, wier achting al mijnen schat uitmaakt! hebt gij mij eenmaal voor een oogenblik kunnen miskennen? — Deeze dwaaling, mijn Eduard! maakte het gevoeligste, het beste hart voor eenen ongelukkigen wreed, en beroofde hem van twee onschuldige, reeds toegezegde, voorrechten, die nu zijn eenige troost zouden zijn, en mogelijk een leven, dat eene afgaande schaduwe gelijk is geworden, genoeglijk verlengen”. — Zijne minst pijnigende oogenblikken zijn, die hij in de bespiegeling der Onsterfelijkheid doorbrengt — Waarlijk de bewustheid van een leven na dit leven is de eenige verkwikking voor el-

lendingen , die hier onherstelbaar ellendig zijn. — Daar zal hij zijne Vriendin weder vinden — daar zal hij haar waardiger zijn — en het zal in den schoot der Liefde geen misdrijf zijn zuiver te beminnen — ach ! in haare schaduw te leven is de hoogste gelukzaligheid die hij zich kan voorstellen ! — Deze rechtstreurige regels heeft hij onder zijn schaduwbeeld geplaatst :

! Gevoelig voor het schoon , waer ooit mijn ziel het vond ,
 Een vatbaar voor een heil , mij nooit door 't lot gegeven ,
 Doolde ik , in traanen meest , door dit beneden' rond ,
 Een dankte God voor 't heil van een toekomstig leven .

O JULIA ! tedere JULIA ! hoe diep zult gij mijnen Vriend beklagen ! — met zulk een gevoelig hart , dat geen wormpje kan zien lijden , dat elk wezen gelukkig zou willen maken , zelf zo onuitspreeklijk ongelukkig te zijn ! Welk eene waereld is de onze ! Zo veele ellendingen alom , die alle de Voorzienigheid voor hun lot zouden gezegend hebben — die alle voortreffelijke menschen zouden geworden zijn — in-

dien geen onzichtbaar geweld hen uit den kring geweerd had, daar ze in behoorden, daar hun waar geluk en grootheid in rond zweefden! — Onnadenklijk gelukkig hij, mijne JULIA! die hier aan God genoeg heeft! — Hij alleen is boven alle rampen verheven, en, gelijk aan den reiziger op eenen hoogen berg, ademt hij eene kalme en zuivere lucht in, terwijl diep onder zijne voeten de donders voortrollen, die tot hem niet genaken kunnen.

D E

U I T K O M S T.

Verheug u, mijne JULIA! maar verheug u met traanen — Werther is van alle zijne ellende verlost — Hij is niet meer! — Zijn dood berooft mij van eenen tederhartigen lotgenoot — die mij in uw afzijn alles was — daar ik mijne gesprekken over u altijd aan kon kwijt raken — en echter verheug ik mij over denzelven. — De dood was het eenigste middel dat hem aan zijn lijden ontrukken kon — zoude ik — die dat duldoos lijden meer dan iemand gevoelde — baatzuchtig genoeg zijn om een leven in hem te rug te wenschen, dat mij vertroosten en hem aanhoudend pijnigen zoude? — Neen, mijne JULIA! ik heb van u geleerd mijn geluk in dat van mijnen evenmensch te vinden — en zou 'er een enkele zucht zelfs tegen het belang van een' Vriend in mijn hart kunnen oprijzen? — Welk een treurig einde was

ondertusfchen het zijne ! Zo jong , in den besten bloei van zijne jaaren , door ellende en finarten uitgeteerd , het graf als de eenige toévlugt tegen zijne rampen te moeten aanschouwen — door bergen en zeën van de Vriendin van zijn hart gefcheiden — mooglijk van haar vergeten — van liefde voor haar te fterven ! —

Reeds lang waren zijne aandoeningen fterker dan zijne ligchaamskrachten — Ik voorspelde hem geene lange beproeving meer — echter zo onverwacht had ik mij niets voorgesteld.

Voor eenige dagen liet hij mij om middernacht roepen — ik vond hem op zijn leger — met eene stille wanhoop op zijn gelaat en bijna magteloos om zich te verroeren — „ Eduard ! fprak hij , zo dra hij mij gewaar werd , mijne taak loopt ten einde , ik bezwijk onder mijn leed — Stort geen traanen over mijnen dood — hij is mij een verlosfer ! — maar hebt gij medelijden met eenen ongelukkigen gehad , is mijne gedachtenife u dierbaar — o !

doe mij dan eene befofte, en gij zult mijne laafte oogenblikken verkwikkingen aanbrengeu. — Zo het lot u ooit brengen mogt in den omtrek mijner Vriendinne — begeef u tot haar — zeg haar, hoe ik in het jongfte tijdfup van mijn leven haar even vuurig, even oprecht bemind hebbe, als toen mijn mond haar eene enkele keer mijne geheele ziel dorst openbaren — dat het laafte vonkje in mijne oogen voor haar gefchenen heeft — mijne laafte zucht voor haar geweest is — Bid haar, dat zij het aan een' ongelukkigen vergeve, zo hij ooit voor eenige oogenblikken de rust van een Meisje, daar hij duizendmaal voor in den dood zou gegaan zijn, onwillig geftoord heeft — Zeg haar dat mijn hart mooglijk niet geheel onwaardig was, om van haar bemind te worden"! — Ik voldeed, al fnikkende, aan zijnen eisch. — „Nu ben ik te vreden, zeide hij, en alles is hier voor mij afgedaan! — Wees gelukkiger, Eduard! dan ik hier geweest ben"! — Thans zweeg hij een' geruimen tijd — zijne handen waren gevouwen en opgeheven —

hij scheen te bidden — Eindelijk borst hij onder een' vloed van traanen met eene geduurig verflaauwende stem uit :

O oorsprong van mijn zijn . . . . Zie op uw schefsel neder.

Gij eischt uw gift te rug . . . ik geef ze u dankbaar weder . . .

Mijn taak is zwaar geweest in deeze rampwoestijn . . . .

Vergeef, wat ooit mijn hart uit zwakheid heeft misdreven . . .

't Is Godlijk te vergeven ,

Was 't menschlijk zwak te zijn !

Hij zucht — drukt mijne hand en bevochtigt ze met zijn doodzweet — slaat zijne oogen naar boven — en sterft. —

o Werther ! Werther ! wees gelukkiger in uw tegenwoordig leven , dan gij hier geweest zijt ! — Ongelukkig Jongeling ! slagtoffer van uw gevoelig hart — Gij verdiende God te beminnen ! —

Ik heb zijn lijk naar het graf, daar hij zo dikwerf naar gereikhalst heeft, verzeld — ijsfelijik leed ik onder deeze plegtigheid — toen men de kist in den grond liet zin-

der, en zijn hoofd rustte op zijne hand, geheel moedeloos, stom van aandoening, biggelden de tranen van zijne bleeke wanggen op de rots neder. Ik eerbiedigde zijne smert en zweeg. — O JULIA! ons jongste afscheid stond op nieuw levendig voor mijne oogen. — Na eene lange stilte beurt hij langzaam zijn hoofd op, vat een staalen stift tusschen zijne vingeren, en schrijft al snikkend de volgende aandoenlijke regels op de rots:

O Gij! wie mijn hart zo teder is verbonden,

Die ik op mijn treurig pad onwillig heb gevonden,

Wier deugd en sijn gevoel ik meer dan iemand ken....

Ach! laat uw hart, o vreugd en kwelling van mijn leven!

Voor mij getuignis geven,

Of ik gelukkig ben!

Wat op uw jongst bevel mijn Reden poogt te winnen,

Het noodlot heeft beflist.... ik moet u eeuwig minnen;

Ach! waarom hier getuind?... mijn ziel haat dit bedrog.

Ja, na het traag verloop van talloze oogenblikken,

Na dalzend bange snikken,

En ik dezelfde nog.

door de waereld reikhalst — och! dat hij daar vermindering zijner treurigheid ontwaar worde! — — JULIA! zo immer twee deugdzaame Gelieven op onze tombe nederzaten; en, in die genoeglijke oogenblikken, als de Godsdienst en Liefde hun al hunnen wellust deden genieten, zich ons lot te binnen bragten! — welk een aandoenlijk toneel! — „o mijne Beminde! verbeelde ik mij den Jongeling te horen stemmen, schouw dit graf, dit vervallen, met gras begroeide graf aan — het bewaart federt een eeuw het stof van twee gevoelige harten; die zich vurig bemind hebben — plengen wij een traan op dit heiligdom! — dat hunne asch veilig ruste!” — Zijne gevoelige vriendin schreit. — Enkel gewaarwordinge, werpen zij zich beide voor onze tombe neder — al het aardfche genoegschijnt hun een niet te zijn — de dood en hunne jongste scheidings zweven hun alleen voor de oogen. — „Neen! mijn Dierbaare! zegt het ontroerde Meisje, er is geen liefde zonder deugd — pogen wij, als deeze Gelieven, deugdzaam te zijn, en wij zullen eens zeker gelukkig

niets genietende en vatbaar voor het hoogste genot — altijd in het stof kruipende — eindeloos onder die grootheid zwevende, die zijne ziel aan de zijde eener waardige gezellinne zeker bereikt hadde. — IJlings verschijnt hem die Engel! — Hij vindt het eenigste hart, dat met het zijne gelijk staat — de eenige ziel, die voor de hoogste tederheid en dien onstoffelijken wellust vatbaar is, die zo weinig wezens kennen. — Hij ziet, hij gevoelt, dat het hoogste geluk op deze waereld — en de beste toebereiding tot dat eener toekomstige — voor hem mogelijk geweest zij! — hij gevoelt dit, nu het — voor eeuwig voor hem afgesneden is, en zijn hart — jammerlijk verscheurd wordt! — Geen verandering, geen uitzicht meer — tot aan zijn graf toe! — Reeds beschouwt hij zich zelve — schoon ook zijn lot veranderde — dat hij echter niet wenscht (ach, JULIA! gevoel het ijsfelijke van deze tegenstrijdigheid!) als haarer onwaardig — Hij wenscht hier alleen te lijden — dan het denkbeeld dat er geen sterveling leeft, die haar zo gelukkig kan maken als

ze verdiende te zijn; dat ze eens door eenen ongevoeligen rampzalig.... Dit is de meest pijnigende gedachte, die zijn geheele aanzijn verpest, zo dra ze hem bekruipt. — Menigwerf bidt hij God, dat het geluk, dat aan zijn leven onttrokken is, haaren geheelen levensloop bezielen moge! — o dan wordt zijn onheil hem dierbaar, en hij wenscht geen aasje geluk meer te genieten. Na eene lange wezenloosheid roept hij vaak al zuchtende uit: „Eenigst Meisje op den aardbodem, wier achting al mijnen schat uitmaakt! hebt gij mij eenmaal voor een oogenblik kunnen miskennen? — Deeze dwaaling, mijn Eduard! maakte het gevoeligste, het beste hart voor eenen ongelukkigen wreed, en beroofde hem van twee onschuldige, reeds toegezegde, voorrechten, die nu zijn eenige troost zouden zijn, en mogelijk een leven, dat eene afgaande schaduwe gelijk is geworden, genoeglijk verlengen”. — Zijne minst pijnigende oogenblikken zijn, die hij in de bespiegeling der Onsterfelijkheid doorbrengt — Waarlijk de bewustheid van een leven na dit leven is de eenige verkwikking voor el-

ellendelingen , die hier onherstelbaar ellendig zijn. — Daar zal hij zijne Vriendin weder vinden — daar zal hij haar waardiger zijn — en het zal in den schoot der Liefde geen misdrijf zijn zuiver te beminnen — ach ! in haare schaduw te leven is de hoogste gelukzaligheid die hij zich kan voorstellen ! — Deze rechtstreurige regels heeft hij onder zijn schaduwbeeld geplaatst :

! Gevoelig voor het schoon , waar oolt mijn ziel het vond ,
 En vatbaar voor een heil , mij nooit door 't lot gegeven ,
 Doolde ik , in traanen meest , door dit beneden rond ,
 En dankte God voor 't heil van een toekomstig leven .

O JULIA ! tedere JULIA ! hoe diep zult gij mijnen Vriend beklagen ! — met zulk een gevoelig hart , dat geen wormpje kan zien lijden , dat elk wezen gelukkig zou willen maken , zelf zo onuitspreeklijk ongelukkig te zijn ! Welk eene waereld is de onze ! Zo veele ellendelingen alom , die alle de Voorzienigheid voor hun lot zouden gezegend hebben — die alle voortreffelijke menschen zouden geworden zijn — in-

dien geen onzichtbaar geweld hen uit den kring geweerd had, daar ze in behoorden, daar hun waar geluk en grootheid in rond zweefden! — Onnadenklijk gelukkig hij, mijne JULIA! die hier aan God genoeg heeft! — Hij alleen is boven alle rampen verheven, en, gelijk aan den reiziger op eenen hoogen berg, ademt hij eene kalme en zuivere lucht in, terwijl diep onder zijne voeten de donders voortrollen, die tot hem niet genaken kunnen.

*

D E

U I T K O M S T.

Verheug u, mijne JULIA! maar verheug u met traanen — Werther is van alle zijne ellende verlost — Hij is niet meer! — Zijn dood berooft mij van eenen tederhartigen lotgenoot — die mij in uw afzijn alles was — daar ik mijne gesprekken over u altijd aan kon kwijt raken — en echter verheug ik mij over denzelven. — De dood was het eenigste middel dat hem aan zijn lijden ontrukken kon — zoude ik — die dat duldloos lijden meer dan iemand gevoelde — baatzuchtig genoeg zijn om een leven in hem te rug te wenschen, dat mij vertroosten en hem aanhoudend pijnigen zoude? — Neen, mijne JULIA! ik heb van u geleerd mijn geluk in dat van mijnen evenmensch te vinden — en zou 'er een enkele zucht zelfs tegen het belang van een' Vriend in mijn hart kunnen oprijzen? — Welk een treurig einde was

ondertuschen het zijne ! Zo jong , in den besten bloei van zijne jaaren , door ellende en smarten uitgeteerd , het graf als de eenige toévlugt tegen zijne rampen te moeten aanschouwen — door bergen en zeën van de Vriendin van zijn hart gescheiden — mooglijk van haar vergeten — van liefde voor haar te sterven ! —

Reeds lang waren zijne aandoeningen sterker dan zijne lichaamskrachten — Ik voorspelde hem geene lange beproeving meer — echter zo onverwacht had ik mij niets voorgesteld.

Voor eenige dagen liet hij mij om middernacht roepen — ik vond hem op zijn leger — met eene stille wanhoop op zijn gelaat en bijna magteloos om zich te verroeren — „ Eduard ! sprak hij , zo dra hij mij gewaar werd , mijne taak loopt ten einde , ik bezwijk onder mijn leed — Stort geen traanen over mijnen dood — hij is mij een verlosser ! — maar hebt gij medelijden met eenen ongelukkigen gehad , is mijne gedachtenisfe u dierbaar — o !

RAMPZALIGE.

o **M**ijne **JULIA!** ik ben de eenigste ellendeling niet, die hier zijn pad met traanen doorweekt: 'Er zijn ongelukkiger wezens dan ik ben, ongelukkiger, duizendmaal ongelukkiger. — Ik vond hier onder eene geheele schaare van gevoellooze menschen één gevoelig hart — o hoe duur heeft deszelfs bezitter zijn voorrecht moeten betalen! — Hij is mijn vriend, mijn lotgenoot geworden; en zijn bijzijn alleen kan mij de lange oogenblikken van uwe afwezendheid bij tusschenpoozen draaglijk maken. — Hij is zelfs uwe vriendschap waardig! — Op het eerste gezicht bevielen wij elkander, en wij hadden geene verzekeringen noodig, om beide overtuigd te zijn, dat wij vrienden waren — o! die zijn overkropt harte in den schoot van een' waar' deelnemend Vriend, die even fijn als wij zelve gevoelt, uit kan storten, is in

de grootste rampen slechts half ongelukkig. Zulk een vriend ben ik voor Werther — Ach konde ik, konde ik zijn rampzalig lot verzachten! — Helaas! dit is op deze waereld onmogelijk — Geen vergenoegde lagch zal ooit weér op zijn gelaat zweven — geene zaligheid immer onverbitterd tot zijne ziel genaken.

Eenige dagen had ik met hem omgegaan, en reeds dikwerf met hem geweend, eer hij mij zijne treurige geschiedenis mededeelde. Onlangs bezocht ik met hem een afgelegen, plekje gronds, dat hem dierbaar geworden is, en daar hij door het plengen van verliggende traanen voor zinnen overstelpten boezem vaak lucht komt zoeken — „ Waarlijk, Werther! zeide „ ik tot hem (en op dit oogenblik geloofde ik het ook) gij zijt nog gelukkiger „ dan ik ben”.... Gelukkiger? viel hij mij met eenen diepen zucht in — en nu kon hij geen woord meer uitbrengen — zijne smart overstelpte hem. Hij zonk met zinnen rechter arm op de helling van eene rots, die aan zijne zijde stond, treurig ne-

58 DE RAMPZALIGE.

der, en zijn hoofd rustte op zijne hand, geheel moedeloos, stom van sandoening, biggelden de tranen van zijne bleeke wangen op de rots neder. Ik eerbiedigde zijne snart en zweeg. — O JULIA! ons jongste afscheid stond op nieuw levendig voor mijne oogen. — Na eene lange stilte beurt hij langzaam zijn hoofd op, vat een staalen stift tusfchen zijne vingers, en fchrijft al fnikkend de volgende aandoenlijke regels op de rots:

O Gij! wie mijn hart zo tedér is verbonden,
Die 'k op mijns treurig pad onwillig heb gevonden,
Wier deugd en fijn gevoel ik meer dan iemand ken....
Ach! laat uw hart, o vreugd en kwelling van mijns leven!
Voor mij getuignis geven,
Of ik gelukkig ben!

Wat op uw jongst bevel mijn Reden poogt te winnen,
Het noodlot heeft beflist.... ik moet u eeuwig minnen;
Ach! waarom hier geveinsd?... mijn ziel haat dit bedrog,
Ja, na het traag verloop van talloze oogenblikken,
Na dalkend bange fnikken,
Ben ik dezelfde nog.

en geen opvolging — geen enkel vert
 schiet meer. — Beurteling loeiende van
 weedom en stom van smart, konde ik mij
 niet verbeelden, dat ik waakte! — Dat
 eens wenschte ik dat er een woest plekje
 gronds buiten deze wereld ware, daar
 ik, afgezonderd van alles wat leefde, bui-
 ten hulp, buiten verkwikking, mijn smart
 kon overbrengen en mijne dagen afkwij-
 nen — nu weer smeekte ik den dood om
 den draad eens levens aftefnijden, dat on-
 herstelbaar nutteloos en verpest was —
 Helaas! hij verhoorde mij niet — mijne
 JULIA was niet meer en ik — ik was
 gevloekt om te leven! —

o Mijn Vriend! maanden zijn er sedert
 dien tijd verlopen, en tot nog toe geen
 troost, geen kalm oogenblik! — Hon-
 derdmaal heb ik u mijne ellende willen
 melden en honderdmaal viel mij de pen
 uit mijne hand — Zo ellendig te zijn!...
 Ach mijn Vriend! uw Eduard, de medge-
 zel uwer jeugd, is voor u, voor de Maat-
 schappij, voor 't Heelal verloren! — o
 Wees gij gelukkiger! — ken nooit die

niets genietende en vatbaar voor het hoogste genot — altijd in het stof kruipende — eindeloos onder die grootheid zwevende, die zijne ziel aan de zijde eener waardige gezellinne zeker bereikt hadde. — Ijlings verschijnt hem die Engel! — Hij vindt het eenigste hart, dat met het zijne gelijk staat — de eenige ziel, die voor de hoogste tederheid en dien onstoffelijken wellust vatbaar is, die zo weinig wezens kennen. — Hij ziet, hij gevoelt, dat het hoogste geluk op deze waereld — en de beste voorbereiding tot dat eener toekomstige — voor hem mogelijk geweest zij! — hij gevoelt dit, nu het — voor eeuwig voor hem afgesneden is, en zijn hart — jammerlijk verscheurd wordt! — Geen verandering, geen uitzicht meer — tot aan zijn graf toe! — Reeds beschouwt hij zich zelve — schoon ook zijn lot veranderde — dat hij echter niet wensch (ach, JULIA! gevoel het ijsfelijke van deze tegenfrijdigheid!) als haarer onwaardig — Hij wensch hier alleen te lijden — dan het denkbeeld dat er geen sterveling leeft, die haar zo gelukkig kan maken als

ze verdiende te zijn; dat ze eens door eenen ongevoeligen rampzafig.... Dit is de meest pijnigende gedachte, die zijn geheele aanzijn verpest, zo dra ze hem bekruipt. — Menigwerf bidt hij God, dat het geluk, dat aan zijn leven onttrokken is, haaren geheelen levensloop bezielen moge! — o dan wordt zijn onheil hem dierbaar, en hij wenscht geen aasje geluk meer te genieten. Na eene lange wezenloosheid roept hij vaak al zuchtende uit: „Eenigst Meisje op den aardbodem, wier achting al mijnen schat uitmaakt! hebt gij mij eenmaal voor een oogenblik kunnen miskennen? — Deeze dwaaling, mijn Eduard! maakte het gevoeligste, het beste hart voor eenen ongelukkigen wreed, en beroofde hem van twee onschuldige, reeds toegezegde, voorrechten, die nu zijn eenige troost zouden zijn, en mogelijk een leven, dat eene afgaande schaduwe gelijk is geworden, genoeglijk verlengen”. — Zijne minst pijnigende oogenblikken zijn, die hij in de bespiegeling der Onsterfelijkheid doorbrengt — Waarlijk de bewustheid van een leven na dit leven is de eenige verkwikking voor el-

lendingen , die hier onherstelbaar ellendig zijn. — Daar zal hij zijne Vriendin weder vinden — daar zal hij haar waardiger zijn — en het zal in den schoot der Liefde geen misdrijf zijn zuiver te beminnen — ach ! in haare schaduw te leven is de hoogste gelukzaligheid die hij zich kan voorstellen ! — Deze rechtstreurige regels heeft hij onder zijn schaduwbeeld geplaatst :

! Gevoelig voor het schoon , waer oolt mijn ziel het vond ,
 En vatbaar voor een heil , mij nooit door 't lot gegeven ,
 Doolde ik , in traanen meest , door dit beneden' rond ,
 En dankte God voor 't heil van een toekomstig leven .

O JULIA ! tedere JULIA ! hoe diep zult gij mijnen Vriend beklagen ! — met zulk een gevoelig hart , dat geen wormpje kan zien lijden , dat elk wezen gelukkig zou willen maken , zelf zo onuitspreeklijk ongelukkig te zijn ! Welk eene waereld is de onze ! Zo veele ellendingen alom , die alle de Voorzienigheid voor hun lot zouden zegend hebben — die alle voortreffelijke menschen zouden geworden zijn — in-

dien geen onzichtbaar geweld hen uit den kring geweerd had, daar ze in behoorden, daar hun waar geluk en grootheid in rond zweefden! — Onnadenkelijk gelukkig hij, mijne JULIA! die hier aan God genoeg heeft! — Hij alleen is boven alle rampen verheven, en, gelijk aan den reiziger op eenen hoogen berg, ademt hij eene kalme en zuivere lucht in, terwijl diep onder zijne voeten de donders voortrollen, die tot hem niet genaken kunnen.

D E

U I T K O M S T.

Verheug u, mijne JULIA! maar verheug u met traanen — Werther is van alle zijne ellende verlost — Hij is niet meer! — Zijn dood berooft mij van eenen tederhartigen lotgenoot — die mij in uw afzijn alles was — daar ik mijne gesprekken over u altijd aan kon kwijt raken — en echter verheug ik mij over denzelven. — De dood was het eenigste middel dat hem aan zijn lijden ontrukken kon — zoude ik — die dat duldloos lijden meer dan iemand gevoelde — baatzuchtig genoeg zijn om een leven in hem te rug te wenschen, dat mij vertroosten en hem aanhoudend pijnigen zoude? — Neen, mijne JULIA! ik heb van u geleerd mijn geluk in dat van mijnen evenmensch te vinden — en zou 'er een enkele zucht zelfs tegen het belang van een' Vriend in mijn hart kunnen oprijzen? — Welk een treurig einde was

ondertuschen het zijne ! Zo jong , in den besten bloei van zijne jaaren , door ellende en smarten uitgeteerd , het graf als de eenige toévlugt tegen zijne rampen te moeten aanschouwen — door bergen en zeën van de Vriendin van zijn hart gescheiden — mooglijk van haar vergeten — van liefde voor haar te sterven ! —

Reeds lang waren zijne aandoeningen sterker dan zijne lichaamskrachten — Ik voorspelde hem geene lange beproeving meer — echter zo onverwacht had ik mij niets voorgesteld.

Voor eenige dagen liet hij mij om middernacht roepen — ik vond hem op zijn leger — met eene stille wanhoop op zijn gelaat en bijna magteloos om zich te verroeren — „ Eduard ! sprak hij , zo dra hij mij gewaar werd , mijne taak loopt ten einde , ik bezwijk onder mijn leed — Stort geen traanen over mijnen dood — hij is mij een verlosser ! — maar hebt gij medelijden met eenen ongelukkigen gehad , is mijne gedachtenisfe u dierbaar — o !

doe mij dan eene belofte, en gij zult mijne laatste oogenblikken verkwikkingen aanbrengeu. — Zo het lot u ooit brengen mogt in den omtrek mijner Vriendinne — begeef u tot haar — zeg haar, hoe ik in het jongste tijdstip van mijn leven haar even vurig, even oprecht bemind hebbe, als toen mijn mond haar eene enkele keer mijne geheele ziel dorst openbaren — dat het laatste vonkje in mijne oogen voor haar geschenen heeft — mijne laatste zucht voor haar geweest is — Bid haar, dat zij het aan een' ongelukkigen vergeve, zo hij ooit voor eenige oogenblikken de rust van een Meisje, daar hij duizendmaal voor in den dood zou gegaan zijn, onwillig gestoord heeft — Zeg haar dat mijn hart mogelijk niet geheel onwaardig was, om van haar bemind te worden"! — Ik voldeed, al fnikkende, aan zijnen eisch. — „Nu ben ik te vreden, zeide hij, en alles is hier voor mij afgedaan! — Wees gelukkiger, Eduard! dan ik hier geweest ben"! — Thans zweeg hij een' geruimen tijd — zijne handen waren gevouwen en opgeheven —

hij schieen te bidden — Eindelijk borst
hij onder een' vloed van traanen met eene
geduurig verflaauwende stem uit :

O oorsprong van mijn zijn . . . . Zie op uw schefsel neder.

Gij eischt uw gift te rug . . . ik geef ze u dankbaar weder . . .

Mijn taak is zwaar geweest in deeze rampwoestijn . . . .

Vergeef, wat ooit mijn hart uit zwakheid heeft misdreven . . .

't Is Godlijk te vergeven ,

Was 't menschlijk zwak te zijn !

Hij zucht — drukt mijne hand en be-
vochtigt ze met zijn doodzweet — slaat
zijne oogen naar boven — en sterft. —

o Werther ! Werther ! wees gelukkiger
in uw tegenwoordig leven , dan gij hier
geweest zijt ! — Ongelukkig Jongeling !
slagtoffer van uw gevoelig hart — Gij
verdiende God te beminnen ! —

Ik heb zijn lijk naar het graf, daar hij
zo dikwerf naar gereikhalst heeft, verzeld —
ijsfelijk leed ik onder deeze plegtigheid —
toen men de kist in den grond liet zin-

ken, meende ik te bezwijken — ieder klomp aarde die met een' hollen weërgalm op dezelve nederplofte, voelde ik op mijn hart vallen. — o Mijne JULIA! dit geheele oord is mij sedert dien tijd ondraaglijk geworden — alles herinnert mij aan den rampzaligen Werther. — Morgen vertrek ik naar * * * langs eenen barren akeligen weg — Nergens hoore ik t'huis — maar hier toch nu het minste. — Wanneer zal ik eens weder uwe woning naderen? — God weet het! — Treurig denkbeeld! — Wij komen den dood voor — eens zal hij ons zeker scheiden — ach! moeten wij zijnen wreeden arbeid uitwinnen — zijne komst onnoodig maken! —

*

VOORZIENIGHEID.

Het treurig verhaal van uwen beklagenswaardigen Vriend heeft mijne geheele ziel ontroerd. — Wat beminnen wij toch als wij stof beminnen? — o mijn Eduard! — ook onze liefde heeft die zuiverheid nog niet bereikt, die ze bezitten moet om ons voor altijd gelukkig te maken — pogen wij haar van dag tot dag meer te verfijnen — smoren wij de stem der driften om alleen naar die van het reinste gevoel te luisteren — beminnen wij hier reeds, zo als wij altijd zullen blijven beminnen. — Indien uw hart dit even vurig wenscht als het mijne — en zouden wij ongelukkig genoeg zijn om hier eenen verschillenden wensch te hebben? — o beklaag u dan niet over onze scheiding! — Zij is 'er het geschiktste — mogelijk het eenigste middel toe! — Ach mijn Vriend! mijn eenige Vriend! geloof uwe tederste

Vriendin — uwe drift, uwe blinde drift leidt u te dikwerf van het spoor af. — Gij zijt of geheel mismoedig of enkel ~~vuur~~ in den eersten toestand lastert gij de Voorzienigheid, zonder Haar doelwit te doorzien — in den laatsten vergeet gij alles voor het tegenwoordige oogenblik. — Gij weet, mijn dierbaare! hoe teder ik u beminne. — ach! zoude uwe zedelijke volmaking mij onverschillig zijn? — Eduard! wij zijn zwakke rieten, die door het minste koeltje bewogen worden — ik beef, zo dikwerf als ik denk dat wij in deezen toestand mooglijk nog eenen storm te verduuren hebben! — Helaas! ik zelye — ik heb onbedachtzaam tegen mijnen grooten Weldoener gesproken — Uw afzijn, uwe treurigheid, en uwe daar uit voortvloeiende nutteloosheid voor u zelve, en voor de Maatschappij, waren even zo veele moordprijmen in mijn hart, die mij aan mijne reden ontrukten. — Ik was overtuigd dat onze echtverbintenis het eenigste middel waare, om u aan uw geluk en aan de zaamenleving weder te geven — om u die zede-

lijke grootheid te doen bereiken, daar gij
 vatbaar voor zijt. — Mijn geheele hart
 floeg voor uw geluk — dat van mijn
 Vader bleef onbewogen. Uwe jammerlijke
 klagten — uw eenzame toestand, dien
 ik mij niet dan te levendig verbeelden
 kon — alles was besmettelijk voor mij. —
 Ik durfde de Voorzienigheid beschuldigen!
 — Het rampzalig lot van uwen
 Vriend heeft mijne oogen geopend — ik
 heb den afgrond ontdekt, daar ik voor-
 stond — hoe vaak heb ik zedert dien
 tijd mijne dwaasheid met heete traanen be-
 weend! — Mooglijk is het enkele goed-
 heid; Eduard! daar wij nu niet dan streng-
 heid zien. — Zo onze Liefde hier voor
 den tijd niet geschikt waare — zo'er
 zich echter nog zo veel stoffelijks inmengde,
 dat wij zonder het genot hier van
 nooit geheel gelukkig zijn konden —
 dan — dan zou vroeg of laat het loe
 van Werther het onze worden. Nu ge-
 scheiden, leeren wij geduurig zuiverer be-
 minnen: Het stoffelijke is buiten onze be-
 reiking — wij moeten ons met de ziel
 alleen vergenoegen. — Wat ons eerst

eene ondraaglijke smart was, zal eens onze
 hoogste lust worden — en te spoediger,
 naar maate wij meer met de Voorzienig-
 heid medewerken in plaats van tegen De-
 zelve te morren. O Indien wij eens het
 volle zuivere geluk der liefde in de eeu-
 wigheid bezaten, en dan daar alle die we-
 gen inzagten, waar langs de hoogste Wijs-
 heid en Goedheid ons hier — niertegen-
 staande onze geduurige verwijtingen en on-
 dankbaarheid — geleid heeft om het te
 bereiken — zo wij die wegen dan, als
 de eenige mogelijke wegen om eeuwig ge-
 lukkig te zijn, erkenden, en ons teffens
 herinnerden, hoe wij in onze eerste be-
 dwelming het onvolkomen genot van een
 oogenblik — en is dit de tijd nog bij
 de eeuwigheid? — voor een eindeloos,
 voor een volmaakt geluk zouden gekozen
 hebben — o Eduard! welk eene diepe
 schaamte zou ons aangezicht voor onzen
 grooten Weldoener moeten bedekken! —
 hoe zouden wij hem danken van aan onzen
 rampzaligen wensch niet voldaan te heb-
 ben! — Geloof mij, mijn dierbaarste
 Eduard! eens zullen wij zeker de Voor-

zienigheid voor die zelfde scheiding, die ons nu zo smartlijk valt, de vuurigste erkentenisfe toebrengen. — Hoe meer wij er hier toe genaken, hoe nader wij aan ons waar geluk komen, en hoe zuiverer onze liefde wordt. — Buiten deeze reine liefde is er geen eeuwige Liefde! — En meent gij dat onze scheiding minder smartlijk, minder ondraaglijk zou geweest zijn, indien de dood ons, na eene gelukkige echtverbindtenisfe, uit elkanders armen gescheurd had? — Ach! zo wij even zeer als nu aan het zienlijke gekleefd waren — duizendmaal duldelooser! — Aanbidden wij dan, mijn' Zielvriend! den grooten Bestuurer van onze noodlotten — aanbidden wij zijne wijsheid en goedheid — ook daar — waar wij geneigd zijn om niets dan willekeurige almagt te vinden. — Hij doelt zeker op ons geluk. Dwingen wij hem door onze hardnekkigheid niet, om het op eene voor ons pijnlijker wijze te bereiken. — Onze scheidinge is die des Doods nog niet!

Ook zijt gij naar uw eigen gevoel zo

geheel ongelukkig niet. — Hebt gij mij niet dikwerf beleden, dat het schoonste ligchaam alleen nooit in staat zou geweest zijn om u de liefde te doen kennen — dat de ziel bij u alles was, en de eenige waarde aan haate bekoorlijke hutte geven kon? — o mijn Beste! gij bezit mijne geheele ziel zo zuiver, zo onverdeeld, als eenig sterveling ze immer van een Meisje bezeten heeft — gij bezit ze voor de eeuwigheid! — — Vergenoeg u hier mede — Het minste mist gij — dat slechts, wat eerlang walglijk — misvormd — een prooi van 't gewormte zijn, zal — en zelfs bij u afgrijzinge moet verwekken.

Ik gevoel het, mijn Eduard! alle uwe bedenkingen tegen de Voorzienigheid zijn hier niet mede opgeheven — de levensloop van Werther blijft voor u en mij een onoplosfelijke knoop — — maar, o Eindige! — wilt gij de Oneindigheid peilen? — — Onze eigenliefde doet ons ons zelve, en elken natuurgenoot, daar wij belang in nemen, als de eenige

voorwerpen anschouwen, daar de zorg der Voorzienigheid op vallen moest — schoon dezelfde Voorzienigheid een geheel aaneengeschakeld Heelal bestuurt, daar elk wezen — de seraf zo wel als de worm — een onmerkbaar — maar door de hoogste Goedheid zeker geen vergeten deel van uitmaakt. — O Eduard! kunnen wij hier veilig besluiten, zonder alle de schakels van die eindeloze keten doorkeken te hebben? — Het lot van Werther was mogelijk aan dat van duizend wezens verbonden — en dat zelfde lot, hoe wreed het ons hier in de duisternis ook toe moege schijnen, was in verband tot het geheel — zelfs voor de eeuwigheid — mogelijk het gelukkigste. Gewis dit zijn meer dan mogelijkheden. Herroepen wij onze vorige ondervindingen. Hoe vaak hebben wij begonnen met bitter te klagen en geëindigd met over het zelfde tbeval te juichen, zo dra wij 'er de oorzaken en gevolgen van doorzagen? — Kunnen wij tot onze geruststelling hier niet veilig uit opmaken, dat wij in de zwaarste rampen, in die zelfde rampen, die ons nu zo grie-

doe mij dan eene belofte, en gij zult mijne laatste oogenblikken verkwikkingen aanbrengeu. — Zo het lot u ooit brengen mogt in den omtrek mijner Vriendinne — begeef u tot haar — zeg haar, hoe ik in het jongste tijdstip van mijn leven haar even vurig, even oprecht bemind hebbe, als toen mijn mond haar eene enkele keer mijne geheele ziel dorst openbaren — dat het laatste vonkje in mijne oogen voor haar geschenen heeft — mijne laatste zucht voor haar geweest is. — Bid haar, dat zij het aan een' ongelukkigen vergeve, zo hij ooit voor eenige oogenblikken de rust van een Meisje, daar hij duizendmaal voor in den dood zou gegaan zijn, onwillig gestoord heeft — Zeg haar dat mijn hart mogelijk niet geheel onwaardig was, om van haar bemind te worden"! — Ik voldeed, al snikkende, aan zijnen eisch. — „Nu ben ik te vreden, zeide hij, en alles is hier voor mij afgedaan! — Wees gelukkiger, Eduard! dan ik hier geweest ben"! — Thans zweeg hij een' geruimen tijd — zijne handen waren gevouwen en opgeheven —

hij scheen te bidden — Eindelijk borst hij onder een vloed van traanen met eene geduurig verflaauwende stem uit :

O oorsprong van mijn zijn . . . . Zie op uw schefsel neder.

Gij eischt uw gift te rug . . . ik geef ze u dankbaar weder . . .

Mijn taak is zwaar geweest in deeze rampwoestijn . . . .

Vergeef, wat ooit mijn hart uit zwakheid heett misdreven . . .

't Is Godlijk te vergeven ,

Was 't menschlijk zwak te zijn !

Hij zucht — drukt mijne hand en bevochtigt ze met zijn doodzweet — slaat zijne oogen naar boven — en sterft. —

o Werther ! Werther ! wees gelukkiger in uw tegenwoordig leven , dan gij hier geweest zijt ! — Ongelukkig Jongeling ! slagtoffer van uw gevoelig hart — Gij verdiende God te beminnen ! —

Ik heb zijn lijk naar het graf, daar hij zo dikwerf naar gereikhalst heeft, verzeld — ijsfelijk leed ik onder deeze plegtigheid — toen men de kist in den grond liet zin-

ken, meende ik te bezwijken — ieder klomp aarde die met een' hollen weërgalm op dezelve nederplofte, voelde ik op mijn hart vallen. — o Mijne JULIA! dit geheele oord is mij federt dien tijd ondraaglijk geworden — alles herinnert mij aan den rampzaligen Werther. — Morgen vertrek ik naar *** langs éenen barren akeligen weg — Nergens hoore ik t'huis — maar hier toch nu het minste. — Wanneer zal ik eens weder uwe woning naderen? — God weet het! — Treurig denkbeeld! — Wij komen den dood voor — eens zal hij ons zeker scheiden — ach! moeten wij zijnen wreeden arbeid uitwinnen — zijne komst onnoedig maken! —

*

zult de Schepster van mijne zaligheid zyn!
 — — Ach geloof het, mijne Dier-
 baarste! — — gij zoudt door een volmaak-
 ter mensch kunnen bemind worden —
 niet door een tederer — met geen lief-
 de, die bij de mijne halen kan. — —
 Ja! in al mijne zwakheid durf ik toch belij-
 den — en mijn hart spreekt mij niet
 tegen — ik bemin uwe ziel, JULIA! —
 ik bemin u voor de Eeuwigheid! —
 Zonder de deugd, zonder het vooruit-
 zicht op de Onsterfelijkheid, begeerde ik
 uwe wederliefde niet — en echter —
 treft mij uw afzijn tot in het binnenste
 mijner beenderen! — — o Zo mijne
 rampen ooit in staat zijn om mijne liefde
 voor u zuiverer, edeler te maken —
 dan zijn ze mij dierbaar, innig dierbaar —
 en ik verwisfelde ze niet voor al het ge-
 luk der Waereld! —

Overmorgen zal ik mijne nieuwe ver-
 blijfplaats bereiken — Thans moet ik
 afbreken om voort te trekken — Iets
 wilde ik u toch schrijven — Onze
 verwijdering wordt dan elk oogenblik

80 EDUARD AAN JULIA.

grooter! — — Vaarwel, mijne JULIA! mijne eenige Zielvriendinne — — o Voorzienigheid! leer mij u te aanbidden! — —

D E

HERINNERING.

Hoe lieflijk verzelt mij uwe beeldtenis,
o mijne JULIA! — en waar is het
oogenblik dat uwe gedachtenise niet door
mijn geheel wezen stroomt? — De zon
lagcht mij toe uit het morgenrood, en het
kalm gelaat der natuur vertoont mij
JULIA. — Het kronkelend beekje, dat
aan mijne zijde vloeit, murmelt mij zacht-
kens uwen tederen naam toe, en het ster-
vend westewindje baarwt hem welluidend
na. — De middag vindt mij dwalende
op eene barre hei, of worstelende tegen
eene puntige rots — dan, o mijne Een-
igste! verkwikt mij uw denkbeeld onder
de brandende hette van eenen gloeienden
hemel als de daauw het geschroefde veld! —
De stille nacht overvalt mij onder de dikke
schaduw van eenen honderdjaatigen eik of
tegen de helling van een' bemosten steen,

F

en, terwijl mijne vermoede oogen influi-
meren, slaat mijn hart JULIA. — Be-
dwelmd herhaalt mijne ziel den eersten za-
ligen kusch, dien gij mij tot een heilig
zegel van eeuwige tederheid schonkt, en
mijn hart, geweldig aangegrepen door he-
nselfche gewaarwordingen, betreurt zijne
ongte en — fiddert nog, bij zijne ont-
waking, van wellust.

Het noodlot, o mijne JULIA! het wree-
de noodlot kan mij van u afscheiden —
maar geen noodlot, geen tijd, geen eeu-
wigheid kan uwe gedachtenise — zelfs
voet een oogenblik! — uit mijne ziel
rukken. — Met JULIA verlaat ik mijne
legerfbede, en JULIA is de inhoud van alle
mijne droomen. — Treurig doorwande-
le ik mijne moeilijke loopbaan — maar
gelijk aan de nachtuil, die de puinhoopen
van een vervallen slot bewoont, streekt mij
de eenzaamheid boven de pijnigende ver-
maaken eener woelige waereld — buiten
JULIA verkieze ik de huilende wildernis,
daar ik haarer ongestoord gedenken kan,

boven een ~~Eden~~ ~~Eden~~ ~~Eden~~, sturende op
 eene onoverzienlijke vlakte, verlieze ik mij
 in deze aftekening van mijn ledig hart. —
 De duisternis verspreidt zich over den aard-
 bodem — de starren treden met stille
 majesteit te voorschijn, en mijn hart ver-
 liest zich op nieuw in de onafmeetbaare
 ruimte — dan, o mijne JULIA! sta ik
 verloren op een stofje van het geheel en
 breide mijne handen uit tot den EEUWI-
 GEN! — Ik verbeelde mij dat onze zuch-
 ten in het eigen tijdstip voor den troon
 van den ALMAGTIGEN verschijnen —
 mijn hart boeit deze verbeelding — ge-
 heel vertederd zijge ik op den grond ne-
 der — gedachtloos stare ik op nieuw
 de hemelbollen aan — en — na eene lange
 wezenloosheid — vinde ik mij zelve,
 beroofd van JULIA — eenzaam — ver-
 laten weder. — Een traanenvloed over-
 dekt mijne wangen en treurig begeef ik
 mij met traage schreden naar mijn aaklig
 verblijf. —

84 DE HERINNERING.

Door zulk een liefde treurt

De tortelduif, gescheurd

Van haar' beminden tortel. . .

Zij jammert op de dorre rank

Van eenen boom, verdroogd van wortel,

Haar leven lank.

D E

R O T S.

Hoe gelukkig ben ik door uwe liefde, mijne JULIA! hoe onuitspreeklijk gelukkig! — Hier in het kille noorden — ver van u afgescheiden — geheel eenzaam en onbekend — gevoel ik echter dat de zaligheid, die gij eens voor mij schiept, groot genoeg is om mijn geheel leven — zelfs op een onbewoond eiland — te vervullen. Dierbaare Zielvriendin! o mijne JULIA! welk een' wellust smaakt mijn hart, zo dikwerf als mijn mond belijdt, dat uw vriend, uw minnaar, al zijn heil, al de zegen van zijn bestaan, aan u alleen verplicht is! — Gij leerde mij de liefde kennen, die edele hartstocht, die onze ziel grooter maakt en alle onze gedachten verheft; die koesterende verwarmende vlam, die de goede Schepper tot troost en verkwikking van de menigvuldige ongeneugens deezes levens, voor den

mensch alleen ontzak — maar die, he-
 laas! zo weinig stervelingen kennen: en
 die ik buiten u, in haare zuiverheid nooit
 gekend had. Hoe rampzalig zoude ik nu
 zijn, zo mijne liefde alleen in die dwalende
 drift bestond, die ons van de Engelen ver-
 wijdert, terwijl ze de scheidpaalen, die ons
 van het redenloos vee onderscheiden, weg-
 neemt? — Ach! zonder te genieten,
 zonder stoffelijk te genieten, bestaat deeze
 liefde niet. — — Thans ben ik niet
 geheel ongelukkig, mijne Dierbaare! en
 echter — de Voorzienigheid weet of ik
 u op aarde immer weder aanfchouwen
 zal! — — Maar wat is dit leven,
 mijne JULIA! wat is dit voor ons, mijne
 Beste! die op de onsterfelijkheid staren? —
 die niets minder dan een eindeloos geluk
 voldoen kan? — Ongelukkige Gelieven!
 die op de enkele gedachte des doods ver-
 bleekt — hoe bloedt mijn hart over
 u! — Ach! door nimmer aan den dood
 te denken, verwijdert gij zijne vernielende
 vuist geen hairbreed verder van u. —
 Eens — ijsfelijk eens! — en voor u
 altijd op het onverwachtste — zult gij

zeker gescheiden worden, en wat zal u dan — u, o gij ellendige, die overblijft wat zal u dan door uw geheel overig leven op deeze waereld, die eene ledige, eentonige woestijn voor u geworden is, immer den geringsten troost kunnen verschaffen? — JULIA! uit uwe armen gescheurd te worden om eeuwig gescheiden te blijven . . . . gruwzaam denkbeeld! — dan wenschte ik, dat gij nooit geboren waart, of onder de tegenvoetelingen het licht gezien hadt, waar mijne oogen u nimmer hadden kunnen ontmoeten, waar uw naam nooit van mijne lippen had kunnen rollen, mijn hart nooit op dien naam had kunnen ontroeren! — o Godsdienst! welke uitstekende diensten bewijst gij aan de Liefde niet! — Gij verheft haar boven de vreeze des doods, en de roozen, die gij voor twee vereenigde harten ontduiken doet, verwelken nooit. — JULIA! ik zit thans op den rand van eene steile rots, die over de loeiende zee aaklig heenen hangt — de geheele dampkring is met een' vochtigen nevel vervuld — ik zie niets dan de gedurig op nieuw aan-

rukkende golven, die alle aan den voet der
 røts verbrijzeld worden — en echter —
 hier zelfs vervoert mij de strelende gedach-
 te van ons toekomstig lot. — o Zo één
 graf ons beider overfchot bewaarde! —
 zo wij naast elkander voor de onsterfelijkheid
 oprezen! — zo het zelfde oogenblik ons
 danklied — ons vuurig danklied —
 voor den troon van God voerde! .... Mij-
 ne aandoening vervoert mij . . . ik verbeel-
 de mij dat danklied reeds met u aantehef-
 fen! — o wat zal ons hart gevoelen! —
 maar zal onze mond iets anders kunnen
 uitbrengen dan Liefde — volle, godde-
 lijke Liefde! — en dit — dit, mijne
 JULIA! in een verschiet van eindelooze
 Liefde! — — Hoe dierbaar wordt
 mij het graf in deeze vervoering! —
 den geheelen tijd door, vreedzaam, on-
 gestoord, aan uwe zijde te rusten —
 welke rampen moeten er nog op aarde
 doorgeworfeld worden, als wij reeds in
 de haven zullen zijn? Hoe menig ellende-
 ling zal onze grafzerk drukken en op on-
 ze rustplaats zuchten, terwijl hij naar het
 einde van zijnen rampspoedigen doortocht

door de waereld reikhalst — och! dat
 hij daar vermindering zijner treurigheid ont-
 waar worde! — — JULIA! zo immer
 twee deugdzaame Gelieven op onze tombe
 nederzaten, en, in die genoeglijke oogen-
 blikken, als de Godsdienst en Liefde hun
 al hunnen wellust deden genieten, zich ons
 lot te binnen bragten! — welk een aan-
 doenlijk toneel! — „o mijne Beminde!
 verbeelde ik mij den Jongeling te horen sta-
 melen, schouw dit graf, dit vervallen, met
 gras begroeide graf aan — het bewaart
 federt een eeuw het stof van twee gevoeli-
 ge harten, die zich vuurig bemind heb-
 ben — plengen wij een traan op dit hei-
 ligdom! — dat hunne asch veilig ruste!” —
 Zijne gevoelige vriendin schreit. —
 Enkel gewaarwordinge, werpen zij zich
 beide voor onze tombe neder — al het
 aardfche genoeg schijnt hun een niet te
 zijn — de dood en hunne jongste schei-
 ding zweven hun alleen voor de oogen. —
 „Nee! mijn Dierbaare! zegt het ontroer-
 de Meisje, er is geen liefde zonder deugd —
 pogen wij, als deeze Gelieven, deugdzaam
 te zijn, en wij zullen eens zeker gelukkig

worden!" — Dat hun lot, herhaalt de
 frikkende minnaar, eens het onze worde! —
 o mijne Eenigste! dat het zelfde graf.....
 Hier sluit de ontroering hunne lippen; zij
 ijlen in elkanders armen — hunne harten
 slaan op elkander — bewegingloos, en on-
 der een' stroom van vermengde traanen, zij-
 gen ze op het graf neder en wenschen —
 eens zo te ontslapen! — —

Welke genoeglijke droomen; mijne JU-
 LIA! voor een teder hart! — Dan —
 zal dit heil ons immer te beurte vallen? —
 Ach! zo mijne oogen u aan dezen kant
 des doods nimmer weder aanschouwden —
 indien verschillende waerelddeelen ons stof
 bewaarden — JULIA! mijn hart zegt
 mij dat ik u eens onder de verrezen bewoo-
 ners des geheelen aardbodems herkennen
 zal! — Bemoedigende zekerheid, JU-
 LIA is nooit voor mij verloren — JU-
 LIA blijft, ook in het stof des doods, mij-
 ne JULIA!..... Ik bezwijk, o mijne be-
 minde Zielvriendin! — bij de gewaar-
 wording van eenen Engel, gevoel ik dat ik
 nog een zwak sterveling ben! — door

aandoening bedweld, trekt mij een opkomende storm uit mijne wezenloosheid. — Alles wordt ~~aaklig~~ om mij heen — de zee brult ~~vervaardijk~~ onder mij — de rots schudt. Ik verlaat mijne eenzame hoogte — nog maar weinig dagen mogelijk ~~en ik rust weder op uw hart~~ — ~~Waarom zachte ik bij deze vertroostende hoop? .... een aaklig voorgevoel .... neen!~~ mijne JULIA! onttrust u niet .... mijn ziel is ontroerd ... alles vertoont zich in deze oogenblikken ... zwart aan mijne verbeelding .... eene geheele ledigheid foltert mijn hart .... hoe ijselijk loeit de wind door deze gefcheurde rotsen .... war ben ik? — reeds gevoel ik niets meer .... en echter zachte ik onder een gevoel dat ik niet langer dulden kan .... ik verlies mij .... O GOD! spaar; spaar mijne JULIA! — JULIA .... ach mijne JULIA! ....

H E T

G E V O E L.

Is 't een droom of leve ik? — een benaauwd droom die mijn brein nog benevelt, nadat ik ontwaakte? — Zou deze ijsfelijkheid wezen hebben? — Ik een sterveling zijn en haar verduren? — Mijn God! — ruk dien nevel van voor mijne oogen weg — verdrijf deze zineloosheid! — dat ik mijn geheele lot zie, kenne, — met eenen langen diepen adem den beker, daar gij mij uit drinkt, bij droppen uitflorpe, en bij ieder droppel duizend moordpriemen in dit hart ontwaar worde ..... waar ben ik? — wat gevoel ik? — gevoelen? — neen! gevoelt men als men hooploos — voor altijd — altijd hooploos is? — — o mijn Vriend! kunt gij u dien toestand verbeelden? — zo ellendig, en dan geen flauw straaltje van hoop aan de kimmen van dit leven, dat nog zo lang, zo lang

voor mij zijn kan, ooit weêr te zien fliekeren — zo koud, zo versteend op den rand eens afgronds te staan — alles om zich te zien verzinken — een verstijfd oog in zijnen nacht te werpen — gedurig al dieper al dieper er in te blikken zonder ooit grond te vinden — echter hardnekkig, gedachteloos te blijven staren — eeuwig te blijven staren — en dit — dit is mijn toestand! — — —
 Konde ik een zee van traanen plengen — mijn hart zou verkwikking vinden — maar ook deeze troost der treurigen is mij tot hier toe verzegeld — geen traan — geen drift — alles koud — koud als de dood.... JULIA! de dood... zie daar ten minsten een' weldaadigen zucht, die mijnen boezem ontvliegt! — ja! nog eene vreugd, ik gevoele het, is 'er voor mij overig — nader, gezegende bode des heils! — zeg aan dit verfscheurde hart, dat het nog één uur slaan zal, en dan — in eenen langen droomloozen nacht aan 't gewormte ten prooi liggen — dan zal ik voor 't eerst weêr juichen en — helaas! ook voor 't laatste!

Waar doole ik? — waar schrijf ik? —
 alles is verwarring, alles is afgrijzing —
 mij heen — tallooze gedachten vliegen
 als stormwinden door mijn hoofd; en mijn
 hart kan er geen enkels van boelen —
 o vergeef, mijn Vriend! vergeef aan de
 ijselijke ledigheid, daar ik in ondoel; daar
 ik mij duizendmaalen in één oogenblik in
 verliese. — Ja! ik ben er — ik had de
 pen opgevat om u mijn. — ach! — geen
 woord drukt mijn ellende uit — onher-
 stelbaar — on-her-stel-baar — mijn
 hart barst — ik kan niet meer! —
 — — — — —
 Thans vat ik, na herhaalde pogingen,
 op nieuw de pen op — ach! hoe malle
 ik u mijn noodlot! — reeds weder ver-
 zinkt alles voor mij — — — Alcestes! gij
 hebt uwen vriend gekend — — — eens
 eens is er een tijd geweest dat hij zich in
 het kalm gevoel van zijn aanwezen ver-
 heugde — dat de lente voor hem bloeide,
 en de zon voor hem uit de künmen rees —
 dat het viooltje op zijn pad wellast voor
 hem ademde, en het minste vliegje, dat
 voor zijne oogen wemelde, de bleefte tot,

die in zijne schaduw ftonde, vreugd voor hem schiep — en nu — ach nu staar hij toefloos — geen warm gevoel doorstroomt zijn hart meer. Voor alles ongevoelig en toch dóór alles gepijnigd, drijft de geheele natuur — tot hier toe zo schoon, zo aantrekkelijk voor mijne ziel, — als een nevel, als eene akelige schemering voor mijne oogen — Rotfen, die van de schepping af aan geen voet betreden heeft — Boschen, daar eens eeuwige nacht en kóude in heétscht; vol huilende wolven en winterbeeren — Woestijnen, daar afgrond bij afgrond in loeit, en de dood over vale en purpervérwige struiken op rond zweeft — dir zijn thans de eenige paradijzen, daar mijn hart naar kwijnt, en die eene meéwastige verbeeldingskracht mij geduurig al akeliger, al akeliger scheidt. — Waar zijt gij, vreedzaame, vergenoegde, dagen mijner kindscheit, ziedt de hoop om mij heen zweefde en de gelukzaligheid mijn verschiet was? — waar zijt gij heen gevloten zalige tijd mijner jongelingschap, toen ik aan de zijde eener Engelinne mijn leven zachtoens in de

eeuwigheid zag vloeien? — Hoe schielijk
 zijt gij verdwenen — hoe ras ont-
 waakte ik uit dien droom van geneugte! —
 ach moest ik met zulk een gevoelig hart
 ontwaken! — — Alcestes! 't is mid-
 dernacht — alles is stil, alles rust, be-
 halven de ziel van uwen vriend — —
 Zo zijn 'er nu reeds twee uren verlopen
 sedert ik mij neder ging zetten om u mij-
 nen ramp te verhalen — en mijn hart
 is geduurig ontrouw aan mijnen wil ge-
 weest — het leidt mij fluisterende af,
 langs wegen die met bloemen bezaaid schij-
 nen, en nooit vinde ik mij weder dan voor
 een draaikolk — nu op dit oogenblik wil-
 de ik graag de pen weder wegwerpen —
 naar mijn venster ijlen en gedachteloos de
 stikdonkere duisternis aanschouwen — en
 echter gevoel ik — zo gij nu mijn lof
 niet verneemt, verneemt gij het in eeuwig-
 heid van mij niet! — hoor dan — hoor
 Alcestes! — en beef niet zo gij kunt —
 ik bereide u siddering! — —

... Zie hier den jongsten brief van JULIA —
 hij ligt open voor mij — — „Eduard!

dierbaare Eduard! mijn hand heeft van genoeg — ijl op vleugelen der liefde naar uwe JULIA — geen afstand scheidt meer, wat God saamenvoegde — o koom haastig! mijn Vader stemt alles toe — mijne tranen, zijne — genegenheid, eene gunstige voorzienigheid hebben het laatste zegel aan ons heil van zijn hart gescheurd.” Ik leze en reeds is al mijn’ geleden rampspoed vergeten — geen ellende, geen zucht zelfs, blijft meer in mijne gedachtenise geprent — het oogenblik dat ik JULIA weder in mijne armen zal drukken, vervult mijne geheele ziel — ja! ik vloog naar mijn Vaderland, en o hoe genoeglijk, met welk eene vertedering zag ik nu de woonplaats mijner JULIA aan de kimmen blaauwen! — reeds drukt mijn voet den langbegeerden grond — reeds stroomt het bloed met verdubbelde drift door mijne aderen — reeds bonst mijn hart. — Elk voorwerp trekt mijne aandacht, en in alles meen ik JULIA te ontdekken. — IJlings vertoont zich, — ver in ’t verschiet, eene lijksaatsie — eene onwillige huivering verspreidt zich over mijn geheele le-

ven — ik nadere — eene gedtuurig
aanwasfende ontroering vertraagt heimelijk
mijnen fpoed — Hemel! wat zag ik! —
de Vader van JULIA was het eerfte mensch,
dat ik onderscheiden kon — alles draaide
voor mijn gezicht — ik beefde en brandde
teffens om meer te weten — eene ijzing
overmeeftert mij — bedwelmd, reeds in
eene halve zinneloosheid, vraag ik wiens
dijk... Eene treurige ftem noemt JULIA —
Zo fpreekt de donder — Reeds lag ik
op de aarde uitgestrekt, en om te fterven
behoefde ik niets meer doorteftaan —
Helaas! mijn lot moest bitterer, grunwzaa-
mer worden — ik moest mijne oogen
voor 't licht weér ontfluiten en eene waereld
zonder JULIA: — eene valleie van doods-
beenderen, zondér ziel, zonder leven zien!
— Ik bekwam weder — op het ei-
genfte leger, daar ik eertijds van JULIA
genoeglijke droomen genoot; daar ik ver-
kwikkelijk aan haar dacht en refkhalzende
het uur te gemoet zag, dat mij aan haare
zijde zou voeren — die uren waren
nu voor altijd als zo veele fchakels aan de
lange keten der eeuwigheid geklonken —

en geen opvolging — geen enkel vert
 schiet meer. — Beurteling koiende van
 weedom en stom van smart, konde ik mij
 niet verbeelden, dat ik waakte! — Dat
 eens wenschte ik dat er een woest plekje
 gronds buiten deze wereld ware, daar
 ik, afgezonderd van alles wat leefde, bui-
 ten hulp, buiten verkwikking, mijn smart
 kon overbrengen en mijne dagen afkwij-
 nen — nu weer smeekte ik den dood om
 den draad eens levens aftefnijden, dat on-
 herstelbaar nutteloos en verpest was —
 Helaas! hij verhoorde mij niet — mijne
 JULIA was niet meer en ik — ik was
 gevloekt om te leven! —

o Mijn Vriend! maanden zijn er sedert
 dien tijd verlopen, en tot nog toe geen
 troost, geen kalm oogenblik! — Hon-
 derdmaalen heb ik u mijne ellende willen
 melden en honderdmaalen viel mij de pen
 uit mijne hand — Zo ellendig te zijn!....
 Ach mijn Vriend! uw Eduard, de medge-
 zel uwer jeugd, is voor u, voor de Maat-
 schappij, voor 't Heelal verloren! — o
 Wees gij gelukkiger! — ken nooit die

folterende pijniging — zelfs niet voor
 het kleinste tijdstip — die altijd —
 altijd in dit leven mijn beul zal zijn!....
 Mijn GOD! ik misse JULIA — wat kan
 voortaan dit oneindig ledig hart vervullen
 dan Gij alleen? — Ach, mijn GOD!...

D E

K A L M T E.

Verban uwe vrees, Alcestes! ik heb mijne rust weder. — Mijne hart zal blijven bloeden aan eene wond, die ongeneeslijk is, en geen tijd zal de kwijnende treurigheid, die mijn leven langzaam ondermijnt, verzachten — zij maakt mijn wezen uit, ik bemin ze — ach! met haar verloor ik alles! — Maar zijt niet bekommerd, dat de wanhoop mij eenig geweldig middel zal inblazen — de storm, die door mijne ziel gierde, is bedaard, en de stem van den Godsdienst heeft den vloed mijner driften glad gekemd. — Welke zwakke stervelingen zijn wij dan! — ja! ik verbeeldde mij, dat de zekerheid der onsterfelijkheid mijne hartstochten bij het verlies mijner JULIA beteugelen zou, dat mijn oog zich op de kortheid des tijds, de langduurigheid der eeuwigheid zou vestigen —

hoe vaak heb ik mij met mijne JULIA in dit troostrijk vooruitzicht verblijd en vreedzaam dat tijdstip te gemoet gezien — ach! nauwlijks is het daar, of plicht, reden, en Godsdienst verzwinden voor mij — mijne driften alleen spreken, en een' geruimen tijd ben ik doof voor alles! — Gelukkig nog dat mijn hart eindelijk naar de taal van Godsdienst en Reden geluisterd heeft! — ja, mijn Vriend! ik ontken het niet — in mijne eerste vervoeringen zoude ik de hand, die mij een' dolk door den boezem gejaagd had, gekust hebben. — God dank! dit gevaar is verdwenen — De genoeglijke vertedering, die mijn hart thans geduurig weeker maakt — de traan, die altijd in mijne oogen zwelt — de zweem van treurigheid, die zich op alles, wat mij omringt verspreid heeft — dit blijft mij dierbaar — het zal mij onafscheidelijk verzellen, tot dat mijn stof zich weder met dat van JULIA verëenigen zal, en ook dat oogenblik blijft mijn hart met innige blijdschap te gemoet zien! — — Ik heb dan geleefd, mijn

Vriend! en dit is de jongste brief, dien
 gij van mij ontvangen zult — Eens
 zien wij ons weder! — Verbeiden wij
 dat oogenblik. — Waarom hier de ban-
 den nauwer toegehaald, die eerlang ver-
 scheurd moeten worden? — Daar —
 aan geenen kant des grafs — rooft
 geen wreede scheiding aan alle de voo-
 rige zalige uren in eens hunnen wel-
 lust! — Uwe pogingen zijn ijdel, Al-
 cestes! — mijn voornemen staat vast —
 vast als de eeuwigheid! — Hoor waar
 ik kwijnen ga, en ach! wees ook gij
 niet wreed — kant u niet door ver-
 geeffche, door ijskoude redeneeringen te-
 gen de eenige verkwikking, die mij nog
 overig is. —

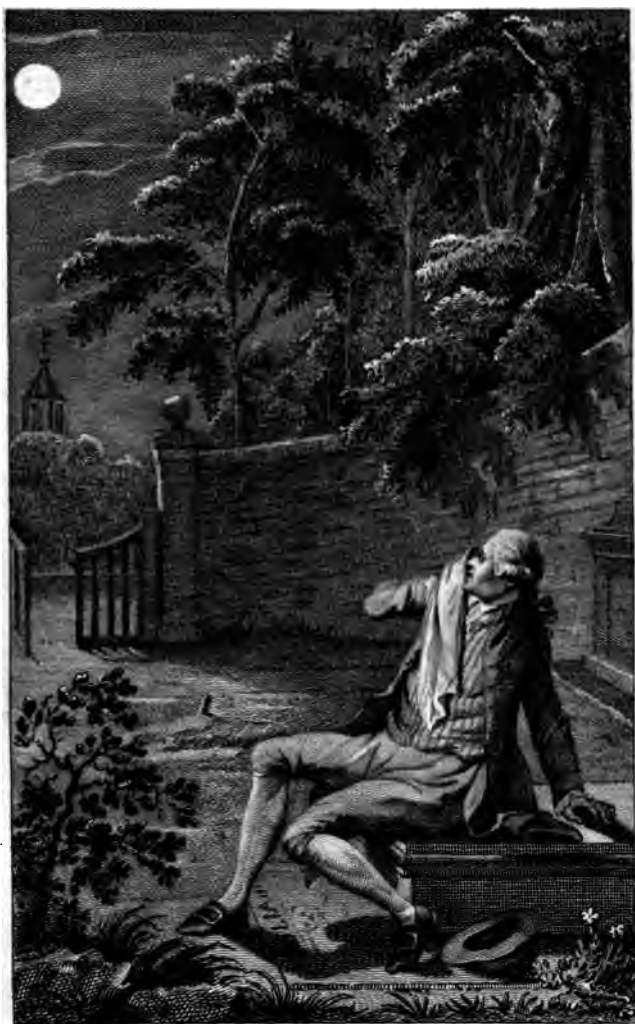
Digt bij het Kerkhof, daar mijne JU-
 LIA sluimert, staat in een eenzaam dal
 een gothiesch gebouw, dat sedert eenen
 geruimen tijd niet bewoond is. Een ver-
 vallen torentje verheft op het zelve zijt
 nederig weêrvaandelje boven de omlig-
 gende heuvels. — Van deeze hoogte
 kan ik het graf van JULIA en de dikke

toppen van dat eigen dennenbosch zien ;
 in wiens schaduw ik zo menigwerf aan
 haare zijde leven en zaligheid inademe-
 de — Vaale klimopstruiken hechten zich
 overal tegen de muuren , die hier en
 daar wit door het treurige groen heen
 schijnen , en het dak is bemost —
 Door zwaare ijzeren traliën ziet men uit
 de vensters in eene breede , diepe , graft ,
 die het geheele gebouw omzoomt , en
 wier water onder het dichtoverhangend
 loof van breede Castanjeboomen zich
 zwart vertoont — Eene holle , lang-
 zaamverflaauwende echo herhaalt driemaal
 het ploffen van ieder venster , het kraken
 van elke deur , die men openstoot —
 in één woord , deeze geheele woning
 komt overeen met de wending van mijne
 ziel. — Ik heb ze gekocht — en
 't is hier dat ik in de afgezonderdste
 eenzaamheid mijne overige dagen in stille
 rust en vergeten van 't Heelal door wil
 brengen. — Alles freelt hier mijne
 treurigheid ! — In den vroegen mor-
 genstond wandele ik naar het bosch , en
 daar ben ik uren bezig met mij al het

ellende uitgeteerde Themire — een on-
 verzienlijk verschiet van gruwelen opent
 zich voor hem. — Wat hij hier spel
 achtte, bemerkt hij dat nu geen eeuwig-
 heid herstellen kan. — Themire weent —
 weent de eigen traanen van boervardig-
 heid die voor haaren dood reeds begonnen
 te stroomen. — De Engel der barmhar-
 tigheid wischt haare traanen af — de
 vreedzaame lagch der onschuld vervangt ze
 voor de eeuwigheid. — Alcestes blijft
 fidderen. Zijn angst wordt wanhoop —
 zijn zweet bloed. De grondlooze afgrond
 ontsluit met een krakend dreunen zijnen
 metaalen mond — reeds hoorde ik de
 donders van onder den troon des Rechters
 ratelen — toen ik — gillend ont-
 waakte ! —

J. Blommestein del.

Nicholas & Weyling sculp.

's Nachts, als't lichte maan is, ... op haar zerk gezeten, enz.
Bladz. 105.

heil levendig voor oogen te stellen , dat mij eertijds in dit heiligdom te beurte viel — ieder plekje , daar JULIA gezeten heeft , beschouw ik met eenen wel lustigen eerbied — nu eens verbeeldde ik mij het afdrukfel van haaren voet in den grond te zien , en geheel vertederd rolt een traan in deeze dierbaare opening — dan weder omhels ik de bank van zooden , die haar in mijnen arm tot eene verkwikkelijke rustplaats verstrekte en ongemerkt daalt mijne verbeelding in haar graf neder en sluimert aan haare zijde in. — 's Nachts , als 't lichte maan is , of mijn liefde gestarnte aan een zuiver uitspanfel zijn' disfel begint te wenden , begeve ik mij naar 't Kerkhof — Op haar zerk gezeten , aanschouwe ik beurteling den eeuwigen hemel boven mij , en ieder grasje dat om de tombe mijner JULIA groeit. — Laatst vond ik er een viooltje , dat in de stilte des middernachts lieflijk waasfemde — drie avonden achter een bezocht ik dit nederig bloempje en weende op zijne blaadjes — He-las ! gisteren vond ik het verdord en

met een verflensd steeltje naar de aarde hangen — een bange zucht ontvloog mij — zo verwelkte mijne JULIA! zeide ik — ik stond eenigen tijd roerloos mijn viooltje aantezien, en toen zeeg ik op het graf neder en weende overluid. — — Mijne leger zal voortaan eene doodkist zijn — de zwaare Den, die de bank van zooden, daar ik eens zo zalig op was, overschaduwde, heb ik afgehouden, en van binnen uitgehold — als de heuvels, die hier van rondsomme mijn gezicht beperken, de zon achter hunne toppen beginnen te verbergen en eene laatste flikkering nog over de puntjes van 't gras zweeft, daale ik in deeze rustplaats neder — mijne vermoeide oogenleden sluiten zich en bij mijne ontwaking ben ik treurig — dan herinnere ik mij hoe men mij eens in deezen zelfden boom bewegingloos neêr zal leggen, om niet weêr te ontwaken dan voor de eeuwigheid — dan daar, waar ik mijne JULIA weder zal vinden — Ja! dit leven is een droom — een van bitterheid en vreugde gemengde, afmattende droom, —

de dood schenkt eindelijk rust aan het ontroerde brein — en de dag der opstanding verkwikkelijke ontwaking. — o Mijn Vriend! misgun mij dit vermaak niet — het eenigste daar ik nog vatbaar voor ben! — immers ook gij draagt een gevoelig hart in uwen boezem — ach! waarom is dit geen voorrecht van ieder Geestelijke? — Gij weet hoe hoog ik die orde acht — een waardig Leeraar van den Godsdienst van JESUS CHRISTUS was ten allen tijde een der voortreffelijkste wezens bij mij. — Voor eenige dagen werd ik er door een bezocht — de ongevoelige! hij poogde — aan mij Alcestes! — te beweren, dat alle betrekking, elke vriendschapsband in den dood een einde nam — dat tedere Echtgenooten, dierbaare Bloedverwanten, geliefde Vrienden, elkanderen in het ander leven niet herkennen zouden. Ik voelde mijne geheele wonde openscheuren, medogenloos openscheuren — de haren rezen mij van angst te berge — „ Om Gods wil, mijn Heer! zeide ik, spaar, spaar mijn arm hart —

verfchoon het van uwe bewijzen —
 ach! zo ik dwale, misgun mij deeze
 dwaling niet — met haar ontneemt gij
 mij alles” — Hij zweeg en kon lag-
 chen — ja, Alcestes! mijn hart zegt
 het mij — en de Reden en Godsdienst
 beide begunstigen zijn getuigenis — wij
 zullen ons herkennen — van het eene
 einde des aardbodems tot aan het andere
 herkennen — met vreugd ons die wei-
 nige goede daaden herinneren, daar eene
 gunstige Voorzienigheid ons hier de gele-
 genheid toe deed aanlagchen, en die wij
 op haaren wenk verricht hebben —
 Daar toch zal de plaats des genots
 zijn! — Zij was op deeze beneden wae-
 reld niet. — Liefde, Vriendschap,
 Deugd, Kennis — alles wordt hier
 slechts gezaaid — en zou er voor haar
 geenen oogst aanbreken? — zou dit ge-
 zegend zaad in deeze aarde verftikken? —
 met haat, nijd, misdrijf één lot heb-
 ben? — Neen! alles wat in mij is
 schreeuwt hier tegen — mijn hart
 gruuilt op de enkele gedachte er van —
 eens — eens zullen wij gewis maaien —

eenen eeuwigen oogst maaten! — Verbeiden wij reikhalzende dat tijdstip, mijn Vriend! — dan — dan vindt gij mij gezellig, vrolijk, scheidingsloos weder — en ik mijne JULIA en u — Vaarwel, Alcestes! — de traan, die hier dit blad besproeid heeft, zegt u dat ik u liefhebbe — ja! gij zijt mij dierbaar — de Oordeelsdag zal er u van overtuigen — daar veinst men niet — Voor 't laatst — vaarwel tot in de eeuwigheid! —

A A N D E

M A A N .

o **M**aan! heilige, kuifche Vriendin van mijn hart, Bezielster van mijnen edelsten wellust! — Gij, die thans aan eenen zuiveren hemel, als Vorstinne des Nachts, in aandoenlijke statigheid voortreedt! — van deezen eenzaamen akker Gods, bij de stilte des middernachts, in 't midden mijner verstorven Broederen, begroeten u mijne oogen, en mijn hart gevoelt uwen invloed.

Voor het oog der halve rustende wereld verborgen — eenzaam als in de valleie des doods — ondervinde ik uwe tegenwoordigheid, o **E E U W I G E**! — mijn hart gloeit van liefde, maar beeft niet. — Even gewis van uwen wenk afhange, omringd van eene geheele woelende wereld, als op dit verlaten Kerkhof, drijft in beide omstandigheden mijne hoop, mijn

geheel aanzijn op uwe goedheid. —
 Zij was het, die mij mij zelve, die
 mij het waar geluk deed kennen —
 Godlijk licht omscheen mij, en bij zijne
 stralen ontdekte ik den waaren, den ee-
 nigen weg om deeze zalige haven te be-
 reiken: ik zag dat deugdzaam te zijn,
 het eenig middel ware om gelukkig te
 zijn, en — Gij zelf schonkt mij de
 Liefde tot Leidsvrouw.

Dat die laage, die verachtelijke ziel
 bloze, die de Liefde eene schadelijke,
 eene onëdele drift noemt! — Een Mon-
 ster, met verblindende oogen en pestkoo-
 len op de kaaken, ontheiligde haaren naam
 en misleidde den Dwaas, maar nimmer
 kende hij de waare Liefde. Even zuiver
 als Gij zelf, Bron van alle Liefde! zet
 deeze verheven hartstocht den sterveling
 tot waare grootheid aan, en leert de ziel
 van potaarde gevoelen. — Niet vrucht-
 loos stortte Gij de aanminnige wederheft
 van het menschelijk geslacht, bij zulk
 eenen invloed op onze harten, zulk een
 fijn gevoel voor het schoone, voor het

volmaakte in! — Niet vergeefsch gaaft
 gij haar de tedere Menschlievendheid,
 het werkzaam Mededogen, de liefstalige
 Schaamte tot geduurige gezellinnen —
 o Liefde! mijn hart erkent het en klopt
 van dankbaarheid, gij waart het, die
 mij het eerst de hand greept, die mij
 den eersten stap in het spoor der deugd
 deedt drukken — gij vingt aan, en
 alle middelen werkten mede! —

Gevoelverwekkende Maan! hoe vaak
 hebt gij mij sints op dien weg ver-
 sterkt? — Ik zag u in de stille een-
 zaamheid aan — gij herinnerde, gij
 vertegenwoordigde mij mijne aanminnige,
 mijne diepgevoelende JULIA. — Bos-
 schen en bergen verhieven zich tuschen
 ons — onafmeetbre zeeën hielden ons
 van een gescheiden — Onze oogen
 staarden in verschillende waerelddeelen op
 u — onze gezichtstraalen ontmoetten el-
 kanderen. — Hoe versmolt dan mijne
 geheele ziel in enkele aandoeningen —
 hemelsche, goddelijke aandoeningen! —
 Aan JULIA te denken, met wellust te

denken, en de verhevenste lesfen der Deugd ongetrouw te zijn, is voor dezelfde ziel onmogelijk! —

Beminnelijke JULIA! gij hebt mij uwerwaardig gemaakt — ik zag uw gelaat, en in het zelve het volkōmen beeld uwer ziel — uwer ziel, die de beelden der Godheid was! Mijn hart gevoelde voor 't eerst de Liefde, en de eerste begeerte deezer heilige drift was deugdzaam te zijn! — Een wenk, een onschuldig lagchje uwer oogen overwon telkens duizend aanvechtingen — nu floeg ons hart op dezelfde wijze — onze zielen waren eenstemmig als de toonen der Hemelingen — ééne begeerte — ééne poging — één verschiet! — Nietige aarde! onze liefde was te groot om door uwen kleenen kring omschreven te worden — de Eeuwigheid was het perk, dat ze vervullen kon, en het oog der Godheid haare liefste getuige! —

Hoe vaak hebt gij, bekoordlike, Beheerscheresse van mijn leven! mij den hobbeligen weg dezer waereld tot een paradys gemaakt! — hoe veele bittere traaten uitgewonnen — hoe veel bange nooden gespaard! — Uw oog schiep een nieuw Heelal voor mij, en gij leerde mij genieten. Ieder beekje, dat zijne golfjes langs mij heen stuwde — ieder roosje, dat op mijn pad ontfook — geen grasje zelfs was mij met u onverschillig — aan uwe zijde werd mij alles zaligheid! —

— Waar zijn die avondschemeringen — die halfverlichte plekken van dat somber wellustig Boschje, dat mij op een bed van zooden, door de Natuur eenvoudig gespreid, zo menigwerf in uwen arm zag nederliggen, en op uw gelaat bij het heldere maanlicht staren! — In die oogenblikken was mijn geheel aanzijn enkel aandacht — zuiver gevoel! — Ijlings verdwenen uwe trekken — ik zag — geen JULIA — maar een Engel Gods! —

duwen rondzweven — zo gij van deeze
 schatkist der Eeuwigheid mijne stemme
 hoort — verbeug u dan in de bewust-
 heid, dat uw Vriend — die eenmaal u
 bemind heeft — eenmaal uwer waardig
 was — dat hij nog der deugd getrouw
 is, dat zijne vuurigste begeerte is, haar
 altijd getrouw te zijn. Eerlang zal hij
 uwer op nieuw waardig zijn — u op
 nieuw genieten en — troostrijk denk-
 beeld! — voorsmaak van Hemelvreugde! —
 eeuwig genieten!

o Maan! — heden nog mag ik u aan-
 schouwen — heden nog lagcht mij uw
 onbewolkt gelaat van eenen stillen Hemel
 aan — morgen zal mijn oog mogelijk
 voor eeuwig voor u gesloten zija! —
 Aandoenlijk vooruitzicht! — Eerbied-
 waardige Godvrucht! Gij alleen kunt dit
 verschiet beminlijk maken — gij maakt
 het mij op dit oogenblik! — Hoe stil,
 hoe kalm is alles om mij heen! — de
 wind ruischt zachtkens van verren in de
 toppen der Pijnboomen — en geen an-

der geluid hoor ik in de geheele natuur. — Dat deeze eenzaamheid aaklig zij voor het wroegend gewise! — Zij is bekoorlijk voor het zuiver, voor het godvruchtig gemoed, dat stiller, dat kalmer is dan de beweginglooze natuur. — Verkwikkelijk Graf! — Zo, nog geruster moet uwe woning zijn voor den deugdzaamen Mensch. — Hoe verfrissend is het leger, dat gij zijne vermoeide leden, na zulk eene hette, na zo veel arbeids en strijds aanbiedt! — Verkwikkelijker, duizendmaal verkwikkelijker, dan een teug bronwater en het zachtste dons, gespreid onder de koele takken van Eiken, die eeuwen over hunne hoofden hebben zien vlieden, voor den aëmechtigen arbeider aan het einde van eenen brandenden zomerschen dag!

Ja! ik gevoel het — ik gevoel dat ik sterflijk ben — alles wat mij hier omringt roept het mij rustloos toe. — Betoverende Waereld! hoe nietig worde uit dit gezichtpunt al uw rijkdom, al uw

wellust, al uwe eere? zult — kunt gij mijne afgestreden ziel met alle uwe heerlijkheid een oogenblik vertroosten, als ik, op mijn jongste leger uitgestrekt, van 't klamme doodzweet omgeven, den meesten troost nodig hebbe? — Vijandinne mijner onschuld! ook gij staat dan van verre, even weinig vermogend als willig om — zelfs uwe getrouwste slaven te helpen.

Gij, reine, ongeveinsde Deugd! gij alleen staat uwe lievelingen bij, als hun alles begeeft — en zoude ik in deeze korte zandwoestijn voor u niet wandelen, mij zelven niet zuiver en onbefmet bewaren, tot dat ik den Tempel van God nadere, daar niets, dat onrein is, in zal gaan? — De tijd vliegt midlerwijl heen — de oogenblikken naderen — die oogenblikken, onbevleete JULIA! daar wij ons, onder eene afnemende Maan, op elkanders hart rustende, vol zandoening, maar vrolijk als Engelen, zo menigwerf over onderhielden! —

Nog maar weinig treden in deeze vellede-
der tellende, en ik heb niets meer te-
verliezen; —

Hier aan uwe zijde, mijne JULIA! zal
mijn uitgeteerd ligchaam vreedzaam sluime-
ren, terwijl mijne ziel bij de bleeke staa-
len der maan om mijn stof heen zal zwe-
ven — Zo dan ooit een gevoelig hart
onze tombe nadere — dat hij ze
met nederige bloemen en klimöpladen
bestrooie, en met traanen bevochtige!
— Ieder traan zal mijne grafrust stre-
len. —

Medelijdende, aandoenlijke Maan! Vrien-
dinne der treurigen! beloon hem zijn of-
fer — dat hij, u aanschouwende, zich
herinnere, hoe menigwerf ik u aanschouwd
hebbe, en al dien wellust in eens geniete,
dien ik duizendmaalen uit uw gelaat ge-
noot! — En wanneer de tijd daar
is, dat ook zijn oog zich voor eeuwig
voor uwen zachten luister sluiten zal,
lonk dan vaak zijne stille rustplaats aan,

dat op zijn beurt er zich eene aandoen-
lijke ziel ter bespiegeling op nederzette,
hem zijnen dienst vergelde, en op dezel-
ve wene!

M E N G E L W E R K .

H 5

W E L L M A N

Geloof mij, in de klagendste toonen van een *Adagio* is dikwijls meer en dieper gevoelde wellust geboegen, dan in de vrolijkste *Allegro*.

E N G E L.

Gij, o mijne Landgenooten! die dit niet slechts geloofst, maar gevoelt, eenige bevoegde Rechters mijner JULIA! —

merkt de volgende stukjes, voor een gedeelte in vroeger jaaren opgesteld, en nu bij gelegenheid van het voorgaande werkje uitgegeven, als proeven van mij aan in een vak, dat ik tot hier toe weinig in gedaan heb, en beslist of ik er verder iets in te doen hebbe — zo ja, dan zij een traan uw antwoord en ik zal ijverig voortvaren!

T H I M M E

T H I M M E

Met een gevoelig hart en eenen gezelligen geest door de Natuur befchonken, beminde ik mijne medestervelingen als mij zelve. — Nooit zag ik een mensch of ik meende de zichtbaare beeldtenisfe der Godheid te zien, en eene innige vreugd stroomde door alle mijne aderen. — Helaas! ik bedroog mij — mijn vooroordeel is verdwenen — na duizendmalen de speelpop van het verachtlijkste zelfsbelang, en van de hatelijkste boosheid geweest te zijn, woon ik thans eenzaam op het veld, en nooit zie ik een mensch of ik verbeelde mij een wreed en Tijger te zien.

De landhoefte, die ik voor mij verkoren heb, ligt geheel afgescheiden van alle woningen, digt aan den oever der zee. — Vaak zit ik aan het strand en stare de golven na, die zich eindelijk voor mijn oog verliezen. — Verloren

wiens gelaat het voortreffelijkste hart
 scheen aanteduiden. Gewoonlijk kwam hij
 Elvire, uit naam van zijnen Vader, spre-
 ken. Doorruizend kleene diensten en het
 geduurig kunstloos ten toon spreiden van
 de uitnemendste gevoelens had hij zich
 de achting en het vertrouwen der Moe-
 der en Dochter ten eenenmaal verwo-
 ven. — Hij was, in den volsten zin,
 de eenige Vriend van het huisgezin. —
 Alcestes had hierdoor gelegenheid om de
 jonge Themire geduurig alleen te onder-
 houden en zijn oog verzuimde niet haar
 de liefde te leren kennen. — Themire
 had een gevoelig hart, en, zonder dat zij
 nog wist wat het was te beminnen, ge-
 voelde zij reeds nooit meer tevredenheid
 dan in het bijzijn van Alcestes. Hij won
 haare geheele ziel door zijne deugd. Vaak
 plengde Themire een' godsdienstigen traan
 in het eenzaam. — Alcestes vermengde
 er den zijnen mede en knielde aan haare
 zijde. Na zeker van den indruk te zijn,
 dien hij op haar hart gemaakt had, ont-
 dekt hij haar eindelijk zijne liefde. —
 Kon Themire veinzen? — zij vertoont

hem haare geheele wederliefde en die aantreklijke bedwelming , die een hart verdraagt , dat voor 't eerst zuiver bemint. Altijd op het geluk haarer Moeder bedacht , wil ze zich , in haare eerste vervoering , met haaren minnaar voor de voeten van Elvire werpen , en dezelve eenen dierbaaren Zoon aanbieden. Alcestes verhindert haar voornemen. — „ Ach , mijne Themire ! welk een onberaden stap zou dit zijn ? — Gij kent mijnen Vader niet ! — de verblinde ! — het goud alleen , of eene rij van beroemde Voorouders , is het eenigste , dat bij hem achting verdient . Hij bemint mij echter — en ik ben zeker dat ik hem in eenen gunstigen luim tot mijn geluk bewegen zal . Hoe veel aangenamer moet dan de ontdekking van onze liefde aan uwe Moeder zijn , als geen vrees haar eenige benaauwende vooruitzichten meer malen zal ? — Verbeiden wij dat oogenblik , mijne Dierbaare ! het zal spoedig aanbreken . ”

Themire treedt in dit bestek , en verwacht reikhalzende den dag waarop zij door

zulk een heuglijk nieuws het genoegen van haare Moeder zal kunnen vermeerderen. Alcestes bezoekt inmiddels dagelijks het huis van Elvire, en nooit verliet hij haar of zij overlaadde hem met zegeningen. Vaak had hij het vermaak van Themire in een nabijgelegen bosch alleen te ontmoeten, en ieder oogenblik vermeerderde haare liefde voor hem. — Een half jaar was in deeze omstandigheden verlopen, toen Alcestes, na de afwezendheid van eene geheele week, aan Themire den volgenden brief deed overhandigen: „o Mijne dierbare Echtgenoot! . . . . Hoe klopt mijn hart, nu ik u voor 't eerst onverhinderd deezen tederen naam geven kan! — Ja, mijne Themire! mijn Vader stemt alles toe — morgen kome ik uit zijnen naam de toestemming uwer Moeder vragen — Verraad ons genoegen niet, mijne Beste! — dat ik met u in het vermaak der verrassing deel! Voor het laatst verwachtte ik mijne Themire deezen avond op de plaats onzer gewoone bijeenkomst — morgen — o morgen! kan ik haar voor het oog van de geheele wereld mijne Gade noemen?” —

Themire was op het lezen dezer tijding enkel vreugd. Met moeite verbergt ze haare blijdschap voor Elvire. Naauwlijks is de nacht daar of zij vliegt naar het bosch. In een nachtgewaad, dat haare ziel in zuiverheid evenaarde, treedt ze, met die geruste zekerheid, die de onschuld geeft, deszelfs schaduw in. De maan scheen aan eenen wolkenlozen hemel. Alcestes was haar reeds voorgekomen. Hij leidt haar naar een klein heuveltje, dat door het hooge geboomte donker was. Zij zetten zich naast elkanderen tegen den afhellenden grond. — Themire schudde haare geheele ziel in zijnen schoot uit — Zij vertoont hem haar gantsche hart, dat enkel tederheid was, en alleen voor hem sloeg. — Alcestes betuigt haar de zuiverheid en hevigheid zijner liefde — „Morgen, mijne Themire! morgen zal ik dan eindelijk het liefste, het beminlijkste Meisje, als mijne Gade aan dit hart mogen drukken! . . . o mijne Dierbare! hoe onuitsprekelijk gelukkig zult gij uwen minnaar maaken! Hoe zal onze geheele levensloop over roozen gaan! Welke nach-

pen zullen voor mij, in de armen mijner Themire, rampen blijven? Ach mijne Eenigste! hoe lang schijnt mij dat morgen nog"! — Hij zucht — Themire was geheel tederheid — haare hand beefde van genoeg in de brandende hand van Alcestes — Een zucht was al haar antwoord. — Themire dacht geen kwaad — zou zij kwaad gevreesd hebben? — Alcestes vat haar in zijne armen — hunne lippen kluisteren zich aan elkanderen — aëmechtig van liefde en genoeg en zijgen ze aan den voet des heuvels op het gras neder. „Mijne Echtgenoote! mijne Themire"! stamelt de gloeiende Jongeling! — Door het vooruitzicht van den volgenden dag gestreeld, verbeeldt Themire zich, reeds den besten, den tederhartigsten Echtgenoot aan haar hart te drukken — Voor een oogenblik vergeet ze haare deugd, haare moeder, haar zelve. — De gelukkige Alcestes herkomt van zijne bedwelming en zegent zijnen dag. — Themire rijst ontroerd op en weent. — Thans stonden zij op eene plek, die door de maan verlicht was — Themire bloost en poogt

haar hoofd in den boezem van haaren minnaar te verbergen. Zij begeven zich uit het woud. Alcestes drukt met eenen laatste kusch het zegel zijner trouw op haare bestorven lippen, en verlaat haar aan 't huis heurer moeder. — Voor 't eerst treedt Themire al bevende op den drempel van haare woning. — Alles was in diepe rust, behalven het hart van 't vernederd meisje — de wroeging had doorens gezaaid, waar tot hier toe de onschuld slechts roozen schiep. — Vruchtloos poogt zij haare ontroering door de herinnering aan den volgende dag te verdrijven. Het genoegen van een zagtademend geweten, dat dierbaarste genoegen op aarde, was haar voor altijd ontvlucht. Vergeefs wacht ze van den slaap de vergetelheid haarer angsten — ook deeze weigert op haare betraande oogleden nedertestrijken. Zij verlaat haar leger, zonder door de kleinste sluimering verkwikt te zijn, zonder eene enkele onbelemmerde ademhaling genoten te hebben. Nu moest zij, naar gewoonte, haare moeder omhelzen — 't Geen tot hier toe haar wellust was, verstrekt haar nu tot

FRANCIS L. W. R. K.

Geloof mij, in de klagendste toonen van een *Adagio* is dikwijls meer en dieper gevoelde wellust gelegen, dan in de vrolijkste *Allegro*.

E N G E L.

Gij, o mijne Landgenooten! die dit niet slechts geloofst, maar gevoelt, eenige bevoegde Rechters mijner JULIA! —

merkt de volgende stukjes, voor een gedeelte in vroeger jaaren opgesteld, en nu bij gelegenheid van het voorgaande werkje uitgegeven, als proeven van mij aan in een vak, daar ik tot hier toe weinig in gedaan heb, en beslist of ik er verder iets in te doen hebbe — zo ja, dan zij een traan uw antwoord en ik zal ijverig voortvaren! —

T H E O D O R M I L L E R E.

Met een gevoelig hart en eenen gezelligen geest door de Natuur befchonken, beminde ik mijne medestervelingen als mij zelve. — Nooit zag ik een mensch of ik meende de zichtbare beeldenisse der Godheid te zien, en eene innige vreugde stroomde door alle mijne aderen. — Helaas! ik bedroog mij — mijn vooroordeel is verdwenen — na duizendmaal den speelpop van het verachtelijkste zelfselang, en van de hatelijkste boosheid geweest te zijn, woon ik thans eenzaam op het veld, en nooit zie ik een mensch of ik verbeelde mij een wreeden Tijger te zien.

De landhoove, die ik voor mij verkoren heb, ligt geheel afgescheiden van alle woningen, digt aan den oever der zee. — Vaak zit ik aan het strand en stare de golven na, die zich eindelijk voor mijn oog verliezen. — Verloren

wiens gehat het voortreffelijkste hart
 scheen aanteduiden. Gewoonlijk kwam hij
 Elvire, uit naam van zijnen Vader, spre-
 ken. Door duizend kleene diensten en het
 geduurig kunstloos ten toon spreiden van
 de uitnemendste gevoelens had hij zich
 de achting en het vertrouwen der Moe-
 der en Dochter ten eenenmaal verwo-
 ven. — Hij was, in den volsten zin,
 de eenige Vriend van het huisgezin. —
 Alcestes had hier door gelegenheid om de
 jonge Themire geduurig alleen te onder-
 houden en zijn oog verzuimde niet haar
 de liefde te leren kennen. — Themire
 had een gevoelig hart, en, zonder dat zij
 nog wist wat het was te beminnen, ge-
 voelde zij reeds nooit meer tevredenheid
 dan in het bijzijn van Alcestes. Hij won
 haare geheele ziel door zijne deugd. Vaak
 plengde Themire een' godsdienstigen traan
 in het eenzaam. — Alcestes vermengde
 er den zijnen mede en knielde aan haare
 zijde. Na zeker van den indruk te zijn,
 dien hij op haar hart gemaakt had, ont-
 dekt hij haar eindelijk zijne liefde. —
 Kon Themire veinzen? — zij vertoont

hem haare geheele wederliefde en die aantreklijke bedwelming, die een hart ver-raadt, dat voor 't eerst zuiver bemint. Al-tijd op het geluk haarer Moeder bedacht, wil ze zich, in haare eerste vervoering, met haaren minnaar voor de voeten van El-vire werpen, en dezelve eenen dierbaaren Zoon aanbieden. Alcestes verhindert haar voornemen. — „ Ach, mijne Themire! welk een onberaden stap zou dit zijn? — Gij kent mijnen Vader niet! — de ver-blinde! — het goud alleen, of eene rij van beroemde Voorouders, is het eenigste, dat bij hem achting verdient. Hij bemint mij echter — en ik ben zeker dat ik hem in eenen gunstigen luim tot mijn geluk bewegen zal. Hoe veel aange-naamer moet dan de ontdekking van onze liefde aan uwe Moeder zijn, als geen vrees haar eenige benaauwende vooruitzichten meer malen zal? — Verbeiden wij dat oogenblik, mijne Dierbaare! het zal spoedig aanbreken.”

Themire treedt in dit bestek, en ver-wacht reikhalzende den dag waarop zij door

zulk een heuglijk nieuws het genoeg van haare Moeder zal kunnen vermeerderen. Alcestes bezoekt inmiddels dagelijks het huis van Elvire, en nooit verliet hij haar of zij overlaadde hem met zegeningen. Vaak had hij het vermaak van Themire in een nabijgelegen bosch alleen te ontmoeten, en ieder oogenblik vermeerderde haare liefde voor hem. — Een half jaar was in deeze omstandigheden verlopen, toen Alcestes, na de afwezendheid van eene geheele week, aan Themire den volgenden brief deed overhandigen: „o Mijne dierbare Echtgenoot! . . . Hoe klopt mijn hart, nu ik u voor 't eerst onverhinderd deezen tederen naam geven kan! — Ja, mijne Themire! mijn Vader stemt alles toe — morgen kome ik uit zijnen naam de toestemming uwer Moeder vragen — Verraad ons genoeg niet, mijne Beste! — dat ik met u in het vermaak der verrassing deel! Voor het laatst verwachtte ik mijne Themire deezen avond op de plaats onzer gewoone bijeenkomst — morgen — o morgen! kan ik haar voor het oog van de geheele wereld mijne Gade noemen?!” —

Themire was op het lezen deezer tijding enkel vreugd. Met moeite verbergt ze haare blijdschap voor Elvire. Naauwlijks is de nacht daar of zij vliegt naar het bosch. In een nachtgewaad, dat haare ziel in zuiverheid evenaarde, treedt ze, met die geruste zekerheid, die de onschuld geeft, deszelfs schaduw in. De maan scheen aan eenen wolkenlozen hemel. Alcestes was haar reeds voorgekomen. Hij leidt haar naar een klein heuveltje, dat door het hooge geboomte donker was. Zij zetten zich naast elkanderen tegen den afhellenden grond. — Themire schudde haare geheele ziel in zijnen schoot uit — Zij vertoont hem haar gantsche hart, dat enkel tederheid was, en alleen voor hem sloeg. — Alcestes betuigt haar de zuiverheid en hevigheid zijner liefde — „Morgen, mijne Themire! morgen zal ik dan eindelijk het liefste, het beminlijkste Meisje, als mijne Gade aan dit hart mogen drukken! . . . o mijne Dierbaare! hoe onuitspreeklijk gelukkig zult gij uwen minnaar maaken! Hoe zal onze geheele levensloop over roozen gaar! Welke nach-

pen zullen voor mij, in de armen mijner Themire, rampen blijven? Ach mijne Eenigste! hoe lang schijnt mij dat morgen nog"! — Hij zucht — Themire was geheel tederheid — haare hand beefde van genoeg in de brandende hand van Alcestes — Een zucht was al haar antwoord. — Themire dacht geen kwaad — zou zij kwaad gevreesd hebben? — Alcestes vat haar in zijne armen — hunne lippen kluisteren zich aan elkanderen — aëmechtig van liefde en genoeg en zijgen ze aan den voet des heuvels op het gras neder. „Mijne Echtgenoot! mijne Themire"! stamelt de gloeiende Jongeling! — Door het vooruitzicht van den volgenden dag gestreeld, verbeeldt Themire zich, reeds den besten, den tederhartigsten Echtgenoot aan haar hart te drukken — Voor een oogenblik vergeet ze haare deugd, haare moeder, haar zelve. — De gelukkige Alcestes herkomt van zijne bedwelming en zegent zijnen dag. — Themire rijst ontroerd op en weent. — Thans stonde zij op eene plek, die door de maan verlicht was — Themire bloost en poogt

haar hoofd in den boezem van haaren minnaar te verbergen. Zij begeven zich uit het woud. Alcestes drukt met eenen laatste kusch het zegel zijner trouw op haare bestorven lippen, en verlaat haar aan 't huis heurer moeder. — Voor 't eerst treedt Themire al bevende op den drempel van haare woning. — Alles was in diepe rust, behalven het hart van 't vernederd meisje — de wroeging had doorens gezaaid, waar tot hier toe de onschuld slechts roozen schiep. — Vruchtloos poogt zij haare ontroering door de herinnering aan den volgende dag te verdrijven. Het genoeg van een zagtademend geweten, dat dierbaarste genoeg op aarde, was haar voor altijd ontvlucht. Vergeefs wacht ze van den slaap de vergetelheid haarer angsten — ook deze weigert op haare betraande oogleden nedertestrijken. Zij verlaat haar leger, zonder door de kleinste sluimering verkwikt te zijn, zonder eene enkele onbelemmerde ademhaling genoten te hebben. Nu moest zij, naar gewoonte, haare moeder omhelzen — 't Geen tot hier toe haar wellust was, verstrekt haar nu tot

W. L. W. R. M.

Geloof mij, in de klagendste toonen van een *Adagio* is dikwijls meer en dieper gevoelde wellust gelegen, dan in de vurigste *Allegro*.

E N G E L.

Gij, o mijne Landgenooten! die dit niet slechts gelooft, maar gevoelt, eenige bevoegde Rechters mijner JULIA! —

merkt de volgende stukjes, voor een gedeelte in vroeger jaaren opgesteld, en nu bij gelegenheid van het voorgaande werkje uitgegeven, als proeven van mij aan in-een-yak, daar ik tot hier toe weinig in gedaan heb, en beslist of ik er verder iets in te doen hebbe — zo ja, dan zij een traan uw antwoord en ik zal ijverig voortvaren! —

T H E O D O R E M E L I O R E.

Met een gevoelig hart en eenen gezelligen geest door de Natuur befchonken, beminde ik mijne medestervelingen als mij zelve. — Nooit zag ik een mensch of ik meende de zichtbaare beeldtenisfe der Godheid te zien, en eene innige vreugd stroomde door alle mijne aderen. — Helaas! ik bedroog mij — mijn vooroordeel is verdwenen — na duizendmaalen de speelpop van het verachtlijkste zelfsbelang, en van de hatelijkste boosheid geweest te zijn, woon ik thans eenzaam op het veld, en nooit zie ik een mensch of ik verbeelde mij een wreeden Tijger te zien.

De landhoeve, die ik voor mij verkoren heb, ligt geheel afgescheiden van alle woningen, digt aan den oever der zee. — Vaak zit ik aan het strand en stare de golven na, die zich eindelijk voor mijn oog verliezen. — Verloren

wiens geluk het voortreffelijkste hart
 scheen aantekenen. Gewoonlijk kwam hij
 Elvire, uit naam van zijnen Vader, spre-
 ken. Doorchrizend kleene diensten en het
 geduurig kunstsloos ten toon spreiden van
 de uitnemendste gevoelens, had hij zich
 de achting en het vertrouwen der Moe-
 der en Dochter ten eenemaal verwor-
 ven. — Hij was, in den volsten zin,
 de eenige Vriend van het huisgezin. —
 Alcestes had hiertdoor gelegenheid om de
 jonge Themire geduurig alleen te onder-
 houden, en zijn oog verzuisde niet haar
 de liefde te leren kennen. — Themire
 had een gevoelig hart, en, zonder dat zij
 nog wist wat het was te beminnen, ge-
 voelde zij reeds nooit meer tevredenheid
 dan in het bijzijn van Alcestes. Hij won
 haare geheele ziel door zijne deugd. Vaak
 plengde Themire een' godsdienstigen traan
 in het eenzaam. — Alcestes vermengde
 er den zijnen mede en knielde aan haare
 zijde. Na zeker van den indruk te zijn,
 dien hij op haar hart gemaakt had, ont-
 dekt hij haar eindelijk zijne liefde. —
 Kon Themire veinzen? — zij vertoont

hem haare geheele wederliefde en die aantreklijke bedwelming , die een hart ver- raadt , dat voor 't eerst zuiver bemint. Al- tijd op het geluk haarer Moeder bedacht , wil ze zich , in haare eerste vervoering , met haaren minnaar voor de voeten van El- vire werpen , en dezelve eenen dierbaaren Zoon aanbieden. Alcestes verhindert haar voornemen. — „ Ach , mijne Themire ! welk een onberaden stap zou dit zijn ? — Gij kent mijnen Vader niet ! — de ver- blinde ! — het goud alleen , of eene rij van beroemde Voorouders , is het ee- nigste , dat bij hem achting verdient. Hij bemint mij echter — en ik ben zeker dat ik hem in eenen gunstigen luim tot mijn geluk bewegen zal. Hoe veel aange- naamer moet dan de ontdekking van onze liefde aan uwe Moeder zijn , als geen vrees haar eenige benaauwende vooruitzichten meer malen zal ? — Verbeiden wij dat oogenblik , mijne Dierbaare ! het zal spoed- igh aanbreeken.”

Themire treedt in dit bestek , en ver- wacht reikhalzende den dag waarop zij door

zulk een heuglijk nieuws het genoeg van haare Moeder zal kunnen vermeerderen. Alcestes bezoekt inmiddels dagelijks het huis van Elvire, en nooit verliet hij haar of zij overlaadde hem met zegeningen. Vaak had hij het vermaak van Themire in een nabijgelegen bosch alleen te ontmoeten, en ieder oogenblik vermeerderde haare liefde voor hem. — Een half jaar was in deeze omstandigheden verlopen, toen Alcestes, na de afwezendheid van eene geheele week, aan Themire den volgenden brief deed overhandigen: „o Mijne dierbare Echtgenoot! . . . Hoe klopt mijn hart, nu ik u voor 't eerst onverhinderd deezen tederen naam geven kan! — Ja, mijns Themire! mijn Vader stemt alles toe — morgen kome ik uit zijnen naam de toestemming uwer Moeder vragen — Verraad ons genoeg niet, mijne Beste! — dat ik met u in het vermaak der verrasfing deele! Voor het laatst verwachte ik mijne Themire deezen avond op de plaats onzer gewoone bijeenkomst — morgen — o morgen! kan ik haar voor het oog van de geheele wereld mijne Gade noemen?”! —

Themire was op het lezen dezer tijding enkel vreugd. Met moeite verbergt ze haare blijdschap voor Elvire. Naauwlijks is de nacht daar of zij vliegt naar het bosch. In een nachtgewaad, dat haare ziel in zuiverheid evenaarde, treedt ze, met die geruste zekerheid, die de onschuld geeft, deszelfs schaduw in. De maan scheen aan eenen wolkenlozen hemel. Alcestes was haar reeds voorgekomen. Hij leidt haar naar een klein heuveltje, dat door het hooge geboomte donker was. Zij zetten zich naast elkanderen tegen den afhellenden grond. — Themire schudde haare geheele ziel in zijnen schoot uit — Zij vertoont hem haar gantsche hart, dat enkel tederheid was, en alleen voor hem sloeg. — Alcestes betuigt haar de zuiverheid en hevigheid zijner liefde — „Morgen, mijne Themire! morgen zal ik dan eindelijk het liefste, het beminlijkste Meisje, als mijne Gade aan dit hart mogen drukken! . . . o mijne Dierbare! hoe onuitsprekelijk gelukkig zult gij uwen minnaar maken! Hoe zal onze geheele levensloop over roozen gaan! Welke rust-

pen zullen voor mij, in de armen mijner Themire, rampen blijven? Ach mijne Eenigste! hoe lang schijnt mij dat morgen nog"! — Hij zucht — Themire was geheel tederheid — haare hand beefde van genoeg in de brandende hand van Alcestes — Een zucht was al haar antwoord. — Themire dacht geen kwaad — zou zij kwaad gevreesd hebben? — Alcestes vat haar in zijne armen — hunne lippen kluisteren zich aan elkanderen — aëmechtig van liefde en genoeg en zijgen ze aan den voet des heuvels op het gras neder. „Mijne Echtgenoot! mijne Themire"! stamelt de gloeiende Jongeling! — Door het vooruitzicht van den volgenden dag gestreeld, verbeeldt Themire zich, reeds den besten, den tederhartigsten Echtgenoot aan haar hart te drukken — Voor een oogenblik vergeet ze haare deugd, haare moeder, haar zelve. — De gelukkige Alcestes herkomt van zijne bedwelming en zegent zijnen dag. — Themire rijst ontroerd op en weent. — Thans stonden zij op eene plek, die door de maan verlicht was — Themire bloost en poogt

haar hoofd in den boezem van haaren minnaar te verbergen. Zij begeven zich uit het woud. Alcestes drukt met eenen laatste kusch het zegel zijner trouw op haare bestorven lippen, en verlaat haar aan 't huis heurer moeder. — Voor 't eerst treedt Themire al bevende op den drempel van haare woning. — Alles was in diepe rust, behalven het hart van 't vernederd meisje — de wroeging had doorens gezaaid, waar tot hier toe de onschuld slechts roozen schiep. — Vruchtloos poogt zij haare ontroering door de herinnering aan den volgende dag te verdrijven. Het genoegen van een zagtademend geweten, dat dierbaarste genoegen op aarde, was haar voor altijd ontvlucht. Vergeefs wacht ze van den slaap de vergetelheid haarer angsten — ook deeze weigert op haare betraande oogleden nedertestrijken. Zij verlaat haar leger, zonder door de kleinste sluimering verkwikt te zijn, zonder eene enkele onbelemmerde ademhaling genoten te hebben. Nu moest zij, naar gewoonte, haare moeder omhelzen — 't Geen tot hier toe haar wellust was, verstrekt haar nu tot

FRANCIS W. R. K.

Geloof mij, in de klagendste toonen van een *Adagio* is dikwijls meer en dieper gevoelde wellust geloegen, dan in de vuerigste *Allegro*.

E N G E L.

Gij, o mijne Landgenooten! die dit niet slechts geloofst, maar gevoelt, eenige bevoegde Rechters mijner JULIA! —

merkt de volgende stukjes, voor een gedeelte in vroeger jaaren opgesteld, en nu bij gelegenheid van het voorgaande werkje uitgegeven, als proeven van mij aan in een vak, daar ik tot hier toe weinig in gedaan heb, en beslist of ik er verder iets in te doen hebbe — zo ja, dan zij een traan uw antwoord en ik zal ijverig voortvaren! —

T H E M I N I E R E.

Met een gevoelig hart en eenen gezelligen goest door de Natuur befchonken, beminde ik mijne medestervelingen als mij zelve. — Nooit zag ik een mensch of ik meende de zichtbaare beeldenisse der Godheid te zien, en eene innige vreugd stroomde door alle mijne aderen. — Helaas! ik bedroog mij — mijn vooroordeel is verdwenen — na duizendmalen de speelpop van het verachtelijkste zelfselang, en van de hatelijkste boosheid geweest te zijn, woon ik thans eenzaam op het veld, en nooit zie ik een mensch of ik verbeelde mij een wreeden Tijger te zien.

De landhoeve, die ik voor mij verkoren heb, ligt geheel afgescheiden van alle woningen, digt aan den oever der zee. — Vaak zit ik aan het strand en stare de golven na, die zich eindelijk voor mijn oog verliezen. — Verloren

wiens geheet het voortreffelijkste hart
 scheen aantekenen. Gewoonlijk kwam hij
 Elvire, uit naam van zijnen Vader, spre-
 ken. Door schulzend kléene diensten en het
 geduurig kunstloos ten toon spreiden van
 de uitnemendste gevoelens had hij zich
 de achting en het vertrouwen der Moe-
 der en Dochter ten eenemaal verwor-
 ven. — Hij was, in den volsten zin,
 de eenige Vriend van het huisgezin. —
 Alcestes had hierdoor gelegenheid om de
 jonge Themire geduurig alleen te onder-
 houden, en zijn oog verzafte niet haar
 de liefde te leren kennen. — Themire
 had een gevoelig hart, en, zonder dat zij
 nog wist wat het was te beminnen, ge-
 voelde zij reeds nooit meer tevredenheid
 dan in het bijzijn van Alcestes. Hij won
 haare geheele ziel door zijne deugd. Vaak
 plengde Themire een' godsdienstigen traan
 in het eenzaam. — Alcestes vermengde
 er den zijnen mede en knielde aan haare
 zijde. Na zeker van den indruk te zijn,
 dien hij op haar hart gemaakt had, ont-
 dekt hij haar eindelijk zijne liefde. —
 Kon Themire veinzen? — zij vertoont

hem haare geheele wederliefde en die aantreklijke bedwelmig , die een hart ver-raadt , dat voor 't eerst zuiver bemint . Al-tijd op het geluk haarer Moeder bedacht , wil ze zich , in haare eerste vervoering , met haaren minnaar voor de voeten van El-vire werpen , en dezelve eenen dierbaaren Zoon aanbieden . Alcestes verhindert haar voornemen . — „ Ach , mijne Themire ! welk een onberaden stap zou dit zijn ? — Gij kent mijnen Vader niet ! — de ver-blinde ! — het goud alleen , of eene rij van beroemde Voorouders , is het eenigste , dat bij hem achting verdient . Hij bemint mij echter — en ik ben zeker dat ik hem in eenen gunstigen luim tot mijn geluk bewegen zal . Hoe veel aange-naamer moet dan de ontdekking van onze liefde aan uwe Moeder zijn , als geen vrees haar eenige benaauwende vooruitzichten meer malen zal ? — Verbeiden wij dat oogenblik , mijne Dierbaare ! het zal spoed-ig aanbreken . ”

Themire treedt in dit bestek , en ver-wacht reikhalzende den dag waarop zij door

zulk een heuglijk nieuws het genoeg van haare Moeder zal kunnen vermeerderen. Alcestes bezoekt inmiddels dagelijks het huis van Elvire, en nooit verliet hij haar of zij overlaadde hem met zegeningen. Vaak had hij het vermaak van Themire in een nabijgelegen bosch alleen te ontmoeten, en ieder oogenblik vermeerderde haare liefde voor hem. — Een half jaar was in deeze omstandigheden verlopen, toen Alcestes, na de afwezendheid van eene geheele week, aan Themire den volgenden brief deed overhandigen: „o Mijne dierbare Echtgenoot! . . . Hoe klopt mijn hart, nu ik u voor 't eerst onverhinderd deezen tederen naam geven kan! — Ja, mijne Themire! mijn Vader stemt alles toe — morgen kome ik uit zijnen naam de toestemming uwer Moeder vragen — Verraad ons genoeg niet, mijne Beste! — dat ik met u in het vermaak der verrassing deel! Voor het laatst verwachtte ik mijne Themire deezen avond op de plaats onzer gewoone bijeenkomst — morgen — o morgen! kan ik haar voor het oog van de geheele wereld mijne Gade noemen?” —

Themire was op het lezen dezer tijding enkel vreugd. Met moeite verbergt ze haare blijdschap voor Elvire. Naauwlijks is de nacht daar of zij vliegt naar het bosch. In een nachtgewaad, dat haare ziel in zuiverheid evenaarde, treedt ze, met die geruste zekerheid, die de onschuld geeft, deszelfs schaduw in. De maan schein aan eenen wolkenlozen hemel. Alcestes was haar reeds voorgekomen. Hij leidt haar naar een klein heuveltje, dat door het hooge geboomte donker was. Zij zetten zich naast elkanderen tegen den afhellenden grond. — Themire schudde haare geheele ziel in zijnen schoot uit — Zij vertoont hem haar gantsche hart, dat enkel tederheid was, en alleen voor hem sloeg. — Alcestes betuigt haar de zuiverheid en hevigheid zijner liefde — „Morgen, mijne Themire! morgen zal ik dan eindelijk het liefste, het beminlijkste Meisje, als mijne Gade aan dit hart mogen drukken! . . . o mijne Dierbaare! hoe onuitspreeklijk gelukkig zult gij uwen minnaar maaken! Hoe zal onze geheele levensloop over roozen gaan! Welke rust

pen zullen voor mij, in de armen mijner Themire, rampen blijven? Ach mijne Eenigste! hoe lang schijnt mij dat morgen nog"! — Hij zucht — Themire was geheel tederheid — haare hand beefde van genoeg in de brandende hand van Alcestes — Een zucht was al haar antwoord. — Themire dacht geen kwaad — zou zij kwaad gevreesd hebben? — Alcestes vat haar in zijne armen — hunne lippen kluisteren zich aan elkanderen — aëmechtig van liefde en genoeg en zijgen ze aan den voet des heuvels op het gras neder. „Mijne Echtgenoot! mijne Themire"! stamelt de gloeiende Jongeling! — Door het vooruitzicht van den volgenden dag gestreeld, verbeeldt Themire zich, reeds den besten, den tederhartigsten Echtgenoot aan haar hart te drukken — Voor een oogenblik vergeet ze haare deugd, haare moeder, haar zelve. — De gelukkige Alcestes herkomt van zijne bedwelming en zegent zijnen dag. — Themire rijst ontroerd op en weent. — Thans stonden zij op eene plek, die door de maan verlicht was — Themire bloost en poogt

haar hoofd in den boezem van haaren minnaar te verbergen. Zij begeven zich uit het woud. Alcestes drukt met eenen laatste kusch het zegel zijner trouw op haare bestorven lippen, en verlaat haar aan 't huis heurer moeder. — Voor 't eerst treedt Themire al bevende op den drempel van haare woning. — Alles was in diepe rust, behalven het hart van 't vernederd meisje — de wroeging had doorens gezaaid, waar tot hier toe de onschuld slechts roozen schiep. — Vruchtloos poogt zij haare ontroering door de herinnering aan den volgende dag te verdrijven. Hee genoeg van een zagtademend geweten, dat dierbaarste genoeg op aarde, was haar voor altijd ontvlucht. Vergeefs wacht ze vanden slaap de vergetelheid haarer angsten — ook deeze weigert op haare betraande oogleden nedertestrijken. Zij verlaat haar leger, zonder door de kleinste sluimering verkwikt te zijn, zonder eene enkele onbelemmerde ademhaling genoten te hebben. Nu moest zij, naar gewoonte, haare moeder omhelzen — 't Geen tot hier toe haar wellust was, verstrekt haar nu tot

THE NEW YORK

Geloof mij, in de klagendste toonen van een *Adagio* is dikwijls meer en dieper gevoelde wellust gelegen, dan in de vuurigste *Allegro*.

E N G E L.

Gij, o mijne Landgenooten! die dit niet slechts geloofst, maar gevoelt, eenige bevoegde Rechters mijner JULIA! —

merkt de volgende stukjes, voor een gedeelte in vroeger jaaren opgesteld, en nu bij gelegenheid van het voorgaande werkje uitgegeven, als proeven van mij aan in-een-vak, daar ik tot hier toe weinig in gedaan heb, en beslist of ik er verder iets in sànden hebbe — zo ja, dan zij een traan uw antwoord en ik zal ijverig voortvaren! —

T H E E M M I R E

Met een gevoelig hart en eenen gezelligen geest door de Natuur befchonken, beminde ik mijne medestervelingen als mij zelve. — Nooit zag ik een mensch of ik meende de zichtbare beeldenisse der Godheid te zien, en eene innige vreugde stroomde door alle mijne aderen. — Helaas! ik bedroog mij — mijn vooroordeel is verdwenen — na duizendmalen de speelpop van het verachtlijkste zelfselang, en van de hatelijkste boosheid geweest te zijn, woon ik thans eenzaam op het veld, en nooit zie ik een mensch of ik verbeelde mij een wreeden Tijger te zien.

De landhoeve, die ik voor mij verkoren heb, ligt geheel afgescheiden van alle woningen, digt aan den oever der zee. — Vaak zit ik aan het strand en stare de golven na, die zich eindelijk voor mijn oog verliezen. — Verloren

wiens gelast het voortreffelijkste hart
scheen aan te duiden. Gewoonlijk kwam hij
Elvire, uit naam van zijnen Vader, spre-
ken. Door duizend kleine diensten en het
geduurig kunsteloos ten toon spreiden van
de uitnemendste gevoelens had hij zich
de achting en het vertrouwen der Moe-
der en Dochter ten eenemaal verwor-
ven. — Hij was, in den wofsten zin,
de eenige Vriend van het huisgezin. —
Alcestes had hier door gelegenheid om de
jonge Themire geduurig alleen te onder-
houden, en zijn oog verzuimde niet haar
de liefde te leren kennen. — Themire
had een gevoelig hart, en, zonder dat zij
nog wist wat het was te beminnen, ge-
voelde zij reeds nooit meer tevredenheid
dan in het bijzijn van Alcestes. Hij won
haare geheele ziel door zijne deugd. Vaak
plengde Themire een' godsdienstigen traan
in het eenzaam. — Alcestes vermengde
er den zijnen mede en knielde aan haare
zijde. Na zeker van den indruk te zijn,
dien hij op haar hart gemaakt had, ont-
dekt hij haar eindelijk zijne liefde. —
Kon Themire veinzen? — zij vertoont

hem haare geheele wederliefde en die aantreklijke bedwelming , die een hart ver- raadt , dat voor 't eerst zuiver bemint. Al- tijd op het geluk haarer Moeder bedacht , wil ze zich , in haare eerste vervoering , met haaren minnaar voor de voeten van El- vire werpen , en dezelve eenen dierbaaren Zoon aanbieden. Alcestes verhindert haar voornemen. — „ Ach , mijne Themire ! welk een onberaden stap zou dit zijn? — Gij kent mijnen Vader niet! — de ver- blinde ! — het goud alleen , of eene rij van beroemde Voorouders , is het ee- nigste , dat bij hem achting verdient. Hij bemint mij echter — en ik ben zeker dat ik hem in eenen gunstigen luim tot mijn geluk bewegen zal. Hoe veel aange- naamer moet dan de ontdekking van onze liefde aan uwe Moeder zijn , als geen vrees haar eenige benaauwende vooruitzichten meer malen zal? — Verbeiden wij dat oogenblik , mijne Dierbaare ! het zal spoed- dig aanbreken.”

Themire treedt in dit bestek , en ver- wacht reikhalzende den dag waarop zij door

zulk een heuglijk nieuws het genoeg van haare Moeder zal kunnen vermeerderen. Alcestes bezoekt inmiddels dagelijks het huis van Elvire, en nooit verliet hij haar of zij overlaadde hem met zegeningen. Vaak had hij het vermaak van Themire in een nabijgelegen bosch alleen te ontmoeten, en ieder oogenblik vermeerderde haare liefde voor hem. — Een half jaar was in deeze omstandigheden verlopen, toen Alcestes, na de afwezendheid van eene geheele week, aan Themire den volgenden brief deed overhandigen: „o Mijne dierbare Echtgenoot! . . . Hoe klopt mijn hart, nu ik u voor 't eerst onverhinderd deezen tederen naam geven kan! — Ja, mijne Themire! mijn Vader stemt alles toe — morgen kome ik uit zijnen naam de toestemming uwer Moeder vragen — Verraad ons genoeg niet, mijne Beste! — dat ik met u in het vermaak der verrassing deel! Voor het laatst verwachte ik mijne Themire deezen avond op de plaats onzer gewoone bijeenkomst — morgen — o morgen! kan ik haar voor het oog van de geheele wereld mijne Gade noemen!” —

Themire was op het lezen deezer tijding enkel vreugd. Met moeite verbergt ze haare blijdschap voor Elvire. Naauwlijks is de nacht daar of zij vliegt naar het bosch. In een nachtgewaad, dat haare ziel in zuiverheid evenaarde, treedt ze, met die geruste zekerheid, die de onschuld geeft, deszelfs schaduw in. De maan schein aan eenen wolkenlozen hemel. Alcestes was haar reeds voorgekomen. Hij leidt haar naar een klein heuveltje, dat door het hooge geboomte donker was. Zij zetten zich naast elkanderen tegen den afhellenden grond. — Themire schudde haare geheele ziel in zijnen schoot uit — Zij vertoont hem haar gantsche hart, dat enkel tederheid was, en alleen voor hem sloeg. — Alcestes betuigt haar de zuiverheid en hevigheid zijner liefde — „Morgen, mijne Themire! morgen zal ik dan eindelijk het liefste, het beminlijkste Meisje, als mijne Gade aan dit hart mogen drukken! . . . o mijne Dierbare! hoe onuitspreeklijk gelukkig zult gij uwen minnaar maaken! Hoe zal onze geheele levensloop over roozen gaan! Welke ran-

pen zullen voor mij, in de armen mijner Themire, rampen blijven? Ach mijne Eenigste! hoe lang schijnt mij dat morgen nog"! — Hij zucht — Themire was geheel tederheid — haare hand beefde van genoeg in de brandende hand van Alcestes — Een zucht was al haar antwoord. — Themire dacht geen kwaad — zou zij kwaad gevreesd hebben? — Alcestes vat haar in zijne armen — hunne lippen kluisteren zich aan elkanderen — aëmechtig van liefde en genoeg en zijgen ze aan den voet des heuvels op het gras neder. „Mijne Echtgenoot! mijne Themire"! smelt de gloeiende Jongeling! — Door het vooruitzicht van den volgenden dag gestreeld, verbeeldt Themire zich, reeds den besten, den tederhartigsten Echtgenoot aan haar hart te drukken — Voor een oogenblik vergeet ze haare deugd, haare moeder, haar zelve. — De gelukkige Alcestes herkomt van zijne bedwelming en zegent zijnen dag. — Themire rijst ontroerd op en weent. — Thans stonden zij op eene plek, die door de maan verlicht was — Themire bloost en poogt

haar hoofd in den boezem van haaren minnaar te verbergen. Zij begeven zich uit het woud. Alcestes drukt met eenen laatste kusch het zegel zijner trouw op haare bestorven lippen, en verlaat haar aan 't huis heurer moeder. — Voor 't eerst treedt Themire al bevende op den drempel van haare woning. — Alles was in diepe rust, behalven het hart van 't vernederd meisje — de wroeging had doorens gezaaid, waar tot hier toe de onschuld slechts roozen schiep. — Vruchtloos poogt zij haare ontroering door de herinnering aan den volgende dag te verdrijven. Het genoeg van een zagtademend geweten, dat dierbaarste genoeg op aarde, was haar voor altijd ontvlucht. Vergeefs wacht ze van den slaap de vergetelheid haarer angsten — ook deeze weigert op haare betraande oogleden nedertestrijken. Zij verlaat haar leger, zonder door de kleinste fluïmering verkwikt te zijn, zonder eene enkele onbelemmerde ademhaling genoten te hebben. Nu moest zij, naar gewoonte, haare moeder omhelzen — 't Geen tot hier toe haar wellust was, verstrekt haar nu tot

W E L L W I S E

Geloof mij, in de klagendste toonen van een *Adagio* is dikwijls meer en dieper gevoelde wellust geïegen, dan in de vuurzigste *Allegro*.

E N G E L.

Gij, o mijne Landgenooten! die dit niet slechts geloofst, maar gevoelt, eenige bevoegde Rechters mijner JULIA! —

merkt de volgende stukjes, voor een gedeelte in vroeger jaaren opgesteld, en nu bij gelegenheid van het voorgaande werkje uitgegeven, als proeven van mij aan in een vak, daar ik tot hier toe weinig in gedaan heb, en beslist of ik er verder iets in te doen hebbe — zo ja, dan zij een traan uw antwoord en ik zal ijverig voortvaren!

T H. E. M. I. E. R. E.

Met een gevoelig hart en eenen gezelligen geest door de Natuur beschonken, beminde ik mijne medestervelingen als mij zelve. — Nooit zag ik een mensch of ik meende de zichtbaare beeldenisfe der Godheid te zien, en eene innige vreugd stroomde door alle mijne aderen. — Helaas! ik bedroog mij — mijn vooroordeel is verdwenen — na duizendmaal de speelpop van het verachtelijkste zelfsbelang, en van de hatelijkste boosheid geweest te zijn, woon ik thans eenzaam op het veld, en nooit zie ik een mensch of ik verbeelde mij een wreeden Tijger te zien.

De landhoeve, die ik voor mij verkoren heb, ligt geheel afgescheiden van alle woningen, digt aan den oever der zee. — Vaak zit ik aan het strand en stare de golven na, die zich eindelijk voor mijn oog verliezen. — Verloren

wiens geheet het voortreffelijkste hart
 scheen aanteduiden. Gewoonlijk kwam hij
 Elvire, uit naam van zijnen Vader, spre-
 ken. Door duizend kleene diensten en het
 geduurig okunstsloos ten zoon spreiden van
 de uitnemendste gevoelens, had hij zich
 de achting en het vertrouwen der Moe-
 der en Dochter ten eenenmaal verwo-
 ven. — Hij was, in den volsten zin,
 de eenige Vriend van het huisgezin. —
 Alcestes had hierdoor gelegenheid om de
 jonge Themire geduurig alleen te onder-
 houden en zijn oog verzuimde niet haar
 de liefde te leren kennen. — Themire
 had een gevoelig hart, en, zonder dat zij
 nog wist wat het was te beminnen, ge-
 voelde zij reeds nooit meer tevredenheid
 dan in het bijzijn van Alcestes. Hij won
 haare geheele ziel door zijne deugd. Vaak
 plengde Themire een' godsdienstigen traan
 in het eenzame — Alcestes vermengde
 er den zijnen mede en knielde aan haare
 zijde. Na zeker van den indruk te zijn,
 dien hij op haar hart gemaakt had, ont-
 dekt hij haar eindelijk zijne liefde. —
 Kon Themire veinzen? — zij vertoont

hem haare geheele wederliefde en die aantreklijke bedwelming , die een hart ver- raadt , dat voor 't eerst zuiver bemint. Al- tijd op het geluk haarer Moeder bedacht , wil ze zich , in haare eerste vervoering , met haaren minnaar voor de voeten van El- vire werpen , en dezelve eenen dierbaaren Zoon aanbieden. Alcestes verhindert haar voornemen. — „ Ach , mijne Themire ! welk een onberaden stap zou dit zijn? — Gij kent mijnen Vader niet! — de ver- blinde ! — het goud alleen , of eene rij van beroemde Voorouders , is het ee- nigste , dat bij hem achting verdient. Hij bemint mij echter — en ik ben zeker dat ik hem in eenen gunstigen luim tot mijn geluk bewegen zal. Hoe veel aange- naamer moet dan de ontdekking van onze liefde aan uwe Moeder zijn , als geen vrees haar eenige benaauwende vooruitzichten meer malen zal? — Verbeiden wij dat oogenblik , mijne Dierbaare ! het zal spoed- igh aanbreken.”

Themire treedt in dit bestek , en ver- wacht reikhalzende den dag waarop zij door

zulk een heuglijk nieuws het genoegen van haare Moeder zal kunnen vermeerderen. Alcestes bezoekt inmiddels dagelijks het huis van Elvire, en nooit verliet hij haar of zij overlaadde hem met zegeningen. Vaak had hij het vermaak van Themire in een nabijgelegen bosch alleen te ontmoeten, en ieder oogenblik vermeerderde haare liefde voor hem. — Een half jaar was in deeze omstandigheden verlopen, toen Alcestes, na de afwezendheid van eene geheele week, aan Themire den volgenden brief deed overhandigen: „o Mijne dierbare Echtgenoot! . . . . Hoe klopt mijn hart, nu ik u voor 't eerst onverhinderd deezen tederen naam geven kan! — Ja, mijne Themire! mijn Vader stemt alles toe — morgen kome ik uit zijnen naam de roestemming uwer Moeder vragen — Verraad ons genoegen niet, mijne Beste! — dat ik met u in het vermaak der verrasfing deel! Voor het laatst verwachte ik mijne Themire deezen avond op de plaats onzer gewoone bijeenkomst — morgen — o morgen! kan ik haar voor het oog van de geheele wereld mijne Gade noemen?” —

Themire was op het lezen deezer tijding enkel vreugd. Met moeite verbergt ze haare blijdschap voor Elvire. Naauwlijks is de nacht daar of zij vliegt naar het bosch. In een nachtgewaad, dat haare ziel in zuiverheid evenaarde, treedt ze, met die geruste zekerheid, die de onschuld geeft, deszelfs schaduw in. De maan schein aan eenen wolkenlozen hemel. Alcestes was haar reeds voorgekomen. Hij leidt haar naar een klein heuveltje, dat door het hooge geboomte donker was. Zij zetten zich naast elkanderen tegen den afhellenden grond. — Themire schudde haare geheele ziel in zijnen schoot uit — Zij vertoont hem haar gantsche hart, dat enkel tederheid was, en alleen voor hem sloeg. — Alcestes betuigt haar de zuiverheid en hevigheid zijner liefde — „Morgen, mijne Themire! morgen zal ik dan eindelijk het liefste, het beminlijkste Meisje, als mijne Gade aan dit hart mogen drukken! . . . o mijne Dierbaare! hoe onuitspreeklijk gelukkig zult gij uwen minnaar masken! Hoe zal onze geheele levensloop over roozen gaar! Welke nach-

pen zullen voor mij, in de armen mijner Themire, rampen blijven? Ach mijne Eenigste! hoe lang schijnt mij dat morgen nog"! — Hij zucht — Themire was geheel tederheid — haare hand beefde van genoeg in de brandende hand van Alcestes — Een zucht was al haar antwoord. — Themire dacht geen kwaad — zou zij kwaad gevreesd hebben? — Alcestes vat haar in zijne armen — hunne lippen kluisteren zich aan elkanderen — aëmechtig van liefde en genoeg en zijgen ze aan den voet des heuvels op het gras neder. „Mijne Echtgenoot! mijne Themire"! stamelt de gloeiende Jongeling! — Door het vooruitzicht van den volgende dag gestreeld, verbeeldt Themire zich, reeds den besten, den tederhartigsten Echtgenoot aan haar hart te drukken — Voor een oogenblik vergeet ze haare deugd, haare moeder, haar zelve. — De gelukkige Alcestes herkomt van zijne bedwelming en zegent zijnen dag. — Themire rijst ontroerd op en weent. — Thans stonden zij op eene plek, die door de maan verlicht was — Themire bloost en poogt

haar hoofd in den boezem van haaren minnaar te verbergen. Zij begeven zich uit het woud. Alcestes drukt met eenen laatste kusch het zegel zijner trouw op haare bestorven lippen, en verlaat haar aan 't huis heurer moeder. — Voor 't eerst treedt Themire al bevende op den drempel van haare woning. — Alles was in diepe rust, behalven het hart van 't vernederd meisje — de wroeging had doorens gezaaid, waar tot hier toe de onschuld slechts roozen schiep. — Vruchtloos poogt zij haare ontroering door de herimring aan den volgende dag te verdrijven. Heer genoeg van een zagtademend geweten, dat dierbaarste genoeg op aarde, was haar voor altijd ontvlucht. Vergeefs wacht ze van den slaap de vergetelheid haarer angsten — ook deeze weigert op haare betraande oogleden nedertestrijken. Zij verlaat haar leger, zonder door de kleinste sluimering verkwikt te zijn, zonder eene enkele onbelemmerde ademhaling genoten te hebben. Nu moest zij, naar gewoonte, haare moeder omhelzen — 't Geen tot hier toe haar wellust was, verstrekt haar nu tot

FRANCIS J. WILSON

Geloof mij, in de klagendste toonen van een *Adagio* is dikwijls meer en dieper gevoelde wellust geïeogen, dan in de vurigste *Allegro*.

E N G E L.

Gij, o mijne Landgenooten! die dit niet slechts geloofst, maar gevoelt, eenige bevoegde Rechters mijner JULIA! —

merkt de volgende stukjes, voor een gedeelte in vroeger jaaren opgesteld, en nu bij gelegenheid van het voorgaande werkje uitgegeven, als proeven van mij aan in-een-yak, daar ik tot hier toe weinig in gedaan heb, en beflist of ik er verder iets in te doen hebbe — zo ja, dan zij een traan uw antwoord en ik zal ijverig voortvaren! —

T H E M I N I S T E R E.

Met een gevoelig hart en eenen gezelligen geest door de Natuur beschonken, beminde ik mijne medestervelingen als mij zelve. — Nooit zag ik een mensch of ik meende de zichtbare beeldenisfe der Godheid te zien, en eene innige vreugd stroomde door alle mijne aderen. — Helaas! ik bedroog mij — mijn vooroordeel is verdwenen — na duizendmalen de speelpop van het verachtelijkste zelfsbelang, en van de hatelijkste boosheid geweest te zijn, woon ik thans eenzaam op het veld, en nooit zie ik een mensch of ik verbeelde mij een wreeden Tijger te zien.

De landhoeve, die ik voor mij verkozen heb, ligt geheel afgescheiden van alle woningen, digt aan den oever der zee. — Vaak zit ik aan het strand en stare de golven na, die zich eindelijk voor mijn oog verliezen. — Verloren

wiens geluk het voortreffelijkste hart schein aantetuiden. Gewoonlijk kwam hij Elvire, uit naam van zijnen Vader, spreken. Door duizend kleine diensten en het geduurig kunstloos ten toon spreiden van de uitnemendste gevoelens had hij zich de achting en het vertrouwen der Moeder en Dochter ten eenenmaal verworven. — Hij was, in den volsten zin, de eenige Vriend van het huisgezin. — Alcestes had hierdoor gelegenheid om de jonge Themire geduurig alleen te onderhouden en zijn oog verzuinde niet haar de liefde te leren kennen. — Themire had een gevoelig hart, en, zonder dat zij nog wist wat het was te beminnen, gevoelde zij reeds nooit meer tevredenheid dan in het bijzijn van Alcestes. Hij won haare geheele ziel door zijne deugd. Vaak plengde Themire een' godsdienstigen traan in het eenzame — Alcestes vermengde er den zijnen mede en knielde aan haare zijde. Na zeker van den indruk te zijn, dien hij op haar hart gemaakt had, ontdekt hij haar eindelijk zijne liefde. — Kon Themire veinzen? — zij vertoont

hem haare geheele wederliefde en die aantreklijke bedwelming, die een hart ver- raadt, dat voor 't eerst zuiver bemint. Al- tijd op het geluk haarer Moeder bedacht, wil ze zich, in haare eerste vervoering, met haaren minnaar voor de voeten van El- vire werpen, en dezelve eenen dierbaaren Zoon aanbieden. Alcestes verhindert haar voornemen. — „ Ach, mijne Themire! welk een onberaden stap zou dit zijn? — Gij kent mijnen Vader niet! — de ver- blinde! — het goud alleen, of eene rij van beroemde Voorouders, is het ee- nigste, dat bij hem achting verdient. Hij bemint mij echter — en ik ben zeker dat ik hem in eenen gunstigen luim tot mijn geluk bewegen zal. Hoe veel aange- naamer moet dan de ontdekking van onze liefde aan uwe Moeder zijn, als geen vrees haar eenige benaauwende vooruitzichten meer malen zal? — Verbeiden wij dat oogenblik, mijne Dierbaare! het zal spoed- dig aanbreken.”

Themire treedt in dit bestek, en ver- wacht reikhalzende den dag waarop zij door

zulk een heuglijk nieuws het genoeg van haare Moeder zal kunnen vermeerderen. Alcestes bezoekt inmiddels dagelijks het huis van Elvire, en nooit verliet hij haar of zij overlaadde hem met zegeningen. Vaak had hij het vermaak van Themire in een nabijgelegen bosch alleen te ontmoeten, en ieder oogenblik vermeerderde haare liefde voor hem. — Een half jaar was in deeze omstandigheden verlopen, toen Alcestes, na de afwezendheid van eene geheele week, aan Themire den volgenden brief deed overhandigen: „o Mijne dierbare Echtgenoot! . . . Hoe klopt mijn hart, nu ik u voor 't eerst onverhinderd deezen tederen naam geven kan! — Ja, mijne Themire! mijn Vader stemt alles toe — morgen kome ik uit zijnen naam de toestemming uwer Moeder vragen — Verraad ons genoeg niet, mijne Beste! — dat ik met u in het vermaak der verrassing deele! Voor het laatst verwachte ik mijne Themire deezen avond op de plaats onzer gewoone bijeenkomst — morgen — o morgen! kan ik haar voor het oog van de geheele wereld mijne Gade noemen?”! —

Themire was op het lezen dezer tijding enkel vreugd. Met moeite verbergt ze haare blijdschap voor Elvire. Naauwlijks is de nacht daar of zij vliegt naar het bosch. In een nachtgewaad, dat haare ziel in zuiverheid evenaarde, treedt ze, met die geruste zekerheid, die de onschuld geeft, deszelfs schaduw in. De maan schein aan eenen wolkenlozen hemel. Alcestes was haar reeds voorgekomen. Hij leidt haar naar een klein heuveltje, dat door het hooge geboomte donker was. Zij zetten zich naast elkanderen tegen den afhellenden grond. — Themire schudde haare geheele ziel in zijnen schoot uit — Zij vertoont hem haar gantsche hart, dat enkel tederheid was, en alleen voor hem sloeg. — Alcestes betuigt haar de zuiverheid en hevigheid zijner liefde — „Morgen, mijne Themire! morgen zal ik dan eindelijk het liefste, het beminlijkste Meisje, als mijne Gade aan dit hart mogen drukken! . . . o mijne Dierbare! hoe onuitspreeklijk gelukkig zult gij uwen minnaar maaken! Hoe zal onze geheele levensloop over roozen gaar! Welke ran-

pen zullen voor mij, in de armen mijner Themire, rampen blijven? Ach mijne Eenigste! hoe lang schijnt mij dat morgen nog! — Hij zucht — Themire was geheel tederheid — haare hand beefde van genoeg in de brandende hand van Alcestes — Een zucht was al haar antwoord. — Themire dacht geen kwaad — zou zij kwaad gevreesd hebben? — Alcestes vat haar in zijne armen — hunne lippen kluisteren zich aan elkanderen — aëmechtig van liefde en genoeg en zijgen ze aan den voet des heuvels op het gras neder. „Mijne Echtgenoot! mijne Themire!“ stamelt de gloeiende Jongeling! — Door het vooruitzicht van den volgenden dag gestreeld, verbeeldt Themire zich, reeds den besten, den tederhartigsten Echtgenoot aan haar hart te drukken — Voor een oogenblik vergeet ze haare deugd, haare moeder, haar zelve. — De gelukkige Alcestes herkomt van zijne bedwelming en zegent zijnen dag. — Themire rijst ontroerd op en weent. — Thans stonden zij op eene plek, die door de maan verlicht was — Themire bloost en poogt

haar hoofd in den boezem van haaren minnaar te verbergen. Zij begeven zich uit het woud. Alcestes drukt met eenen laatste kusch het zegel zijner trouw op haare bestorven lippen, en verlaat haar aan 't huis heurer moeder. — Voor 't eerst treedt Themire al bevende op den drempel van haare woning. — Alles was in diepe rust, behalven het hart van 't vernederd meisje — de wroeging had doorens gezaaid, waar tot hier toe de onschuld slechts roozen schiep. — Vruchtloos poogt zij haare ontroering door de herinnering aan den volgende dag te verdrijven. Het genoegen van een zagtademend geweten, dat dierbaarste genoegen op aarde, was haar voor altijd ontvlucht. Vergeefs wacht ze van den slaap de vergetelheid haarer angsten — ook deeze weigert op haare betraande oogleden nedertestrijken. Zij verlaat haar leger, zonder door de kleinste fluimering verkwikt te zijn, zonder eene enkele onbelemmerde ademhaling genoten te hebben. Nu moest zij, naar gewoonte, haare moeder omhelzen — 't Geen tot hier toe haar wellust was, verstrekt haar nu tot

eene pijniging. — Elke liefdevank, die de medere Elvire uit de oogen straalde, werd een beul voor de gevoelige Themire. — Vruuchtloos poogt zij haare folteringen voor de beste moeder te verbergen. — den, het voorwendzel van eenen slaaploozen nacht omkleedt de waare oorzaak haarer kwaal. — Nu telt ze de oogenblikken, die er verlopen moeten, eer het bepaalde en lang gewenschte uur waarin Alcestes, volgens afspraak, haare moeder zal komen spreken, daar is. — Dit magt uur verschijnt eindelijk. — Alcestes laat zich aanmelden, en dewijl een bezoek van hem niets ongewoons was, ontvangt hem Elvire in het vertrek daar zij zeten. Mer moeite verbergt Themire haare verlegenheid — beurteling blozende en bleek weigert haar mond een enkel woord voortbrengen. Na eenige algemeene gesprekken, verzoekt Alcestes Elvire over eene zaak van gewigt alleen te mogen onderhouden. — Elvire rijst op en treedt het vertrek uit. — Alcestes volgt haar, maar reikt in het voorbijgaan heimelijk een' brief aan Themire over.

Naauwlijks vertrouwt ze op haare eenzaamheid, of ze ontzegt met eene siddering door al haar leden het schrift van haaren minnaar. Een menschelijk hart had er den volgenden inhoud van kunnen ontwerpen — eene menschelijke hand had hem kunnen voortbrengen! — „Themire! ik misleidde u — uwe schoonheid heeft mij betoverd, en zie daar alles wat ik tot mijne verantwoording durf inbrengen. — Mijne omstandigheden beletten mij voor altijd uw Echtgenoot te worden — Mijn Vader heeft reeds lang over mijne hand beslist, en gij weet, hij duldt geen tegen spreken — kon ik met mijn hart alleen raadplegen, het koos Themire boven alle vrouwen van den aardbodem! — Deze inwendige genegenheid, die ik altijd voor u bewaren zal, zou eene zwakheid van mij tot een misdrijf maken, zo ik u een oogenblik langer in eene bedriegelijke verwachting liet. — Word niet mistroostig, Themire! Geloof mij, gij zijt het eenigste Meisje niet dat een zwak oogenblik gehad heeft — Verban uwe hijgelovigheid. De mijne heeft uitgediend — ik heb er

mijn wit mede bereikt. — Volg mijn voorbeeld; — een vooroordeel te minder, Themire! en gij zult gelukkiger zijn. — Welke voor 't overige de gevolgen van onze jongste bijeenkomst ook mogen zijn — gij kunt altijd over mijne beurs beslifen — Vaarwel, bekoorlijke Themire! draag uw lot met geduld, en vergeet Alcestes”.

Het rampzalig Meisje heeft even zo veel kracht, dat zij den brief in haaren boezem verbergen kan. — Zij zijgt gevoel- loos neder, en wenscht nooit weér opte- staan. Elvire vindt haar bleek als de dood, en ijskoud op de vloer uitgestrekt. — Zij twijfelt aan haar leven — Gillende van weedom vliegt ze op haar, en drukt, vervoerd door alle de tederheid eener moe- der, haare gesloten lippen. — Na lange en herhaalde pogingen opent Themire haare oogen — zij ziet de vreugd op het angstig gelaat haarer moeder verrijzen — gevoelt haare liefde — en ijst! — Nu was het genoeg voor altijd uit de stille wo- ning van Elvire geweken. Deze zag haar

eenigste kind, eene dochter daar heure liefde zich zo veel heils van voorspeld had, door eenen-heimelijken kommer verteeren. Vruchtloos poogt zij den oorsprong van haar verdriet natesporen. — Themire ontwijkt haar, en zoekt hardnekkig de treurigste eenzaamheid — Soms tijds staart ze lang op haare moeder met oogen in traanen verzonken — werpt zich driftig aan heure borst en weent eenen geheel traanenvloed. — —

In zulk een aanhoudend knagend verdriet waren er eenige traage maanden verlopen, toen Themire op eenen vroegen morgen, door nieuwe angsten voortgedreven, zich, zonder doelwit, zonder uitzicht, naar een klein boschje begaf, dat tot haar landgoed behoorde, en menigwerf getuige van haare smart en traanen geweest was. Deszelfs treurige woestheid streelt voor een oogenblik haare ziel. — Zij herdenkt op nieuw haar lot. — Verwonnen door droefheid, zet ze zich zwaarmoedig op eenen dorren tronk neder — haare vermagerde hand ondersteund heur vermoeid en op de borst

oederhangend hoofd — na het lozen van
 milooze zachten vangt ze met de stem der
 treurigheid aan te spreken — en dit was
 de eerste maal dat ze met woorden had
 kunnen klagen. —

„Doeker, ondoorgronddijk noodlot!
 eet kwelling slechts te leven... Ach
 welk een leven! Hoe lang is het reeds
 dat de vreugd geen lagch meer over mijn
 gelaat dreef — dat de schepping mij eene
 wildernis, de dag middernacht, de slui-
 merlooze tranennacht tot een jaar werd!
 — Waar zijt gij heen geweken verge-
 noegde, dierbaare dagen der vrije kinds-
 heid, die lieflijker voor mij bloeide, dan
 eene jeugdige lentemorgen. — Gij zoete
 blijdschap mijner stille jeugd! — Gij
 oenzaame verrukkingen! toen mij, door
 menschen niet gestoord, de Engelen slechts
 HEM, die mij schlep, voor mijn aanwe-
 zen hoorden danken — waar zijt gij
 heenen? — Ach, ach! gij zijt ver-
 dwenen — voor eeuwig heen! — Hoe
 vroeg verdweent gij voor Themire! —
 hoe schielijk, hoe schielijk! roofde tra-

genvolle kommer aan die kalme stonden
hunnen jeugdigen glans? — o God! —
hoe diep is Themire gevallen! — Een
rampzalig oogenblik schiep een Heelal van
ellende voor mij! — Ach ik draag mijn
lot geduldig — Themire heeft misdadig
kunnen zijn — maar mijne moeder! . . .
mijne dierbare, onschuldige moeder! . . .
helaas! waarom deelt ze in mijne straf? —
Ach! indien zij zo rampzalig moest wor-
den — verwachtte zij haar onheil uit de
handen van Themire? Duldlooze, ondraag-
lijke gedachte! . . . o mijn God! troost,
troost eene onschuldige, wier leven ik ver-
pest hebbe. — Waarom bezwijk ik niet
sonder deeze foltering? — waarom ver-
delgt gij de gedachtenise der ongelukkige
Themire niet van den aardbodem? . . . . .
mijne moeder! — o kondet gij verge-
ten dat uwe Themire ooit geleefd had? . . .

Zij zwijgt, gevoelloos door overmaat
van smart — Hevige en ongewoone pijn-
nen trekken haar uit haare wezenloosheid.
Zij vindt door dit nieuwe gevoel voorst
eerst verligting voor haare folterende wroe-

ging, die ondraaglijker dan de hevigste ligchaampijnen is — Hemel! hoe ontroerde de onnozele Themire, toen ze een schreiend wichtje aan haare voeten vond! — Welk een nieuw verschiet van rampen opende zich voor haar sidderend oog! — zie daar de laatste moordpriem in het hart van haare moeder gedrukt, die nu naar niets meer behoeft te gissen! . . . . Beurtling bestreden door liefde en schaamte — wanhopende en ten prooi aan de verslindendste hartstochten, beurt ze haaren zoon op en drukt hem, geheel tederheid, aan haar bonzend hart — Haare krachten begeben haar — uitgeput van levensgeesten valt ze bewegingloos op den grond neder en verplet haar kind — Hoe gelukkig waar Themire geweest zo zij haare oogen voor het licht niet weder ontfloten had! — dan, het scheen het lot van die rampzalige te zijn, om gedurig voor nieuwe onheilen te moeten ontwaken. — Na eene langduurige bezwijming ontsluit ze haare vermoeide oogleden, en het eerste, dat ze ziet, is eene geheele schaar van aanschouwers, die haar om-

ringt — Reeds gevoelt ze niets meer — Belangloos staart ze op de menigte. — Zonder wederftand te bieden neemt men haar op , en eene akelige gevangenis wordt ijlings het treurig verblijf van Themire. — Vruchtloos ondervragen haar de Rechters. — Themire hoort niet meer , en de fmart heeft reeds voor eeuwig haaren mond gefloten. — Op een verachtlijk fchavot voleindigt de laage hand eens beuls een leven , dat ééne feil zo vruchtbaar in ellende gemaakt had. —

De natuur had zich over Elvire ontfermd — zij zag het ijsfelijk einde haarer dochter niet — twee dagen voor de uitvoering van het onrechtvaardigfte vonnis floot deeze diepgewonde moeder haare oogen voor al het zienlijke , zonder dat zij voor haaren dood den troost genoten had van omtrent iets van haare dochter verlicht te worden.

Zo ftierven twee ellendingen , waarvan de eerste door haaren geheelen levensloop een voorbeeld van deugd en zachtmoedig-

heid geweest was, en waarvan de laatste, met minder onschuld en een gevoelloozer hart voor haaren val bewaard ware gebleven — zo stierven ze — terwijl Alcestes aan eene rijke vrouw gehuwd, zijne dagen in weelde en aanzien doorbragt — nooit ontrust door de herinnering aan het offer zijner snodeid.”

Hevig geroerd door het lezen deezer Geschiedenis, beweede ik de boosheid mijner natuurgemooten — Eene akelige droefgeestigheid maakte zich meester van mijne geheele ziel, en eindelijk geraakte ik door vermoeidheid van geest, onder het gedachtloos naöogen der wettelende baaren, in slaap. — Nu verbeeldde ik mij een' troon van wolken in de ongemeeten ruimte te zien. — Een onuitspreeklijk Wezen, van wiens gelaat majesteit en Godheid stroomde; naderde denzelven — Tallooze Engelen verzelden hem, en de sphaeren dreven als stof voor zijne voeten. — Hij zet zich op den zetel. — Onder ónoverzienbaare schaaren, uit de vier winden voor hem verzameld, herkent mijr

oog Themire. Nog zag ik de vorens op haar verbleekt gelaat staan, die er lange treurigheid eens in gedrukt had. — De Rechter spreekt tot haar: Themire! ik schonk u jeugd, schoonheid, en een hart vatbaar voor de deugd — welk gebruik hebt gij van mijne gaven gemaakt? — Met eene stem, gelijk aan 't geluid der kermende tortel, antwoordde Themire: Rechter der waereld! uwe gaven zijn aan eene ondankbaare besteed — veroordeel mij ellendige! ik billijke uw vonnis. — maar, o Gij! die barmharriger zijt dan mijne natuurgenooten, Alwetende! gij kent de verzoeking daar ik in bezweek — Mijne eerste afwijking heeft wanhoop, moord, en afgrijzinge gebaard. Rechter der waereld! gij kent de oprechtheid mijner belijdenis — Themire is gevallen — maar Themire is door den schijn der deugd misleid — haar verleider... ach! deeze verleider, voor wien mijn hart nog vergeving bidt — is Alcestes — is deeze jongeling, die thans naast mij voor uwen troon staat! — Alcestes verbleekte en met een siddrend oog ziet hij op de door

ellende uitgeteerde Themire — een on-
 verzienlijk verschiet van gruwelen opent
 zich voor hem. — Wat hij hier spel-
 achtte, bemerkt hij dat nu geen eeuwig-
 heid herstellen kan. — Themire weent —
 weent de eigen traanen van boetvaardig-
 heid die voor haaren dood reeds begonnen
 te stroomen. — De Engel der barmhar-
 igheid wischt haare traanen af — de
 vreedzaame lagch der onschuld vervangt ze
 voor de eeuwigheid. — Alcestes blijft
 fidderen. Zijn angst wordt wanhoop —
 zijn zweet bloed. De grondlooze afgrond
 ontsluit met een krakend dreunen zijnen
 metaalen mond — reeds hoorde ik de
 donders van onder den troon des Rechters
 ratelen — toen ik — gillend ont-
 waakte ! —

A L P I N.

(Uit een oud handschrift.)

Licht van den staatigen Nacht ! hoe treurig verrijst gij in het Oosten ! — Hoor ! de stormen gieren nog van verre — brullende baaren rukken met verwoesting aan — de donkere wolken , met aaklig witte randen omzoomd , vliegen door de ruischende lucht. Het gevogelte is op de stemme des storms geweken — de Nachtuil heeft zijne vervallen woning bewaard — vervaarlijk huilt hij uit gindsche daverende rots en zijn geschrei is over het veld.

Bij tuschenpoozen vertoont gij , o Maan ! uw gelaat , bleek als de dood , door gebroken wolken. — Nieuwe wolken verheffen het grijze hoofd boven de schemerende kimme — uwe ongestadige stralen vliegen nog over de neêrgebo- gen grascheute — maar langzaam dacht

de donkerheid des grafs om mij heen en de geeften der dooden verrijzen voor mijne oogen. — Als dwaallichten is hunne flikkerende gedaante op den heuvel der winden. — — Daalt neder in uwe stille woningen, gij zielen der liefelijkste Zangers! tot dat de dageraad in uwe duifternis aanbroke, en uwe stemme van over de zee weder gehoord worde, als die der koeltjes, die tusfchen het mos der klippen fluiten. — Zak zachtkens op uwe laage peuluw van stof, gij Geesten der verftorven Maagden! tot dat de roos weder op uwe kaaken ontluike, en de avondwindjes, die van de rots fluiten, met uwe golvende lokken fpefen. Waarom zoudt gij mij aan de jaaren, die verlopen zijn, herinneren, aan de dagen onzer bijeenkomfte op Lora? — Toen mijne krachte was als die van een vliegend vuur; toen de blijdfchap in mijn hart vernachtte. Salgar! ik zie u in uwe fterkte; maar mijn vermogen is bezweken. — Gij zijt lieflijk als voorheen, graanwhairige Ullin! maar mijne stemme is fchor geworden;

zij verdwijnt als die van den zoone der
 rofse (*) over de breedte der zee. —
 Eenzaam ben ik overgebleven, verlaten
 van mijne vrienden; en geen Bard ver-
 troost mij met zijn sirelend lied. —

S A L G A R.

Treurig treedt gij over de heide —
 mistroostig bewaakt gij den berg, daar
 de wind op slaat. De Herfststorm trekt
 voor u heenen: hij voert uwe klachten
 mede. — De Lente vindt u nog ker-
 nende op den heuvel, en uw gewezen
 verdooft haaren zachtfluisserenden adem.
 — — — — — Waarom is uwe blijdschap
 geweken, o Alpin! waarom is uw roem
 als die der Dooden? — De droefheid
 heeft uwe lokken wit gemaakt; uwe stem-
 me is afgesleten door het kermen. —

A L P I N.

Mijn roem rust in het graf. — de

(*) Echo.

naauwe woning besluit mijne vreugde. Het gehuil des Winters vermeedert mijne rouwe niet — de Lente verkwikt mij niet met haaren daauw. Hoor mijnen ramp, o Salgar! niet gering is de oorzaak mijner traanen. Keert te rug, gij donkerverwige jaaren! die verloren zijt; voert het geheugen mede, dat gij mij ontroofde. —

Salgar! uwe oogen hebben Minona gezien, de meestbegunstigde maagd van Nosfa (*). — Ik beminde haar in mijne jeugd; gij hebt eertijds mijn lied van haar in het woud gehoord. — Haar oog was tederer dan de Maan in den Zomernacht. — op haare wang bloosde mijn geluk onder de roozen. Haar hart was zuiver als de jagtneeuw; haare borst kalm als het Meir, na den gewezen storm. Als het Uchtendrood aan de lucht klom, traden wij uit onze hutten en de schaduwen des wouds hoorden onze tedere gesprekken.

(*) Godin der Bevalligheid.

Eens was de Morgenstond liefelijk als het gelaat van Minona, als de Roos na eenen daauwrijken nacht. De loeiende stormen waren afgedreven op de vluchtende baaren der Zee; de stortregens in hunne donkerbruine schatkameren wedergekeerd. Als een Held na de zege trad de Zon uit de kimme en haar gestadige glans was over de toppen der Bergen. Mijn hart was vreedzaam als de bogtige beek in de valleie; mijne oogen helderer dan de star van den vallenden nacht. — Vrolijk was mijn gang aan de zijde mijner Minona over het veld, zoet mijne ne verwachting in het bruine woud, daar wij heenen traden. — Op den weg tokkelde ik de harpe. — Mijne gloeien de hand floeg het gezang der verwoesting niet, niet de bloedige toonen van Fingal. De min trilde uit mijne snaaren en de zachtblozende Minona verzelde mij met haare stemme. Ons lied klonk in de ledige tente des Jagers, en hij hoorde het van verre in het midden zijner hijgende honden afrollen langs de helling der heuvelen.

Ijlings schuurden uit het Westen wolken aan — op vaale vlerken keerden de stormen te rug. De Zon verborg haar lieflijk hoofd in een wolk — de springvloed gierde over de rots — de winden over de donkere heide. Van de afgelegen heuvelen roldde de donder voort — vervaarlijk ratelde zijne stemme door de wolken — aaklig vloog het ongestadige weêrlicht over de groene heuvels en zijne flikkering was over het uitgebreide veld. — Grimmig rukte de zee aan; haare golven klommen klaterende tegen de rots op — Als de bliksem de donkerheid verzwolg, zagen wij in de diepte de witte zeilen door de schuimende baaren opgeheven — het blaauwende licht week en de daverende donder rómmele door de donkerheid des middernachts met verdubbeld geweld. Van verre over de heide was het gedruisch der wederkerende Jagers en het huilend gebaf der bevroesde honden. — De Dood daalde op een' bliksemstraal neder; zijn geweld was tegen de schoonste der Maagden. Aan mijne zijde viel Minona, in het steenachtige

dal sneefde mijne Beminde. — Mijne
 hoop vloog met den wind weg, mijne
 blijdschap met de brullende baaren. Een-
 zaam stond ik op het aardrijk, verlaten
 op den heuvel der stormen. Ik had geen
 Vriend om mij te vertroosten. — geen
 maagd om mij te strelen. — geen hart
 om weér te beminnen. Mijne oogen kon-
 den geen traan plengen — mijne borst
 was als het verschroide Aveld na eenen
 korten stortregen. — Treurig verzamel-
 de ik vier glinsterende steenen en huine
 bemoste hoofden tekenden onder een Den,
 rood van den storm, de enge woning
 van de geliefste der Maagden.

S. A. L. G. A. R.

Mijne traanen zijn over de Doode ;
 mijne rouwe over de bewoneresse des
 graf. Groot is uw ramp, o Alpin ! on-
 herstelbaar het verlies uwer Beminde. Gij
 hebt geen Liefste meer om op hare
 borst te rusten, geen maagd meer op de
 seeft van Selma. Uwe oogen zullen rood
 blijven van traanen ; ongeneeslijk is de

wond van uw hart. — Maar de storm rekt op nieuw aan. — Mijn geest drijft op hem naar de stille woning van Colma. Onze graven zijn gescheiden. — Zij sluimert hoog op de heide. Met de donkerheid zweve ik over de heuvelen naar mijne Colma, en de nacht vindt onze geesten aandoenlijk dooréénwaren.

A L P I N.

Ik ben alleen, o Minona! cenzaam op de rots van den heuvel. — Verrijs, o Geest van mijne Beminde! verrijs op deze zwiigende hoogte. — —

Schoonste der Dochteren! mijne Liefste! —

Gij toeft nog. — Ach! waarom foltert gij uwen Alpin! — Kent gij zijn geroep niet meer? — Minona! mijne Minona!

M I N O N A.

Hoe is de stemme van mijn Lief over het veld — de welluidende stemme mijns Beminden over het spichrige gras der graven? — In de diepte mijner donkere woning hoorde ik haar — in de beweginglooze silte der Dooden.

De Nacht zweeft over de bergen — de stroom brukt op de woede des storms — mijn Geest verrijst uit de aarde — hij verheft zich als eene waterachtige Mist-colom op de schemerende zee. — Op den wind drijft hij heenen — op de vleugelen des storms ijlt hij u tegen.

A L P I N.

Ik zie u, o mijne Vriendinne! als een schichtige straal van de Maan op den top van den besneeuwden heuvel. Ik hoorde van verre uwe stemme op den wind — uw geluid half verzwolgen in de stormender rofse. De vrees trilde in mijne leden niet — geen vervaardheid verbleekte

mijn gelaat. Ik sprak: zwijgt gij winden! gij stormen des bergs staakt uw gehuil: — diält op het binnē mos tuschen de klippen of verbergt u in de breede toppen des woeds. — Lieflijk is uw loeien; zoet uw gedruisch door de gebroken wolken; maar storm is de stemme mijner. — Beminder. — Zijt als het heghijgende avondkoeltje op het veld; als het gemurmel van de beek in het dal. —

Gij naderde mij, o Dochter der schoonheid! — Uwe stemme is onvermengd tot mij. De geur der Lente waasemt om u. Heenen; de dauw trwes adems baado mijne lokken. —

Mijne jaaren zijn weggevlogen in traanen; de blijdschap ontweek mij met het vuur mijner jeugd. Als de storm van de rots gierde, als de Noordewind de gblven deed zwellen, zat ik aan het eenzaam strand, verlaten van den roem der Maagden. — Mijne boogslag ontspannen aan mijne zijde — de witgeplande pijl stiep in het zand. — Mijne oogen dwaalden als een ree op de steenklip, — over de

zee; zij spoelden met de rollende baaren voort, tot daar de wolken op de vlakke der zee sluimeren. Met den vloed keerden zij weder, — ledig met de schuimende golve. Minona was geweken van de aarde; zij was gaan rusten in de stilte des grafst. — Vergeefsch bevrachte ik den wind met mijn kermen. Mijn roem was verwelkt als de roos in den herfst; mijne ziel was bezweken als het stof voor den aanrukkenden vloed. Als de winden zijn gaan bliggen rolt mijn lied niet meer langs het bachtige strand; het geluid mijner harpe is niet over het veld bij de klimmende maan na eenen stortregen. —

o Minona! wie zal mijne traanen afdrogen? wie zal uit medelijden den boog op mijne borst spannen, en het zwaard doen zinken in mijn hart? — Keer weder, mijne Liefste! keer weder met de lente; o met de koeljes in het woud des gezangs. — Wanneer zal ik uwe stemme weér horen als in mijne jeugd? Wanneer zult gij ontwaken uit uwe lange sluimering?

MINONA.

Uwe Minona is van u afgerukt; de Verwoester der Helden greep haar in zijne magtige vuisten. — Haar gelaat werd bleek als de maan op den heuvel van Fura; haare borst koud als klei. Mijne armen omhelzen het stof; het gewormte sluimert op mijnen boezem. Mijne schoonheid is vergaan; maar mijne liefde bleef over — Zij is sterker dan den verdelger van Morar (*). De voet des Jagers was over mijn graf, en het getrippel der voorloopende honden. Ik hoorde hun gedruisch niet; de stilte mijner woning werd niet verbroken; — maar Alpin naderde van verre, en het gevoel daalde in mijne beenderen. Als de wind met den nacht uit het Westen kwam, zweefde mijn geest bij de afneemende Maan onder de verstorven Maagden — halfschemerende waarden wij in akelige eendracht langs de helling der steenrotzen. Schor, verre hoorde ik uw gekerm op het strand, als het hui-

(*) *Mór-ér, groote man.*

len des winds tusfchen de gefcheurde klippen — dan verliet ik mijnen treurigen kring en mijne fchim zweefde op uwe hairlokken. — Zoet klonk uwe klagte in het woud — liefelijk luifterde ik naar 't geweene uwer tedere liefde. — Uwe gedachtenis boeide Minona —— gij noemde haar de bekoorlijke Maagd van Torman. — — Treurig zag ik de wicken des dageraads in het Oosten glimmen — ik verliet uwe zijde en daalde in mijne donkere woonftede neder —— gevoelloos voor de koeftering der rijzende Zonne. Hoe lang zal onze fcheiding nog zijn , o mijn lief ?

A L P I N.

De tijd mijner verwelking is nabij — nabij de hand , die mijne bladeren verftrooien zal. De ouderdom is op mijne tong ; mijn kracht is bezweken als een avondkoeltje in den top van den Eik. — Open uwe naauwe woning voor mij , o Minona ! deel uwe koele peuluw met uwe beminde. Zie , de Lente nadert. — Zij

zal over over ons vereenigd stof zweven ,
en de druppelen des hemels op ons graf
dauwen — De Held zal een traan op
elken steen storten ; de minnende jeugd
redere kusten wisselen boven ons stof. —
Van verre ziet de Zeeman den schudden-
den top van den Den , die op ons graf
dort. — Hij zingt weemoedig onze lief-
de en drijft treurig starende voorbij.

*

S E L I N D E.

„Nee! dierbre Mellfont! — Dit denkbeeld kan met de waare Liefde niet bestaan — Ach! verzaak het — het rooft in eens medoogenloos al mijn geluk. — Gij moet niets — volstrekt niets boven mij beminnen. — Ondankbaare! doe ik het iets boven u? — ”

Terwijl de tedere Selinde, op eenen schoonen Lentedag in een eenzaam priëltje aan de zijde van haaren jeugdigen Minnaar gezeten, deeze laatste woorden uitbragt, zonk ze, geheel liefde, op het hart van haaren Afgod neder — en weende.

M E L L F O N T.

Mijne Selinde! leeft er eene sterfelijke, die ik meer dan u bemin? — Is er iets in de Waereld, dat mijn hart een rein genoegeen kan geven, indien gij het niet

met mij deelt? — Wordt mij de Eet-
wigheid zelfs niet begeerlijker zo dikwerf
als ik denke: „Zij zal aan de zijde mij-
ner Selinde voor mij aanbreken en einde-
loos voortspoeden? —

S E L I N D E.

En toch is er iets dat gij meer dan
uwe Selinde bemint? —

M E L L F O N T.

God alleen, mijne Dierbaare!

S E L I N D E.

En zo dra als gij dacht, dat de liefde
tot God onbestaanbaar ware met de liefde
voor uwe Selinde, zoudt gij mij zonder
beraad. ....

M E L L F O N T.

Neen, Selinde! — dit zou het ge-
volg van het diepste en rijpste beraad zijn.

Mijne oogen zouden meer en bitterer traanen storten , dan ze immer geplengd hadden — myn hart zoude een' geweldigen strijd hebben doortestaan — maar dat hart zou geen rust weêr genieten voor dat ik u verlaten had , voor dat het geheele denkbeeld van u uit mijne ziel....

S E L I N D E.

Houd op , wreede ! — gij volëindigt mijne rampzaligheid. — — — Ach ! waarom , waarom moest ik kunnen beminnen en eenen gevoelloozen aantrefsen....

M E L L F O N T.

Eenen gevoelloozen ? — — — Ach ! hoe weinig kent Selinde.....

Twee onderhoorige Landlieden , die Mellfont over eene zaak , die geen uitstel gedoogde , spreekten moesten , vertoonden zich op dit oogenblik aan den ingang van 't Priëel en braken hier dit gesprek af.

De een was een verdienstlijk Grijsaart ; wien verscheiden deugden , meer nog dan de achtbaare grijze hairlokken , die zijnen kaalen schedel omboordden , eerwaardig maakten — de andere een deugniet , te gevaarlijker omdat hij veel geest bezat , die , om winst te doen , geen middel ooit schandlijk vond.

Mellfont volgde hen — terwijl Selinde , diep in gedachten verzonken en telkens onder het plengen van een enkel traan , maar die uit het fijnst gevoel ontspromg , beurtlings den hemel aanschouwde , en haar oog weér op den grond , die overal het afdrukzel van den voet haars minnaars vertoonde , hardnekkig vestigen bleef.

Na verloop van een half uur trad Mellfont het Priëel weér in.

M E L L F O N T .

Wat is die Jaap toch een aartige geestige vent ! Hoe zeer zoude ik hem

voor zijnen ouden Buurman verkiezen! —

S E L I N D E.

Dwaalfpraakt gij, Mellfont? —
Hoe! gij kunt een' verachtelijken bedrieger boven een deugdzaam mensch stellen? —

M E L L F O N T.

Deugdzaam — ja! als gij wilt — maar welk een geest zit in Jaap! Nooit spreek ik hem of hij vermaakt mij. — Welk eene koddige wending geeft hij aan alle zijne uitdrukkingen! — Bij den anderen is alles even droog, even....

S E L I N D E.

Noemt gij de deugd en de eerwaardigste gevoelens droog? — Mellfont! miskende ik u dan tot op deezen rampzaligen dag geheel? — Sedert wanneer is de achting de grondslag der genegen-

heid niet meer in alle rechtschapen harten? En wordt deeze achtung uit het gezicht der volmaaktheden, die wij in een voorwerp ontdekken, niet geboren? — welk een verbazend onderscheid is er tussehen dié beide Boeren niet! — Hoe veel volmaakter is alles in den braaven Grijzen!

M E L L F O N T.

Onderscheid — ja! — Mooglijk in de daad zo groot niet als gij u verbeeldt.

S E L I N D E.

Als ik mij verbeelde? — Grooter, duizendmaal grooter.....

M E L L F O N T.

Dan tussehen Selinde en God? —

Selinde was verpletterd. — Een blos van schaamte ontoog haar gelaat en boe-

zem. — Zij gevoelde haar ongelijk tot in 't binnenste van haar hart. Mellfont maakte geen misbruik van zijne overwinning. — Hij vloog haar om den hals. —

M E L L F O N T.

Mijne dierbaare Selinde! Wat zoudt gij er bij verloren hebben, zo ik u boven mijnen grooten Schepper bemind hadde! — Eene al te groote tederheid voor mij, voor uwen gelukkigen, gevoelvollen Minnaar misleidde u, maar uw hart dacht recht. — Onze liefde, kan ze dien naam dragen, zal ze duurzaam zijn, moet op hoogachting gegrond zijn — anders is 't eene bloote drift — eene door 't vuil der menschlijkheid verlagende drift. Ik beminde u, Selinde! omdat gij in mijne oogen het volmaaktste op aarde waart — God is boven alle bevattelijke volmaaktheid tot in het oneindige verheven! — De eigen rede, die mij mijnen God aan mijne Selinde doet voortrekken, kan u ten eenigen waarborge verstreken, dat geen Meisje op deeze waereld ooit van mij bo-

D E

H E R M I È T.

Niet lang geleden, leefde in het zuidelijkste gedeelte van Frankrijk op eene eenzame landhoeve de jonge Valcour, een der belangrijkste Jongelingen, dien men zich zou kunnen voorstellen. Een gevoelig hart, een schrander oordeel, een uitgebreide kunde, vooral in de fraaie Wetenschappen, hadden hem op zijn vierentwintigste jaar tot een sieraad gemaakt van alle gezelschappen, die hij bezocht. Deugdzaam uit grondbeginsel, en godsdienstig door overtuiging, was hij bewaard gebleven voor de meeste kleine feilen der jeugd, die naderhand dikwerf heerschende gebreken worden, en altijd berouwteelende herinneringen verwekken. — Tot dien tijd toe had hij nooit bemind, schoon hij de waare liefde volkomen recht deed, en haar voor het geschiktste middel hield om de grootste aanvechtingen der ondeugd,

die hier voor een gevoelig hart niet zeldzaam zijn, te overwinnen, en de hoogste deugd te bereiken, daar de zwakke menschelijkheid op dit beneden rond toe in staat is. In de verschillende kringen, die hij bezocht had, waren hem verscheiden lieve bevallige Meisjes ontmoet — Meisjes, die in haar' spheer eenen gelukkigen Echtgenoot konden maken. Hij erkende haare waarde, schonk haar zijne zuivere achting; maar beminde ze niet. Zijn hart was boven het schoone alleen verheven, en nimmer had hij het lot van zijn geheele leven en de toebereiding voor de eeuwigheid, aan gewoone verdiensten durven toevertrouwen. — Eindelijk verscheen het oogenblik, dat hem voor altijd aan zijne vrijheid ontroofde. Een hart, ten minsten het zijne in waarde gelijk, flikkerde hem uit twee aanminnige oogen toe. Hij beminde, zo zuiver, zo vurig, als men hier ooit bemind heeft. De invloed was wederkerig — is hij het niet altijd, als twee harten, die op den zelfden toon gestemd zijn, elkander ontmoeten? — Het geluk lachte hun eenigen tijd aan —

de meest woeste plekken, door takken en struiken heen, wierp zich, overluid gilende van weedom, op de dooréengevlochten en met mos bedekte wortels van eenen ouden Beukenboom, die in den donkersten nacht van dit woud stond, neder, en noemde duizendmaalen den door zuchten afgebroken naam van Adelaïde.

Meest echter bezocht hij met de schemering van den avond eene graftombe, die tot zijn goed behoorde. De voorige Bezitter zijner Landhoeve had een eenzaam plekje gronds tot eene kleene begraafplaats laten vervaardigen — en thans toefde hij daar den eeuwigen dageraad. — Alles liep faamen om dit rustvertrek des doods aandoenlijk en vertederend te maken. Men trad er door een ruuw en kunsteloos slingerpad, in digte doornen, die met klimop doorvlochten waren, gehouwen, binnen. In het midden deezer afgezonderde valleie verhief zich een klein vierkant heuveltje. Dit was het graf. Een eenyoudige zerk van wit marmer bedekte het zelve — Men zag er den Tijd op

uitgebeeld. — Hij spoede in een' stikdonkere nacht voort en maaide medogenloos alles op den rast af, wat hij ontmoette. — Diep in 't verschiet vertoonde zich de Eeuwigheid en achter haar ging eene zuivere wolkenlooze Zon op. Onder deeze Beeldtenissen las men het volgende opschrift:

Hier vond een sterveling in den schoot der aarde ruste.

na zestig jaaren vergeefsch gezocht te hebben.

Vatbaar om den geringsten ramp te gevoelen

en met geen' enklen ramp onbekend;

Aandoenlijk voor het kleinste geluk

en geen geluk onverbitterd genietende;

twistte hij met zijnen SCHEPPER.

GOD IS GROOT: HIJ BEGREEP HEM NIET.

Aan den laaten avond van zijn leven

verdween de donkerheid voor zijne oogen.

Hij kende G O D

en verfoeide zich:

Zijn jongste adem was dankzegging

en aanbidding.

Wie gij ook zijn moogt,
 bilade Sterfelijken!
 Aanbidt de Voorzienigheid en zwijgt,
 GOD IS LIEFDE!

Eenige treurwilgen bogen hunne vaale toppen over deeze tombe, en een helder bogtig beekje, dat over keitjes voortslingerde, murmelde er aan de zijde langs heen.

Op dit graf zat Valcour altijd den nacht te verbeiden — Ontelbare maalen had hij deszelfs opschrift gelezen, en telkens werd hem zijn landgoed dierbaarer. Ach! zeide hij vaak, het geral der lijdenden zal alom groot zijn — er zijn toch veel gevoelige harten! — Gewijde schaduw-
 wen! het schijnt uwe bestemming te wezen om ongelukkigen, onherstelbaar ongelukkigen, in uwen medelijdenden omtrek op te nemen! — ja! gij streelt mijne treurigheid! — mijne akelige treurigheid! — Hoe donker is 't om mij heenen! — Gelukkige Verstorven — zal ook aan 't einde mijner moeilijke loop-

blaas de zon voor mij verrijzen? —
 Mooglijk — neen gewis! gij waart zo
 rampzalig niet als ik ben — ik! die
 tot moeite en verdriet geboren ben. —
 Ach! dat het God gewild had, dat men
 mij terstond uit het ligchaam mijner moe-
 der in het graf gebragt had! — Is mijn
 leven niet een kort verdwijnend leven! —
 Ach! dat de Almagtige slechts eens zijne
 hand te rug trok, dat mij het zonnlicht
 ook weder bescheene, eer ik daar heen-
 ga, van waar ik niet weder te rugge keere,
 in het duistere schaduwrijk, in het land,
 waar alles Middernacht, en slaap, en duis-
 ternis, en algemeene verwoesting, waar de
 morgen als de sikkdonkerste nacht is (*).

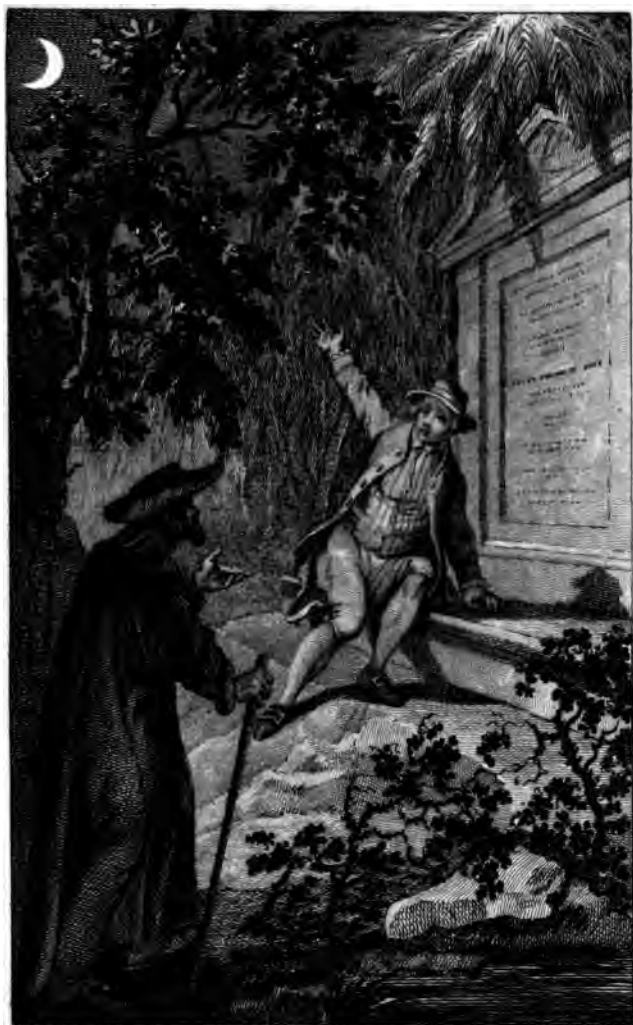
Op eenen avond, dat Valcour treuriger
 nog dan naar gewoonte was, overviel hem
 de nacht op zijne geliefde tombe. Hij
 stierde den eeuwigen Hemel aan, en ver-
 loor zich in de ongemeeten ruimte, daar
 zo veele gedachten verbijsterende waereld-

(*) Woorden van JOB. Zie het slot van het 1ste
 Hoofdst. naar de vertaling van Sander.

bollen in rondzweven. — Dit gezicht heeft iets zielverheffends voor een aandoenlijk hart. — het verwekt eene zekere droefgeestigheid — maar die slechts harten van de eerste groote gevoelens kunnen. — In deze bedwelmende zelfvergetendheid waren er uren heen gevloeden. Reeds begon de Wagen zijnen dissel te wenden, toen Valcour weder tot zich zelve kwam, en, oprijzende, als naar gewoonte, aanvang bitter over zijn noodlot en over de harde wegen der Voorzienigheid te klagen. — Midden in zijne mistroostigheid hoort hij eene meer dan gewoone beweging in de struiken, die zijne vlakte omtuinden. — Het geritsel vermeerderde. — Eerst fidderde hij — dan daar eene groote vreesachtigheid hem onbekend was, herstelde hij zich spoedig, en verwachtte, vrij gelaten, de uitkomst dezer ongewoone beweging. Eindelijk ziet hij duidelijk de gedaante van een mensch, die rechtsstreeks op hem aantrad. — en eer hij nog van zijne verbaasheid bekomen kon, stond de vreemdeling voor hem. „Wie gij ook zijn moogt,

W. Schlegel, inv. et delin.

W. Schlegel, sculp.

Eindelijk ziet hij duidelijk de gedaante van een mensch,
die rechtstreeks op hem aantrad — Bladz. 176.

ſprak eene eerbiedaſdwingende ſtem tot Valcour, ſtaak uwe klagten! — De Voorzienigheid ſpreidt daar heure luifterrijkte ſtraalen, waar de dwaaze Sterveling niets dan verwarring ziet. — Het licht, dat de Godheid omſtuuwt, is middernacht voor het verëenigd gezicht van alle Gefchape- nen. — Geloof mij — er zijn ongelukkiger wezens, dan gij zijt. Ik ben van mijnen weg afgedwaald, en hier in den omtrek dolende, heb ik uwe klagten aan- gehoord. Ik bemin alle gevoelige harten: gewis! hun Schepper beſtemde ze niet om ongelukkig te zijn! — Een diep medelijden heeft mij tot u doen doordringen — verleen mij deezen nacht herbergzaamheid — en mogelijk zal ik u overtuigen, dat er een rampzaliger mensch is, dan gij zijt, die de Voorzienigheid heeft leren aanbid- den en vuurig danken voor die zelfde lot- gevallen, daar hij haar eenmaal over durf- de laſteren.”

Onwederſtaanbaar getroffen door deeze onverwachte aanspraak, bood Valcour zijne hand aan den vreemdeling, en geleidde

hem naar zijne woning. Hier zag hij een[^] eerwaardig' Grijsaart, op wiens effen ge-
 laat de liefelijke rust van een kalm en be-
 vredigd geweten duidelijk gemaald stond ;
 schoon men er teffens de afflijtende pramen
 in ontdekte , die er lange en hevige smar-
 ten eenmaal ingedrukt hadden. „ Ik zie
 het , mijn Vader ! zei Valcour , ook gij
 hebt ellende gekend ! — maar o ! zo
 uwe rampen de mijne geëvenaard hebben,
 ontdekt mij — door wat middel hebt
 gij troost kunnen vinden ? — Hoe hebt
 gij met uw volle hart de Voorzienigheid
 leren rechtvaardigen , daar gij zaagt , dat
 zij het was , die u door onvoorziene en
 onoverwinnelijke beletselen in het bereiken
 uwer waare grootheid hinderlijk was ? —
 „ Door den Godsdienst , mijn Zoon ! —
 De Godsdienst deed mij zien , dat juist die
 middelen , die mij eerst zo veele bittere
 hartetraanen gekost hadden , die ik waande ,
 dat mij aan de Deugd ontroofden , de ge-
 schikteste , helaas ! voor mijne aan het stof
 klevende ziel , de eenigste middelen waren ,
 om mij waarlijk deugdzaamer te maken ,
 en nader bij mijnen Schepper en mijne

wezenlijke Gelukzaligheid te brengen — bij die gelukzaligheid, mijn Zoon! die wij in de Eeuwigheid alleen smaken kunnen — daar wij hier uit ons zelve niet vatbaar voor zijn. Het geluk deezer waereld is toch niet het zelfde met dat der toekomstigheid! — Hoor mijne rampen, mijn Zoon! — ze zijn zwaar, zelfchokkende geweest (Hier zuchtte de Grijsaart, en een stille traan verschool zich in de rimpels zijner wangen) en echter — deze eenmaal grievende rampen maken nu de voornaamste stof van mijne hartelijkste aanbidding uit — en eens zullen zij mij eeuwige stof van verheerlijking in de Onsterfelijkheid verschaffen.

Ik heb eenmaal bemind — en God weet hoe waardig die dierbaare Vriendinne mijner ziel alle mijne liefde waar! — Mijn hart is ten allen tijde natuurlijk deugzaam geweest; maar de groote maate van gevoeligheid, die dat zwakke hart bezat, maakte het vatbaar voor de geringste verleidingen. Ik viel of struikelde over hindernissen, daar een ander, met minder

deugd, ongemerkt over heen trad. — Hoe vergenoegd was ik niet, toen ik eene Echtgenootte vond, die mij tot een tegenwigt in elke verzoeking verstrekte, die mij door haaren liefvalligen raad en nooit verlochend voorbeeld de deugd in haare volle waarde leerde kennen — als een vrucht naamlijk van den Godsdienst, die alle haare kracht, uit deeze milde en Goddelijke bron ontvangen moet, zal ze waarlijk over de menigvuldige aanvechtingen, die in deeze ontferde waereld zo menigvuldig zijn, zegevieren. Ja! de Godsdienst werd mij beminlijk en mijn hart won dagelijks in wezenlijke grootheid. — Ik aanbad mijne Sophie, en elk oogenblik, dat mij aan haar bijzijn onttrok, scheen mij een, in alle eeuwigheid onherstelbaar, verlies te zijn. Vier jaaren ben ik zo gelukkig geweest, als immer sterveling op dit beneden rond zijn kan. Twee lieve kinderen vermeerderden binnen dien tijd mijn heil, en niets, niets begeerde ik meer! — Nu verscheen het geduchte oogenblik mijner beproeving — een oogenblik daar mijne krachten voor zouden bezweken heb-

ben , had ik het vooraf zien aanbreken. Oneindige Wijsheid! hoe ondoorgrondelijk zijn uwe wegen! dit oogenblik , mijn Zoon! heeft mij den eersten stap op den weg mijner wezenlijke gelukzaligheid doen zetten. — De morgenzon zag mijne Sophie, blozende van gezondheid en met het waas der jeugd op haar gelaat, van mijne zijde verrijzen , en dezelfde zon was nog niet in de kim gezonken , of ik had geen Echtgenoot meer! — Een onverwacht roeval rukte haar voor eeuwig uit mijne armen. — Naauwlijks was zij ter aarde besteld of ik verloor een van mijne Kinderen. — Onmagtig om mijne smart voor 't oog mijner medemenschen langer te dragen , begaf ik mij met het eenigste pand , dat mij van mijne Sophie nog was overig gebleven, naar een eenzaam afgelegene oord , waar mij geen sterfeling kende. — Tusschen hooge en nooit bezochte bergen liet ik mij eene kleene woning , naar het eenvoudige plan der nooddrift ingericht , vervaardigen. — Hier sleet ik mijnen tijd met klagen. — Hoe onrechtvaardig was de Godheid in mijne oogen.

niet! Elke gedachte aan mijne Sophie was teffens eene Godslastering. — Haar schaduwbeeld hing altijd voor mijne oogten, en als ik somtijds door het gebergte doolde, droeg ik deeze dierbaare beeldenisfe in mijne hand mede. — De eenigste fchijn van vreugd, dien ik mij herinnere in al dien tijd gehad te hebben, was, toen ik na twee jaaren van zulk een ijsfelijk leven gewaar werd, dat de trekken van mijn nog overgebleven dochtertje van dag tot dag meer naar die mijner Sophie' begonden te gelijken. Alle mijne liefde vereenigde zich nu op dit beminlijk kind. Ik noemde haar Sophie en altijd sprak ze met mij over haare Moeder. — Als ik dan in traanen wegfimolt, vroeg ze mij vaak, met alle de aanminnigheid der onschuld, of ik haar ook zo lief wilde hebben, als ik haare Moeder gehad had? — Eene hartelijke spraaklooze omhelzing was al mijn antwoord. — Zo verliepen mijne dagen langzaam, treurig heenen — zelfs in den dood, die jongste toevlucht der ongelukkigen! was voor mij geene vertroosting. Zo dikwerf ik mij met een naderend einde poogde te strelen, deed

een enkele blik op mijn hulploos en van de waereld verlaten kind mij op het denkbeeld van sterven fidderen. — Ach, — ook deeze zorg was onnodig! — Op eenen zomerfchen morgen trad ik met mijn dochtertje aan de eene, en mijne geliefkoosde Beeldtenisfe aan de andere hand, uit mijne woning — Wij dwaalden verder in het gebergte af, dan ik nog immer geweest was. — Ongemerkt kwam er een zwaar onweêr opzetten en eer wij onze woning nog bereikt hadden, borst het met vreeslijk geweld boven ons hoofd uit. — Nu traden wij met verdubbelde fchreden. — o God! hoe was is te moede toen dezelfde bliksem mijne Silhouette verpletterde, en mijn eenigst kind aan mijne voeten doodfloeg! — Neen! mijn Zoon! zulk een gevoel laat zich niet beschrijven. — Nog beven alle mijne beenderen, op de enkele herinnering er van! — In eene bijna volkomen zinneloosheid knarstandde ik tegen den Hemel — ik daagde zijne Almagt uit, om mij te vernietigen. „ o Voorzienigheid! gilde ik uit, zijt gij tn aanwezig? — Neen! ik zie het, een blind

geval". . . . . IJlings verlichtte een bliksemstraal, feller dan ik er nog een gezien had, den geheelen aakligen omtrek. — Sidderende verbeeldde ik mij den donder te hooren spreken: Trotfche worm, die het stof bewoont! — wie zijt gij, dat gij met den Eeuwigen twist? — Zijn de onëindige toneelen der Schepping voor uwe oogen ontfloten? Zaagt gij de, voor het oog eens Engels, onafzienlijke keten der Wezens na — op eens geheel na — van daar zij onder den Troon der Almagt in de eeuwigheid aanvang neemt — door het uitgebreide gebied des tijds zich uitstrekt — eeuwigheid aan eeuwigheid verbindt, en daar het punt raakt, daar de eerste schakel om geklonken werd en alle de anderen in eenstemminge voortsneling geduurig elkanderen om opvolgen — het eenige wit der Schepping — van Engelen bewonderd en aangebeden — Godverheffinge! — Zaligheid! — voor sterfelijken hier onbevattelijke, maar zeker te genietene Zaligheid! — eindeloos voortstromende! — eindeloos vermeerderd! — alles overstijgende — be-

halven haaren oorsprong, God — God!
 boven de vereenigde opstijgende gedachte
 der Aartsengelen, die het naast aan den
 Ongeschapen grenzen, in luister en zalig-
 heid onnadankelijk verheven! — God?
 die uw geluk beoogt — God! dien gij
 lasteren durft! —

Door deeze denkbeelden, die op het on-
 verwachtst door mijn hart stormden, onwe-
 derstaanbaar getroffen, nam ik snikkende
 mijn kind op — treurig droeg ik het
 naar mijne woning en daar — daar dol-
 ven mijne beevende handen een graf voor
 mijne Sophie. — nu bleef mij niets
 meer overig — ik moest God bezitten
 of van smart ontkomen! — Het eer-
 ste is mijn gelukkig lot geworden! —
 Altijd met de woorden vervuld, die ik mij
 verbeeld had te hooren, boog ik daaglijks
 mijne kniën voor mijnen schepper —
 „o mijn God! zeide ik vaak, ik geloof
 dat elk bijzonder kwaad in den schakel al-
 ler wezens een goed voor 't geheel zij;
 maar ach! deeze bewustheid alleen ver-
 schaft aan mijn arm verscheurd hart geen

troost: doe mij zien, dat ook mijn heil aan 't belang van 't Heelal ondergeschikt zij geweest — dat mijn geluk het doelënde uwer geduchte slagen in 't midden van alle mijne rampen waar"! — Mijn herhaald gebed is verhoord geworden. Daaglijks doorzocht ik ijverig de Openbaring. Hier uit leerde ik het waar geluk kennen, zo als ik het zeker tot daar toe niet gekend had. Ik zag dat de mensch aan God genoeg moest hebben, of — dat er geen duurzame geluk voor hem mogelijk ware. De Zaligheid daar wij toe geroepen worden, de eenige die ons niets meer overig laat te begeren, is onzienlijk en zuiver geestelijk — Ons hart kleeft hier aan het zienlijke en de gevoelige harten het sterkste. Naar maate deeze gehechtheid grooter is, naar maate zijn wij onvatbaarer voor ons wezenlijk heil. De ondervinding leert ons, dat geen der zichtbaare dingen ons waarlijk gelukkig kan maken. Zo lang wij het begeeren, schijnt het ons een waar geluk te zullen aanbrengen. Onze verbeeldingskracht schept ons in 't vooruitzichte duurzame toneelen van geneuchte — zij

verdubbelt en verfiert elk voorwerp met een onbepaald vermogen — maar naauwlijks bezitten wij dat zelfde, zo lang begeerde, voorwerp, of wij bevinden dat het genot de vleitende verwachting niet evenaart — eene nieuwe begeerte ontvlamt weêr in dat eigen hart, dat voor korte oogenblikken niets meer dacht te begeeren, en zo — tot in het oneindige! — Ik had eene dierbaare Echtgenootte verloren — vroegtijdig verloren — zou haar verlies mij minder getroffen hebben, indien zij mij, na een' langer tijd, na eene nog dieper gewortelde liefde, ontrukkt ware? — en eens toch moesten wij scheiden. — Nu reeds was zij mijn Afgod. — Zij was mij dierbaarer dan God zelf — en toch was mijn eeuwig geluk in haar bezit niet gelegen. — Ik moest haar op mijnen weg ontmoeten en beminnen, om voor de aanlokking der ondeugd bewaard te blijven, en het schoon der deugd te leren kennen. — Ik moest haar in het midden mijner blijdschap derven, om God boven alles lief te krijgen, buiten 't welke er voor mij geen duurzaam heil te genieten

ten was. Vergeefsch beproefde de Voorzienigheid haare gewoone middelen om mij van het zienlijke tot den Onzichtbaaren opteheffen, mijn gevoelig hart was te zeer aan het stof gehecht en volgde geduurig de begochelingen eener verbeeldingskracht op, die enkel tot zinnelijke vreugd aangespannen was. Ik noodzaakte de opperste Liefde om mij mijnen Afgod met geweld te ontrukken. Mijne Echtgenootte stierf — ik staarde haar bleek en roerloos lijk aan — en nog begreep ik niet wat men beminde, als men eene sterfelijke bemint! Mijne hart veranderde slechts van Afgoden — ook deezē zijn mij ontvallen, opdat mij mijn wezenlijk geluk niet eeuwig ontzinken zou! Nu kwam mijn liefderijke Verzorger de zwakheid van zijn schepsel voor. — Hij ontdekte mij het waar geluk, toen ik geen voorwerp meer bezat dat er mij van kon aftrekken. Ik zag, dat alle zijne wetten, ook die geene niet uitgezonderd, die hier de grootste zelfsverlochening schijnen te vorderen, geen willekeurige bevelen eener volstrekte Almagt waren, maar liefderijk uitgedachte voorschriften van eenen

Vader, die in het opgeven derzelve niet op zijn geluk, maar enkel op dat van zijn kind gedoeld had, en dat de inhoud van alle zijne geboden op deezen eenen eisch uitkwame: Sterveling? wees waarlijk gelukkig! Mijne geheele liefde viel nu op God, en o mijn Zoon! ik heb sedert dien tijd ondervonden, dat men hier alleen niet te veel begeeren kan. Hij — de ALGENOEGZAAME! kan de verhevenste zo wel als de kleinste begeerte van ons hart, eene gaheele eeuwigheid door, meer dan vervullen. Ik denk nu verheven genoeg van mijnen Schepper — en o welk eene liefde maakt op de enkele gedachte hier van mijn geheel wezen uit! — om te geloven, dat, zo er eene geschikter middel geweest ware om mij voor mijn wezenlijk heil vatbaar te maken, dan de rampen, die ik heb moeten doorworftelen, mijne Echtgenooten en mijne Kinderen nog op dit hart zouden rusten — Ja! ik ben er van verzekerd — de oorzaak van al mijn onheil is niet in den grooten Bestierder mijner lotgevallen, maar in mijne hardnekkige aardschgezindheid gelegen geweest. —

Nu ben ik geheel los van al het zichtbaare! — God alleen vervult mijn hart — en reikhalzende — maar teffens onderworpen aan dien wil, die mijne belangen beter gekend heeft dan ik zelf — zie ik het oogenblik te gemoet dat mij voor altijd aan die eenige Bron van stoorlooze zaligheid verëenigen zal! — dan zal ik mijne Sophie en mijne kinderen ook weder vinden — maar zij zullen daar hunne waarde bij mij van hunnen Schepper ontleenen — en hunne liefde zal mij altijd weder in Hem doen eindigen. — o Mijn Zoon! maak u geen harde denkbeelden van uwen Schepper — zijt verzekerd dat Hij in alle zijne wegen met u — hoe donker en ondoorgrondeijk die u dikwerf ook toe mogen schijnen — uw waar geluk beöogt. — Hij is de Goedertierenheid zelve — maar eene Goedertierenheid, die door de hoogste Wijsheid bestierd word. — Geloof mij, mijn Zoon! indien een scheepsel nergens meer meêdogen vond, hij zou 't bij zijnen Schepper vinden. Elke gedachte der Godheid — zij moge dan erkend of ondankbaar mis-

kend worden — is eene gedachte der liefde (*).

Hier zweeg de Grijsaart, en Valcour, die geheel aandacht en gevoel was, zeeg aan zijne voeten neêr. — „o mijn Vader! borst hij in traanen uit, uwe rampen zijn grooter dan de mijne geweest, en gij zijt de voorspraak der Voorzienigheid — en ik — ik die veel minder leed — ik durfde de hoogste Wijsheid berispen! de opperste Goedheid verdenken! — en dat in het zelfde oogenblik dat zij bezig was met voor mij te zorgen — met u mij toe te schikken! — Ja! mijn Vader! gij hebt mijne oogen geopend — ik wilde een verschiet kennen, dat door onoverzienbare ellende donker voor mij geworden was! — God heeft door u tot mij gesproken, en nu erken — nu verfoei ik mijne dwaasheid. — o mijne Adelaide! in de eeuwigheid zult gij mij uwer waardig vinden — hier was ik het niet, dewijl ik u boven God stelde! — —

(*) Woorden des Heeren *J. G. Jacobie*. Zie het 2de Deel zijner *Sämtliche Werke*.

De braave Grijsze was hartelijk verheugd over deeze gelukkige uitkomst. Hij dankte de Voorzienigheid, dat zij hem van zijnen weg had afgeleid. Drie dagen vertoefde hij bij Valcour, en het was niet dan na vergeeffche pogingen, dat deeze eindelijk toeliet, dat hij weder naar zijne eenzaamheid te rugge keerde, doch niet, dan onder de herhaalde belofte, van hem fomtijds een bezoek te zullen brengen. — De Voorzienigheid had het anders befloten. Valcour was door te veel en te langduurig lijden te zeer afgemarteld om zich ooit weder te kunnen herstellen. Kort na deeze ontmoeting bezweken zijne krachten. Zijn strijd eindigde in zegepraal. Hij stierf blijmoedig, en zijne laatste woorden waren : God is liefde !

Men begroef hem, volgens zijne begeerte, in het zelfde graf, daar hij zo menigmaal op geweend had — dezelfde zerk overdekte hem, want deszlfz opschrift was zijne geschiedenis geworden.

A A N

C E F I S E.

De roos, die op uw koonjtes gloort,
Cefife! zal niet eeuwig bloeien —
Het purper, dat uw lipjes boort,
Niet altijd op die lipjes gloeien.

De Schoonheid is een bloem, die sterft,
Als tijd of smart haar blaadjes krullen —
Cefife! als gij uw schoonheid derft,
Wat zal uw ledig hart vervullen? —

De floet, die nu uw oog verheugt,
Zal ongemerkt geheel verdwijnen,
Als de ouderdom het vuur der jeugd
Gevoelloos in dat oog doet kwijnen.

Cefife! welk een treurig lot
Hebt ge eer nog in den Echt te vrezen! —
De Schoonste, na een kort genot,
Houdt op voor ons meer schoon te wezen.

N

Ach! wat haar lusten moog bestaan,
 Nooit heft ze ons hart tot hooger orden —
 Cefise! schouw dit doodshoofd aan!
 Cefise! — dit zult gij eens worden.

o! Zo uw hart de Deugd verkoos! —
 Wat zou Cefise in waarde winnen!
 Het zichtbaar schoon boeit voor een poos,
 Een schoone ziel doet eeuwig minnen. —

Waan niet, dat ik uw schoon veracht',
 Neen! 't vuur van twee aanminnige oogen
 Heeft mij, door zoete toverkracht,
 Te vaak der Wijsbegerte ontogen.

Mijn feil was nooit gevoelloosheid —
 'k Erken de magt der zachtste klipjes —
 En, waar de Deugd ook stralen spreidt,
 Haar Glorietroon zijn maagdelipjes!

Dan, zonder Deugd, wat is de prijs
 Der Schoonheid? — Kan ze uw hart vermaken?
 De Dood, Cefise! is koud als ijs,
 Ook bij den gloed van maagdenkaaken.

De Wind, die 't Veldviooltje streelt,
Rukt vaak de Puikroos van haar stengel. —
Het Schoon alleen volmaakt het Beeld;
De Deugd en Schoonheid maakt den Engel.

Hoe tuk, Cefise! op vleierij —
Eens wordt door u mijn raad geprezen;
Achl zo het hier op aard' niet zij —
't Zal voor den Troon uws Rechters wezen.

D E

N A C H T.

Hoe teder zucht het Windjen
Uit deeze donkre Dennen!
Hoe stil is hier de nacht?
De Maan kwijnt aan den Hemel;
De Starren drijven langzaam;
En alles aëmt gevoel.

Dit is 't verblijf der Liefde —
Gewis hier woont de Liefde —
Hier schiep Natuur haar' troon —
Ismeene! dierbre Ismeene! —
Waar zijt gij, teder Meisjen? —
Hoe angstig is mijn hart!

Helaas! waar is dat uurtjen,
 Het zaligst van mijn leven! —
 Toen 'k vrolijk aan uw zij',
 Op uwe kniën gebogen,
 Van liefde en teêrheid beefde,
 Bij 't bleeko licht der Maan? —

Ik reed, geheel verrukking,
 Langs akelige wegen,
 En kende geen gevaar. —
 De Maan schoof achter wolken;
 De lucht werd zwart en treurig —
 Ik zag, ik merkte 't niet!

Nu dwarrelden Orkaanen,
 Al loeiend uitgeschoten,
 Vervaarlijk door de lucht; —
 De neêrgeflorte hagel
 Sloeg klettrend tegen 't Rijtuig; —
 Ik hoorde, ik merkte 't niet!

Niets zag ik dan Ismeene! —
 Niets hoorde ik dan Ismeene! —
 Zij was voor mij 't Heelal!
 Geen wenschjen bleef mij ovrig; —
 Ismeene, de enkle Ismeene,
 Vervulde heel mijn hart! —

Vertederend herdenken!
 Helas! die tijd is heenen,
 Voor eeuwig, eeuwig heen! —
 Ik moet Ismeene missen;
 Wat is voortaan mijn leven!
 Ach! — een gestaéte dood. —

Snelt, nevelige jaaren!
 Naar 't eindperk van uw loopbaan;
 En voert mijn dagen met. —
 Ik heb geleefd — Geen vreugde
 Laght meer voor mij op aarde. —
 Ontsluit u vrij, mijn Graf! —

A A N

ONGELUKKIGE GELIEVEN.

Wreed gescheiden Liefelingen !

Die uw' weg met tranen weekt; —

Voor wier diepgewonde harten

De aarde niet één Roosjen kweekt; —

Als 't gevoel der teërste scheiding

Uw' geprangden boezem knelt,

En geen hartverlichtend traantjen

In uw brandende oogen zweet; —

Zet u dan in stilte nachten

Op een zenzaem Kerkhof neêr. —

In 't gevoelloos Rijk der dooden

Vindt uw ziel haar kalme weêr.

Ziet de blecke maan verrijzen

Als zij over de akkers klimt,

Ziet hoe 't lange gras têr gravén

In haar kwijnend schijnfel glint.

200 AAN ONGELUKKIGE

Wellust van 't gevoelig harte!

Stille, bleeke, kuische Maan

Gij ontlast den bangen boezem

Dikwerf van een' teedren traan!

Hooft het treurig lied des Tortels

Die zijn trouwe gade derft,

En op neêrgebogen Wilgen

Van gevoel en liefde sterft, —

Ach! wat is de Waereld ledig

Voor een diepgewonde ziel,

Die bij 't eenzaam ommedolen

Nooît een wensch te beurte viel! —

Reine, zuivre, waare Liefde

Vindt haar' loon toch schaars op aard'; —

Haar genot is in den Hemel

Voor 't gevoelig hart bewaard —

Daar is alles Liefde en teêrheid

In een eindeloos verschieft; —

Harten, voor elkaër gefchapen,

Scheidt de God der liefde niet. —

G E L I E V E N . 201

Wroed gescheiden Liefelingen!

Slijt ge uw dagen in geweën; —

't Scille graf zij uw vertroosting; —

O de Tijd snel haastig heen! —

100 W. J. R. DE H. B. R.

A A N

I S M E E N E.

Ontvang de jongste groet, beminlijkste aller Vrouwen!
Van hem, wien 't eerst uw oog de Liefde kennen deed. —
Ach, kan een sterveling op aardsch geluk vertrouwen?
Mijn heil hing aan de Mint de Min schiep al mijn leed.
Mijn leed.. Ismeene, één traan! — zo nog uw oog kan wenen —
Helaas, ik jammer niet om meer gedragen smart:
Zij was toch hier beneén, door alle tijden heenen,
De trouwe gezellin van een gevoelig hart.
Maar zo rampzalig in den eêlftenvaag mijns levens,
Zo diep ellendig met het teêrst gevoel te zijn —
Voor de eeuwigheid verliefd, en eeuwig hooploos tevens!
Ismeene! kent uw hart een duldeloozer pijn?
De zwarte droefheid heerscht, waar ik mijn adem hale;
Gebloemte en loof verdort, waar mij mijne angst ook leidt:
De Zon trekt nevels saam, als ik van 't leger dale,
En zelfs de Nacht vertoont een naarer sakligheid.

WERTHER: AAN ISMEENE. 203

Nu op een' dorren trunk in 't somberst woud gekluisterd,

Vertoont Natuur zich doodsch, waar ik mijne oogen sta:

De Tortel kirt in 't loof — ik zucht — het windje fluistert —

En de Echo bauwt mijn zucht met dubbel weërgalm na.

Den kwijne ik op het strand, of tel de ontelbre baaren,

En denk gestaëg: mijn leed is eindeloos als de Zee.

Ik staar de Golven na — en bij 't gedachtloos staren

Voert ieder golfje een' traan uit Werthers oogen meê.

Ismeene! dacht mijn hart, toen 't van genoegen trilde,

Daar ik aan uwe zijde in 't zaligst Boschje trad,

Dat reeds de Zon mijns heils haar laatste stralen spilde,

En ik mijn jongst geluk op aard' genoten had? —

Helaas, ik zag 't gevoel op uwe lippen leven,

De teêrste eenstemmigheid zweefde op uw bleek gelaat;

Uw hand had aan mijn hand dien zachten druk gegeven

Die geen afkeerigheid in 't maagdelijk hart verraadt.

Uw mond had me op mijn bede een Vriendschap toegezworen

Die 't aanzien van de Deugd noch 't oog der Godheid vreest —

En ach, — ook dit geluk is voor mijn hart verloren

Uw deugd, Ismeene! is woest, is mogelijk wreed geweest.

'k Beklaag mij echter niet — gij blijft u zelv' gelijken —

Het treft den Engel niet of hier het wormpje lijdt.

204 WERTHER AAN ISMEENE.

Moet hier de teêrste min voor 't woên des noodlots wijken,

Zij blijft in Werthers hart aan de Eeuwigheid gewijd.

'k Beken, 't was slechts een poos, dat u mijne oogen zagem;

En toch zweeft staêg uw Beeld voor mijn' ontroerden geest —

Ach, kon oprechte min de vlucht des tijds vertragen —

Zij was vertraagd — de tijd ware eeuwigheid geweest.

Gij dacht, een langer tijd, een stadiger verkeren

Deed ook een feiltje zien, en smoorde ligt dien gloed —

Ach, kan de ervarenheid, Ismeene! ons beter leren,

Dan de inspraak der Natuur, waar zij zich horen doet?

Geen tijd zal zuivre min, 'k beken het, ooit verkoelen;

Maar wacht niet dat de tijd haar vaster steun bereidt.

Breng harten bij elkaër, die even fijn gevoelen,

En de eerstgeworpen blik beflist voor de Eeuwigheid.

Och, kendet gij de bron, waaruit mijn liefde vloeide;

De reinheid van die vlam ware u als mij bekend.

Ach, 't was uw schoonheid niet, die mij voor altijd boeide,

Ismeenel ik spreek voor 't laatst.. hoor, ken die bron in 't end.

't Is waar, het zoetst venijn kwam in mijn' boezem dringen.

Toen ik door 't minlijkst oog in 't hart uw oorsprong las;

WERTHER AAN ISMEENE. 205

Uw stem, welluidend als 't accoord der Hemellingen,

Klonk godlijk in mijn oor en smolt mijn ziel als wasch:

Die rijzige gestalte en al de aanminnigheden

Der liefelijkste jeugd, die niemand meer bezat,

Ontstaken 't zuiverst vuur, Ismeene! in al mijn leden,

Maar dat mischien op aard'—hoe schaars!—een weêrga had.

Eén oogenblik deed meer dan al die gaven tevens. —

Nog baart 't herdenken mij een teedre ontroerenis —

Het schonk aan de eêlste min de duurzaamheid mijns levens.

En schiep ze tot een vlam, die hier slechts eenig is.

Herinnert ge u dien dag, dien blijfsten aller dagen —

Ach, gij herdenkt hem ligt — toen ik bij 't morgenrood,

Na d'allerbangfsten nacht, gevoelloos voor mijn klagen,

Met eene ontroerde hand uw rustvertrek ontfloot?

Ik wist de Dageraad zag u van 't dons verrijzen:

De min — geen snood ootwerp. Ismeene! ik gruwde er van:

Het laag, 't verachtlijk mensch deed staêg mijn' boezem ijzen,

Die't voorwerp van zijn min, voor eens slechts, honen kan.

Ik zocht een lieve Maagd en twee aanminnige oogen,

Nog ijvsig bezig in 't bewierookt kapvertrek —

En 'k vond een' Engel, op de kniën neêrgebogen,

En louter aandacht met de Godheid in gesprek. —

206 WERTHER AAN ISMEENE.

Toen.. toen.. Neen! 't is vergeefs, — Geen Seraf kan hier sprekken.

Ik weelde wezenloos — Ja! 'k was op aard niet meer
Door 't allerreinst gevoel een' langen tijd bezweken,
Vond ik mij voor Gods Troon op mijne kniën weêr.
Sints minde ik — neen! 'k aanbad u! — daar 'k mij streefde,
Dat ons de Godheid schiep elkander ten geval —
Ik leef — ik aên voor u — en midden in die weelde —
Eischt Rede, eischt Godsdienst, dat ik u vergeten zal.

Ismeene! — ik kan niet meer. — Vaar eeuwig wel! — Die vreugde,
Die kalmte van 't gevoel, die mij hier heeft gemist;
Die wellust van ons zijn, die me in geen jaaren hreugde,
Schoon mogelijk deeze ziel zijn heil te smaken wist. —
Ja al 't geluk dat ik — voor mij steeds zag verdwijnen,
Daal, duizendmaal vermeêrd, op u, o Dierbre neêr.
Dan zou voor 't eerst mijn lot mij wenschlijk — zalig schijnen —
God! Schenk Ismeene uw gunst — en 'k heb geen onspoed meer,

Hoe zinkt dit jongst vaarwel als lood mij op het harte!

Ach, welk een ledigheid! — smoor, Wanhoop, smoor dien kreet,
Mijn God! Gij, Gij alleen, kent mijne ondragbare smarten!
Waar leeft de Sterveling, die meer dan Werther leed? —

WERTHER AAN ISMEENE. 207

o Leven! droef geschenk! mijn ziel ter straf gegeven!

Wanneer is hier mijn strijd, Alwetende! afgestreeën? —

Mijn God! zie ik eerlang het eindperk van dat leven,

Dat hier slechts vruchtbaar was in rampen en geweën?

Ja, dierbre Ismeene! ja, — zie daar mijn jongst verlangen

De stille rust des grāfs is alles wat ik wensch —

Of kentge een vreugd, die hier mijn hart nog kan omvangen,

Die troost verschaffen kan aan 't ongelukkigst mensch? —

Zo 'k dan met mijnen aëm mijn duldloos leed voel wijken,

Eer nog gevoelloosheid mijn tederheid verrasf,

Neeme ik uw Beeldtenis, die op mijn hart mogt prikken,

En hier mijn eenigst heil — mischien mijn Afgodwas.

Een traan van 't fijnst gevoel zal op 't gezicht nog leken —

En ligt schenkt deeze traan vermindring aan mijn pijn,

Mijn oog zal, starende op die dierbre trekken, breken,

En mijne jongste zucht zal voor Ismeene zijn.

